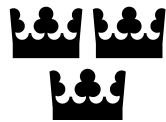

Totalförsvaret

6

Förslag till statsbudget för 2000

Totalförsvaret

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	9
2 Utgiftsområde 6 Totalförsvaret.....	13
2.1 Omfattning	13
2.2 Utgiftsutvecklingen.....	14
2.3 Resultatbedömning.....	16
2.3.1 Tillståndet och utvecklingen inom området	16
2.3.2 De viktigaste insatserna inom området	17
2.3.3 Effekter av insatserna	18
2.3.4 Regeringens slutsatser	18
2.4 Beredskapskredit för totalförsvaret.....	21
2.5 Samordning och kontroll av underrättelsetjänsten	21
2.6 Samarbete för europeisk flygforskning	22
2.7 Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet	23
3 Det militära försvaret.....	25
3.1 Omfattning	25
3.2 Utgiftsutveckling.....	25
3.3 Resultatbedömning.....	27
3.3.1 Resultatbedömning av verksamheten i programmen	27
3.3.2 Verksamheten i grundorganisationen	36
3.3.3 Tillståndet i krigsorganisationen	37
3.3.4 Bedömning av Försvarmaktens förmåga i olika avseenden.....	38
3.3.5 Sammanfattning	38
3.4 Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser	38
3.5 Bedömning av personalkonsekvenser	39
3.6 Inriktning av Försvarmaktens förmågor i olika avseenden.....	39
3.7 Anslag.....	39
4 Vissa funktioner inom det civila försvaret.....	53
4.1 Omfattning	53
4.2 Utgiftsutvecklingen.....	53
4.3 Resultatbedömning.....	54
4.4 Förändrad inriktning	56
4.5 Inriktning och prioriteringar	56
4.6 Revisionens iakttagelser	58

4.7 Bedömning av personalkonsekvenser	58
4.8 Anslag.....	58
5 Kustbevakningen och nämnder m.m.....	85
5.1 Omfattning.....	85
5.2 Revisionens iakttagelser.....	85
5.3 Bedömning av personalkonsekvenser	85
5.4 Anslag.....	85
6 Totalförsvarsgemensam verksamhet.....	95
6.1 Omfattning.....	95
6.2 Utgiftsutveckling	95
6.3 Resultatbedömning	95
6.4 Revisionens iakttagelser.....	95
6.5 Bedömning av personalkonsekvenser	95
6.6 Icke anslagsfinansierade myndigheter	95
6.7 Anslagsfinansierade myndigheter m.m.....	97

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	11
Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen	14
Tabell 2.2 Utgiftsutvecklingen per verksamhetsområde	19
Tabell 2.3 Större förändringar av anslag inom utgiftsområdet mellan åren 1999 och 2000.....	20
Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen	25
Tabell 3.2 Anslagsutvecklingen	39
Tabell 3.3 Uppdragsverksamhet	44
Tabell 3.4 Anslagsutvecklingen	45
Tabell 3.5 Anslagsutvecklingen	47
Tabell 3.6 Investeringsplan	50
Tabell 3.7 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser	51
Tabell 4.1. Utgiftsutvecklingen	53
Tabell 4.2 Anslagsutvecklingen	58
Tabell 4.3 Investeringsplan	62
Tabell 4.4 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser	62
Tabell 4.5 Anslagsutvecklingen	63
Tabell 4.6 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser	65
Tabell 4.7 Anslagsutvecklingen	65
Tabell 4.8 Investeringsplan	67
Tabell 4.9 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser	67
Tabell 4.10 Anslagsutvecklingen	68

Tabell 4.11 Anslagsutvecklingen.....	70
Tabell 4.12 Anslagsutvecklingen.....	72
Tabell 4.13 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser.....	73
Tabell 4.14 Anslagsutvecklingen.....	74
Tabell 4.15 Offentligrättslig verksamhet	75
Tabell 4.16 Investeringsplan.....	75
Tabell 4.17 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser.....	76
Tabell 4.18 Anslagsutvecklingen.....	77
Tabell 4.19 Anslagsutvecklingen.....	78
Tabell 4.20 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser.....	79
Tabell 4.21 Anslagsutvecklingen.....	80
Tabell 4.22 Offentligrättslig verksamhet	83
Tabell 5.1 Utgiftsutvecklingen.....	85
Tabell 5.2 Anslagsutvecklingen.....	85
Tabell 5.3 Uppdragsverksamhet.....	86
Tabell 5.4 Investeringsplan.....	87
Tabell 5.5 Anslagsutvecklingen.....	88
Tabell 5.6 Anslagsutvecklingen.....	90
Tabell 5.7 Anslagsutvecklingen.....	90
Tabell 5.8 Anslagsutvecklingen.....	90
Tabell 5.9 Uppdragsverksamhet.....	91
Tabell 5.10 Anslagsutvecklingen.....	92
Tabell 5.11 Offentligrättsligverksamhet	93
Tabell 6.1 Utgiftsutvecklingen.....	95
Tabell 6.3 Investeringsplan.....	97
Tabell 6.2 Uppdragsverksamhet.....	97
Tabell 6.4 Anslagsutvecklingen.....	97

Tabell 6.5 Uppdragsverksamhet	99
Tabell 6.6 Anslagsutvecklingen	100
Tabell 6.7 Uppdragsverksamhet	102
Tabell 6.8 Anslagsutvecklingen	103
Tabell 6.9 Anslagsutvecklingen	104
Tabell 6.10 Uppdragsverksamhet	105
Tabell 6.11 Anslagsutvecklingen	106
Tabell 6.12 Uppdragsverksamhet	107
Tabell 6.13 Investeringsplan	108
Tabell 6.14 Anslagsutvecklingen	108

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för år 2000 bemyndigar regeringen att utnyttja en kredit om 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger (avsnitt 2.4),
2. godkänner avtalet den 3 maj 1999 om ett samarbete för europeisk flygforskning, bilaga 1 och 2 (avsnitt 2.6),
3. godkänner att det nationella flygtekniska forskningsprogrammet skall fortsätta på oförändrad ekonomisk nivå under år 2000 (avsnitt 2.7),
4. godkänner förslaget till inriktning för förbandsverksamhet (avsnitt 3.7),
5. godkänner förslaget till inriktning för incidentinsatser (avsnitt 3.7),
6. godkänner förslaget till inriktning för stöd till samhället (avsnitt 3.7),
7. godkänner förslaget till inriktning för beredskap (avsnitt 3.7),
8. godkänner förslaget till inriktning för anskaffning av materiel och anläggningar samt för forskning och teknikutveckling (avsnitt 3.7),
9. godkänner förslaget till investeringsplan m.m. för Försvarsmakten för perioden 2000-2002 (avsnitt 3.7),
10. bemyndigar regeringen att i fråga om ramanslaget *A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* medge beställningar av materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 2000 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 76 521 452 000 kronor (avsnitt 3.7),
11. godkänner förslaget till investeringsplan för Överstyrelsen för civil beredskap, såvitt avser funktionen *Civil ledning*, för perioden 2000 - 2002 (avsnitt 4.8),
12. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B1 Funktionen Civil ledning*, genomföra beställningar av kommunaltekniska anläggningar, telesäkerhetsåtgärder, skyddade ledningsplatser och signalskydd så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställningar uppgår till högst 132 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
13. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B2 Funktionen Försörjning med industrivaror*, godkänna avtal om nya beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställningar uppgår till högst 36 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
14. bemyndigar regeringen att för år 2000 låta Statens räddningsverk ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar intill ett sammanlagt belopp om 1 240 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
15. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst*, medge beställningar av skyddsrum och ledningsplatser m.m. så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställ-

- ningar uppgår till högst 490 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
16. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B6 Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.* godkänna avtal och beställningar, såvitt avser beredskapsåtgärder, så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 25 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
 17. bemyndigar regeringen att för år 2000 låta Socialstyrelsen ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar intill ett sammanlagt belopp om 445 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
 18. fastställer ett avgiftsuttag för teleberedskapsavgiften, såvitt avser funktionen Telekommunikationer m.m., till sammanlagt 100 000 000 kronor under år 2000 (avsnitt 4.8),
 19. godkänner förslaget till investeringsplan för Post- och telestyrelsen, såvitt avser funktionen Telekommunikationer m.m., för perioden 2000 - 2002 (avsnitt 4.8),
 20. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B7 Funktionen Telekommunikationer m.m.*, godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustningar och anläggningar för beredskapsåtgärder, så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 150 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
 21. bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget *B9 Funktionen Transporter*, godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustningar och anläggningar för beredskapsåtgärder, så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 85 000 000 kronor (avsnitt 4.8),
 22. fastställer ett avgiftsuttag för elberedskapsavgiften, såvitt avser funktionen Energiförsörjning, till ett belopp om sammanlagt 200 000 000 kronor under år 2000 (avsnitt 4.8),
 23. godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för perioden 2000-2002 (avsnitt 5.4),
 24. godkänner förslaget till nytt effektmål för Kustbevakningen (avsnitt 5.4),
 25. bemyndigar regeringen att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital, intill ett sammanlagt belopp om högst 30 000 000 000 kronor för år 2000, genom en kredit i Riksgäldskontoret (avsnitt 6.6),
 26. godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarets materielverk för perioden 2000-2002 (avsnitt 6.6),
 27. för budgetåret 2000 anvisar anslag under utgiftsområde 6 *Totalförsvaret* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp
A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	ramanslag	19 543 954
A2 Fredsfrämjande truppinsatser	ramanslag	900 083
A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	ramanslag	22 340 782
B1 Funktionen Civil ledning	ramanslag	437 983
B2 Funktionen Försörjning med industrivaror	ramanslag	57 151
B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	ramanslag	691 677
B4 Funktionen Psykologiskt försvar	ramanslag	18 523
B5 Funktionen Ordning och säkerhet	ramanslag	22 276
B6 Funktionen Hälso- och sjukvård	ramanslag	80 725
B7 Funktionen Telekommunikationer m.m.	ramanslag	195 000
B8 Funktionen Postbefodran	ramanslag	11 000
B9 Funktionen Transporter	ramanslag	143 023
B10 Funktionen Energiförsörjning	ramanslag	211 000
C1 Kustbevakningen	ramanslag	439 996
C2 Nämnder m.m.	ramanslag	12 359
C3 Statens räddningsverk: Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor m.m.	ramanslag	25 000
C4 Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.	ramanslag	20 000
C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor	ramanslag	526 489
C6 Sprängämnes inspektionen	ramanslag	16 441
D1 Totalförsvarets pliktverk	ramanslag	237 834
D2 Försvarshögskolan	ramanslag	27 602
D3 Försvarets radioanstalt	ramanslag	428 494
D4 Försvarets forskningsanstalt	ramanslag	130 038
D5 Flygtekniska försöksanstalten	ramanslag	37 988
D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	obetecknat anslag	93 196
Summa		46 648 614

2 Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

2.1 Omfattning

Riksdagen har genom lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap definierat totalförsvaret som verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då skall bedrivas. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Totalförsvaret avser således en verksamhet och inte en organisation. Totalförsvarets resurserna skall enligt lagen utformas så att de även kan användas vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred. Med totalförsvarets resurser avses alla de resurser som finns inom totalförsvarets verksamhet.

I utgiftsområdet ingår också verksamhet som bedrivs av Kustbevakningen, Statens räddningsverk avseende freds räddningstjänst, vissa nämnder samt ansvaret för frågor avseende brandfarliga och explosiva varor.

De myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Försvarmakten, Överstyrelsen för civil beredskap, Civilbefälhavarna, Styrelsen för psykologiskt försvar, Statens räddningsverk, Kustbevakningen, Överklagandenämnden för totalförsvaret, Totalförsvarets chefsnämnd samt vissa mindre nämnder, Sprängämnesinspektionen, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsanstalt, Totalförsvarets pliktverk, Förvarshögskolan och Flygtekniska försöksanstalten. Vidare finansieras inom utgiftsområdet vissa beredskapsåtgärder hos myndigheter vars verksamhet i övrigt finansieras inom andra utgiftsområden.

Till grund för den verksamhet som skall bedrivas inom totalförsvaret under perioden 1997–2001 ligger 1996 års försvarsbeslut (prop. 1996/97:4, bet. 1996/97:FöU1, rskr. 1996/97:36, bet. 1996/97:UFöU1, rskr. 1996/97:109). Beslutet omfattade statsmakternas ställningstagande till den närmare inriktningen för det militära försvarets krigsorganisation, det militära försvarets grundorganisation i fred samt den närmare inriktningen av det civila försvarets verksamhet i krig och fred. Förslag om den närmare inriktningen av verksamheten för respektive budgetår lämnar regeringen årligen i den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen.

En säkerhetspolitisk kontrollstation genomfördes våren 1999 (prop. 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224, bet. 1998/99:UFöU1, rskr. 1998/99:222). Riksdagen beslutade därigenom om en ändrad inriktning av totalförsvaret och de ekonomiska planeringsramarna.

Under våren 1999 uppdrog regeringen åt Överstyrelsen för civil (ÖCB) beredskap att inkomma med en analys med anledning av kontrollstationspropositionen. ÖCB redovisade den 17 maj 1999 en analys avseende konsekvenser vid en väsentlig reduktion av beredskapsförberedelserna för ett väpnat angrepp i form av invasionshot. Vidare uppdrog regeringen åt Försvarmakten att redovisa ett förslag till planering för perioden 2000 – 2004 som innebär en utveckling mot en struktur som består av en insatsorganisation av krigsförband och kompetenser som tillgodoser förmågan att redan i grundberedskap lösa försvarsuppgifterna. Den 19 maj 1999 redovisade Försvarmakten ett förslag till en framtida struktur och till följd av detta

förslag redovisade Försvarsmakten den 15 juni 1999 även ett förslag till reviderad materielplan.

Mot bakgrund av slutsatserna i den säkerhetspolitiska kontrollstationen avser regeringen att återkomma under hösten till riksdagen med en proposition som skall omfatta förslag till omstrukturering och förändring av totalförsvaret.

Riksdagens revisorer har med en skrivelse den 1 juni 1999 till regeringen lämnat vissa förslag om vilken information budgetpropositionen bör innehålla. Regeringen vill med anledning härav anföra följande. När regeringen avlämnar en budgetproposition väcks ett ärende i riksdagen. Regeringen tar därför fasta på de önskemål som kommit till uttryck i utskottsbetänkanden och riksdagsbeslut när det gäller arten och omfattningen av den information som bör lämnas i budgetpropositionen.

2.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998 ¹	Anslag 1999 ²	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002 ³
42 399	44 108	44 654	46 648	46 061	45 129

¹ I utfallet inkluderas 5 miljoner kronor från s.k. äldreanslag.

² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vå rpropositionen.

³ Inklusive ett omställningsbidrag om 3 miljarder kronor.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

I enlighet med vad riksdagen och regeringen beslutat har Försvarsmakten vidtagit åtgärder för att söka komma till rätta med de allvarliga problemen som uppstod inför budgetåret 1998 avseende planering av ekonomi och verksamhet. Mot bakgrund av omvärldsläget, har riksdagen bifallit regeringens förslag om en viss sänkning av beredskapskraven i förhållande till 1996 års försvarsbeslut (prop. 1997/98:84, bet. 1997/98:FöU11, rskr. 1997/98:268). Regeringens bedömning är att Försvarsmaktens förmåga att lösa huvuduppgifterna enligt 1996 års försvarsbeslut och de uttryckta kraven på beredskap sammantaget är godtagbar. Regeringen bedömer vidare att Försvarsmakten har genomfört verksamheten under år 1998 i huvudsak i enlighet med ställda krav. Regeringen vill också betona att de åtgärder som vidtagits under år 1998 ligger väl

i linje med den omprövning av Försvarsmaktens verksamhet som inletts genom regeringens proposition 1998/99:74 och riksdagens beslut med anledning av detta.

Omstruktureringen av Försvarsmaktens grundorganisation enligt 1996 års försvarsbeslut har genomförts på ett sådant sätt att en tidigare sluttidpunkt än planerat uppnås i vissa fall.

Under år 1998 blev utgifterna under utgiftsområdet cirka en miljard kronor högre än vad som anvisats. De högre utgifterna är i huvudsak hänförliga till anslaget A1 Försvarsmakten och beror i huvudsak på problemen i Försvarsmaktens planering. Utgiftsprognosen för år 1999 för utgiftsområdet visar att utgifterna kommer att överstiga anvisat belopp med cirka 544 miljoner kronor. (Detta belopp beräknas bli täckt av anslagssparande, reservationer och tilldelade anslagskrediter.)

Vad gäller det civila försvaret har förskjutningar av planerade investeringar samt senareläggning av utbetalningar avseende tidigare gjorda investeringar medfört ett anslagssparande.

Regeringen avser att återkomma i samband med 2000 års vårproposition angående kvarstående frågor avseende statliga ålderspensionsavgifter för totalförsvarspliktiga.

Förändringar

Riksdagen beslutade under våren 1998 i enlighet med regeringens proposition 1997/98:83 Förändrad styrning av Försvarsmakten. Den förändrade styrningen genomförs från och med budgetåret 1999. Den återrapportering som regeringen gör i föreliggande proposition för budgetåret 1998 är den sista där resultatredovisningen görs i den gamla programstrukturen.

Regeringen redovisade i proposition 1997/98:84 Försvarsmaktens ekonomi och verksamhet år 1998 m.m. åtgärder med anledning av problemet med Försvarsmaktens ekonomi och planering. Som nyss nämnts beslutade riksdagen att på regeringens förslag ändra det övergripande målet för Försvarsmaktens beredskap. Förändringen innebär att Försvarsmaktens beredskap skall medge att utvalda delar av organisationen inom ett år efter beslut har uppnått full krigsduglighet. Kravet gällde tidigare huvuddelen av organisationen.

Av propositionen Förändrad omvärld – omdanad försvar (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224, bet.

1998/99:UFöU1, rskr. 1998/99:222) framgår vidare

- att ett omställningsbidrag behövs för att hantera de kostnader som hänger samman med strukturförändringar inom Försvarsmaktens krigs- och grundorganisation vilka skall påbörjas och genomföras under innevarande försvarsbeslutsperiod samt för de förskjutningar av materielleveranser som genomförs för att lösa resursproblem före år 2002. Inriktningen är att omställningsbidraget anslås med 3 miljarder kronor år 2002 och 1 miljard kronor år 2003. Regeringen bedömer att minst 1 miljard kronor kan frigöras, genom främst minskade värn- och civilpliktsvolymerna under åren 2000 och 2001 samt minskningar inom Försvarsmaktens krigs- och grundorganisation, för att hantera problemen under innevarande försvarsbeslutsperiod.
- att försvarets priskompensationssystem skall vara jämförbart med vad som gäller för den övriga statsförvaltningen, vilket bl.a. innebär att uppräkningsdelen av Försvarsmaktens anslag med 1,5 procent utöver den gängse pris- och löneomräkningen, den s.k. teknikfaktorn, utgår fr.o.m. år 2000,
- att någon ytterligare uppföljning av anslagsförordningen inte kommer att ske,
- att en satsning på såväl beredskap som kunskaper inom NBC-området är nödvändig,
- att IT-relaterade hot måste uppmärksammas på stor bredd i samhället såväl inom totalförsvaret som inom annan samhällsverksamhet och
- att på sikt ökade resurser bör kunna avdelas för internationell verksamhet vilket medger en ökad förmåga att bidra med försvarsresurser i fredsfrämjande och humanitär verksamhet.

Mål

Målen för verksamheterna inom utgiftsområdet är att:

Det militära försvaret

- försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- hävda vår territoriella integritet,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden och

- stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Det civila försvaret

- värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp och krig i vår omvärld,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden och
- stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.

Övrig verksamhet

- verka för att förebygga olyckor i samhället och begränsa skador vid sådana olyckor genom bl. a. information, utbildning, övning, uppföljning och tillsyn (Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor),
- bedriva sjöövervakning (kontroll- och tillsynsverksamhet) och miljöräddningstjänst i syfte att begränsa brottsligheten och öka säkerheten till sjöss samt ha en hög beredskap för sjöräddningstjänst (Kustbevakningen) och
- begränsa och förebygga olyckor i samband med brandfarliga och explosiva varor (Sprängämnesinspektionen).

Prioriteringar

Försvarsmakten skall under år 2000 prioritera åtgärder för att förbereda och genomföra en snabb omställning av grund- och krigsorganisationen i enlighet med beslut om nya ekonomiska ramar för det militära försvaret.

En viktig del i att öka Försvarsmaktens internationella förmåga utgörs av Sveriges deltagande i planering och översynsprocessen (PARP) inom ramen för PFF. Sverige har sedan samarbetet inleddes år 1995 antagit 35 samverkansmål och 10 initiala partnerskapsmål. Processen syftar till att identifiera och utveckla samverkansförmågan för förband som partnerländerna i princip, efter beslut i varje enskilt fall, skulle kunna ställa till förfogande för Nato-ledda fredsfrämjande insatser. Utvecklingen av internationella samverkansförmågor kommer fortsatt att ha hög prioritet.

Inom det civila försvaret skall arbetet med att anpassa verksamheten till det nya säkerhetspolitiska läget prioriteras. Funktionsansvariga myndigheter skall med utgångspunkt i en önskvärd förmåga genomföra analyser över vilka åtgärder som kan anstå till en anpassningsperiod. Mot bakgrund av detta skall förmåga för respektive funktion fastställas.

Inom Statens räddningsverks område skall arbetet med att förebygga bränder och andra olyckor inom räddningstjänstens område prioriteras. Miljökonsekvenserna vid olyckor och räddningstjänstinsatser skall beaktas. Räddningsverket skall fortsätta att upprätthålla beredskap för internationella hjälpsatser.

Sprängämnesinspektionen skall öka informationsinsatserna angående pyrotekniska varor.

Kustbevakningen skall under året prioritera kontroll av yttre gräns och fiskerikontroll.

2.3 Resultatbedömning

2.3.1 Tillståndet och utvecklingen inom området

Inför budgetåret 1998 hade som tidigare framgått allvarliga problem uppstått i Försvarmaktens ekonomi och planering. I regleringsbrevet för år 1998 föreskrev regeringen att Försvarmakten skulle iakttäta stor restriktivitet med kostnadsdrivande åtgärder. Som tidigare nämnts medgav riksdagen att kraven på beredskap inom Försvarmakten skulle sänkas. Vidare informerade regeringen om reduceringsåtgärder som främst skulle beröra pliktjänstgöringen och materielanskaffningen. Åtgärderna tog till största delen sikte på budgetåret 1998.

I regleringsbrevet för år 1999 har regeringen angett att det krävs fortsatta rationaliseringar och förändringar i Försvarmaktens verksamhet under år 1999 för att balans skall kunna nås mellan uppgifter och resurser.

Regeringens proposition Förändrad styrning av Försvarmakten m.m. (prop. 1997/98:83) innehöll förslag till inriktning av en förändrad styrning av Försvarmakten, som godkändes av riksdagen. Den förändrade styrningen av Försvarmakten genomförs från och med budgetåret 1999. Regeringen har i proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanat försvaret redovisat en metod för hur sambandet

mellan hotbildsförändringar och totalförsvarsresursernas utveckling kan förklaras.

I 1996 års försvarsbeslut fastställdes målen för och utformningen av det militära försvarets krigsorganisation. Det har därefter varit en uppgift för regeringen att närmare besluta om Försvarmaktens beredskap. Försvarsutskottet har i bet. 1998/99:FöU1 förutsatt att regeringen utvecklar resultatredovisningen när det gäller förändringar i krigsdugligheten relaterat till Försvarmaktens huvuduppgifter och regeringens redovisning av Försvarmaktens beredskap. Regeringens sammantagna bedömning är att tillståndet i krigsorganisationen var godtagbart i förhållande till de ställda kraven. En utgångspunkt för denna bedömning är att riksdagen medgivit att vissa delar av krigsorganisationen kan undantas från kravet på förmåga att kunna uppnå full krigsduglighet inom ett år.

Omstruktureringen av grundorganisationen har fortsatt i enlighet med 1996 års försvarsbeslut. Försvarmakten bedömer att sluttidpunkten kommer att kunna uppnås tidigare i vissa fall. Under år 1998 har rationalitet, officerarnas kompetensutveckling och kvaliteten i utbildningen prioriterats högre än upprätthållandet av krigsförbandens omedelbara förmåga. Regeringen konstaterar att målet för avvecklingen av personal för år 1998 överstigits. Under år 1998 har 20 885 värnpliktiga genomfört grundutbildning. Utbildningen har genomförts med gott resultat. Fortsättningsutbildning har genomförts i liten utsträckning och har i stort endast omfattat utbildning av reservofficerare. Regeringen bedömer att årets verksamhet har inneburit att huvuddelen av krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits jämfört med år 1997 vid de enheter där verksamhet genomförts. Regeringen avser att under hösten 1999 förelägga riksdagen förslag om fortsatt omstrukturering av grundorganisationen.

Den internationella dimensionen av den svenska säkerhetspolitiken är fortsatt betydande genom deltagande i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och förberedelser för sådana insatser.

Försvarsministrarna i Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland undertecknade i juli 1998 en avsiktsförklaring som syftar till att underlätta en omstrukturering av den europeiska försvarsindustrin. Konkreta åtgärder med stöd av avsiktsförklaringen väntas kunna föreläggas försvarsministrarna under år 1999.

Vad gäller det civila försvaret har riksdagen (prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FöU1, rskr 1998/99:78) uttalat oro för brister i delfunktionen Elförsörjning. Mot bakgrund av bl. a. Försvarsutskottets betänkande har regeringen beslutat om en funktionsgenomgång när det gäller delfunktionen Elförsörjning.

En särskild utredare skall analysera och lämna förslag till vissa principer för att åstadkomma en förbättrad helhetssyn när det gäller planeringen för civilt försvar och beredskapen mot svåra påfrestningar på samhället i fred.

Ändrade uppgifter som följer av omvärldsförändringar ställer förändrade krav på Kustbevakningens verksamhet. Det svenska EU-medlemskapet och det kommande Schengensamarbetet har också stor betydelse i detta sammanhang. Mot denna bakgrund och för att öka effektiviteten och finna rationaliseringsvinster har regeringen den 9 september 1999 uppdragit åt Statskontoret att genomföra en granskning av Kustbevakningens organisation.

Från och med den 1 januari 1999 överfördes ansvaret för frågor avseende brandfarliga och explosiva varor från Näringsdepartementet till Försvarsdepartementet. Regeringen beräknar därför utgifterna för myndigheten från och med budgetåret 2000 under utgiftsområde 6 Totalförsvaret. Därmed sammanförs flera myndighetsuppgifter inom räddningsområdet och de skade- och olycksförebyggande områdena. Fortifikationsverket har den 1 januari 1999 överförts från utgiftsområde 6 Totalförsvaret till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Som en följd av genomförandet av vissa EG-direktiv har riksdagen under år 1999 antagit lagstiftning inom kemikalieolycksområdet som bl.a. berör Statens räddningsverk, Sprängämnesinspektionen och räddningstjänsten. Som anfördes i proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar avser regeringen att låta genomföra en översyn av räddningstjänstlagen och följdförfattningar.

2.3.2 De viktigaste insatserna inom området

Värnpliktsutbildningen har genomförts med gott resultat. Under år 1998 har 20 885 värnpliktiga genomfört grundutbildning. Fortsättningsutbildningen har dock i stort sett enbart omfattat utbildning av reservofficerare.

Förnyelsen av Försvarmaktens materielsystem har fortsatt. Under år 1998 och hittills under år 1999 har Försvarmakten tillförts t.ex. stridsvagnar, stridsfordon, pansarbandvagnar, luftvärnsrobotsystem, flygburet spaningsradarsystem och signalspaningsflygplan. Vidare har leverans av delserie 2 av JAS 39 Gripen fortsatt.

Under år 1998 och år 1999 har Sverige deltagit i internationella fredsfrämjande truppinsatser, bl.a. i forna Jugoslavien (SFOR och Unpredep) och Västsahara (Minurso). Regeringen har den 26 augusti 1999 beslutat om ett svenskt deltagande i en fredsfrämjande insats i Kosovo. Stödet till de baltiska nationerna har fortsatt genom bl.a. den fredsbevarande bataljonen Baltbat och den baltiska försvarshögskolan Baltdefcol, men också genom tre minröjningsoperationer i Baltikum. Snabbinsatsstyrkan Swerap har utbildats och ställts i beredskap. Det svenska engagemanget inom Partnerskap för fred (PFF) har utvecklats med deltagande i bl.a. Cooperative Jaguar 99 och Cooperative Bear 98. För första gången har Sverige också arrangerat en övning i PFF:s anda på svenskt territorium, Nordic Peace.

Gränssättande faktorer för verksamheterna inom det civila försvaret är främst tillgången till telekommunikationer, elförsörjning och datorstöd. Mot bakgrund av detta har myndigheterna aktivt arbetat med att inom resp. funktion minska sårbarheten främst vad gäller elförsörjningen. Vad gäller funktionen Telekommunikationer m.m. har reservkraftverk beställts och fördelats mellan operatörerna. Sårbarheten vid långa elavbrott har därmed minskat.

Vidare kan nämnas att funktionen Telekommunikationers deltagande i övningen "Nordic Peace" med ett GSM-nät verifierar förmågan att utnyttja mobila basstationer vid väpnade konflikter. Utbildningar och övningar har förbättrat förmågan att utföra reparationer inom funktionen Energiförsörjning vid insatser med NBC-stridsmedel.

Verksamheten vid Kustbevakningen har under år 1998 fått en allt tydligare internationell prägel. Det svenska EU-medlemskapet och det kommande Schengensamarbetet har inneburit att yttre gränskontroll och fiskerikontroll getts ökad betydelse.

Vid räddningsskolorna under Statens räddningsverk har under år 1998 15 procent fler elever ur den kommunala räddningstjänsten genomgått räddningstjänstutbildning än vad som skedde under år 1997. Inom ramen för räddningsverkets internationella hjälpverksamhet har

elva katastrof- och återuppbyggnadsinsatser genomförts.

2.3.3 Effekter av insatserna

Regeringens bedömning av det samlade resultatet av den militära verksamheten är att landet kan försvaras mot ett väpnat angrepp. Kravet på full krigsduglighet inom en tolv månadersperiod (kortsiktig anpassning) för militärt försvar uppfylls av de delar av krigsorganisationen som omfattas av detta krav.

Regeringen bedömer däremot att det fortfarande finns brister i Försvarsmaktens förmåga till långsiktig anpassning till ett förändrat omvärldsläge. Den främsta orsaken är den minskade omfattningen av förbandsverksamheten.

Försvarsmakten kan upprätthålla den territoriella integriteten och beredskapen för incidentinsatser är godtagbar. Förmågan att planera för, organisera och genomföra internationell verksamhet är god, även om vissa brister kvarstår vad gäller interoperabilitet. Förmågan att stödja samhället vid svåra påfrestningar i fred är god.

Regeringen bedömer utifrån funktionsansvariga myndigheters redovisningar, att förmågan inom huvuddelen av det civila försvarets funktioner vid utgången av år 1998 var godtagbar. Flera funktioner uppvisar brister när det gäller att lösa uppgifterna vid ett angrepp med kemiska stridsmedel. Förbättringar har skett inom funktionerna Civil ledning och Telekommunikationer m.m. men brister kvarstår dock och funktionernas förmågor är ej godtagbara. Orsaken till detta är att åtgärder som vidtas inom dessa funktioner är både omfattande och tidskrävande.

Regeringen bedömer att Kustbevakningens verksamhet motsvarar de krav som ställts på myndigheten i syfte att begränsa brottsligheten och öka säkerheten till sjöss.

Regeringen bedömer att verksamheten vid Räddningsverket motsvarar de krav som ställts i syfte att inom myndighetens verksamhetsområde förebygga olyckor i samhället och begränsa skadorna när sådana olyckor ändå inträffar.

2.3.4 Regeringens slutsatser

Den fortsatta inriktningen av verksamheten inom utgiftsområdet påverkas av de ställningstaganden som gjorts i samband med den säker-

hetspolitiska kontrollstationen år 1999 samt den särskilda proposition som regeringen avser att lämna till riksdagen senare i år och riksdagens beslut med anledning härav.

Den översyn av det säkerhetspolitiska läget som Försvarsberedningen för närvarande genomför kommer att rapporteras till regeringen under hösten 1999. Regeringen kan i samband med ovan nämnda särskilda proposition komma att lämna förslag till förändrad inriktning av verksamheten inom utgiftsområdet beroende på översynens resultat.

Åtgärder som syftar till att bibehålla balans i Försvarsmaktens ekonomi och planering skall även i fortsättningen prioriteras. Dessutom kommer arbetet med att utveckla den förändrade styrningen av Försvarsmakten att fortsätta.

Internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och övrig internationell verksamhet, t.ex. inom ramen för PFF, skall även under budgetåret 2000 ges hög prioritet.

Det civila försvaret skall anpassas till det nya säkerhetspolitiska läget.

2000-frågan

Regeringen (Näringsdepartementet) har i skrivelser till riksdagen i december 1998 och maj 1999 lämnat lägesrapporter beträffande IT-omställningen i samhället inför år 2000 (skr. 1998/99:40 och skr. 1998/99:111). I skrivelsen 1998/99:111 anger regeringen att det har genomförts och pågår omfattande insatser för att klara IT-omställningen. Bedömningen är att Sverige är väl förberett, även i ett internationellt perspektiv, men det går ändå inte att utesluta att det kan bli störningar.

Enligt förordningen (1997:30) om översyn av statliga myndigheters informationssystem skall de statliga myndigheterna upprätta en plan för det anpassningsarbete som behöver genomföras samt rapportera till Statskontoret hur arbetet fortskrider.

Omställningen av de statliga myndigheternas egna IT-system skulle vara färdig den 1 juni 1999. Ett 20-tal myndigheter har rapporterat förseningar. Berörda myndigheter har fått i uppdrag att intensifiera arbetet med att återta de förseningar som uppstått.

När det gäller Försvarsdepartementets ansvarsområde har läget i omställningsarbetet vad avser Försvarsmakten och i fråga om räddningstjänsten redovisats i de nämnda skrivelserna

till riksdagen. En redovisning av läget när det gäller samtliga myndigheter lämnas i det följande under respektive anslag.

Regeringen beslutade den 4 mars 1999 att departementen skall tillse att det inom respektive ansvarsområde finns en tillräcklig krishanteringsförmåga inför millenieskiftet. I den följande redovisningen redogörs för hur resurser inom Försvarsmakten skall kunna utnyttjas till stöd för viktiga samhällsfunktioner vid eventuella störningar i IT-systemen och för det stöd som lämnas av Överstyrelsen för civil beredskap för länsstyrelsernas uppbyggnad av krishanteringsförmåga.

Regeringen bedömer att förberedelserna inom Försvarsdepartementets ansvarsområde beträffande IT-omställningen inför år 2000 i allt väsentligt är tillfredsställande.

Kommentarer till utgiftsutvecklingen

En jämförelse mellan anvisade anslag för år 1999 och prognosticerat utfall för år 2000 visar att utgifterna beräknas överstiga tilldelade anslag med 544 miljoner kronor. I utgiftsprognosen ingår dock utnyttjande av anslagssparande från tidigare år. På tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen för år 1999 har cirka 96

miljoner kronor omfördelats inom utgiftsområdet. Framförallt överfördes medel till det nya anslaget C5 Statens räddningverk: Samhällets skydd mot olyckor för att täcka räddningsverkets utgifter för förvaltningskostnader och kostnader med anledning av freds räddningstjänst

Anvisade anslag för år 1999 och föreslagna anslag för år 2000 skiljer sig åt såtillvida att anslagen för år 2000 är beräknade i 2000 års prisläge i enlighet med den gängse pris- och löneomräkningsmodellen.

Vidare har det för mer än hälften av anslagen gjorts en teknisk justering med totalt cirka 1 386 miljoner kronor avseende kompensation för den premie som myndigheterna betalar för de statliga avtalsförsäkringarna sedan år 1998.

De statliga ålderspensionsavgifterna inom utgiftsområdet har justerats ned till ca 1,4 miljoner kronor år 2000, 1,1 miljoner kronor för år 2001 och 1,1 miljoner kronor för år 2002.

År 2002 minskas den ekonomiska ramen för utgiftsområde 6 Totalförsvar med 4 miljarder kronor jämfört med den ram för 2001 som godkändes av riksdagen våren 1998, exklusive den materielförskjutning som riksdagen beslutade 1996. År 2002 anslås ett omställningsbidrag med 3 miljarder kronor.

Tabell 2.2 Utgiftsutvecklingen per verksamhetsområde

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 1998 ¹	Anslag 1999 ²	Utgiftsprognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat ³ anslag 2002
A Det militära försvaret	38 626	39 836	40 149	42 785	42 035	40 648
B Vissa funktioner inom civilt försvar	2 365	2 400	2 566	1 868	2 006	2 407
C Kustbevakningen och nämnder m.m.	443	912	960	1 040	1 055	1 094
D Totalförsvarsgemensam verksamhet	965	959	985	955	965	980
Totalt för utgiftsområde 6	42 399	44 108	44 654	46 648	46 061	45 129

¹ I utfallet inkluderas 5 miljoner kronor från s.k. äldre anslag.

² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för år 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

³ Inklusive ett omställningsbidrag om 3 miljarder kronor.

Tabell 2.3 Större förändringar av anslag inom utgiftsområdet mellan åren 1999 och 2000

Miljoner kronor

Anslag	Premie- kompensation	Omföring inom utgiftsområdet	Omföring till/från ut- giftsområdet	Förslag anslag år 2000
A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	1 087	-1 402 ⁴	-5 ⁶	19 544
A2 Fredsfrämjande truppinsatser	–	105	400 ⁵	900
A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	267	1 702 ⁴	–	22 341
Summa	1 354	405	395	–
B1 Funktionen Civil ledning	5	-58	–	438
B2 Funktionen Försörjning med industrivaror	¹	-50	–	57
B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst	3	-256	–	692
B4 Funktionen Psykologiskt försvar	¹	-2	–	18
B5 Funktionen Ordning och säkerhet	1	-11	–	22
B6 Funktionen Hälso- och sjukvård	¹	-50	–	81
B8 Funktionen Postbefodran	–	-7	–	11
B9 Funktionen Transporter	¹	-63	–	143
B10 Funktionen Energiförsörjning	–	-14	–	211
Summa	9	-511	–	–
C1 Kustbevakningen	3	20	–	440
C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor	16	92	–	527
Summa	19	112	–	–
D3 Försvarets radioanstalt	–	–	-3 ³	428
D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	–	–	-9 ⁴	93
Summa	–	–	-12	–
Summa utgiftsområde	⁷	6	383	–

¹ Anslagen har justerats avseende kompensation för statliga avtalsförsäkringar med ett belopp som understiger 1 miljon kronor. Se vidare under respektive anslagsavsnitt.² Omföring till U0 1 Rikets styrelse³ Omföring till anslagen A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. samt B3 Funktionen b efolkningsskydd och räddningstjänst.⁴ Justering mellan anslagen med anledning av Försvarsmaktens underlag av den 15 juni 1999.⁵ Omföring från U02 Samhällsekonomi och finansförvaltning.⁶ Omföring till U01 Rikets styrelse och U04 Rättsväsendet.⁷ Totala beloppet för premiekompensationen för U06 är 1 386 miljoner kronor.

2.4 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Att riksdagen för år 2000 bemyndigar regeringen att utnyttja en kredit om 40 miljarder kronor i Riksgäldskontoret. Krediten skall kunna utnyttjas om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret om 40 miljarder kronor för budgetåret 1999 om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger. Regeringen anser att ett motsvarande bemyndigande, avseende samma belopp, bör lämnas för budgetåret 2000.

Beredskapskrediten skall säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar erforderliga betalningsmedel. Krediten är beräknad att täcka de utgifter som motsvarar en månads beredskapshöjande verksamhet. Krediten är beräknad att utnyttjas i ungefär lika delar mellan militärt och civilt försvar.

Om beredskapskrediten utnyttjas, avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

2.5 Samordning och kontroll av underrättelsetjänsten

Regeringens bedömning: Regeringen anser att det finns behov av en funktion för samordning av underrättelseverksamheten och avser att inrätta ett särskilt organ för detta i Regeringskansliet. Regeringen avser också att låta förstärka Försvarets underrättelsenämnd.

Utredningens förslag: 1996 års Underrättelsekommitté har i betänkandet Underrättelsetjänsten – en översyn (SOU 1999:37) lämnat förslag avseende den militära underrättelsetjänsten.

Underrättelsekommittén har bl.a. föreslagit att det inom Regeringskansliet inrättas en sam-

ordningsfunktion för underrättelsefrågor bestående av en departementsövergripande beredningsgrupp på statssekreterarnivå stödd av ett samordningssekreteriat för underrättelsefrågor.

Samordningsfunktionen skall enligt Underrättelsekommitténs förslag ha i uppgift att regelbundet följa utvecklingen av underrättelsetjänstens bevakning av säkerhetshot mot Sverige och göra bedömningar av underrättelseunderlaget i vid mening. Samordningsfunktionen skall medverka till att underrättelsetjänstens olika organ får den kontinuerliga inriktning av sitt arbete som svarar mot Sveriges säkerhetspolitiska behov. Samordningsfunktionen skall bevaka kvaliteten i underrättelsetjänstens arbete och vid behov föreslå förändringar av gällande prioriteringar och därav föranledda resursbehov för underrättelsetjänsten. Beredningsgruppen med dess sekretariat skall vara rådgivande till regeringen och vid behov kunna förbereda initiativ till allmänna eller särskilda beredningar eller beslut av regeringen.

Underrättelsekommittén har i enlighet med sitt uppdrag också studerat hur Försvarets underrättelsenämnds insyn i och kontroll av underrättelsetjänsten har fungerat. Kommittén har funnit att den har fungerat väl. Kommittén föreslår likväl vissa förändringar beträffande nämnden. Den bör enligt kommitténs mening förstärkas med någon ledamot som har sakkunskap i underrättelsefrågor och säkerhetspolitiska frågor. Underrättelsekommittén föreslår också att nämndens sekretariat förstärks.

Underrättelsekommittén anser vidare att underrättelseverksamheten bör lagregleras. I den lag som föreslås anges grunderna för den underrättelseverksamhet som skall bedrivas av Försvarsmakten och de myndigheter som regeringen bestämmer.

Remissinstanserna:

Samtliga remissinstanser som yttrat sig över förslaget om inrättande av en samordningsfunktion har biträtt eller tillstyrkt förslaget. Bland det tjugotal instanser som lämnat sådana yttranden ingår Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt. Ingen remissinstans har avstyrkt eller framfört kritik mot förslaget.

Några remissinstanser, bland dem Försvarets radioanstalt, har avgivit yttranden över förslaget om förstärkning av Försvarets underrättelsenämnd. Dessa instanser har biträtt eller anslutit sig till förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringen konstaterar att det finns behov av en förstärkt samordning av underrättelseverksamheten. Regeringen avser därför att inrätta ett särskilt organ bestående av en beredningsgrupp på statssekreterarnivå och ett samordningssekretariat för detta i Regeringskansliet. Regeringen har i budgetarbetet överfört medel från utgiftsområde 6 (anslaget A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. samt anslaget D3 Försvarets radioanstalt) till utgiftsområde 1 Rikets styrelse för att en sådan samordningsfunktion skall kunna inrättas fr.o.m. den 1 januari 2000. Samordningsfunktionens utformning och närmare uppgifter bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen anser också att Försvarets underrättelsenämnd bör förstärkas och har genom omprioriteringar inom anslaget C2 Nämnder m.m. beräknat medel för att möjliggöra en förstärkning av nämnden fr.o.m. den 1 januari 2000.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i en särskild proposition avseende det förslag till lagreglering av underrättelsetjänsten som Underrättelsekommittén lämnat.

2.6 Samarbete för europeisk flygforskning

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner avtalet den 3 maj 1999 om ett samarbete för europeisk flygforskning.

Bakgrund

Efter regeringens bemyndigande undertecknade Flygtekniska försöksanstalten den 11 oktober 1994 ett samarbetsavtal mellan flygforskningsinstitutet i Sverige, Frankrike, Italien, Nederländerna, Spanien, Storbritannien och Tyskland. Genom avtalet formulerades en avsiktsförklaring att inleda ett fördjupat samarbete. Vidare etablerades "Association of European Research Establishments in Aeronautics" (Aerea) – en informell samarbetsorganisation mellan instituten. Inom ramen för Aerea-samarbetet har instituten samverkat avseende civil flygforskning och rymdforskning genom olika forsknings- och teknologitvecklingsprojekt inom såväl EU som

inom Garteur, dvs. det speciella samarbete på regeringsnivå mellan Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Spanien och Sverige som syftar till att stärka samarbetet inom flygteknisk forskning. Vidare har samarbetet inom Aerea, som numera benämns endast Erea, även genomförts på bilateral nivå.

Ärendet och dess beredning

Efter förhandlingar mellan företrädare för flygforskningsinstitutet har enighet nåtts om lydelsen av ett tilläggsavtal till 1994 års samarbetsavtal med innebörd att Erea erhåller status som en nederländsk juridisk person. Den är registrerad i det nederländska handelsregistret och kan närmast liknas vid en svensk ekonomisk förening. Dess uppgift är att för institutens räkning bevaka marknaden för forskningsuppdrag, genom avtal med uppdragsgivare knyta forskningsuppdrag till de samverkande europeiska flygforskningsinstitutet samt vidare sprida kännedom om den samlade tekniska kompetens som institutet representerar. Någon forskningsverksamhet kommer inte att bedrivas av Erea. Liksom tidigare ligger ansvaret för sådan verksamhet helt och hållet vid de enskilda forskningsinstitutet. Varje institut avgör själv om och i vilken utsträckning det önskar delta i ett visst forskningsprojekt. De avtal som ingås binder bara Erea och inte institutet. Institutets medverkan i ett visst forskningsprojekt regleras genom kontrakt som upprättas mellan Erea och respektive institut som anmält intresse att delta. I dessa kontrakt preciseras bl.a. det enskilda institutets tekniska och ekonomiska del i aktuellt projekt.

Genom tilläggsavtalet omfattar institutets samverkansområden numera även försvarsrelaterad flygforskning.

Ekonomiskt begränsas institutets ansvar till insatt kapital, i detta fall en årlig avgift för Ereas administration. Därutöver ansvarar varje institut för de kostnader som uppkommer vid institutets deltagande i gemensamma arrangemang.

Samarbetsavtalet och tilläggsavtalet finns i bilagorna 1 och 2.

Regeringen beslutade den 29 april 1999 att tilläggsavtalet till samarbetsavtalet den 11 oktober 1994 mellan europeiska flygforskningsinstitut skulle undertecknas under förutsättning av riksdagens godkännande. För svensk del innebär nämligen avtalet att en viss del av Flygtekniska försöksanstaltens förvaltningsuppgifter överlämnas

nas till en utländsk inrättning i den mening som avses i 10 kap. 5 § fjärde stycket regeringsformen. Undertecknandet skedde den 3 maj 1999.

Skälen för regeringens förslag: Erea-samarbetet innebär att instituten samverkar för att utveckla en hög europeisk flygteknisk kompetens genom ett effektivt utnyttjande av institutens samlade resurser. Detta är nödvändigt för att öka konkurrenskraften för europeisk flygforskning och teknologiutveckling. Effektiviseringen av de olika institutens verksamheter skall bl.a. ske genom Ereas aktiviteter för att knyta forskningsuppdrag till instituten men även genom en samordning av befintliga forskningsresurser varigenom dubbelarbete mellan instituten undviks. Målsättningen för samarbetet är att stärka teknologibasen för europeisk flygindustri och att kunna förse flygindustrin och andra intressenter med efterfrågad teknologi. Det är av svenskt intresse att Flygtekniska försöksanstalten deltar i Erea-samarbetet för att därigenom vara delaktig i den gemensamma effektiviseringen av europeisk flygteknisk forskning. Sverige får därigenom möjlighet att upprätthålla och utveckla teknologiområden som är av stor betydelse för svensk industri.

Flygforskningsinstitutens samverkan ligger vidare väl i linje med den multinationella, europeiska samverkan som uttalats i den avsiktsförklaring om åtgärder för att underlätta omstruktureringen av europeisk försvarsindustri, vilken undertecknades den 6 juli 1998 av försvarsministrarna i Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Tyskland och Sverige, det s.k. sexnationssamarbetet.

Enligt regeringens bedömning strider inte flygforskningsinstitutens samverkan mot EG:s konkurrensregler, då samarbetet bedöms falla in under de s.k. gruppundantagen.

Förslaget föranleder inte något behov av utökning av anslaget till Flygtekniska försöksanstalten.

2.7 Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet

Regeringens förslag: Det nationella flygtekniska forskningsprogrammet skall fortsätta på oförändrad ekonomisk nivå under år 2000.

Skälen för regeringens förslag: Sedan sex år tillbaka har det funnits ett nationellt flygtekniskt forskningsprogram som finansierats genom att staten och industrin har avsatt 30 miljoner kronor vardera per år för att skapa ett konstruktivt samarbete mellan företag, institut samt universitet och högskolor. Forskningsprogrammet, som riksdagen senast tog ställning till i forskningspolitiska propositionen (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99) och budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:FöU1, rskr. 1996/97:109), löper ut under innevarande budgetår. Regeringen anser att det är angeläget att staten medverkar till att skapa förutsättningar för sådana mekanismer som innebär att universitet och högskolor samt företag och myndigheter samverkar och därigenom bl.a. ger intressenterna förutsättning att skapa nischer för deltagande i internationella forskningsprogram. I förhållande till anvisade medel erhålles en mycket positiv effekt av programmets samverkan inom olika flygrelaterade tekniska forskningsområden och eftersom programmets innehåll förnyas dynamiskt så förtjänar det även fortsättningsvis statligt stöd. Medverkande industrier är positiva till en förlängning och till fortsatt finansiering på samma ekonomisk nivå som hittills. Regeringen bedömer att det nationella flygtekniska forskningsprogrammets finansiering som förut bör delas lika mellan staten och industrin. Regeringen avser att föreskriva att statens utgifter för det nationella flygtekniska forskningsprogrammet belastar sju utgiftsområdets anslag A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling och tjugofjärde utgiftsområdets anslag D1 Teknisk forskning och utveckling. Programmet bör regelbundet utvärderas och förnyad ställning bör fortsättningsvis tas i de återkommande forskningspolitiska propositionerna.

3 Det militära försvaret

3.1 Omfattning

Försvarsmaktens resurser skall kunna användas för att:

- försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- hävda vår territoriella integritet,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden och
- stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Försvarsmaktens verksamhet finansieras över anslagen A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m., A2 Fredsfrämjande truppinsatser samt A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
38 626	39 836	40 149	42 785	42 035	40 648

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Under år 1998 har cirka 20 800 värnpliktiga genomfört grundutbildning. Utbildningen har genomförts med gott resultat. Fortsättningsutbildning har genomförts i liten utsträckning och har i stort sett enbart omfattat utbildning av reservofficerare.

Följande viktigare övningar har genomförts

- stabstjänstövning med en arméfördelning, inkluderande ledningsförband och nytt ledningssystem,
- planering och genomförande av Partnerskap för Fred (PFF)-övning Nordic Peace 98,
- samövning med olika civila ledningsnivåer samt en
- internationell övningsverksamhet inom ramen för PFF med deltagande i bl.a. Baltic Challenge 98, Cooperative Jaguar 98 och Cooperative Bear 98.

Försvarsmakten har deltagit med en bataljon om ca 400 soldater i en multinationell brigad i Bosnien-Hercegovina. Engagemanget i Makedonien utökades till ett skyttekompani om ca 100 personer. En minröjningsenhet har ställts till FN:s förfogande i Västsahara. Snabbinsatsstyrkan Swerap (Swedish rapid reaction force) har utbildats och ställts i beredskap. Försvarsmakten har vidare genomfört tre minröjningsinsatser i Baltikum.

Av de materielsystem som tillförts Försvarsmakten kan följande nämnas

- stridsvagn 121 och 122 (pågående),
- stridsfordon 90 (pågående),
- pansarbandsvagn 401 och 501 (pågående),
- krigsbro 5 (pågående),
- robotsystem RBS 90 (avslutad),
- ubåt av typ Gotland (avslutades under år 1999),
- minröjningsfartyg av typ Styrö (avslutas under år 1999),
- båtar till amfibiebataljon (pågående),
- pansrade fordon till brigadledningar i kustartilleribrigader (pågående),

- materiel till stabskompanier i de rörliga KA-brigadledningarna (pågående),
- ledningsbåt till kustartilleribrigadledningarna (pågående),
- JAS 39 Gripen delserie 2 (pågående),
- materielanskaffning för försvarets telenät och taktiskt radionät (pågående),
- flygburet spaningsradarsystem FSR 890 (pågående),
- signalspaningsflygplan S 102B (avslutades under år 1999),
- ledningssystem för flygstridskrafterna (pågående),
- omsättning av flygstridskrafternas stridsledningscentraler från Stril 60 till StriC (pågående),
- motorbyte och modifiering av flygplan SK 60 (pågående).

Den omstrukturering av Försvarmaktens grundorganisation som beslutades i 1996 års försvarsbeslut har genomförts på ett sådant sätt att tidigare sluttidpunkter än planerat (i allmänhet år 1998 eller år 1999) uppnås. Under år 1998 har 185 yrkesofficerare utöver vad som planerats lämnat Försvarmakten.

Mot bakgrund av utvecklingen i omvärlden och med beaktande av den ekonomiska situationen inom Försvarmakten medgav, som nämnts i avsnitt 2.2, riksdagen under år 1998 en sänkning av beredskapskraven i förhållande till dem som gällde enligt 1996 års försvarsbeslut. Redovisningen i det följande sker mot denna bakgrund, innebärande att årets resultat visar på såväl en bibehållen beredskap och krigsduglighet, men också att förmågan i vissa fall vidmakthållits på en lägre nivå eller har nedgått i förhållande till föregående år. Regeringen vill också betona att de åtgärder som vidtagits under år 1998 ligger i linje med den omprövning av inriktningen av Försvarmaktens verksamhet som inletts genom regeringens proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanat försvar och riksdagens beslut med anledning av denna (bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224). Regeringen har i nämnda proposition lagt grunden för en process som innebär en ytterligare anpassning av det militära försvarets struktur till utvecklingen i omvärlden.

Regeringens bedömning är att Försvarmaktens förmåga att lösa huvuduppgifterna enligt 1996 års försvarsbeslut sammantaget är godtagbar. Regeringen bedömer vidare att Försvarmakten har genomfört verksamheten under år 1998 i enlighet med ställda krav.

Förändringar

Riksdagen beslutade under våren 1998 om förändrad styrning av Försvarmakten (prop. 1997/98:83, bet. 1997/98:FöU10, rskr. 1997/98:269). Den förändrade styrningen genomförs från och med budgetåret 1999. Den återrapporering som regeringen gör i föreliggande proposition för budgetåret 1998 är den sista där resultatredovisning görs i den gamla programstrukturen.

Den 7 maj 1998 uppdrog regeringen åt Försvarmakten att lämna underlag för den säkerhetspolitiska kontrollstationen. Uppdraget redovisades den 12 oktober 1998. Regeringen beslutade den 24 september 1998 att Försvarmakten som grund för sin planering skall utgå från anvisade ramar vilket inkluderar ett borttagande av priskompensation med teknikfaktorn. Grundat på detta beslut inkom Försvarmakten med en kompletterande redovisning den 13 november 1998. Denna utgjorde ett underlag för arbetet med kontrollstationen som ledde fram till riksdagens beslut härom.

Struktur för återrapporering

Verksamhetsåret 1998 styrdes och återrapporerades i då rådande programstruktur. I det följande redovisar därför regeringen verksamhetens resultat i programtermer. Dessutom redovisas verksamheten i grundorganisationen samt tillståndet i krigsorganisationen. Redovisningen är kopplad till de uppgifter för det militära försvaret som riksdagen beslutade om i 1996 års försvarsbeslut.

Prioriteringar

Försvarmakten skall under år 2000 prioritera åtgärder för att förbereda och genomföra en snabb förändring i enlighet med vad riksdagen beslutat.

En viktig åtgärd för att öka Försvarmaktens internationella förmåga utgör Sveriges deltagande i planerings- och översynsprocessen (PARP) inom ramen för PFF. Sverige har sedan samarbetet inleddes år 1995 antagit 35 samverkansmål och 10 initiala partnerskapsmål. Processen syftar till att identifiera och utveckla samverkansförmågan för förband som partnerländerna i princip efter beslut i varje enskilt fall skulle kunna ställa

till förfogande för Nato-ledda fredsfrämjande insatser. Utvecklingen av den internationella samverkansförmågan kommer fortsatt att ha hög prioritet.

3.3 Resultatbedömning

Vid bedömningen av Försvarmaktens resultat har följande bedömningsgrunder tillämpats:

- god: resurserna (kapaciteten) motsvarar eller överstiger behovet och uppgifterna kan lösas,
- godtagbar: brister och störningar ned-sätter handlingsförmågan men uppgif-terna kan i huvudsak lösas,
- ej godtagbar: svåra brister vilka leder till att uppgifterna inte kan lösas,
- kritiskt: verksamheten är nära samman-brott.

3.3.1 Resultatbedömning av verksamheten i programmen

I bedömningen av programmets resultat har hänsyn tagits till de sänkta beredskapskrav som riksdagen och regeringen beslutade om under år 1998.

Program 1. Operativa lednings- och underhållsförband

Programmets innebäll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att utöva eller möjliggöra operativ ledning och operativ underhållstjänst.

I programmet ingår bl.a. högkvarteret, tre militärområdesstaber med stabs- och sambandsförband m.m., tre underhållsregementen, militärområdestransportbataljoner och militärområdes-säkerhetskompanier.

Resultatbedömning

Grundutbildning inom programmet har bl.a. omfattat värnpliktiga till militärpolisenheter, enheter ur militärområdesambandsbataljon och militärområdestransportbataljoner samt enskilda värnpliktiga till militärområdesreparationskompanier, militärområdesförråds- och militärområdesförsörjningskompanier. Nödvändig personalomsättning i ledningsförbanden har skett och

huvuddelen av de grundutbildade värnpliktiga vid underhållsförbanden har krigsplacerats vid dessa. Totalt har avgångarna varit låga. Fortsättningsutbildning har skett i liten omfattning och personalutbildning har begränsats till högt prioriterade behov. Jämfört med föregående år har personalutbildningen minskat med ca 50 procent. Kunskapsnivån och förmågan att föra förband i fält har därmed sjunkit.

Krigsförberedelseverksamheten har genomförts på en låg nivå. En fördelningsstabsövning har genomförts, liksom kris- och krigsspel samt övningar på högre och lägre regional nivå. Den operativa planeringen har vidmakthållits.

Verksamheten vid underhållsregementena har i första hand omfattat stöd till förbandsverksamheten, avveckling av krigsmateriel, omstrukturering och omförrådsställning. Integrering och förberedelser för integrering av mark-, sjö- och flygstridskrafternas underhållsorganisationer har genomförts, liksom stora rationaliseringar inom förråds- och verkstadstjänsten. Planering och förberedelser för omförrådsställning till central- och arsenalförråd har påbörjats. En försvarsmaktsgemensam struktur för ledning och samordning av materielavveckling har utarbetats.

Omfattande åtgärder har vidtagits för att förhindra intrång i Försvarmaktens vapen- och mobiliseringsförråd. Ett flertal kontroller avseende vapen- och ammunitionsförvaring har skett. Under år 1998 har arbetet med att utöka åtgärderna för att förhindra tillgrepp av stöldbegärliga vapen och ammunitionseffekter inom Försvarmakten fortsatt. Skärpta regler för hantering, förvaring och transport av vapen och ammunition har fastställts och prov och försök med säkerhetsmateriel har genomförts. Bland materiella förbättringar kan nämnas fasta larm, vapenboxar, patronlägeslås och säkerhetscontainrar. Anskaffningar har i flera fall påbörjats. Regeringen konstaterar att antalet vapenförluster ökat från 18 förkomna eldhandvapen under år 1997 till 28 år 1998. De två uppmärksammade stölderna i Norrtälje och Strängnäs svarade för 17 av de 28. En del av dessa vapen har sedermera återfunnits. Antalet förluster vid inbrott hos hemvärnsmän har minskat från 11 vapen till 8 vapen. Regeringen ser allvarligt på alla dessa förluster och står fast vid målsättningen att antalet förluster skall nedbringas till noll.

Försvarmakten skall enligt 1996 års försvarsbeslut avveckla sitt innehav av truppinor. Av-

vecklingen sker genom destruktion och skall vara avslutad senast år 2001.

För närvarande pågår destruktion av trupperna 10. Under år 1999 avses vidare trupperna 11 samt trampminorna 41 och 49B destrueras. Trådminor är planerade att destrueras under år 2000.

Destrueringen går enligt plan och bedöms klaras av inom avsatt tid. Cirka 1 miljon truppminor har hittills avvecklats.

Stabssamtal har genomförts med Ryssland, Tjeckien, Frankrike, Lettland, USA, Danmark, Estland och Litauen. Högkvarteret och militärområdesstaberna har svarat för planering och genomförande av respektive medverkat i ett antal övningar med internationellt deltagande: Cooperative Chance, Baltic Challenge, Cooperative Baltic Eye, Cooperative Bear, Open Spirit, Nordic Peace 98, Cooperative Jaguar 98 och Baltops 98. Fyra inspektioner (i Ryssland, Vitryssland, Turkiet och Uzbekistan) enligt Wiendokumentet 94 har genomförts.

Beredskap enligt Försvarens beredskapsorder har upprätthållits.

Driftsättningen av Försvarens nya operativa ledningssystem IS Orion har ännu inte kunnat genomföras. Förseningen innebär ökade kostnader och att Försvarens inte har kunnat ersätta det gamla operativa ledningssystemet Leo. Det har förekommit allvarliga brister i Orionprojektet. Åtgärder har därför vidtagits från regeringens sida. Försvarensdepartementet har under våren 1999 lämnat en särskild redovisning till försvarsutskottet om detta och om läget i projektet. Det är angeläget att Försvarens snart kommer till en lösning på den uppkomna situationen. Regeringen kommer att även fortsättningsvis följa projektet och de frågor som knyter an till detta. Frågan om vilka konsekvenser förseningarna innebär för Försvarens operativa förmåga och för annan viktig verksamhet kommer därvid att ägnas särskild uppmärksamhet. Regeringen avser att hålla utskottet informerat också i dessa hänseenden.

Årets verksamhet har inneburit att ledningsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits. Underhållsförbandens förmåga har däremot sjunkit. Grundutbildningen av värnpliktiga har uppnått planerad kvalitetsnivå.

Regeringen bedömer läget inom programmet som godtagbart.

Program 2. Fördelningsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda och understödja armébrigadernas strid.

I programmet ingår bland annat tre fördelningsstabers med betjäningförband, tre artilleriregimentsstabers med fördelningsartilleribataljoner samt ca 75 fristående bataljoner och ca 115 fristående kompanier innefattande bl.a. jägarförband, luftvärnsförband och fältsjukhus.

Resultatbedömning

Under året har ca 20 kompanienheter ingående i funktionerna ledning, samband, fältarbeten, artilleri, luftvärn, underrättelser, sjukvård och underhåll utbildats och tillförts krigsorganisationen. Fortsättningsutbildningen har omfattat delar av kompanier eller enskilda specifika befattningar. Samträning av ledningsförbanden inom en arméfördelning har genomförts. Krigsförberedelseverksamheten har varit begränsad. Krigsförbandens materiella status har hållits på en låg nivå. Materielleveranserna har omfattat ammunition till haubits 77, dragbilar till stridsvagnssläp, samt telesystem 9000-materiel. Detta har inneburit en förbättrad förmåga inom lednings- och sambandsområdet samt en ökad eldkraft inom artilleriet.

Regeringen bedömer att årets verksamhet har inneburit att huvuddelen av krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits jämfört med år 1997 vid de enheter där verksamhet genomförts. En genomgående brist är samträning i kompani- och bataljonssystem. Samtliga enheter kan dock efter kompletterande utbildning nå ställda krav på krigsduglighet. Grundutbildningen av de värnpliktiga i förbanden har bedöms i huvudsak ha nått uppsatta kvalitetsmål.

Regeringen bedömer läget inom programmet som godtagbart.

Program 3. Försvarens områdesförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda territoriell verksamhet, skydda för totalförsvaret viktiga resurser, försvara vissa infallsportar samt leda mobilisering och transporter. I programmet ingår för närvarande 13 försvarens områdesstabers, förband för stads- och gränsstrid, luftvärns- och ingenjörsförband,

hemvärnsförband m.m. Sammanlagt omfattar programmet ca 242 000 personer, varav ca 86 000 i hemvärdnet.

Resultatbedömning

Under året har fem kompanier utbildats. Fortsättningsutbildningen har genomförts i begränsad utsträckning och omfattat personal i specifika befattningar. Detta har fått negativa konsekvenser för personalens kompetens och förmågan att föra förband i fält.

Tre månaders grundutbildning av värnpliktiga för placering i hemvärdnet har genomförts och 145 värnpliktiga har fullföljt utbildningen. En översyn av rekryteringen till denna verksamhet görs av 1998 års pliktutredning (dir. 1997:106 och dir. 1998:49).

Krigsförbanden, vars materiella status hållits på en låg nivå, tillförs nu efterhand modern materiel.

Vad avser hemvärns- och frivilligutbildningen har av ekonomiska skäl verksamhet ställts in.

Grundutbildningen av värnpliktiga har nått uppsatta kvalitetsmål.

Regeringens bedömning är att läget inom programmet är godtagbart.

Program 4. Armébrigadförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att föra anfallsstrid.

I programmet ingår för närvarande fyra infanteribrigader, tre norrlandsbrigader samt sex mekaniserade brigader.

Resultatbedömning

Under året har 40 kompanier och vissa fristående plutoner utbildats. Fortsättningsutbildningen har enbart omfattat specifika befattningar. Grundutbildningsvolymen har varit för liten för att möjliggöra omsättning av samtliga underavdelningar inom brigaderna. Grundutbildningen av värnpliktiga har nått uppsatta kvalitetsmål. Utbildning av krigsförbandens personal har kunnat genomföras på en godtagbar nivå. Utbildningen avseende ett nytt ledningssystem har lett till en ökad kompetens inom funktionerna ledning och samband. Luftvärnsförbanden har inte fullt ut kunnat prioriteras i enlighet med de höga operativa krav som ställs på denna funktion. Den försöksverksamhet som bedrivits vid brigaderna har genomförts med gott resultat. Krigsförberedel-

severksamheten har bedrivits på en mycket låg nivå. Mobiliserings- och krigsplanläggningen har legat på en miniminivå. Krigsförbandens materiella status har hållits på en låg nivå.

Materieltillförseln har bl.a. omfattat nyan-skaffning av granaten STRIX, leveranser av stridsfordon 90 och stridsvagn 121, materiel för utbildningsstöd till stridsvagn 121/122 och sambandssystem TS 9000.

Medverkan har skett i de internationella övningarna Baltic Challenge, Nordic Peace och Combined Endeavour.

Regeringens bedömning är att läget inom programmet är godtagbart.

Program 5. Marina lednings- och underhållsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med uppgift att leda och understödja de marina krigsförbanden.

I programmet ingår bl.a. fyra marinkommando, ett marindistrikt, en rörlig marin ledningsgrupp och åtta underhållsbataljoner samt fyra marina stridssjukhus.

Resultatbedömning

Övningen SamMarin 1998 har genomförts under ledning av marinkommando Ost med deltagande från Marinentrum, marinkommando Syd samt andra marina förband och flygförband. Detta har inneburit att underhållsförbandens och den rörliga underhållsledningens förmåga har utvecklats jämfört med år 1997.

Grundutbildningen och personalutbildning (nivå- och kompetenshöjande) har genomförts planenligt och till föreliggande kravnivå. Marinkommando Syd har genomfört en omfattande räddningsövning med hemvärnspersonal. Marinkommandona har understött minröjningsoperationerna i Baltikum samt PFF-övningar. Vidare har Marinkommando Ost deltagit i Nordic Peace 98. Samverkan med civila regionala myndigheter samt kommuner har genomförts planenligt och stöd till det civila samhället har lämnats vid ca 50 tillfällen i samband med bl.a. sjöräddning, räddningstjänst och internationella arrangemang. Marinkommando Väst har bl.a. understött frivilligorganisationer och krisgrupp i samband med brandkatastrofen på Hisingen i Göteborg i oktober 1998.

Regeringen bedömer att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits

avseende ledningsförband och utvecklats avseende underhållsförband.

Sammantaget bedömer regeringen att förmågan att klara ställda krav är god.

Program 6. Försvarsmaktens helikopterförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband för bl.a. pansarvärn, ubåtsjakt och spaning mot ytmål, flygräddning samt transporter.

I programmet ingår bl.a. en arméflygbataljon, två marina helikopterdivisioner och sex flygräddningsgrupper.

Resultatbedömning

Under året har omorganiseringen av helikopterverksamheten slutförts. All helikopterverksamhet är därmed sammanförd inom ett program. Försvarsmaktens helikopterflottilj är organiserad på Malmen i Linköping. Den 1 januari 1999 omorganiserades också, i enlighet med regeringens och riksdagens tidigare beslut, de fredstida arméflygbataljonerna, de marina helikopterdivisionerna och flygräddningsgrupperna till Norrlands, Svea, Göta och Östgöta helikopterdivisioner. Bataljonerna är lokaliserade till Boden, Haninge (Berga), Ronneby (Kallinge) respektive Linköping (Malmen). Inom Göta helikopterdivision finns en enhet i Göteborg (Säve).

Under året har brister på teknisk personal och reservdelar tidvis minskat helikoptrarnas tillgänglighet. På grund av tekniska problem och en minskad flygtid har vidare flygtidsnormerna för besättningarna till de tunga helikoptrarna inte kunnat hållas. För de markoperativa helikopterförbanden har emellertid samövning med norrlandsförband gett bra resultat. För de sjöoperativa helikopterförbanden har utvecklingen däremot gått i negativ riktning i och med att samövning med marina förband inte har kunnat genomföras i erforderlig utsträckning. När det gäller helikopter 10-förbanden (flygräddningen) har teknikerbristen och vissa materielbrister medfört att flygtidsproduktionen blivit mindre än planerat. Sammantaget har resultatmålen i allt väsentligt uppnåtts. Med utgångspunkt i beslutade beredskapssänkningar uppdrog regeringen i 1998 års regleringsbrev åt Försvarsmakten att minska flygtiden inom programmet med en månad per flygenhet. I delårsrapporten redovisar Försvarsmakten fortsatta problem med helikop-

ter 10-förbanden. Problemen gäller tillgängligheten och bristen på teknisk personal.

Regeringen konstaterar att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har sjunkit i förhållande till föregående år. Detta beror huvudsakligen på den låga flygtidstilldelningen, materielbristerna och bristen på samövning. Ett undantag från den negativa trenden utgör dock pansarvärnshelikopterförbanden, vilka har bibehållit förmågan att klara ställda krav. I sammanhanget anmäler Försvarsmakten också att den låga flygtidstilldelningen och materieltillgängligheten har medfört att förmågan hos personalen närmar sig en för flygsäkerheten kritisk nivå. I årsredovisningen anmäler myndigheten att detta förhållande har blivit föremål för särskild uppföljning inom Försvarsmakten. I delårsrapporten redovisar myndigheten att ett åtgärdsprogram har inletts för att höja tillgängligheten hos helikopter 10. Åtgärderna avser bl.a. en översyn av organisation, tillsynstider och dimensionering av reservmaterielagren. Försvarsmakten kan redan konstatera en viss förbättring av läget. Regeringen kommer att följa säkerhetsläget och vaka över att Försvarsmakten, bl.a. genom sin säkerhetsinspektion, vidtar sådana åtgärder att personalens säkerhet inte äventyras.

Den tidigare påbörjade pilotutbildningen har fullföljts. Av ekonomiska skäl har däremot den grundläggande utbildningen av piloter under år 1998 fått ställas in, vilket lett till att vakanssituationen inom helikopterverksamheten kvarstår.

När det gäller stöd till samhället kan följande anföras. Försvarsmaktens avtal med Västerbottens läns landsting om sjuktransporter med helikopter har förnyats. Försvarsmakten har vidare avtal med Sjöfartsverket på fem orter om helikopter i beredskap för räddning. Samverkan med civila myndigheter har utvecklats vidare. Detta gäller bl.a. samverkan med polisen i fråga om eftersökning av försvunna personer och att Försvarsmakten tillsammans med Sjöfartsverket har effektiviserat den avtalade räddningsverksamheten. I sammanhanget skall insatserna i samband med brandkatastrofen i Göteborg i oktober 1998 framhållas. Samverkan med de civila myndigheterna fungerade då mycket bra i enlighet med nödhelikoptersystemet. Avslutningsvis kan noteras att antalet uppdrag för bl.a. räddning och ambulanstransport med helikopter under år 1998 hade ökat till 680, mot förra årets 243 uppdrag.

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att det finns problem inom helikopterförbanden. De beror bl.a. på materielbrister, brist på tekniker

och piloter samt otillräcklig flygtid. Likaså påverkar utebliven samövning ett antal förbands förmåga i negativ riktning. Krigsdugligheten är för flera förband otillräcklig. Regeringen anser att de brister inom väsentliga personalkategorier som redovisats är allvarliga. Teknikerbristerna avser inte bara detta program. Regeringen behandlar teknikerfrågan samlat under program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband. Sedan tidigare har Försvarsmakten i uppdrag att fortsätta de påbörjade och planerade åtgärderna för att komma till rätta med bl.a. pilotbristerna. Försvarsmakten skall redovisa uppdraget i årsredovisningen för år 1999. Trots bristerna bedömer regeringen läget inom programmet som godtagbart.

Program 7. Stridsfartygsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att övervaka och bekämpa mål på och under havsytan.

I programmet ingår bl.a. två ytstridsflottiljer med sex korvetter, sex robotbåtar och tolv patrullbåtar samt tre minkrigsavdelningar med bl.a. sju minröjningsfartyg av typ Landsort, fyra minröjningsfartyg av typ Styrö och två minfartyg. Dessutom ingår en ubåtsflottilj med nio ubåtar, varav två i materielberedskap samt ett ubåtsräddningsfartyg.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att stridsfartygsförbanden har slutfört utbildningen av besättningar med godkänt resultat och att förbandsutbildningen av besparingsskäl har avslutats 45 dagar tidigare än föregående år. Vidare har ytstridsförbanden övat mer i den egna regionen, vilket minskat antalet samövningar. Detta har medfört vissa besparingar men också minskad kompetens för främst befälet. Stridsfartygsförbanden har haft problem med att bibehålla nödvändigt antal officerare.

Ubåtsjaktutbildningen har genomförts med låg ambitionsnivå. Minkrigsförbanden har prioriterat sin verksamhet mot förmåga att söka efter, lokalisera, identifiera och oskadliggöra föremål på havsbotten. Tre minröjningsinsatser har genomförts i Baltikum. Förmågan att minera har nedprioriterats.

Örlogsskolorna har genomfört värnpliktsutbildning i en delvis ny organisation och har fått

ta emot fler värnpliktiga än planerat. Detta tillsammans med vissa vakanser har medfört att några yrkesutbildningar har fått ställas in.

HMS Carlskrona har avslutat utbildningsexpeditionen med gott resultat. Vissa åtgärder har vidtagits med HMS Carlskrona för att öka fartygets interoperabilitet. Marina fartygsförband har deltagit i ett flertal PFF-övningar. Örlogsbesök har ägt rum i bl.a. Baltijsk och Riga.

Första ubåtsflottiljen har genomfört ubåtsräddningsövning med Danmark samt ett örlogsbesök i Polen. Som ett led i att utveckla ett ubåtsräddningsavtal med Polen, genomfördes en svensk ubåtsräddningsövning i Gdanskbukten med polska observatörer.

På materielsidan kan bl.a. nämnas att modifiering av lätt torped 45 har slutförts och vapenmodifieringar på ubåt av typ Näcken genomförts. Det nya ubåtssystemet av typ Gotland har haft tekniska problem. Dessa har dock åtgärdats under år 1999 och ubåtssystemet har levererats till Försvarsmakten under hösten 1999. Dessutom har minröjningsfartyg av typ Styrö levererats.

Regeringen bedömer att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav i stort har vidmakthållits. Förmågan till ubåtsjakt har minskat men är i förhållande till ställda krav godtagbar. Förmågan till minröjning och deltagande i internationella insatser har ökat och är enligt regeringens bedömning god.

Program 8. Kustförsvarsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att försvara s.k. infallsportar, marina basområden och skärgårdsområden.

I programmet ingår bland annat fyra marinregementen, en rörlig kustartilleribrigadledning, sex kustförsvarsförband, sex amfibiebataljoner, tre kustartilleribataljoner och ett tungt kustrobotbatteri.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att kustförsvarsförbanden av besparingsskäl har slutfört utbildning av förband 30 dagar tidigare än normalt. Värnpliktsutbildningen har genomförts med gott resultat bl.a. tack vare de värnpliktigas höga motivation. Fortsättningsutbildning har genomförts med en amfibiebataljonstab samt med del av ett underhållsförband och ett sjukvårdsförband. Kustartilleriets stridsskola har genomfört ge-

mensam fackutbildning av officerare. Detta har bl.a. lett till att förmågan till rörligt kustförsvär, skydd av basområde samt förmåga till samverkan med stridsfartygsförband har ökat jämfört med föregående år.

Vid KA 1 har ledningsträningssystemet slutbesiktigats. På materielsidan kan nämnas att bl.a. fyra stridsbåtar och en bevakningsbåt har levererats till förbanden. Huvuddelen av materialet till ett brigadstabskompani har nu levererats och amfibiebataljonernas mörkerkapacitet har förbättrats.

Kompanienheter ur amfibieförbanden vid KA 1, KA 2 och KA 4 har deltagit i PFF-övningarna Cooperative Jaguar och Baltic Challenge med gott resultat. Kustförsvärsförband ur främst KA 1 och KA 3 har deltagit i övningen Nordic Peace 98 på Gotland.

Kustförsvärsförbanden har också lämnat stöd till det civila samhället i form av sjöräddningsuppdrag.

Regeringen bedömer att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav är god.

Program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift att leda och betjäna flygförband.

I programmet ingår för närvarande bl.a. tre flygkommandostaber, två vädercentraler, sex stridslednings- och luftbevakningsbataljoner och 16 basbataljoner. I programmet ingår även försvarets telenät.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att Försvarmakten har fortsatta svårigheter att producera planerad flygtid. Huvudorsakerna till detta problem är enligt myndigheten att många flygtekniker lämnar Försvarmakten och att det fortfarande är en brist på radarjaktledare.

Systemet med flygburen spaningsradar (FSR 890) fortsätter att utvecklas och samtliga sex beställda flygplan har levererats. Likaså fortsätter leveranserna av de nya stridsledningscentralerna, StriC. Under år 1998 och hittills i år har två nya anläggningar levererats. Försvarets telenät utvecklas fortlöpande, bl.a. genom fortsatt materielskaffning, varvid tillgängligheten ökar och underhållskostnaderna minskar. Anskaffningen av ledningssystem för flygstridskrafterna har

fortsatt, liksom utbyggnaden av lednings- och kommunikationssystem för JAS 39 Gripen vid huvudbaser och flottiljflygplatser.

Krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har i stort sett vidmakthållits. Inom vissa funktioner, främst basbataljonerna, har krigsdugligheten dock sjunkit jämfört med föregående år. Nedgången beror främst på få övningstillfällen.

Regeringen anser att det allvarligaste problemet inom programmet är avgångarna av tekniker till civil verksamhet. Under år 1998 lämnade drygt 120 tekniker Försvarmakten medan endast 22 färdigutbildades. För att försöka minska avgångarna har fr.o.m. den 1 januari 1999 marknadslönetillägg införts för tekniska officerare i flygtidsproduktion. Försvarmakten har också tillsatt en utredning om teknikerkompetens. Regeringen avser att noga följa utvecklingen i denna fråga och har därför uppdragit åt Försvarmakten att redovisa vidtagna åtgärder och resultatet av dessa i såväl delårsrapporten för år 1999 som i årsredovisningen. I delårsrapporten redovisar Försvarmakten bl.a. att den nämnda utredningen om teknikerkompetens inom flygvapnet är slutförd. I denna lämnas exempel på fortsatta åtgärder såsom strukturförändringar för yrkesofficerare i teknisk tjänst och förbättrade rekryterings- och utbildningsmöjligheter. Utredningen bereds nu inom Försvarmakten. När det gäller radarjaktledarutbildningen konstaterar regeringen att Försvarmakten har vidgat rekryteringen till denna yrkeskategori. En ny simulator för utbildning av radarjaktledare har också tagits i bruk vid F 20 i Uppsala.

Mot bakgrund av att åtgärder för att rätta till bristerna redan har inletts anser regeringen att läget inom programmet kan godtas.

Program 10. JAS 39-förband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med uppgift för luftförsvaret, attackförmågan och underrättelseinhämtningen.

I programmet ingår numera två divisioner JAS 39 Gripen.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att flygtidsuttaget för det under år 1998 krigsorganiserade 39-förbandet ligger under planerad nivå. Detta beror enligt Försvarmakten på brist på flygtekniker och inskolade instruktörer. Hittills har ungefär 30 pi-

loter flugits in på JAS 39-systemet. För att fullfölja ombeväpningen till JAS 39 Gripen erfordras, enligt myndigheten, åtgärder bl.a. för att fylla upp personalvakanserna. Regeringen utgår härvidlag från att Försvarsmakten vidtar de åtgärder som behövs för att ombeväpningen till JAS 39 Gripen skall kunna fullföljas enligt myndighetens planering. En övning med JAS 39 Gripen i luftförsvarsrollen har genomförts med bra resultat. Det finns dock ännu inte underlag för att krigsduglighetsvärdera de två JAS 39 Gripendivisionerna.

Krigsförbandets materiella status har vidmakthållits på en hög nivå. JAS 39 Gripen delserie 2 har fortsatt att levereras, liksom den tvåsitsiga versionen JAS 39 B. Totalt har 66 flygplan JAS 39 Gripen och 3 flygplan JAS 39 Gripen B levererats till Försvarsmakten. Integration av robot 99 har inletts.

Regeringen konstaterar att införandet av JAS 39 Gripen i Försvarsmakten fortsätter i stort sett enligt planerna. Pilotfrågorna skall bedömas i ett samlat Försvarsmaktssammanhang. Regeringen återkommer nedan till detta under program 11. Övriga stridsflygförband.

Program 11. Övriga stridsflygförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift för luftförsvaret, attackförmågan och underrättelseinhämtningen.

I programmet ingår för närvarande åtta JA 37 divisioner, varav en med sänkt beredskapskrav från och med den 1 januari 1999, och två AJS 37 divisioner. Flygning med J35-divisionen avslutades år 1998.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att flygtidsuttaget ligger betydligt under det planerade och att samtliga flottiljer ligger under tilldelad flygtid. Detta har inneburit att flygförbanden inte har nått uppsatta produktionsmål. Den främsta orsaken till underutnyttjandet är fortsatt otillräckliga produktionsförutsättningar. En viktig orsak till detta är att tekniker har lämnat Försvarsmakten. Även saneringen efter prov med ett nytt avisningsmedel för flygplan har tagit resurser från flygtidsproduktionen under år 1998. Till detta kommer att bristen på piloter vid några divisioner börjar bli begränsande för förmågan att genomföra den planerade fredsverksamheten. Detta leder i sin

tur till minskad effekt i krigsorganisationen. Under åren 1998 och 1999 har ungefär 40 piloter gått över till civilflyget. Ytterligare ett antal piloter har aviserat att de tänker gå över till civil anställning. Det kan nämnas att det årligen utbildas ungefär 20 nya piloter. Antalet övningar har av ekonomiska skäl blivit mycket få. Med utgångspunkt i beslutade beredskapssänkningar uppdrog regeringen åt Försvarsmakten i 1998 års regleringsbrev att minska flygtiden inom programmet med en månad per flygenhet.

Den pågående ombeväpningen till JAS 39 Gripen ledde till att flygning med den kvarvarande AJS 37-divisionen vid F 7 i Sätenäs avbröts i förtid till förmån för flygning med JAS 39 Gripen. Vid F 10 i Ängelholm avslutades flygning med J 35 Draken under år 1998. 35-systemet kommer att avvecklas helt under innevarande år. Systemutvecklingen och modifieringen av JA 37 har fortsatt, liksom integreringen av robot 99 på JA 37. För att vidmakthålla telekrigförmågan har modifieringen av flygplan SK 37 fortsatt och flygplanet tillförs telestörsystem.

Regeringen konstaterar att teknikerbrist, en allt tydligare pilotbrist och brist på övningar i sig orsakar problem för stridsflygförbanden. Regeringen har behandlat teknikerfrågan under program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband. Pilotfrågan måste enligt regeringens mening ses i såväl ett kortsiktigt som ett långsiktigt perspektiv. I det kortsiktiga perspektivet gäller att Försvarsmakten sedan tidigare har regeringens uppdrag att i 1999 års delårsrapport och årsredovisning redovisa vidtagna åtgärder för att säkerställa myndighetens behov av piloter för stridsflygförbanden. I delårsrapporten anför Försvarsmakten att myndigheten har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra läget. Bland annat utnyttjas utbildningssystemet maximalt och en personalplanerare för piloter har tillsatts. Vidare pågår en översyn av pilotlönerna med hänsyn till de löner som erbjuds på den civila marknaden. Regeringen avser att noga följa utvecklingen i denna fråga. För att söka finna lösningar i även det litet mer långsiktiga perspektivet har Försvarsdepartementet initierat ett nordiskt samarbete på departementsnivå för att belysa möjligheterna att hitta en samnordisk lösning på frågor om försvarets piloter. En viktig aspekt här är hur de civila flygbolagens behov av piloter kan tillgodoses.

Regeringen konstaterar sammantaget att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits jämfört med föregående år

och att krigsdugligheten, trots de redovisade problemen, i vissa delar har kunnat förbättras.

Läget inom programmet är enligt regeringens mening godtagbart.

Program 12. Transportflygförband

Programmets innehåll

Programmet innehåller förband med huvudsaklig uppgift inom flygtransportverksamheten och signalspaningen.

I programmet ingår bl.a. fyra centrala transportflygdivisioner (varav ett signalspaningsförband) och fyra regionala transportflygdivisioner.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att flygtidsuttaget har blivit lägre än beräknat. Detta beror enligt Försvarmakten bl.a. på brist på teknisk personal. Regeringen har behandlat teknikerfrågan under program 9. Flygvapnets lednings- och underhållsförband. Försvarmakten anmäler att ett fortsatt lågt flygtidsuttag på sikt kan försämra kvaliteten på besättningarna. Av ekonomiska skäl har antalet övningar blivit få, vilket har lett till att ställda mål inte har uppnåtts. Transportflygningar med Tp 84 har under året genomförts till Bosnien-Hercegovina, Makedonien, Sahara och Honduras. Regeringen vill framhålla att Försvarmakten genom att delta i dessa internationella insatser har vidmakthållit ett antal Tp 84-besättningsars förmåga att operera utanför Sverige. Detta är värdefullt för Sveriges förmåga till internationella militära insatser. Regeringen noterar vidare att krigsförbandens förmåga att klara ställda krav har vidmakthållits jämfört med föregående år.

Ytterligare ett signalspaningsflygplan S 102B har anskaffats under år 1998 och omsättningen av signalspaningsförbandet har slutförts. System S 102 är därmed operativt och Tp 85 har avvecklats. Regeringen vill också peka på att transportflygförbanden har utvecklat sin interoperabilitet på motmedelsområdet. Sammantaget bedömer regeringen att läget inom programmet är godtagbart.

Avslutningsvis vill regeringen informera riksdagen om att Försvarmakten i december 1998 hemställde hos regeringen att den planerade flyttningen till Uppsala av signal- och radarspaningen på Malmen och de särskilda flygtransportresurserna på Bromma inte borde genomfö-

ras. Myndigheten motiverade sin framställning med att investeringarna skulle kosta betydligt mer än vad som ursprungligen var kalkylerat. Mot denna bakgrund gav regeringen inte myndigheten något uppdrag att fullfölja flyttningen i 1999 års regleringsbrev. Frågan om de särskilda flygtransportresursernas lokalisering prövas i beredningen av höstens särproposition om totalförsvaret.

Program 13. För krigsorganisationen gemensamma resurser

Programmets innehåll

Programmet innehåller verksamheter som inte kan fördelas på övriga program. I programmet ingår vissa för Försvarmaktens krigsorganisation gemensamma funktioner, t.ex. Försvarets sjukvårdscentrum, Försvarmaktens underhållscentrum och Försvarets krigsspelscentrum. I programmet ingår också olika gemensamma projekt, t.ex. 2000-anpassning av IT-system och Försvarmaktens officersutbildning. Programmet omfattar även de frivilliga försvarsorganisationernas utbildning samt uppdrag till stödjande myndigheter. Under programmet redovisas också Försvarmaktens miljöarbete och myndighetens stöd till samhället.

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att utbildningen under året har inneburit att personalens kompetens inom markstridskrafterna har bibehållits på en godtagbar nivå. När det gäller de marina krigsförbanden har utbildningen under året inneburit att uppfyllnaden av personal har kunnat ske till antalet, men inte avseende kompetens. Nedsärningarna i specialistutbildningen inom flygstridskrafterna har fått till följd att rätt utbildad personal i alltför stor utsträckning saknas. Detta leder till en otillfredsställande situation för personalen och bidrar ytterst till att öka avgångsbekymret, speciellt bland yngre officerare.

Regeringen bedömer sammantaget att stödet till krigsförbanden varit godtagbart.

Försvarmakten har redovisat sin bedömning av läget den 1 juni 1999 vad gäller 2000-säkringsarbetet avseende system som har väsentlig betydelse för egen och annans verksamhet. Enligt redovisningen räknar Försvarmakten med att, trots eventuella störningar i egen verksamhet eller störningar i omgivningen, kunna uppfylla alla sina skyldigheter mot andra myn-

digheter, lämna stöd till samhället enligt räddningstjänstlagen (1986:1102) samt ha erforderlig militär förmåga såväl före som efter millennieskiftet.

Försvarsmaktens miljöarbete

Regeringen konstaterar att Försvarsmaktens aktiva miljöarbete har fortsatt. Miljöutbildningen har således fortsatt och ytterligare ett antal regionala och lokala förband fått tillgång till miljöutbildad personal. Arbetet med att begränsa utsläppen av fossila bränslen har fortsatt och utsläppen av koldioxid från drivmedel har minskat betydligt. Utvecklingen av blyfri ammunition fortsätter och under år 1998 har prov med blyfri ammunition genomförts vid två infanteribrigader. I december 1998 kunde regeringen fastställa riktlinjer för miljöanpassad försörjning med försvarsmateriel.

I juli 1998 lämnade regeringen uppdrag till Försvarsmakten med utgångspunkt i 1998 års miljöproposition. Försvarsmakten fick ett särskilt sektorsansvar för ekologiskt hållbar utveckling. Myndigheten skall också utarbeta underlag för sektorsmål. Försvarsmakten har definierat sektorn till att omfatta den egna myndigheten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarets högskolan, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten. Preliminära redovisningar har gjorts till Naturvårdsverket om Försvarsmaktens syn på sektorsansvaret och med förslag till sektorsmål avseende utsläpp i luft och vatten. Uppdraget skall redovisas till regeringen i oktober 1999.

Även internationellt har Försvarsmakten fortsatt ett aktivt arbete. Tillsammans med den amerikanska försvarsmakten har myndigheten, inom ramen för de två ländernas samarbetsavtal på försvarsmiljöområdet, utarbetat en handbok för miljöhänsyn i materielanskaffningsprocessen. Samarbetet med de nordiska staternas försvarsmakter avser bl.a. miljöledningssystem. På regeringens uppdrag driver Försvarsmakten projekt inom ramen för den s.k. Östersjömiljarden i Estland, Lettland och Litauen tillsammans med USA.

Avslutningsvis vill regeringen peka på att Försvarsmakten har bistått Regeringskansliet i det fortsatta försvarsmiljöarbetet inom EAPR.

Stöd till samhället

Försvarsmakten har enligt regeringens mening omfattande resurser som kan utnyttjas för att

stödja samhället i fred. Under år 1998 har stöd till samhället lämnats bl.a. enligt avtal med ansvariga räddningstjänstorgan. Detta gäller framförallt räddningshelikopterberedskap. Försvarsmakten har också lämnat stöd efter anmodan från räddningsledare, bl.a. vid eftersökning av försvunna personer, bekämpning av skogsbränder och i samband med omfattande snöoväder. Sammantaget har Försvarsmakten genomfört över 300 insatser med flygplan, helikoptrar, fartyg och trupp som stöd till samhället.

Genom främst planering, samordning och samverkan, utbildning och övningar har Försvarsmakten utvecklat förmågan att stödja samhället vid räddningstjänst och svåra påfrestningar. Regeringen noterar också att personalens och organisationens medvetenhet om denna Försvarsmaktens uppgift har ökat under året.

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens stöd vid olika slag av räddningstjänst fungerar bra och att Försvarsmaktens förmåga att kunna stödja samhället i fred är god.

Program 14. För grundorganisationen gemensamma resurser

Programmets innehåll

Verksamheter inom programmet, som inte direkt sammanhänger med utvecklingen av krigsorganisationen, skall stödja grundorganisationen så att verksamhetsmålen kan nås.

Programmet innehåller utbildningshjälpmedel, t.ex. simulatorer och ledningsträningssystem samt forskning och teknikutveckling. Dessutom innehåller programmet uppdrag till stödjande myndigheter, vidareutveckling av ekonomi- och personaladministrativa system samt forskningsverksamhet.

Resultatbedömning

Regeringen bedömer att stödet till grundorganisationen har varit godtagbart. Under året har insatser gjorts för att uppnå en tydligare överensstämmelse mellan forskning och teknikutveckling och Försvarsmaktens framtida behov. Den direkta effekten av insatserna för Försvarsmaktens krigsorganisation uppstår först på längre sikt och är därmed svår att mäta. Regeringen avser vidta åtgärder för att förbättra möjligheten att följa upp resultaten av försvarsforskningen.

Program 15. Internationell verksamhet*Programmets innehåll*

Programmet omfattar verksamhet för att Försvarsmakten skall kunna delta i fredsfrämjande och humanitära insatser som Sverige medverkar i och kommer att medverka i. Insatserna utomlands finansieras vad gäller trupp via anslaget A2 Fredsfrämjande truppinsatser. För militärobservatörer, civilpolis och andra enskilda, sker finansiering via utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan samt via utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Programmet omfattar även svensk medverkan i Partnerskap för fred (PFF) med förband och enskilda personer i kurser, seminarier och övningar i enlighet med Sveriges individuella partnerskapsprogram.

Programmet innefattar också svensk medverkan i Multinational United Nations Stand-by Forces High Readiness Brigade (Shirbrig) samt verksamhet inom ramen för Sveriges observatörsskap i Västeuropeiska unionen (VEU). Inom programmet kan också stöd lämnas till de baltiska länderna.

Vidare omfattar programmet verksamhet i syfte att utveckla såväl det multilaterala (Nordcaps, Nordisk fredsfrämjande brigad m.m.) som det bilaterala nordiska totalförsvarsrelaterade samarbetet samt det säkerhetsfrämjande samarbetet med Polen, Estland, Lettland och Litauen. Programmet omfattar även multilateralt och bilateralt samarbete med Ryssland och OSS.

Resultatbedömning

Inom Försvarsmakten har arbetet med att förbättra förutsättningarna för att kunna delta i fredsfrämjande och humanitära insatser och i det internationella samarbetet fortsatt. Försvarsmakten bedömer att snabbinsatsstyrkan Swerap behöver utvidgas med fler manöverkompanier för att uppnå önskvärd uthållighet och effekt. Regeringen har i regleringsbrev för år 1999 gett uttryck för en liknande uppfattning och bedömer att Swerap inför en insats kan komma att behöva kompletteras med lämpliga enheter.

Utveckling av minröjningsförmågan samt civil-militär samverkan i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser har fortsatt.

PFF-verksamheten har genomförts enligt plan och Sverige har för första gången arrangerat en övning i PFF:s anda på svenskt territorium

(Nordic Peace 98). Genom Partnership for Peace Training Centre har Sverige aktivt bidragit till att fördjupa samarbetet inom PFF.

Försvarsmakten har helt eller delvis uppfyllt de samverkansmål som Sverige antagit inom ramen för PFF. Implementeringen av dessa och de initiala partnerskapsmål som antagits under år 1999 fortsätter.

Försvarsmakten har under året genomfört officersutbildning av officerare från Estland, Lettland och Litauen samt observatörskurser och PFF-kurser med deltagare från ett flertal länder. Humanitära organisationer har getts särskild utbildning. Försvarsmakten medverkar i arbetet med att starta och driva den baltiska försvarshögskolan Baltdefcol (Baltic Defence College). Stödet till den baltiska fredsbevarande bataljonen Baltbat samt den baltiska marina styrkan Baltron har fortsatt.

I syfte att förbättra möjligheterna att genomföra och delta i internationellt samarbete med kort varsel, samt att förbättra möjligheterna att med kort varsel ta egna initiativ inom det internationella samarbetet på försvarsområdet, har för budgetåret 1998 drygt 15 miljoner kronor av anslaget A1 Försvarsmakten stått till regeringens disposition. Anslagsmedlen har bl.a. använts till att genomföra verksamhet inom ramen för PFF, t.ex. ett möte på statssekreterarnivå i Visby rörande PFF-samarbetet i östersjöområdet och ett möte i Warszawa rörande implementeringen av miljöriktlinjer inom försvarsområdet. Anslagsmedlen har också utnyttjats till att finansiera stöd till Estland, Lettland och Litauen inom försvarsområdet.

3.3.2 Verksamheten i grundorganisationen

Omstruktureringen av grundorganisationen har fortsatt i enlighet med 1996 års försvarsbeslut. Försvarsmakten bedömer i årsredovisningen för år 1998 att sluttidpunkterna för avveckling kommer att kunna hållas. I flera fall kommer avvecklingen att kunna slutföras före angiven tidpunkt. Försvarsmakten anmäler samtidigt några osäkerheter som rör behovet av miljöåtgärder och den ändrade inriktningen för förrädsställning av krigsmateriel. Detta kan komma att påverka sluttidpunkterna för viss avveckling av förnödenheter samt mark, anläggningar och lokaler. Sammantaget kan regeringen i denna del konstatera att merparten av mark, anläggningar

och lokaler har avvecklats under år 1998 eller kommer att ha avvecklats före utgången av innevarande år.

Under år 1998 har rationalitet, officerarnas kompetensutveckling och kvaliteten i utbildningen prioriterats högre än upprätthållandet av krigsförbandens omedelbara förmåga. Värnpliktsutbildningen har genomförts med gott resultat. Försvarsmakten har dock inte lyckats att sänka andelen avgångar hos värnpliktig personal under grundutbildningen. I stället har denna ökat något, från 14,3 till 15 procent. Tillsammans med Totalförsvarets pliktverk arbetar Försvarsmakten med att försöka minska avgångarna. Tillförsel av ny materiel och utrustning har enligt Försvarsmakten under året gett positiva effekter och höjt motivationen bland såväl värnpliktiga som befäl.

Regeringen kan konstatera att ca tio procent fler officerare än förväntat har lämnat Försvarsmakten. Bland avvecklingsåtgärderna har främst särskild pension med beredskapsavtal överskridit det planerade antalet, men även uppsägningar på grund av arbetsbrist och flygförarnas möjlighet till flexibel pensionsålder har gett höga avgångstal. Att avgångarna blivit förhållandevis många beror enligt Försvarsmakten bl.a. på osäkerheterna i samband med förbandsnedläggningar och omorganisationer. Regeringen noterar att kostnaderna för avvecklingen i vissa fall överstiger budgeterade värden. Detta beror enligt Försvarsmakten på att kostnaderna för att avveckla personal, framförallt genom särskild pension med beredskapsavtal, har blivit större än beräknat. Personalavvecklingen har inte påverkat åldersstrukturen i någon nämnvärd utsträckning. Dock har antalet anställda i åldern 55-60 år minskat avsevärt. Sammantaget bedömer regeringen att personalmålet i försvarsbeslutet år 1996 kommer att nås med god marginal.

Under år 1999 har tendensen bestått. I delårsrapporten redovisar Försvarsmakten att antalet officerare som har lämnat Försvarsmakten genom särskild pension med beredskapsavtal är fortsatt högt. Myndigheten bedömer att målet för år 1999 sannolikt kommer att överskridas. Även för de kommande två åren kommer ett relativt stort antal avgångar att ske. När det gäller officerare som lämnar Försvarsmakten spontant eller genom pensioner eller uppsägningar på grund av arbetsbrist är antalet ungefär som det planerade. Avseende civil personal beräknar Försvarsmakten att målsättningen nås.

Försvarsmaktens aktiva arbete med att öka andelen kvinnliga totalförsvarspliktiga som genomför värnplikt och kvinnliga officerare fortsätter, bl.a. driver Försvarsmaktens Rekryteringscentrum ett projekt där unga kvinnor under en helg får pröva på livet som värnpliktig. Under hösten 1999 skall 600 genomföra kursen. Omkring 2 500 kvinnor har anmält intresse.

Två undersökningar i syfte att utreda orsaker till avgångar bland kvinnliga värnpliktiga och kvinnliga officerare samt förekomsten av sexuella trakasserier genomförs för närvarande i Försvarsmakten.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att verksamheten i grundorganisationen har bedrivits på ett godtagbart sätt.

3.3.3 Tillståndet i krigsorganisationen

I 1996 års försvarsbeslut fastställdes målen för och utformningen av det militära försvarets krigsorganisation. Det har därefter ankommit på regeringen att närmare besluta om Försvarsmaktens beredskap.

Riksdagen har i bet. 1998/99:FöU1, rskr. 1998/99: 74 förutsatt att regeringen utvecklar resultatredovisningen när det gäller förändringar i krigsdugligheten relaterad till Försvarsmaktens huvuduppgifter och regeringens redovisning av Försvarsmaktens beredskap.

Bedömningen av Försvarsmaktens möjligheter att lösa de huvuduppgifter som riksdagen beslutade i 1996 års försvarsbeslut är beroende av rådande omvärldsläge. Det är därför enligt regeringens uppfattning förenat med svårigheter att på ett entydigt sätt kontinuerligt relatera förändringar i krigsdugligheten hos Försvarsmaktens krigsförband till möjligheterna att lösa huvuduppgifterna. Regeringen redovisar dock årligen en övergripande bedömning av Försvarsmaktens samlade förmåga grundad på en analys av Försvarsmaktens kvalificerat hemliga återrapporing i årsredovisningen.

Regeringen beslutar om vilken beredskapsnivå som skall gälla för Försvarsmakten på grundval av riksdagens inriktning. Beslutet är hemligt. Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har därför i särskild ordning informerat försvarsutskottet om detta beslut.

Regeringens sammantagna bedömning är att tillståndet i krigsorganisationen var godtagbart. En utgångspunkt för denna bedömning är, som redovisats tidigare, att riksdagen medgivit att vis-

sa delar av krigsorganisationen undantas från kravet på förmåga att kunna uppnå full krigsduglighet inom ett år.

3.3.4 Bedömning av Försvarsmaktens förmåga i olika avseenden

I beslutet om en förändrad styrning och uppföljning av Försvarsmaktens verksamhet betonade riksdagen betydelsen av att den operativa förmågan kan relateras till Försvarsmaktens huvuduppgifter och krigsorganisationens utformning. Regeringen har i kontrollstationsarbetet introducerat en metod för att kunna relatera den närmare utformningen av det militära försvaret till de övergripande försvarspolitiska målen. Modellen går ut på att förklara sambandet mellan de uppgifter som riksdagen och regeringen fastställer och de krigsförband som organiseras. Därmed görs en tydlig koppling till omvärldsutveckling och krav på operativa förmågor. Metoden bygger på försvarsberedningens rapport Förändrad omvärld – omdanat försvar (Ds 1999:2) och har närmare redovisats i proposition 1998/99:74 Förändrat omvärld – omdanat försvar.

Regeringen avser att tillämpa denna metod i den proposition som avses lämnas till riksdagen i november 1999 angående Försvarsmaktens framtida struktur. Metoden kommer också att ligga till grund för den framtida återsrapporteringen till riksdagen.

Försvarsmaktens årsredovisning för år 1998 är dock gjord mot de huvuduppgifter som riksdagen beslutade om i 1996 års försvarsbeslut och den styrningsmodell som tidigare tillämpats. Nedan redovisas därför regeringens sammanvägda bedömning av hur Försvarsmakten har uppfyllt sina mål i förhållande till dessa huvuduppgifter.

Försvar mot väpnat angrepp

De utvalda krigsförbanden kan med tillräcklig säkerhet uppnå full krigsduglighet under en tolv månadersperiod. Övriga förband har dock sådana materiella och personella brister att det krävs längre tid än tolv månader att uppnå full krigsduglighet. Med den begränsade målsättning för försvar mot väpnat angrepp som statsmakterna tills vidare lagt fast för Försvarsmakten är förmågan till försvar mot väpnat angrepp godtagbar.

Territoriell integritet

Förmågan att upprätthålla den territoriella integriteten är godtagbar.

Internationell verksamhet

Förmågan att planera för, organisera och genomföra fredsfrämjande operationer, PFF-verksamhet och övrig internationell verksamhet är god. Brister finns i interoperabiliteten, främst avseende militär fackengelska, internationella stabsrutiner och teknisk materiel för samband och ledning.

Stöd till samhället vid svåra påfrestningar i fred

Förmågan att ge stöd till samhället vid svåra påfrestningar i fred är god.

Anpassning

Vissa förband har, som framgår ovan, medgivits en så låg krigsduglighet att såväl materiella som personella brister bedöms kvarstå i sådan utsträckning att de inte med tillräcklig säkerhet kan uppnå full krigsduglighet under en tolv månadersperiod. Arbetet med att utveckla den långsiktiga anpassningsförmågan har påbörjats och en grund har lagts för det fortsatta utvecklingsarbetet.

3.3.5 Sammanfattning

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens förmåga att lösa sina huvuduppgifter sammantaget är godtagbar. Beredskap och försvarsförmåga uppfyller de krav som statsmakterna ställt.

3.4 Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) anser att årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (1996:882) om myndigheters årsredovisning m.m., regleringsbrev och övriga beslut för myndigheten, men lämnar invändning avseende balansräkningsposten Beredskapslager. Riksrevisionsverket anser att balansräkningsposten Beredskapslager är redovisad med ett för lågt värde. Riksrevisionsverket bedömer att orsaken till detta är brister i rutiner för invärdering och aktivering av krigsmateriel. Genomtänkta direktiv för arbetet med att invärdera och i bokslutet

aktivera krigsmateriel saknas enligt RRV. Vidare konstaterar RRV att det redovisade värdet av beredskapstillgångar inte avser värde per den 31 december 1998 samt att all materiel inte medräknats. Försvarsmakten har i bokslutet inte aktiverat anskaffningar gjorda under året eller genomfört någon avskrivning för 1998.

Regeringen ser allvarligt på att Försvarsmakten erhållit en invändning och anser att en korrekt invärdering av Försvarsmaktens tillgångar är av stor vikt. Regeringen har den 10 juni 1999 ålagt Försvarsmakten att redovisa de direktiv och rutiner för invärdering och aktivering i bokföringen av krigsmateriel som har arbetats fram sedan år 1996 hos myndigheten, för att gälla fr.o.m. årsredovisningen för år 1998 då bokföringsförelagningens (1979:1212) regler för rättvisande redovisning av anläggningstillgångar infördes för Försvarsmakten. Försvarsmakten har i samband med delårsrapporten år 1999 redovisat nämnda direktiv och rutiner. Regeringen beslutade vidare att Försvarsmakten i tredje kvartalsrapporten år 1999 skall redovisa ett rättvisande och fullständigt resultat av invärderingen av den krigsmateriel som anskaffades under år 1998.

Ett arbete med system- och rutinutveckling för att åstadkomma en rättvisande redovisning pågår inom Försvarsmakten med stöd av Försvarsmaktens materielverk. Detta arbete bör ges hög prioritet.

Genom ovan angivna åtgärder bedömer regeringen att det i årsredovisningen för år 1999 kommer att finnas en rättvisande redovisning över krigsmateriel.

3.5 Bedömning av personalkonsekvenser

Regeringen avser återkomma senare i höst i den ovan angivna särproposition om totalförsvaret med en bedömning av personalkonsekvenser med anledning av förändringarna inom Försvarsmakten.

3.6 Inriktning av Försvarsmaktens förmågor i olika avseenden

Regeringen avser inte att i denna proposition föreslå några ändringar i de operativa förmågor som riksdagen beslutat om våren 1999 (prop.

1998/99:74 bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224). Regeringen kan dock återkomma i propositionen i november 1999 med förslag till ändringar.

3.7 Anslag

A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.

Tabell 3.2 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	38 093 772	Anslagskredit	364 895
1999	Anslag	19 384 738	Utgiftsprognos	18 575 000
2000	Förslag	19 543 954		
2001	Beräknat	18 773 191 ¹		
2002	Beräknat	17 254 495 ²		

¹ Motsvarar 18 389 143 tkr i 2000 års prisläge

² Motsvarar 16 548 935 tkr i 2000 års prisläge

Anslaget omfattar verksamheterna förbandsverksamhet, incidentinsatser och stöd till samhället samt beredskap.

Utgifterna under det tidigare anslaget A1 Försvarsmakten beräknas fr.o.m. år 1999 under anslaget A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. och anslaget A3 Utveckling och investeringar. En jämförelse mellan utfall år 1998 och anslag år 1999 i tabellen ovan blir därför inte rättvisande. Tillgängliga medel för år 1998 överskreds med ca 365 miljoner kronor genom ianspråktagande av anslagskrediten, vilket minskar utgiftsutrymmet för år 1999 med samma belopp. Utnyttjandet av anslagskrediten hänför sig i sin helhet till materieldelen av det tidigare anslaget A1. Regeringen bedömer att det, med hänsyn tagen till den ingående anslagskrediten, kan uppstå ett anslagssparande om ca 445 miljoner kronor.

Regeringen har under år 1999 ställt 25 miljoner kronor av anslaget till regeringens disposition. Regeringen avser använda beloppet för sådan verksamhet som ej kunnat förutses i budgetpropositionen för år 1999. Det rör bl.a. verksamhet inom ramen för PFF samt stöd till Estland, Lettland och Litauen inom försvarsområdet. Svenska myndigheters ökade internationella samarbete samt Sveriges ökade internationella engagemang, t.ex. genom ordförandeskapet i EU, ställer ökade krav på denna typ av verksamhet.

Regeringens överväganden och slutsatser

Regeringens förslag: Inriktningen för förbandsverksamheten skall vara följande: Verksamheten avseende de utvalda delarna av krigsorganisationen som regeringen har beslutat om skall prioriteras.

Inriktningen för incidentinsatser skall vara följande: Försvarmakten skall genomföra incidentinsatser, dvs. upptäcka, ingripa och avvisa varje form av kränkning av svenskt territorium för att hävda rikets territoriella integritet i luften, till sjöss och på marken, med de förband och enheter som har beredskap för detta ändamål.

Inriktningen för stöd till samhället skall vara följande: Försvarmakten skall, vid sidan av sin skyldighet att medverka i räddningstjänst enligt räddningstjänstlagen (1986:1102), i första hand med grundorganisationens resurser kunna stödja samhället vid svåra påfrestningar i fred och därvid kunna ställa resurser till förfogande

Inriktningen för beredskap skall vara följande: Försvarmakten skall säkerställa att utvalda förband kan öka förmågan så att full krigsduglighet kan uppnås inom ett år och ha erforderlig grundförmåga för beredskapsuppgifterna. Beredskap, organisation och planläggning skall vidare medge att Försvarmaktens förmåga långsiktigt kan anpassas, dvs. utökas eller förändras för att motsvara framtida krav och behov.

Åtgärder som ökar Försvarmaktens förmåga att kunna genomföra internationella insatser skall prioriteras. Försvarmakten skall också utveckla övriga delar av sitt internationella engagemang.

Regeringens bedömning: De två viktigaste frågorna för Försvarmakten i miljöarbetet är myndighetens sektorsansvar för ekologiskt hållbar utveckling och införandet av miljöledningssystem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning:

Verksamheterna förbandsverksamhet, incidentinsatser och stöd till samhället

Resultatbedömning för år 1999

Genom relativt stora, mellan militärområdena samordnade, slutövningar har i år, jämfört med de närmast föregående åren, främst yrkeso-

fficerarnas kompetens avseende truppföring och de berörda förbandens förmåga kunnat förbättras.

Grundutbildning av värnpliktiga för krigsplacering i krigsorganisationen samt utbildning av hemvärnsförband under utbildningsåret 1998/99 är i allt väsentligt slutförd och kvalitetsmålen har uppnåtts. Försvarmaktens helikopterflottilj med fyra bataljoner har nu verkat i sex månader med i stort sett goda erfarenheter. HMS Carlskrona har genomfört utbildningsexpedition 1998/99 med gott resultat. Vid flygförbanden, utom för flygplan SK 60, har produktionen av flygtid i stort genomförts enligt plan trots en fortsatt besvärande brist på tekniker. Fortfarande kvarstår problemet med avgångar av piloter till den civila marknaden. Avvikelse i förhållande till årets mål finns främst som kvantitativa brister på grund av avgångar av värnpliktiga och fast anställd personal.

Incidentinsatser har genomförts då behov har uppstått. Målen för insatsförmågan i nuvarande omvärldsläge bedöms vara uppfyllda. Inga avvikelser finns i förhållande till årets mål.

Verksamheten inom verksamhetsgrenen Stöd till samhället har bedrivits i enlighet med fastställda mål. Som exempel på insatser kan nämnas att vaktstyrkor och hemvärn vid ett antal tillfällen har deltagit i eftersökning av försvunna personer med gott resultat och att helikopterförbanden har genomfört ett stort antal uppdrag som stöd till polisen och räddningstjänsten.

Slutsatser

Försvarmaktens förbandsverksamhet skall bedrivas i enlighet med den inriktning som riksdagen har beslutat om i maj 1999 (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5 rskr. 1998/99:224).

Regeringen avser, som nämnts tidigare, att senare i höst lämna en proposition till riksdagen om Försvarmaktens framtida inriktning som även påverkar inriktningen för år 2000. Propositionen kommer att innehålla förslag till förändringar av Försvarmaktens verksamhet och organisation. Regeringen lämnar därför i förevarande proposition endast begränsade förslag till riksdagen när det gäller inriktningen av stridskrafternas utveckling.

Verksamheten avseende de utvalda delarna av krigsorganisationen som regeringen har beslutat om bör prioriteras.

I fråga om inriktningen av stridskrafterna för år 2000 anser regeringen att det är viktigt att Försvarsmakten fortsätter och om möjligt slutför den avveckling av krigsförband, materiel och anläggningar som beslutades i 1996 års försvarsbeslut. Härutöver bör Försvarsmakten så långt det är möjligt vidta förberedelser enligt den övergripande inriktning riksdagen beslutade om i maj 1999 (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224).

Det är vidare viktigt att Försvarsmakten fortsätter att prioritera verksamhet som leder till att personalens kompetens fortsatt kan ökas. För att uppnå detta är det angeläget med övningar på högre förbandsnivå och samövningar mellan olika förbandstyper.

Inom markstridskrafterna fortsätter leveranserna av moderna stridsfordon. Vid förbandsutbildningen inom markstridskrafterna bör särskild vikt läggas vid utbildningen av mekaniserade förband samt utbildning inom funktioner för att öva hela system.

Inom sjöstridskrafterna är det angeläget att ubåtssystemet av typ Gotland tas i drift så att utbildningen av besättningar samt taktikutveckling kan påbörjas. Vidare bör underhållsförbanden fortsätta att utvecklas mot större rörlighet och flexibilitet. Även leveranser av materiel till rörlig amfibiebrigadledning fortsätter.

Inom flygstridskrafterna är det angeläget att ombeväpningen till JAS 39 Gripen fortsätter. Det är vidare angeläget att fortbildningen och taktikutvecklingen inom de nya Gripendivisionerna fortsätter. Vidare bör den första gruppen flygburen spaningsradar (FSR 890) organiseras. Det är också viktigt att Försvarsmakten fortsätter arbetet med att förbättra teknikersituationen inom främst flygförbanden och helikopterförbanden med utgångspunkt i den utredning som myndigheten har gjort.

Regeringen avser som framgår av avsnitt 2.5 att inrätta ett särskilt samordningsorgan i Regeringskansliet för underrättelsetjänsten och har vid beräkningen av anslaget beaktat behovet av finansiering av denna funktion.

Under anslaget A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m. beräknas även belopp för de frivilliga försvarsorganisationernas utbildningsverksamhet. För utbildningsverksamheten år 2000 har regeringen beräknat ett belopp om 117 300 000 kronor. Denna beräkning inkluderar, i enlighet med givna uppdrag i 1998 års regleringsbrev, en omfördelning mellan anslaget A1 och D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer

inom totalförsvaret. För övrigt stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret, se avsnitt 6.7.

Frivilligutbildningen inriktas mot att vidmakthålla utbildningen för de frivilliga försvarsorganisationerna på en sådan nivå att kvaliteten i utbildningen leder till godtagbar kunskap och förmåga i krigsbefattningar samt leder till en god rekrytering i förhållande till krigsorganisationens behov. Försvarsmakten stödjer och bistår frivilligorganisationerna så att deras verksamhet bidrar till att vidmakthålla en stark försvarsvilja, ger försvarsverksamheten en bred förankring samt så att de resurser som avdelas för frivilligverksamhet kan nyttjas effektivt.

Regeringen har i enlighet med 1996 års försvarsbeslut under senare år tilldelat medel för att skapa förutsättningar för de frivilliga försvarsorganisationerna att genom samarbete med de baltiska länderna stödja dessa länders uppbyggnad av ett försvar under demokratisk kontroll.

Av regeringens budgetproposition för år 1999 (prop. 1998/99:1) utgiftsområde 6 Totalförsvaret framgår att regeringen avsåg att låta undersöka om det finns intresse och behov av liknande stöd hos andra länder i Östersjöområdet. De frivilliga försvarsorganisationerna tilldelades år 1999 medel för kartläggningen av detta behov. Redovisning skall ske till regeringen senast den 15 oktober 1999.

Regeringen avser tilldela medel även år 2000 för de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet i de baltiska länderna samt Polen och Ryssland.

Inriktningen när det gäller incidentinsatser skall vara att Försvarsmakten skall genomföra sådana för att hävda Sveriges territoriella integritet. Detta innebär bl.a. att Försvarsmakten med förband och enheter i beredskap för detta ändamål och övriga förband som är tillgängliga skall kunna upptäcka, ingripa mot och avvisa kränkningar av territoriet.

Regeringen vill i fråga om uppgiften att stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred framhålla att totalförsvaresresurserna i extraordinära lägen skall kunna stärka det normala fredssamhällets förmåga att hantera risker och störningar. Olika aspekter på användningen av totalförsvaresresurser vid svåra påfrestningar måste därför beaktas i planeringen inom totalförsvaret. En helhetssyn skall eftersträvas för att på ett effektivt sätt kunna utnyttja samhällets samlade resurser för att hantera hot och risker såväl i fred som krig.

Inriktningen skall vara att Försvarsmakten skall beakta uppgiften att stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred vid den närmare utformningen av försvarsresurserna. Försvarsmakten skall även vidta förberedelser som underlättar ett snabbt och smidigt resursutnyttjande. Regeringen vill således peka på att Försvarsmakten, vid sidan om skyldigheten att medverka i räddningstjänst enligt räddningstjänstlagen (1986:1102), i första hand genom grundorganisationens resurser skall kunna stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred och därvid kunna ställa resurser till förfogande. Uppgiften att stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred skall dock inte vara dimensionerande för Försvarsmakten.

Det är enligt regeringens mening vidare angeläget att Försvarsmakten fortsätter att utveckla förmågan att även i övrigt kunna lämna stöd till samhället inom skilda områden. Särskild vikt bör enligt regeringen därvid läggas vid stöd till räddningstjänsten, polisen och till sjukvården. Arbetet bör bedrivas i nära samverkan med berörda myndigheter. Stöd bör i rimlig utsträckning kunna lämnas i sådana situationer där den ansvariga civila myndighetens ordinarie personella och materiella resurser inte räcker till eller där myndigheten helt saknar egna sådana resurser. Regeringen vill här erinra om att Försvarsmakten i regleringsbrevet har regeringens uppdrag att fortsätta ansträngningarna att få till stånd avtal med sjukvårdshuvudmännen om sjuktransporter med helikopter.

När det gäller utformningen av Försvarsmaktens framtida grundorganisation följer detta arbete den inriktning som regeringen redovisade för riksdagen i prop. 1998/99:74. I maj 1999 redovisade Försvarsmakten ett förslag till regeringen om dimensionering av grundorganisationen. Senare samma månad beslutade regeringen också om riktlinjer för det fortsatta arbetet och bestämde bl.a. vilka försvarspolitiska, ekonomiska, regionalpolitiska och miljöpolitiska aspekter som därvidlag skall beaktas. Arbetet bedrivs i nära samverkan mellan Försvarsdepartementet och Försvarsmakten. Regeringen avser att i särpropositionen om totalförsvaret senare i höst återkomma till riksdagen med förslag om den framtida utformningen av Försvarsmaktens grundorganisation.

I fråga om de totalförsvarspliktiga konstaterar regeringen att andelen avgångar under grundutbildning inom Försvarsmakten inte har minskat jämfört med föregående budgetår utan tvärtom

ökat något. Försvarsmakten har i samverkan med Totalförsvarets pliktverk genomfört olika projekt för att minska avgångarna. En minskning av avgångarna har skett vid förband där särskilda insatser gjorts. Regeringen avser att ge myndigheterna i uppdrag att fortsätta sitt arbete med att minska avgångarna under grundutbildningen.

Regeringen har gett Riksrevisionsverket i uppdrag att göra en granskande uppföljning av delar av sin tidigare granskning av förmåner, formerna för lönebildning och tillämpning av avtal. Uppdraget skall redovisas den 31 mars 2000.

I fråga om miljöarbetet anser regeringen att det är angeläget att Försvarsmakten fortsätter att systematiskt genomföra detta arbete i enlighet med den inriktning som statsmakterna har lagt fast.

Av särskild betydelse är det sektorsansvar för ekologiskt hållbar utveckling som regeringen i juli 1998 ålade bl.a. Försvarsmakten. Detta ansvar utgör en grundläggande inriktning för myndighetens fortsatta arbete och för miljöarbetet inom sektorn. I ansvaret ligger att utarbeta samt redovisa förslag till sektorsmål och åtgärder. Arbetet med sektorsmål m.m. pågår och förslagen skall redovisas till regeringen den 1 oktober 1999.

En annan huvudpunkt är införandet av miljöledningssystem. Försvarsmakten har regeringens uppdrag att senast år 2000 införa miljöledningssystem. Systemet skall uppfylla minst kraven enligt standarden ISO 14001 kompletterat med kraven på offentlig redovisning enligt den europeiska standarden EMAS.

Regeringen har tidigare beslutat om riktlinjer för Försvarsmakten för att begränsa effekterna av skott- och flygbuller. Regeringen har fortsatt detta slag av miljöstyrning genom att i december 1998 besluta om riktlinjer för miljöanpassad försörjning av försvarsmateriel. Försvarsmakten och Försvarets materielverk skall successivt genomföra dessa senare riktlinjer så att de kan tillämpas fullt ut senast år 2001.

Andra betydelsefulla delar i Försvarsmaktens miljöarbete är bl.a. att fortsätta miljöutbildningen inom hela organisationen, fortsätta avveckla användningen av ämnen som bryter ned ozonskiktet, fortsätta begränsa effekterna av skott- och flygbuller samt att miljösanera skadade områden i enlighet med den av myndigheten upprättade planen.

Inom ramen för Försvarets forskningsanstalts forskning inom verksamhetsgrenen Försvars-

och säkerhetspolitik redovisade Forskningsanstalten i mars 1999 rapporten Det framtida försvaret och miljön. Rapportens första del behandlar miljöanpassade framtida militära strukturer och redovisar olika möjligheter att i framtiden utforma alternativ till dagens försvar som innebär mindre total miljöpåverkan. I rapportens andra del behandlas miljökonsekvensbeskrivningar på främst en strategisk nivå, dvs. i policysammanhang, planer och program. Rapporten har remissbehandlats. Remissinstanserna är i huvudsak positiva till rapporten.

Regeringen anser att rapporten bör kunna utgöra ett underlag i Försvarsmaktens långsiktiga miljöarbete. Rapporten bör därför beaktas i myndighetens fortsatta arbete.

Regeringen anser att det är angeläget att Försvarsmakten, i den utsträckning resurserna medger, aktivt deltar i internationellt försvarsmiljöarbete och verkar för att utveckla dessa frågor. Försvarsmakten bör således bl.a. fortsätta att utveckla det nordiska samarbetet och samarbetet med det amerikanska försvaret. Myndigheten skall vidare fortsätta att på regeringens uppdrag genomföra försvarsmiljöprojekt i bl.a. de baltiska staterna. På regeringens uppdrag skall Försvarsmakten vidare tillsammans med det amerikanska försvaret under hösten 1999 inom ramen för det euro-atlantiska partnerskapsrådet, EAPR, genomföra en internationell konferens om miljöhänsyn i materielanskaffningsprocessen.

Slutligen vill regeringen ta upp frågan om statsflyg och charterflyg för statschefens och den högsta civila och militära ledningens resor.

Försvarsmakten svarar för den operativa driften av de flygplan som staten anskaffat för statschefens och den högsta civila och militära ledningens resor. Försvarsmakten samordnar också beställningar av flygningar med dessa statsflygplan.

Statsflygutredningen (SB 1997:02) har utrett frågor om statsflyg och charterflyg för statschefens och den högsta civila och militära ledningens resor och redovisat sina synpunkter och förslag i betänkandet Användningen av vissa statsflygplan, m.m. (SOU 1998:81). Betänkandet har remissbehandlats. Användningen av statsflyg och charterflyg vid flygtransporter för regeringen har också diskuterats i riksdagen vid konstitutionsutskottets granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning (bet. 1998/99:KU25 s. 127).

På grundval av Statsflygutredningens betänkande och remissyttrandena avser regeringen att

skärpa kraven på dokumentation vid de flygtransporter som det här gäller för att förbättra förutsättningarna för kontroll och uppföljning.

Vidare har regeringen kommit fram till att en sammanhållen administration för användning av statsflyg och upphandling av charterflyg kan ge effektivitetsvinster. Formerna för en sådan samordning övervägs inom Regeringskansliet.

Dessa och andra frågor om flygplan för statschefens och den högsta civila och militära ledningens resor kan regleras i en förordning som ersätter det regeringsbeslut i ämnet som finns i dag (regeringens beslut den 12 september 1996, dnr SB1996/5375). Regeringen planerar att besluta en sådan förordning under hösten.

Statsflygutredningen analyserar även behovet av en ökad transportkapacitet. Inte minst med anledning av det svenska ordförandeskapet i EU år 2001 har en utökning aktualitet.

Frågan om vilka flygplan som skall finnas i statens ägo för detta ändamål övervägs inom Regeringskansliet.

Verksamheten Beredskap

Resultatbedömning för år 1999

Beredskapen för nationella insatser är generellt sett sänkt. Mobiliseringsberedskapen är sänkt och differentierad i och med att förband har erhållit olika lång mobiliseringsförberedelsestid. Insatsberedskapen har förändrats till att uppfylla kraven i det hemliga regeringsbeslut som fattades i juni 1998. Målen för den upprätthållna beredskapen för nationella insatser i nuvarande omvärldsläge bedöms sammantaget vara uppfyllda.

Beredskapen för insatser till stöd för det civila samhället har efterhand förbättrats. Utökad samverkan sker mellan militära förband och kommunerna. Flygtransportförbanden (Tp-84) har genomfört fullskaleprov med storskalig släckningsutrustning.

Snabbinsatsstyrkan Swerap har vidmakthållits. Förberedelser för en utvidgning av styrkan i enlighet med regeringens intentioner har vidtagits. Omfattande planering och förberedelser för en insats i Kosovo har genomförts.

Försvarsmakten har deltagit i flera internationella övningar, bl.a. Baltops, Barents Peace 99 samt i Washington Summit. Även nationella övningar med inriktning mot internationella insatser har genomförts med goda resultat och med

deltagande förband ur mark-, sjö- och flygstridskrafterna.

Arbetet med studier rörande AJS 37 Viggen-systemets deltagande vid internationella insatser har intensifierats.

Utbildning av personal i ammunitions- och minröjning för internationella insatser har skett i betydande omfattning. Regeringen bedömer att det är viktigt att basen för rekrytering av personal inom detta område till fredsfrämjande och humanitära uppdrag är stor.

Prov och försök med olika typer av utrustning för detektering och röjning av minor har genomförts.

Slutsatser

Det är en uppgift för regeringen att besluta om vilken beredskap som skall upprätthållas, bl.a. avseende vilka förband som inte behöver uppnå full krigsduglighet inom ett år.

Försvarsmakten skall upprätthålla en sådan beredskap som framgår av ett hemligt regeringsbeslut.

Regeringen konstaterade i prop. 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar att deltagande i internationellt säkerhetssamarbete har blivit en allt viktigare uppgift för det militära försvaret. Försvarsmakten bör därför prioritera åtgärder för att öka sin internationella insatsförmåga.

Försvarsmakten skall ha förmåga att varaktigt kunna delta i fredsfrämjande insatser med självständiga enheter upp till bataljons styrka.

Stabsofficerare skall utbildas för att kunna bemanna befattningar i relevanta staber i samband med att Sverige deltar i fredsfrämjande insatser under Natos eller VEU:s ledning.

Regeringen bedömer att EU:s arbete för att förbättra sin krishanteringsförmåga kan komma att innebära utökade uppgifter för svenska myndigheter, bl.a. vid representationen i Bryssel.

Utvecklingen av Partnership for Peace Training Centre och den datorstödda ledningsträningsanläggningen vid centrumet skall fortsätta.

Regeringen har i prop. 1998/99:74 närmare utvecklat principerna och förutsättningarna för anpassningsdoktrinen och hur den avses bli tillämpad. Försvarsutskottet har anfört (bet. 1998/99:FöU5) att förmågan till anpassning även fortsättningsvis bör ha en central betydelse vid totalförsvarets utformning. Det är nu en uppgift för Försvarsmakten att fullfölja denna planering.

Regeringen anser att beredskapen för att genomföra incidentinsatser i stort bör motsvara nivån för år 1999.

Enligt regeringens mening skall Försvarsmakten ha en sådan beredskap att den med sina resurser kan stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.3 Uppdragsverksamhet

<i>Tusental kronor</i>			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	145 775	148 424	-2 650
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Prognos 1999	81 500	77 000	4 500
(varav tjänsteexport)	0	0	0

Det underskott som uppstått i den avgiftsbelagda verksamheten år 1998 hänför sig till resultatområdena extern transportverksamhet, extern verkstadsverksamhet och marketenteriverksamhet.

Under år 1999 redovisas endast extern verkstadsverksamhet och personalbutiksverksamhet som särskilda resultatområden, vilket påverkar jämförbarheten mellan åren i tabell 3.3. I prognosen för år 1999 ingår inte heller de av Försvarets materielverk förmedlade interna uppdragen inom resultatområdet extern verkstadsverksamhet, vilket tidigare varit fallet. Prognostiserade kostnader respektive intäkter inom resultatområdet personalbutiksverksamhet ökar p.g.a. att Swedint:s personalbutiksverksamhet fr.o.m. år 1999 redovisas inom detta resultatområde. Underskottet inom extern transportverksamhet och marketenteriverksamhet från år 1998 kommer att belasta anslaget A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.

Från och med år 2000 kommer även resultatområdena extern verkstadsverksamhet och personalbutiksverksamhet att upphöra och verksamheten redovisas mot anslag. Totalt budgeteras 149 500 000 kronor för de tidigare resultatområdena som intäkt under anslag. Därtill kommer intäkter för försäljning av övertalig materiel, reservmateriel, drivmedel samt inkomster från kursavgifter m.m. avseende PFF-verksamhet om ca 127 000 000 kronor.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan beräknar regeringen medlen för anslaget A1 till 19 543 954 000 kronor för budgetåret 2000.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	19 384 738
Pris- och löneomräkning	-113 823
Premiekompensation	1 086 820
Överföring inom UO6	-1 401 700
Överföringar utanför UO6	-4 700
Ålderspensionsavgifter	-2 574
Övriga justeringar	595 193
Förslag 2000	19 543 954

Den tekniska justeringen av anslaget A1 med totalt 1 086 820 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Av beloppet avser 43 948 000 kronor kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk och Förvarshögskolan.

A2 Fredsfrämjande truppinsatser

Tabell 3.4 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
1998	Utfall	472 162		290 609
1999	Anslag	392 376	Utgifts-prognos	775 000
2000	Förslag	900 083		
2001	Beräknat	401 517 ¹		
2002	Beräknat	408 319 ²		

¹ Motsvarar 395 083 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 395 083 tkr i 2000 års prisnivå

Regeringens överväganden

Anslagssparandet från år 1998 beräknas bli utnyttjat under innevarande år för att finansiera svenska truppinsatser i Bosnien-Hercegovina och Kosovo. Regeringen föreslår i dag på tilläggsbudgeten till statsbudgeten för år 1999 att 100 miljoner kronor förs till anslaget för att finansiera dessa insatser.

Regeringens bedömning: Försvarsmakten skall delta med en bataljon i en multinationell fredsstyrka i Kosovo.

Sverige skall fortsatt ställa resurser till SFOR:s förfogande i Bosnien-Hercegovina.

Resultatbedömning

Sverige har under år 1998 deltagit i tre fredsfrämjande truppinsatser: den Nato-ledda multinationella fredsstyrkan SFOR (Stabilization Force) i Bosnien-Hercegovina, Minurso (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara) och FN:s preventiva mission Unpredep (United Nations Preventive Deployment Force) i Makedonien.

Nato har i enlighet med beslut av FN:s säkerhetsråd lett en multinationell fredsstyrka i Bosnien-Hercegovina sedan december 1995. Sverige har deltagit i den nordisk-polska brigaden inom denna styrka. Enligt fredsavtalet för Bosnien-Hercegovina är SFOR:s uppgift dels att genomföra militära uppgifter i syfte att avskräcka de före detta krigförande parterna från att ta till militära medel, dels att understödja genomförandet av avtalet i sin helhet, t.ex. stöd till den Höge representanten för att samordna genomförandet av fredsavtalet samt stöd till OSSE för att genomföra val och till UNHCR för att genomföra återflyttning.

FN:s säkerhetsråd gav i resolution 1174 den 15 juni 1998 ett förlängt bemyndigande samt mandat för den multinationella fredsstyrkan SFOR. Mandatet gällde fram till den 20 juni 1999. FN:s säkerhetsråd har sedan i resolution 1247 den 18 juni 1999 gett ett förlängt bemyndigande samt mandat för den multinationella fredsstyrkan SFOR till den 21 juni 2000.

Regeringen beslutade den 12 december 1998 att med stöd av riksdagens beslut i tilläggsbudget för år 1998 ställa en väpnad styrka om högst 530 personer till SFOR:s förfogande som ett svenskt bidrag till insatserna för att fullfölja genomförandet av fredsöverenskommelsen för Bosnien-Hercegovina. Detta beslut innebar en utökning av kontingenten med ett sjukvårdskompani. Sjukvårdskompaniet har till uppgift att leda sjuktransporter, ge kvalificerad första hjälp samt genomföra sjuktransporter och hygienunderstöd till de olika bataljonerna inom brigadområdet.

Detta innebär bl.a. att kompaniet med delar ingår i en helikopterburen akutstyrka, en fordonsburen räddningsstyrka och en ledningscentral. I den svenska kontingenten ingår även enheter för ammunitions- och minröjning. De utför arbeten inom bataljons och brigads ram.

FN:s mission för folkomröstning i Västsahara (Minurso) upprättades år 1991. Missionen skall bl.a. övervaka och genomföra en folkomröstning som avgör huvuvida Västsahara skall vara självständigt eller integreras med Marocko. En förutsättning för att genomföra denna folkomröstning var enligt FN:s bedömning att ammunitions- och minröjning dessförinnan kunde ske. Sverige erhöll därför en förfrågan från FN om att delta i Minurso med minröjningsförband och regeringen uppdrog den 23 april 1998 åt Försvarsmakten att ställa ett minröjningskompani om 75 man till FN:s förfogande. Förbandets uppgift var i huvudsak att underlätta gruppering av tillkommande FN-förband. Den svenska enheten fanns i området mellan juni och oktober 1998 och rörde ca 47 000 kvadratmeter yta.

En preventiv närvaro av FN-trupp har funnits i Makedonien sedan januari 1993. Unpredep har haft till huvuduppgift att övervaka och rapportera om händelser längs Makedoniens gränser - i första hand mot Förbundsrepubliken Jugoslavien och Albanien - som skulle kunna äventyra landets säkerhet, samt att genom sin närvaro vid gränsen avskräcka från hot och förhindra sammanstötningar. Unpredeps truppstyrka var fördelad på en nordisk och en amerikansk bataljon, samt en mindre indonesisk ingenjörsenhet.

Genom ett utökat mandat som FN:s säkerhetsråd antog den 21 juli 1998 utvidgades missionens truppelement från 750 till 1 050 personer. Regeringen beslutade den 13 augusti 1998 att förlänga det svenska deltagandet i Unpredep och den 3 september 1998 beslutade regeringen att den svenska truppkontingenten skulle utökas från 42 till 112 personer, omfattande ett skyttekompani m.m. Efter att FN:s säkerhetsråd den 28 februari 1999 inte kunnat enas om ett förlängt bemyndigande avslutades den första rent förebyggande missionen i FN:s historia. Sverige har deltagit med trupp inom ramen för det nordiska samarbetet från januari 1993 till missionens upphörande.

Svenska förband i utlandet har som stöd till samhället utfört civil-militär samverkan (Cimic) dels som militärt genomförda civila projekt och

dels som stöd till civila insatser genomförda av civila organisationer.

Slutsatser

Mandatet för SFOR-insatsen i Bosnien-Hercegovina har förlängts till den 21 juni 2000. Inom Nato pågår för närvarande ett omstruktureringsarbete som syftar till att minska SFOR-styrkan men samtidigt öka flexibiliteten för de förband som blir kvar. Regeringen beslutade den 16 augusti 1999 att den överenskommelse som reglerar samarbetet inom den nordisk-polska brigaden skall sägas upp. Regeringen har för avsikt att senare besluta om avveckling av hittillsvarande bataljon. Regeringen bedömer det fortsatt viktigt att delta i SFOR-insatsen och har, efter dialog med de andra nordiska länderna, till Nato anmält intresse av att delta med ett Cimic-förband med ca 50 personer, företrädesvis i samarbete med Finland. Alternativ till deltagande, i samma storleksordning och till högst samma kostnad som Cimic-förbandet, övervägs. En sådan insats kan påbörjas tidigt under år 2000.

Civil-militär samverkan genomförs av den svenska bataljonen i SFOR främst som stöd till hjälporganisationer i området. Denna typ av organisationer har stor överblick och god kontinuitet och har därför större möjligheter än truppenheter att prioritera och kanalisera hjälpinsatser. Regeringen bedömer därför att detta arbetssätt är ändamålsenligt. I ett konfliktområde är det, inte minst ur säkerhetssynpunkt, viktigt att våra förband har ett gott förhållande till civilbefolkningen.

Vad avser insatser i Västsahara (Minurso) konstaterar regeringen att förbandet - trots att den ursprungliga genomförandeplanen blev förskjuten - kunde utföra den förelagda uppgiften. Oklarheter mellan Minurso och de marockanska myndigheterna har försenat och försvårat förbandets verksamhet. Ett för svenska förband ovanligt klimat medför stora krav på anpassning av utrustningen inklusive nyanskaffning.

Riksdagen har den 14 juni 1999 medgett att regeringen ställer en väpnad styrka till förfogande som ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo (prop. 1998/99:112, bet. 1998/99:UFÖU2, rskr. 1998/99:252). Den 26 augusti 1999 beslutade regeringen om ett sådant svenskt bidrag.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan beräknar regeringen medlen för anslaget A2 till 900 083 000 kronor för budgetåret 2000.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	392 376
Pris- och löneomräkning	2 707
Ökat resursbehov	400 000
Överföring inom UO6	105 000
Förslag 2000	900 083

A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

Tabell 3.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Anslag	Utgifts- prognos
1999	20 058 828 ¹	20 799 000
2000	Förslag 22 340 782	
2001	Beräknat 22 860 100 ²	
2002	Beräknat 19 985 059 ³	

¹Varav 6 828 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

²Motsvarar 22 392 419 tkr i 2000 års prisnivå.

³Motsvarar 19 167 797 tkr i 2000 års prisnivå.

Anslaget, som tidigare benämnts A3 Utveckling och investeringar, omfattar utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av anslagsfinansierade anläggningar samt forskning och teknikutveckling. Anslaget används också för finansiering av det nationella flygtekniska forskningsprogrammet.

Anslaget uppfördes på statsbudgeten år 1999 genom en uppdelning av det tidigare anslaget A1 Försvarsmakten. Något utfall från år 1998 föreligger därför inte. Verksamhetens resultat redovisas under respektive program (avsnitt 3.3.1).

Utgiftsprognosen för år 1999 visade vid årets början mot ett överutnyttjande om cirka 1 400 miljoner kronor. Regeringen beslutade den 4 mars 1999 att för verksamheten under år 1999 skall inriktningen vara att de i regleringsbrevet angivna anslagskrediterna skall gälla. Verksamhetsplaneringen har därefter, främst vad avser materielanskaffningen, reviderats. Omförhandlingar av liggande beställningar har genomförts mellan Försvarsmakten, Försvarets materielverk

och försvarsindustrin. Utgiftsprognosen för år 1999 visar nu att en anslagskredit om cirka 640 miljoner kronor kommer att behöva utnyttjas.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Försvarsmaktens materielanskaffning skall inriktas så att den blir en integrerad del i ett anpassningsförsvar. Vidare skall krav på Försvarsmaktens internationalisering uppmärksammas vid materielanskaffning

Försvarsmaktens materielanskaffning skall inriktas mot en ökad satsning på materielsystem som ger förmåga till informationsinhämtning och som medger utveckling av ledningsförmågan. I en anpassningssituation skall serieanskaffning i första hand planeras. Utveckling och anskaffning av demonstratorer och prototyper skall utökas.

Internationellt samarbete skall eftersträvas.

Materielsystem som inte erfordras efter år 2004 skall avvecklas så fort som möjligt.

Inhemsk fortifikatorisk kompetens skall upprätthållas.

Forskning och teknikutveckling skall inriktas mot att utveckla Försvarsmaktens anpassningsförmåga. Vidare skall forskning och teknikutveckling som syftar till att stödja Försvarsmaktens förmåga att delta i internationella insatser utvecklas.

Materiel

Anslagsposten omfattar utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel. I utveckling och anskaffning ingår främst studier, utveckling, framtagning av prototyper och demonstratorer samt serieanskaffning. Vidmakthållande innefattar bl.a. underhåll, modifiering och renovering av materiel samt anskaffning av reservdelar. Avveckling innefattar avyttring, skrotning, destruering m.m. Därutöver ingår kostnader för Försvarets materielverk, internationellt samarbete, kapitalkostnader m.m.

Anskaffningar av omfattande materielsystem styrs med objektsramar. Regeringen återkommer i höstens särproposition om totalförsvaret med en beskrivning av objektsramarna.

Resultatinformation för år 1999

Materielanskaffningen har första halvåret 1999 i allt väsentligt genomförts enligt plan. Till Försvarmakten har 13 flygplan JAS 39 Gripen levererats. Totalt är nu 69 flygplan överlämnade till Försvarmakten varav tre stycken är tvåsitsiga JAS 39 B. Till Swerap har sambandsmateriel, pansarvärnsrobotar och sjuktransportinredning till transportfordon levererats. Till armébrigaderna är i princip samtliga stridsvagnar av modell 121 och hälften av antalet stridsvagnar av modell 122 levererade. Vinschar till helikopterförbanden har levererats. Leverans av båtar till kustförsvarsförbanden har skett. Lednings- och informationssystem till marina lednings- och underhållsförband har anskaffats.

Slutsatser

Försvarmaktens förslag den 19 maj 1999 om framtida struktur för Försvarmakten, riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanat försvar och det förslag till materielplan som Försvarmakten lämnade den 15 juni 1999 innebär omfattande förändringar för Försvarmaktens materielförsörjning. Regeringen återkommer i höstens särproposition med ett detaljerat förslag till inriktning av materielanskaffningen.

Vad gäller Försvarmaktens materielförsörjning under år 2000 vill regeringen emellertid ange följande utgångspunkter.

Förändringen av Försvarmakten leder till såväl behov av materiell förnyelse som reduceringar i planerade materielanskaffningar.

En del av den framtida förnyelsen bör enligt regeringens uppfattning läggas på materielsystem som ger ökad förmåga till informationsinhämtning och en utvecklad ledningsförmåga som kan bearbeta och omsätta informationen så att rätt vapensystem kan sättas in vid rätt tidpunkt. Detta bör enligt regeringen läggas till grund för den fortsatta inriktningen och leder till att vissa vapensystem kan minskas antalsmässigt.

Regeringen anser att Försvarmaktens materielanskaffning ytterligare bör anpassas så att den blir en integrerad del i ett anpassningsförsvar. Serieanskaffning bör i första hand planeras för en anpassningssituation. För att bibehålla och utveckla nödvändiga kompetenser anser regeringen att det är viktigt med en ökad satsning på ut-

veckling och anskaffning av demonstratorer och prototyper.

De höga kostnaderna för utveckling av tekniskt komplicerade materielsystem och det förhållandet att Försvarmaktens materielanskaffning framgent inte kommer att vara tillräcklig som hemmamarknad för en utvecklande försvarsindustri av dagens omfattning innebär enligt regeringens uppfattning att internationellt samarbete bör eftersträvas. Den materiella förnyelsen skall bidra till att successivt öka Försvarmaktens internationalisering vilket bl.a. inkluderar arbetet mot ökad interoperabilitet som bedrivs inom ramen för PFF.

De materielsystem som Försvarmakten bedömer inte kommer att efterfrågas efter år 2010 bör bibehållas på dagens kvalitativa nivå eller successivt avvecklas medan de materielsystem som inte erfordras efter år 2004 bör avvecklas så fort som möjligt för att skapa utrymme för förnyelse.

Under budgetåret 2000 kommer leveranser att genomföras av materiel, vapen, underhållsutrustning m.m. till stridsvagn 121/122 Leopard, stridsfordon 90, stridsfartyg, ubåtar, torpeder, JAS 39 Gripen, flygburen spaningsradar FSR 890 och till stridsledningscentraler. Därutöver genomförs vidmakthållande av befintlig materiel samt avveckling av en stor mängd utgående materiel.

I enlighet med riksdagens beslut år 1982 om riktlinjer för utveckling och anskaffning av JAS 39 Gripensystemet skall regeringen årligen redovisa läget inom projektet för riksdagen (prop. 1981/82:102, bil. 2, bet. 1981/82:FöU18, rskr. 1981/82:374). I den redovisning av objektsramar som sker i särpropositionen om totalförsvaret i höst återkommer regeringen med en sådan redovisning.

Anslagsfinansierade anläggningar

Anslagsposten omfattar främst anskaffning, vidmakthållande och avveckling av fortifikatoriskt skyddade anläggningar av betydelse för Försvarmaktens lednings- och underrättelsefunktioner.

Resultatinformation för år 1999

Investeringar i anläggningar har beroende på de förestående förändringarna inom Försvarmakten genomförts med lägre ambitionsnivå än vad

som planerats i Försvarmaktens anläggningsplan för år 1999.

Under året har inga större nybyggnationer påbörjats. Om- och tillbyggnad av bl.a. bascentral, stabsanläggning och stridsledningscentral har skett. Tillbyggnad av en stridsledningscentral har avbrutits.

Slutsatser

Tillgång till fortifikatoriskt skyddade anläggningar är av stor vikt för att säkerställa Försvarmaktens förmåga att kunna bedriva operativ och taktisk ledning.

Verksamheten skall inriktas mot att fortifikatorisk baskompetens och teknik utvecklas för att motsvara insatsorganisationens framtida behov av fortifikatoriskt skyddade anläggningar. Kompetens skall därutöver finnas för att säkerställa ombyggnad, hotbildsanpassning, drift och underhåll av befintliga anläggningar.

Regeringen ser det som angeläget att anläggningstekniken utvecklas i takt med förändringar i de säkerhetspolitiska bedömningarna. Verksamheten skall säkerställa möjlighet att tillvarata erfarenheter från forskning och teknikutveckling på nationell och internationell nivå.

Försvarmakten har i avvaktan på riksdagens beslut om förändringar i Försvarmaktens organisation och verksamhet nu inte planerat några beställningar för år 2000 avseende regeringsobjekt.

Forskning och teknikutveckling

Anslagsposten omfattar forskning och teknikutveckling som inte är direkt knutna till särskilda materielobjekt.

Resultatinformation för år 1999

Verksamheten bedrivs för att i första hand bidra till utvecklingen av Försvarmaktens anpassningsförmåga samt att stödja Försvarmaktens förmåga att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Återrapportering för år 1999 sker först i årsredovisningen där återredovisningskraven skärpts jämfört med år 1998.

Slutsatser

Investeringar i forskning och teknikutveckling skall främst syfta till att utveckla Försvarmaktens framtida förmåga att kunna lösa fastställda huvuduppgifter samt till att Försvarmakten upprätthåller erforderlig anpassningsförmåga mot förändrade förutsättningar såsom nya hot, ny teknikutveckling och nya uppgifter.

Följande områden skall prioriteras

- forskning och analyser inriktade mot att tidigt identifiera nya utvecklingsmönster som kan innebära förändrade krav på utformning av försvaret och ge underlag för anpassningsåtgärder,
- forskning och teknikutveckling som syftar till att stödja Försvarmaktens förmåga att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Försvarmakten skall vid beställning av forskning och teknikutveckling ta hänsyn till de faktorer som påverkar eller påverkas av informations- eller NBC-krigföring.

Forskning och teknikutveckling skall även inriktas mot att utveckla kompetenser inom områden där Sverige har konkurrensfördelar samt mot att länka samman civil forskning och teknikutveckling med försvarets behov.

Vidare bör samverkansformer mellan utförare inom forskning och teknikutveckling, användare och industri utvecklas.

Regeringen beslutade i juni 1999 om ett uppdrag till Försvarets materielverk som syftar till att ange vilka strategiska kompetenser som Sverige måste ha tillgång till och hur dessa ska säkras.

Övrigt

Resultatinformation för år 1999.

Under våren 1999 har omförhandlingar mellan Försvarets materielverk och försvarsindustrin genomförts. Syftet med dessa var att i pågående beställningar finna lösningar, både finansiella och förändringar i leveranstakter som möjliggör att ekonomiskt utrymme skapas för angelägna utvecklingsprojekt. Omförhandlingarna har resulterat i att visst utrymme kunnat skapas genom förskjutningar av planerade leveranser. Regeringen har därmed bl.a. kunnat besluta om anskaffning av varnings- och motverkanssystem till JAS

39 Gripen och anskaffning av ytterligare två kustkorvetter av typen Visby.

För att underlätta en omstrukturering av den europeiska försvarsindustrin har försvarsministrarna i Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland den 6 juli 1998 undertecknat en avsiktsförklaring. Med stöd av avsiktsförklaringen har företrädare för de sex länderna förhandlat om konkreta åtgärder och överenskommelser. Förslag härom väntas kunna föreläggas försvarsministrarna under år 1999 och kunna träda i kraft under år 2000. Den första artillerilokaliseringsradarn, som utvecklats gemensamt mellan Norge och Sverige har levererats. Studiefasen slutförs för en gemensam utveckling och anskaffning inom Norden av en ny ubåt.

Sverige har tillsammans med Danmark, Finland och Norge undertecknat ett avtal om samverkan inför en eventuell samordnad anskaffning av ett nordiskt helikoptersystem.

Under året har ett nytt bilateralt avtal ingåtts med Grekland.

Med USA har bl.a. ingåtts ett forskningsavtal samt ett avtal om växelutbyte av ingenjörer.

Regeringen har förhandlat fram ett avtal om anslutning till det samarbete som hittills bedrivits mellan WEAG-länderna på området för försvarsforskning och försvarsteknologi. Avtalet har förelagts riksdagen för beslut.

Konsekvenserna för försvarsindustrin av den planerade omstruktureringen av Försvarsmakten med tillhörande förändringar i materielanskaffningen kommer att beskrivas i regeringens särproposition om totalförsvaret under hösten 1999. Regeringen har gett Försvarets materielverk i uppdrag att i samverkan med Försvarsmakten och Försvarets forskningsanstalt senast den 15 september 1999 redovisa ett underlag för en sådan bedömning.

Den exportstödjande verksamheten har under året koncentrerats till stöd för projekten JAS 39 Gripen, flygburna radarn Erieye, stridsbåt 90 och stridsfordon 90. Stödet har bedrivits samordnat och aktivt från såväl Regeringskansliet som myndigheterna. En översyn av om det nuvarande exportstödet till svensk försvarsindustris exportsträngningar och internationella samverkan är tillräckligt har initierats inom Regeringskansliet.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan m.m. för Försvarsmakten för perioden 2000-2002 (tabell 3.6).

Tabell 3.6 Investeringsplan

Tusental kronor

	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Materiel	19 743 000	21 306 101	21 141 948	17 943 420
Forskning och teknikutveckling	797 000	847 502	827 061	815 824
Anläggningar	259 000	187 178	156 166	141 309
Summa investeringar	20 799 000	22 340 782	22 125 175	18 900 553

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att i fråga om ramanslaget *A3 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* medge beställningar av materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling så att behovet av anslagsmedel efter budgetåret 2000 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 76 521 452 000 kronor.

Tabell 3.7 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	80 397 800	77 758 000	83 437 485	–	–
Nya förpliktelser	17 936 500	25 405 900	14 522 137	–	–
Infriade förpliktelser*	-20 576 300	-22 140 900	-21 438 170	-23 562 751	-52 958 701
Utestående förpliktelser vid årets slut	77 758 000	81 023 000	76 521 452	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	89 063 200	90 051 400	76 521 452	–	–

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan beräknar regeringen medlen för anslaget A3 till 22 340 782 000 kronor för budgetåret 2000.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	20 052 000
Pris- och löneomräkning	589 538
Premiekompanation	267 244
Överföring inom UO6	1 702 000
Övriga justeringar	-270 000
Förslag 2000	22 340 782

Den tekniska justeringen av anslaget A3 med totalt 267 244 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheterna betalar för de statliga avtalsförsäkringarna sedan år 1998. Hela beloppet avser kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Försvarets materielverk, Försvarets forskningsanstalt, Flygtekniska försöksanstalten och Fortifikationsverket.

4 Vissa funktioner inom det civila försvaret

4.1 Omfattning

Det civila försvaret omfattar all samhällsverksamhet som skall bedrivas i krig. I fred är civilt försvar verksamhet som genomförs för att höja samhällets förmåga att motstå ett väpnat angrepp. Det civila försvaret är därmed inte en organisation utan verksamhet som ett flertal aktörer genomför i syfte att komplettera det fredstida samhällets förmåga.

För att möjliggöra styrning av de fredstida beredskapsförberedelserna är civilt försvar uppdelat i 18 funktioner, dvs. samhällssektorer som är särskilt viktiga i en krigssituation. För varje funktion finns en central myndighet som har ansvar för att bl.a. samordna verksamheten inom funktionen. Inom respektive funktion ingår ofta ett antal myndigheter. För att få en bild av funktionens förmåga måste därför verksamhet som bedrivs inom flera myndigheters ansvarsområden vägas samman. Det är den funktionsansvariga myndigheten som skall utvärdera funktionens samlade förmåga.

4.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 4.1. Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998 ¹	Anslag 1999 ²	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
2 365	2 400	2 566	1 868	2 006	2 407

¹ I utfallet inkluderas 5 miljoner kronor från s.k. äldre anslag.

² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för år 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Av de 18 funktionerna ingår tio i den civila ekonomiska planeringsramen och tilldelas medel inom utgiftsområde 6 Totalförsvar för att genomföra vissa beredskapsåtgärder. Vad gäller resterande åtta funktioner utgör kostnader för verksamhet som avser civilt försvar en del i respektive funktionsansvarig myndighets ordinarie anslag. Speciella medel för verksamhet som avser civilt försvar tilldelas därmed inte dessa funktioner.

Den civila ekonomiska planeringsramen är ett långsiktigt planeringsinstrument där anslagstilldelningen för de olika funktionerna avvägs och prioriteras år för år. Ramen skall ses som en helhet där förändringar i medelstilldelningen för en funktion påverkar övriga funktioner.

Verksamheten inom det civila försvaret har för år 1998 genomförts inom givna ekonomiska ramar. I de flesta fall avser verksamheten beredskapsinvesteringar i t.ex. beredskapslager, investeringar i tekniskt ledningsstöd och skyddsrum, vilket i många fall innebär långsiktiga avtal där anslag binds för framtida utbetalningar.

Den civila ekonomiska planeringsramen uppgick för år 1998 till 2 539 miljoner kronor. Det ekonomiska utfallet för verksamhet inom alla 18 funktionerna uppgick för år 1998 till 2 407 miljoner kronor varav 2 365 miljoner kronor avsåg verksamhet inom den civila ekonomiska planeringsramen. Av beloppet 2 365 avsåg 587 miljoner kronor medel till kommuner och landsting. Det anslagssparande som uppkommit beror på vissa tidsförskjutningar i betalningsutfallet till följd av olika faktorer som myndigheterna inte kan påverka. Beloppen är delvis via olika avtal bundna att utnyttjas under främst år 1999.

Vad gäller långsiktiga förpliktelser där funktionerna tilldelats bemyndiganden har avtal tecknats som medför betalningar om sammanlagt 1 722 miljoner kronor efter år 1998. Detta innebär att den civila ekonomiska planeringsramen är intecknad med motsvarande belopp. Av beloppet beräknas 690 miljoner kronor falla till utbetalning redan år 1999 och 523 miljoner kronor under år 2000.

Tidigare tilldelades funktionerna reservationsanslag vilka fr.o.m. budgetåret 1997 redovisas som äldreanslag. I syfte att renodla finansieringen inom funktionerna har utgående reservationer för funktionerna Civil ledning och Försörjning med industrivaror om sammanlagt 222 miljoner kronor dragits in från den ekonomiska ramen under år 1998. Finansiering av bundna avtal skall därmed ske över tilldelat ramanslag. Utöver detta har 324 miljoner kronor avseende försäljningsinkomster till följd av utförsäljning av beredskapslager betalats in till statskassan och redovisats på inkomsttitel.

Förändringar

Den 1 januari 1998 övertog Statens energimyndighet ansvaret för funktionen Energiförsörjning från Närings- och teknikutvecklingsverket. Under år 1998 har ansvaret för delfunktionen Järnvägstransporter övergått från Statens järnvägar till Banverket.

I propositionen Förändrad omvärld – omdanat försvar bedömde regeringen det säkerhetspolitiska läget som gynnsamt. Med anledning av propositionen godkände riksdagen en förändrad inriktning för det civila försvaret (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224). Av propositionen framgår att det civila försvaret genom en tillräcklig hög grundberedskap alltid skall ha en förmåga som skapar handlingsfrihet att hantera förändrade förutsättningar i framtiden. Grundberedskapen skall medge att förmågan kan öka under ett år, under fem år och under en tioårsperiod. Mot bakgrund av det gynsamma säkerhetspolitiska läget anser regeringen att den civila ekonomiska planeringsramen kan reduceras för åren 2000 och 2001.

Regeringen har i regleringsbrev för år 1999 uppdragit åt samtliga funktionsansvariga myndigheter att begränsa beredskapsinvesteringar som syftar till att åstadkomma en förmåga inför ett invasionshot. Mot bakgrund av detta har 100 miljoner kronor från den ekonomiska plane-

ringsramen ställts till regeringens disposition och ytterligare 100 miljoner kronor dragits in från planeringsramen som en besparing.

Prioriteringar

Det nämnda riksdagsbeslutet innebär förändringar för det civila försvaret. För år 2000 har bl.a. följande tillkommit:

- analyser avseende vilka beredskapsåtgärder som kan anstå till en anpassningsperiod,
- omstrukturering av beredskapslager och
- ominriktning vad avser skyddsrumproduktion.

4.3 Resultatbedömning

I 1996 års försvarsbeslut angavs att målet för det civila försvaret skulle vara att:

- värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid väpnat angrepp och vid krig i vår omvärld,
- kunna genomföra internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och
- stärka samhällets samlade förmåga att möta svåra nationella påfrestningar i fred.

Utifrån det övergripande målet som angavs i 1996 års försvarsbeslut har ambitionsnivåer för funktionerna inom det civila försvaret fastställts, s.k. funktionsmål.

Vid bedömning av funktionernas förmåga har myndigheterna beaktat kriterier såsom

- krigsorganiseringstid (omställningstid),
- kapacitet inom funktionen och
- sårbarhet samt gränssättande faktorer (uthållighet).

Varje funktionsansvarig myndighet bedömer utifrån detta och de speciella förutsättningar som gäller för funktionen om uppgifterna kan lösas i en given situation. I nuläget bedöms förmågan både i förhållande till nuvarande omvärldsläge och i förhållande till ett förändrat omvärldsläge (se nedan vid förmågan inom det civila försvaret). Bedömningen sker i termerna:

- *god* – resurserna (kapaciteten) motsvarar eller överstiger behovet och uppgifterna kan lösas,

- *godtagbar* – brister och störningar nedsätter handlingsförmågan men uppgifterna kan i huvudsak lösas,
- *ej godtagbar* – svåra brister vilket leder till att uppgifterna för funktionen inte kan lösas och
- *kritiskt* – verksamheten är nära sammanbrott.

Verksamhet som bedrivs inom respektive funktion syftar till att uppnå funktionsmålen (effekt mål). Nuvarande mål anger ett önskat läge vid utgången av innevarande totalförvarsbeslutsperiod, dvs. år 2001. Redovisade prestationer för respektive funktion skall därmed successivt leda till det önskade målet så att förmågan förbättras år från år. Med utgångspunkt i den faktiska förmågan vid utgång av budgetåret görs bedömningen om funktionen kommer att kunna ha en god förmåga vid utgången av totalförvarsbeslutsperioden.

Kapaciteten inom civilt försvar påverkas dels av funktionens egna resurser och sårbarhet, dels av andra funktioners resurser. Gränssättande faktorer för funktionerna inom det civila försvaret är tillgängligheten till bl.a. el, telekommunikationer och datorstöd samt effekter av NBC-stridsmedel. Då förmågan inom det civila försvaret bygger på det fredstida samhällets kapacitet har förändringar i samhället stor påverkan på inriktningen av beredskapsåtgärder och ytterst på förmågan för civilt försvar.

Utvecklingen inom det svenska näringslivet och den svenska industrin kännetecknas framför allt av internationaliseringen, vilket bl.a. resulterat i ett ökat importberoende för svensk del. Detta påverkar arbetet inom försörjningsberedskapen.

Exempel på faktorer som har stor påverkan på funktionen Telekommunikationer m.m. är intrång och manipulation av informationssystem. Detta är ett hot som växer i takt med samhällets ökade beroende av väl fungerande informationssystem. Utöver detta kan elektromagnetiska vapen, så som högeffekt pulsad mikrovågsstrålning, utgöra ett hot. Avregleringen av elmarknaden samt beroendet av regionala och lokala elföretags förmågor är faktorer som har stark påverkan på funktionen Energiförsörjning.

De åtgärder som myndigheter med uppgifter inom det civila försvaret vidtagit syftar till att uppnå en förmåga så att samhället kan motstå hot i nuvarande omvärldsläge, men också ha en förmåga att på längre sikt kunna motstå ett angrepp där omvärlden har förändrats. För år 1997

bedömde regeringen i budgetpropositionen för år 1999 (prop. 1998/99:1) att förmågan inom det civila försvaret vid *påfrestningar i nuvarande omvärldsläge* var godtagbar inom huvuddelen av funktionerna. Inom funktionerna Civil ledning och Telekommunikationer m.m. fanns dock brister. Vad avser bedömning av förmågan vid *angrepp med iståndsatta styrkor i ett förändrat omvärldsläge* bedömde regeringen att förmågan inte var godtagbar vid utgången av år 1997.

En godtagbar förmåga vid *påfrestningar i nuvarande omvärldsläge* innebär att samtliga uppgifter enligt 1996 års försvarsbeslut skall kunna lösas. Funktionerna skall ha en förmåga att möta ett väpnat angrepp som antas ske med begränsade styrkor. Angreppet kan ske mot begränsade geografiska mål eller mot vitala samhällsfunktioner som t.ex. ledningssystem, elförsörjning eller transporter och med högt risktagande från angriparens sida. Totalförsvaret får en mycket kort förvarning.

Regeringen bedömer utifrån funktionsansvariga myndigheters redovisningar att förmågan inom huvuddelen av det civila försvarets funktioner vid utgången av år 1998 var godtagbar. Flera funktioner uppvisar brister när det gäller att lösa uppgifterna vid ett angrepp med kemiska stridsmedel. Förbättringar har skett inom funktionerna Civil ledning och Telekommunikationer m.m. men brister kvarstår dock och funktionernas förmågor är ej godtagbara. Orsaken till detta är att åtgärder som vidtas inom dessa funktioner är både omfattande och tidskrävande. Infrastrukturfunktionerna uppvisar även brister vad gäller bevakning och skydd av vitala anläggningar och objekt.

Angreppshot med iståndsatta styrkor i ett förändrat omvärldsläge innebär att angreppet är av större kvantitativ och eventuellt kvalitativ omfattning jämfört med ett angrepp i nuvarande omvärldsläge. Angreppet sker huvudsakligen med flyg- och markstridskrafter där förmågan hos angriparen har ökat till följd av bl.a. materiell komplettering. I planeringen mot denna form av angrepp ingår en ettårig anpassningsperiod.

Som tidigare nämnts bedömde regeringen i 1999 års budgetproposition att den samlade förmågan till civilt försvar inte var godtagbar vid angrepp i ett förändrat omvärldsläge. Den samlade förmågan, med undantag av elförsörjningen, bedömdes emellertid vara godtagbar vid utgången av försvarsbeslutsperioden.

Som regeringen redovisade i 1999 års budgetproposition är det i nuläget inte möjligt att helt

säkerställa en säker elförsörjning. Regeringen uppdrog därför åt samtliga funktionsansvariga myndigheter den 10 december 1998 att vidta åtgärder för att inom respektive funktion minska konsekvenserna av störningar i elförsörjningen. Under respektive funktion redovisas mer i detalj de åtgärder som vidtagits för att minska sårbarheten vad gäller elförsörjning samt andra åtgärder för att förbättra respektive funktions förmåga och därmed förmågan inom det civila försvaret.

Mot bakgrund av bl.a. Förvarsutskottets betänkande 1998/99:FöU1 har regeringen vidare beslutat om en funktionsgenomgång när det gäller delfunktionen Elförsörjning. Regeringen har även uppdragit åt Överstyrelsen för civil beredskap att senast den 1 mars 2000 redovisa i vilken utsträckning sårbarheten hos den civila infrastrukturen, främst vad gäller telekommunikationer, elförsörjning och data-systemen, kan bedömas vara gränssättande för totalförsvarsförmågan vid olika antaganden om de resurser som en angripare kan sätta in.

Regeringen har även beslutat om en uppföljning av den tidigare genomförda funktionsgenomgången vad gäller Telekommunikationer m.m.

Att bedöma det civila försvarets förmåga är förenat med stora osäkerheter då funktionernas ömsesidiga beroende påverkar bedömningen. Regeringen anser emellertid att en mer preciserad bedömning av förmågan till civilt försvar i ett förändrat omvärldsläge bör kunna lämnas efter redovisning av ovan nämnda uppdrag.

Myndigheter inom civilt försvar har arbetat med förtroendeskapande internationella kontakter samt deltagit i samarbetet inom ramen för Partnerskap för fred. Samarbetet med Östersjöstaterna har utvecklats med bl.a. seminarier för kunskapsutbyte.

4.4 Förändrad inriktning

Våren 1999 beslutade regeringen i propositionen Förändrad omvärld – omdanad försvar (prop. 1998/99:74) om det övergripande målet för det civila försvaret och utformningen av resurserna (se avsnitt 2).

Målet från 1996 års försvarsbeslut har därmed modifierats. Någon förändring av funktionsmålen har emellertid inte skett då dessa är utformade utifrån det allmänna syftet med funktionerna,

dvs. verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig [lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap].

I den proposition som låg till grund för riksdagens beslut anger regeringen att resurserna inom det civila försvaret skall i allmänhet, när så är möjligt, anpassas till och kunna ingå vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser. Dessa resurser skall även kunna användas vid svåra påfrestningar på samhället i fred. Riksdagen har i dessa delar godkänt regeringens förslag (prop. 1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224.).

Av propositionen framgår vidare att det civila försvarets förmåga skall relateras till olika tidsperspektiv. Det måste alltid finnas en viss grundförmåga i samhället och sedan skall denna förmåga kunna öka under perioder om ett år, fem år och tio år.

Mot bakgrund av den väsentligt nedtonade beredskapen mot invasion anger regeringen i nämnda proposition att en ominriktning av den särskilda beredskapspolisorganisationen bör ske. Antalet utbildade totalförsvarspliktiga avsedda för denna bör sänkas från 5 000 till 1 500 under försvarsbeslutsperioden. Någon utbyggnad av den allmänna beredskapspolisorganisationen bör inte ske under försvarsbeslutsperioden.

Generellt bör enligt regeringen funktionerna inom det civila försvaret eftersträva metoder för att åstadkomma en hög grad av flexibilitet. Vissa av de åtgärder som syftar till att åstadkomma en grundläggande robusthet inom viktiga infrastrukturområden måste emellertid genomföras i samband med samhällets långsiktiga investeringar i dessa.

Regeringen anser att åtgärder främst vad gäller försörjningsberedskapen samt skyddsrumbyggnad kan minska väsentligt. När det gäller försörjningsberedskapen skall myndigheterna påbörja eller, där så redan sker, fortsätta förändringsarbetet i syfte att minska lagerhållningen. Mot bakgrund av de förändrade krav som ställs på det civila försvarets förmåga anser regeringen att den civila ekonomiska planeringsramen kan reduceras för åren 2000 och 2001.

4.5 Inriktning och prioriteringar

Riksdagen beslutade med anledning av regeringens förslag i propositionen Förändrad omvärld – omdandad försvar att det civila försvaret skall an-

passas till det nya säkerhetspolitiska läget. För det civila försvaret skall omfattningen av förberedelserna när det gäller väpnat angrepp minskas, men nya inslag som kan följa av andra former av väpnat angrepp än invasion måste uppmärksammas. Regeringen redovisade som skäl för ovan nämnda inriktning att för uppgiften försvar mot väpnat angrepp skall det civila försvaret säkerställa att det finns en tillräcklig grundberedskap som skapar handlingsfrihet att hantera förändrade förutsättningar i framtiden.

Mot bakgrund av dessa allmänna grunder redovisar regeringen i det följande den inriktning som för år 2000 bör gälla för det civila försvarets planering.

Funktionerna inom det civila försvaret har hittills arbetat utifrån en anpassningsperiod om ett år och myndigheterna har redovisat planer över vilka åtgärder som skulle kunna genomföras under anpassningsåret. Omfattningen av åtgärder som kunnat skjutas på framtiden har emellertid varit begränsad. Regeringen bedömde i ovan nämnda proposition att det civila försvaret utifrån en grundförmåga skall kunna genomföra anpassningsåtgärder inom en period av fem till tio år. Detta kommer att innebära att betydligt fler beredskapsåtgärder kan skjutas på framtiden.

Som nämnts har funktionsmyndigheterna inom det civila försvaret redovisat en förmåga i förhållande till ett önskvärt läge år 2001, dvs. en förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden efter en 12 månaders anpassningsperiod. Den av regeringen föreslagna och av riksdagen godkända förlängda anpassningsperioden medför att flertalet funktioner under kommande år kan dra ner på sin verksamhet och likväl – mot bakgrund av att anpassningsperioden har förlängts till fem till tio år – ha en tillräcklig förmåga. Detta kräver att grundförmågan, dvs förmågan från vilken en ökning skall ske, fastställs för respektive funktion.

Regeringen anser att med utgångspunkt i en bedömning av vilken förmåga som med den nya inriktningen är önskvärd i olika tidsperspektiv, skall respektive funktion analysera och redovisa vilka åtgärder som kan anstå till nämnda anpassningsperioder. Utifrån detta skall grundförmåga som medger önskad handlingsfrihet för framtiden fastställas för respektive funktion. Grundförmågan skall vara den nivå från vilken varje funktion utgår när anpassning påbörjas. Regeringen anser att funktionsansvariga myndigheter aktivt skall arbeta med detta från och med år 2000.

Det är av stor vikt att relationen grundförmåga – anpassningsåtgärder – önskvärd förmåga redovisas på ett tydligt sätt. Målet för det civila försvaret skall mot bakgrund av detta brytas ner så att en önskvärd förmåga, dels efter en anpassning om fem år, dels en förmåga efter en anpassning om tio år kan fastställas. Regeringen anser därför att arbetet med att utveckla mål- och resultatstyrningen inom civilt försvar skall fortsätta så att ovan nämnda förhållande tydligt framgår av myndigheternas redovisningar.

Det internationella förtroendeskapande arbetet bör ytterligare utvecklas för att öka erfarenhetsutbytet i frågor som rör sätt att hantera det vidgade säkerhetsbegreppet, planeringen av civilt försvar samt i syfte att utveckla den civil-militära samverkan i ett internationellt perspektiv.

Det bilaterala samarbetet bör fördjupas så att det omfattar mer praktiskt utbyte i form av t.ex. seminarier, expertstöd och utbildningsaktiviteter.

Övrigt

Överstyrelsen för civil beredskap har på regeringens uppdrag redovisat "Årsbok Civilt försvar" för år 1998. Dokumentet bygger på underlag från samtliga funktionsansvariga myndigheter och då inte endast de som ingår i den civila ekonomiska planeringsramen. Regeringen bedömer att årsboken är informativ och att dokumentet utgör ett bra underlag för regeringens bedömning av förmågan inom civilt försvar. Arbetet med dokumentet bör enligt regeringen fortsätta.

I propositionen Förändrad omvärld – omdanad försvar aviserade regeringen att en särskild utredare skall utses för att analysera och lämna förslag till vissa principer för att åstadkomma en förbättrad helhetssyn. Formerna för att på ett effektivt och rationellt sätt kunna möta ett bredare spektrum av hot och risker skall successivt utvecklas. Utgångspunkten borde härvid vara en förbättrad helhetssyn. Regeringen angav vidare att vad gäller IT-säkerhetsarbetet och skyddet mot informationskrigföring måste samordningen mellan myndigheter m.m. förbättras. Regeringen har i enlighet med det som angavs i ovan nämnda proposition i juni 1999 beslutat om direktiv (dir. 1999:63) för en särskild utredare. Enligt direktiven skall en delrapport avseende frågor som rör IT-säkerhet och skydd mot informationskrigföring lämnas under år 2000.

Uppdraget skall slutredovisas den 1 februari år 2001.

Säkerhetsfrågor är av stor vikt, inte minst för tilliten till den nya tekniken. Statskontorets rapport Sammanhållen strategi för samhällets IT-säkerhet (1998:18) har remissbehandlats och Regeringskansliet bereder för närvarande förslagen. Regeringen anser att IT-säkerhet måste ses i ett större sammanhang. IT-säkerhet är en viktig del i samhällets skydd mot bl. a. informationsoperationer och informationskrigföring. Inom dessa områden avser regeringen att återkomma till riksdagen. Flera förslag inom området har dock redan presenterats i regeringens proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanat för-svar.

Regeringen har vidare, påbörjat en översyn av lednings- och samordningsfrågorna inom det civila försvaret. Regeringen uppdrog den 23 juni 1999 åt Överstyrelsen för civil beredskap att i samverkan med Civilbefälhavarna i Södra, Mellersta och Norra civilområdena samt berörda myndigheter redovisa förslag till utformning av ledningsstruktur för övergripande områdesledning inom det civila försvaret. Uppdraget skall redovisas den 1 oktober 1999.

Överstyrelsen har i planeringsunderlaget för år 2000 avseende det civila försvaret, föreslagit att medel skall avsättas för byggande av kommunala ledningsplatser. Mot bakgrund av den ovan nämnda utredningen samt översynen vad gäller ledning inom civilt försvar tar regeringen inte ställning i denna fråga.

Regeringen uppdrog den 27 maj 1998 åt Överstyrelsen för civil beredskap respektive Statens räddningsverk att redovisa principer för skydd och tekniskt stöd m.m. vid höjd beredskap för centrala beredskapsmyndigheter. I slutet av år 1998 inkom myndigheterna med redovisningar. Regeringen anser att materialet är väl genomarbetat men att en översyn av förslagen bör ske mot bakgrund av den förändrade inriktning för det civila försvaret där anpassningsåtgärder skall genomföras under olika tidsperioder.

4.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverkets granskning avser den verksamhet som den enskilda myndigheten bedriver för de anslagsmedel som tilldelats verksamheten. För funktionerna inom det civila försvaret innebär detta att granskningen avser funktionsansva-

riga myndigheters egen verksamhet och inte all verksamhet som bedrivs inom funktionen. Vad gäller funktionerna inom verksamhetsområde B och de delar som avser beredskapsverksamhet har revisionen inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998.

4.7 Bedömning av personalkonsekvenser

Regeringen återkommer med en bedömning av personalkonsekvenser i särpropositionen under hösten 1999.

4.8 Anslag

B1 Funktionen Civil ledning

Tabell 4.2 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	388 748	Anslags-sparande	227 383 ¹
1999	Anslag	491 020	Utgifts-prognos	549 712
2000	Förslag	437 983		
2001	Beräknat	471 943 ²		
2002	Beräknat	513 374 ³		

¹ 3 500 tkr (ÖCB) har ställts till regeringens disposition. 5 890 tkr (CB) har förts bort som ett indrag

² Motsvarar 462 207 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 492 207 tkr i 2000 års prisnivå

Inom funktionen Civil ledning har Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB), civilbefälhavarna (CB), länsstyrelserna och kommunstyrelserna uppgifter. Anslaget B1 Funktionen Civil ledning avser verksamhet som bedrivs av ÖCB som är funktionsansvarig myndighet och av CB. ÖCB har även ett samordningsansvar vad gäller övergripande frågor för det civila försvaret. Sedan år 1999 har ÖCB det övergripande ansvaret för frivilligfrågor inom det civila försvaret.

Den investeringstunga verksamhet som Överstyrelsen bedriver har en ojämn utbetalningsprofil över åren, till stor del beroende av andra aktörers medverkan eller beslut. Som exempel kan nämnas förstärkningar av ledningsplatser som sker hos andra myndigheter än ÖCB, vilket försvårar planeringen och innebär att vissa förskjutningar i genomförandet kan uppstå. Det anslags-sparande som finns är till stor del in-tecknat för utbetalningar under kommande år.

Regeringen beslutade den 23 juni 1999 att 3 500 000 kronor av anslagssparandet skulle ställas till regeringens disposition.

Civilbefälhavarna redovisar anslagssparanden till följd av minskad övningsverksamhet och vakanser. Större delen av anslagssparandet har avsatts för verksamhet under år 1999 då det tilldelade beloppet i regleringsbrevet minskades med samma belopp. Den 2 september 1999 beslutade regeringen att 5 890 000 kronor av anslagssparandet skulle föras bort som ett indrag.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

En viktig uppgift inom ramen för Överstyrelsens samordningsansvar är att tillgodose att en helhetssyn präglar det civila försvaret. Under år 1998 har ÖCB utvecklat sin samordningsroll genom en ökad satsning på bl.a. omvärldsanalyser och planering samt uppföljning, vilka ännu inte är utförda i full utsträckning.

I arbetet med att höja datasystemsäkerheten hos myndigheter inom det civila försvaret har ÖCB under de senare åren genomfört analyser av säkerhetsnivån i samhällsviktiga datasystem. Analyserna har bl.a. utgjort underlag för Föreskrifter om grundsäkerhet för samhällsviktiga datasystem hos beredskapsmyndigheter. Föreskrifterna utgör ett led i arbetet med att stärka säkerheten i de datasystem som är av betydelse för förmågan för bl.a. funktionen Civil ledning att vid en given situation kunna lösa givna uppgifter

Överstyrelsen har under år 1998 deltagit i multilateral förtroende- och säkerhetsskapande verksamhet inom ramen för Partnerskap för fred och Östersjöstaternas råd (CBSS) samt inom organisationer som t.ex. Nato/EAPC och EU, rörande gemensam säkerhet och civil krishantering. Sedan den 1 september 1998 utvecklingstjänstgör en tjänsteman från ÖCB vid Natos Civil Emergency Planning Directorate. Samarbetet inom Nato/EAPC vad avser frågor om civil krishantering har kraftigt ökat både i omfattning och betydelse.

Överstyrelsen har även deltagit i det bilaterala erfarenhetsutbytet och samarbetet angående t.ex. suveränitetsstöd, uppbyggnad av demokratiska försvarsstrukturer och organisation av civil beredskap. Det bilaterala samarbetet med bl.a. länderna i Östersjöområdet har omfattat såväl kon-

taktutbyte och nätverksbyggande som mer praktiska samarbetsprojekt och aktiviteter.

Målet för funktionen Civil ledning är att ledning skall kunna utövas under höjd beredskap. Ledning skall härvid kunna utövas från fredsarbetsplats samt i förekommande fall från särskild krigsuppehållsplats. De resurser och den beredskap som skapas skall också kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen en icke godtagbar förmåga – dvs. det fanns brister och störningar vad gäller förmågan att vid en given situation kunna lösa uppgiften.

Förmågan inom funktionen Civil ledning är beroende av att det hos centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner finns utbildad och övad personal samt tillgång till tekniskt ledningsstöd. Det civila ledningssystemet måste anpassas och hållas aktuellt utifrån strukturella förändringar av regioner, organisationer m.m. Påverkande faktorer är bl.a. förändringar inom Försvarsmakten.

Gränssättande för funktionens förmåga är bl.a. att det finns en väl fungerande elförsörjning. I syfte att minska konsekvenserna av störningar i elförsörjningen har ÖCB i arbetet med utbyggnaden av ledningsplatser vid berörda myndigheter låtit installera anläggningar med reservkraft och avbrottsfri kraft. Dessa anläggningar skall klara ett bortfall i sju dygn. Vid utgången av år 1998 har ledningsplatser med anläggningar för reservkraft och avbrottsfri kraft färdigställts vid ÖCB, två CB-kanslier och tolv länsstyrelser. Kvarstående utbyggnad planeras vara slutförd senast under år 2001.

Utbyggnaden av ledningsplatser har medfört att myndigheterna ges god förmåga att med en operativ kärna upprätthålla verksamheten vid störningar i elförsörjningen.

För att ledning skall kunna utövas under höjd beredskap har ledningsförmågan från fredsarbetsplats förbättrats vid ytterligare fyra länsstyrelser genom åtgärder som ÖCB vidtagit. Vid utgången av år 1998 kan ledning därmed utövas vid tolv länsstyrelser och två CB-kanslier med avseende på fysiskt skydd och telesäkerhetsåtgärder. Förstärkning av ledningsförmågan kommer att vara slutförd vid 17 regionala myndigheter av totalt 21 vid utgången av år 1999.

Robusta system för kommunikation vid höjd beredskap är en förutsättning för att ledning skall kunna utövas. Överstyrelsen har under år

1998 fortsatt den tekniska utvecklingen av ledningsstödsystemet Elvira (Effektiv ledning från vision till realitet) och under år 1998 har systemet testats i ordinarie miljö och med ordinarie personal vid länsstyrelserna i Uppsala och Halmstad. Resultatet av dessa tester är enligt ÖCB positivt. I slutet av år 1999 skall ledningssystemet införas i kärnkraftslänen, dvs. Uppsala, Kalmar, Skåne och Hallands län.

I syfte att säkerställa funktionens skydd mot NBC-stridsmedel har ÖCB, genom uppdrag främst till Statens räddningsverk, anskaffat viss materiel för NBC-skydd enligt en fastställd flerårig plan. Det som återstår är att bygga upp kompetens inom området samt att kontinuerligt vidmakthålla denna.

Civilbefälhavarna har genomfört åtgärder för att förbättra beredskapsrapporteringen och uppföljningen inom samordning av civilt försvar. Under år 1998 har CB medverkat i arbetet med ominriktningen av totalförsvaret samt utbyggnaden av ledningsplatserna.

Civilbefälhavarna har medverkat vid utvecklingen av ledningsstödsystemet Elvira. Vidare har ett operativt studie- och planeringsarbete genomförts i samverkan med militärområdesstaberna och länsstyrelserna samt med de samverkande myndigheterna.

Länsstyrelsernas verksamhet inom funktionen Civil ledning har i stort genomförts. Den ökade integrationen av uppgifter inom länsstyrelserna medför att andelen personer som har beredskap som deluppgift ökar. Denna trend kan vara positiv genom att beredskapsfrågorna får en större bredd inom myndigheten och att den bygger på en befintlig kompetens för fredsverksamheten i olika samhällssektorer.

Överstyrelsen har inlett ett långsiktigt stöd till länsstyrelserna i syfte att förbättra kommunens beredskap. Projektet kallas KUB (kommunens beredskap).

Överstyrelsen har tecknat avtal i syfte att minska sårbarheten i kommunernas vattenförsörjning. Beroendet av el är stort för vattenförsörjning varför satsningar på reservkraft är en av de viktigaste åtgärderna.

Överstyrelsen utvecklar stödet till kommunernas ledning med avseende på förstärkning av fysiskt skydd, telesäkerhet och elsäkerhet. Viss försöksverksamhet har påbörjats tillsammans med Statens räddningsverk för att ta fram en ledningsanalys för kommuner.

På regeringens uppdrag arbetar Överstyrelsen med att stödja länsstyrelsernas ledningsförberede-

elser inför år 2000. Genom att ett antal scenarier tagits fram som beskriver händelser som kan få stor påverkan på samhället kan länsstyrelserna öva beslutsprocessen och förmågan att hantera de problem som kan uppstå. Överstyrelsen har gett råd om IT-säkerhet, sett över behov av reservkraft samt fört diskussioner om hur de kris- och krigsviktiga företagen skall stödjas. Viktiga delar i arbetet är erfarenhetsutbyte och att se till att det finns nödvändiga beredskapsplaner.

Överstyrelsen har även arbetat med att se över och anpassa myndighetens egna IT-system inför år 2000 (se avsnitt 2).

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för år 1998 avseende ÖCB och Civilbefälhavarna. Vid Riksrevisionsverkets granskning av 1999 års delrapport har CB N erhållit en invändning då RRV uppmärksammat smärre felaktigheter i bokföringen. Regeringen kommer uppmana myndigheten att se över dessa bokföringsrutiner.

Slutsatser

Regeringen bedömer att de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt. Vid utgången av år 1998 bedömdes dock att funktionen fortfarande inte har en godtagbar förmåga i förhållande till totalförsvarsbeslutets mål för år 2001. Det gäller både förmågan att lösa de viktigaste uppgifterna vid påfrestningar i nuvarande omvärldsläge och vid ett förändrat omvärldsläge.

Regeringen bedömer att länsstyrelsernas förmåga inom funktionen Civil ledning har utvecklats på ett bra sätt mot bakgrund av de åtgärder som ÖCB respektive länsstyrelserna själva vidtar. Om redovisade planer följs bör ledningsförmågan vara god inom samtliga länsstyrelser vid utgång av försvarsbeslutsperioden.

Mot bakgrund av att funktionen hade en icke godtagbar förmåga vid utgången av år 1998 har ÖCB redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen skall ha en god förmåga vid utgång av försvarsbeslutsperioden.

Planen omfattar bl.a.:

- Utbildning av personal.
- Utveckling och samordning av tekniskt ledningsstöd då det gäller anskaffning av kommunikationsutrustning som ej är beroende av de markbundna publika näten samt möjlighet att försörja hela länsstyrelsen med reservkraft.
- Anskaffning av IT- och signalskyddsmateriel, bl.a. GSM-krypto samt signalskyddsutrustning för kryptering av data.
- Förstärkning av ledningsförmågan vid återstående sex regionala myndigheter.
- Förstärkning av IT-säkerheten på samtliga nivåer inom funktionen Civil ledning.
- Uppbyggnad och vidmakthållande av kompetensen inom uppgiften NBC-skydd för funktionen.

Överstyrelsens redovisade inriktning för funktionen är enligt regeringens bedömning väl avvägd. Regeringen bedömer att om planerade aktiviteter genomförs kommer funktionen att uppnå en god förmåga vid försvarsbeslutsperiodens utgång. Regeringen bedömer dock att vissa åtgärder kan ta mer än två år att genomföra och att en god förmåga därmed kan komma att uppnås först efter utgången av försvarsbeslutsperioden.

Regeringen har i propositionen Förändrad omvärld – omdanat försvar anfört att med en utgångspunkt i en grundförmåga skall en anpassning och därmed uppbyggnad av förmågan inom det civila försvaret kunna ske inom en period på fem till tio år. I propositionen angav regeringen emellertid att åtgärder avseende ledningsförmågan inom civilt försvar inte kan anstå till en anpassningsperiod.

Regeringen anser att – mot bakgrund av den i propositionen angivna anpassningsperioden – prioriteringar skall göras av vilka åtgärder som är nödvändiga för att funktionen skall uppvisa en godtagbar förmåga vid försvarsbeslutsperiodens slut.

Civilbefälhavarnas organisation och verksamhet är under utredning i samband med översynen av lednings- och samordningsfrågorna inom det civila försvaret. I väntan på resultatet från denna översyn skall civilbefälhavarnas verksamhet bedrivas i enlighet med inriktningen i den nyss nämnda propositionen.

Regeringen har i enlighet med 1996 års försvarsbeslut under senare år avdelat medel för att skapa förutsättningar för de frivilliga försvarsorganisationerna att genom samarbete med de baltiska länderna stödja dessa länders uppbyggnad av ett försvar under demokratisk kontroll. Av regeringens budgetproposition för 1999 utgiftsområde 6 Totalförsvar (prop. 1998/99:1) framgår att regeringen avsåg att låta undersöka om det finns intresse och behov av liknande stöd hos andra länder i Östersjöområdet. De frivilliga försvarsorganisationerna tilldelades år 1999 medel för kartläggning av detta behov. Redovisning skall ske till regeringen senast den 15 oktober 1999.

Regeringen avser att tilldela medel även år 2000 för de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet i de baltiska länderna samt Polen och Ryssland.

Regeringen har i prop. 1998/99:124 Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. föreslagit att ÖCB fr.o.m. år 2000 skall ta över det centrala lednings- och samordningsansvaret för trossamfundens verksamhet inom totalförsvaret från Svenska kyrkan. Riksdagsbehandling av ovan nämnda proposition sker hösten 1999. I nuläget anslås medel för kyrklig beredskap inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Regeringen avser att efter riksdagens behandling av ovan nämnda proposition, återkomma till riksdagen vad gäller finansiering av ökade kostnader vid ÖCB till följd av den nya uppgiften.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Överstyrelsen för civil beredskap, såvitt avser funktionen Civil ledning för perioden 2000–2002 (tabell 4.3).

Tabell 4.3 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 1998	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Skyddade ledningsplatser	172,3	79,3	53,0	40,0	0	0
Telesäkringsåtgärder	107,2	57,2	15,0	13,0	12,0	10,0
Elvira	219,0	60,0	39,0	43,0	42,0	35,0
Summa investeringar	498,5	196,5	107,0	96,0	54,0	45,0

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B1 Funktionen Civil ledning, genomföra beställningar av kommunaltekniska anläggningar, telesäkerhetsåtgärder, skyddade ledningsplatser och signalskydd så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställningar uppgår till högst 132 000 000 kronor.

Tabell 4.4 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	90 100	102 600	78 600	–	–
Nya förpliktelser	40 900	75 000	91 500	–	–
Infriade förpliktelser ¹	-28 400	-99 000	-39 000	-85 000	-47 100
Utestående förpliktelser vid årets slut	102 600	78 600	131 100	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	166 000	124 000	132 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	491 020
Pris- och löneomräkning	364
Premiekompensation	5 111
Överföring inom UO6	-57 806
Övriga justeringar	-706
Förslag 2000	437 983

I anslagsbeloppet ingår fr.o.m. år 2000 medel till frivilliga försvarsorganisationer för deras utbildning av personal inom kommunernas krigsorga-

nisationer. Se vidare anslaget B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Den tekniska justeringen av anslaget B1 med totalt 5 111 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Av beloppet avser 2 958 000 kronor kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk, Försvarshögskolan och Försvarets forskningsanstalt.

B2 Funktionen Försörjning med industrivaror

Tabell 4.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	86 086	Anslags- sparande	99 000 ¹
1999	Anslag	108 795	Utgifts- prognos	111 500
2000	Förslag	57 151		
2001	Beräknat	60 662 ²		
2002	Beräknat	89 229 ³		

¹ 3 000 tkr har ställts till regeringens disposition.

² Motsvarar 59 667 tkr i 2000 års prisnivå

³ Motsvarar 86 267 tkr i 2000 års prisnivå

Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) är funktionsansvarig myndighet. Inom funktionen har även länsstyrelserna uppgifter. Anslaget B2 avser den verksamhet som ÖCB genomför.

Anslagssparandet för budgetåret 1998 beror på att ominriktningen av verksamheten i enlighet med de nya planeringsförutsättningarna, dvs. minskad lagring och mindre kapitalintensiva beredskapsavtal, gått snabbare än beräknat. Behovet av anslagsmedel har därvid minskat.

Av anslagssparandet är knappt 70 miljoner kronor in-tecknat och avser redan ingångna beredskapsavtal. Beloppet avser vidare medel för att täcka realisationsförluster vid utförsäljning av beredskapslager.

Den 23 juni 1999 beslutade regeringen att ställa 3 miljoner kronor till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen är att produktion av varor och tjänster möjliggörs under en anpassningsperiod inför ett angreppshot med iståndsatta styrkor. Funktionen omfattar produktion av varor och tjänster vilka behövs för totalförsvarets försörjning vid ett väpnat angrepp. Grunden för funktionens verksamhet utgörs av de resurser näringslivet förfogar över i fred samt de beredskapsförberedelser som genomförs för att komplettera dessa resurser.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen Försörjning med industrivaror en ej godtagbar förmåga.

Den mest kritiska faktorn för funktionens förmåga är utvecklingen av det svenska näringslivet. Svenskt näringsliv och svensk industri har

kommit att påverkas av den allt starkare internationaliseringen. Inom flera branscher återstår endast tillverkning inom ett relativt smalt segment varför svensk industri allt mer blivit beroende av import av rå- och insatsvaror, specialkomponenter och reservdelar. Ledtiderna i handeln minskar, vilket medför ökade krav på logistisk precision. Produktionsenheter i många länder är så specialiserade att de är ömsesidigt beroende av varandra för att en produkt skall kunna tillverkas. Inom vissa branscher, främst elektronik-, verkstads- och kemiområdena, har den nationella och internationella integrationen gått särskilt långt. Det medför att det är svårt att ange vilka produktionsresurser som kommer att finnas tillgängliga när ett ev. krisbehov skall omsättas i produktion.

En annan faktor som kan komma att påverka beredskapen är att länsstyrelserna på grund av begränsade ekonomiska resurser avsätter mindre resurser för området.

Gränssättande för funktionens förmåga är bl.a. den framtida begränsade industriella kapaciteten i Sverige till viss del föranledd av att den accelererande integrationen medför att för totalförsvaret angelägna produktionsresurser, eller delar av dem, i många fall flyttas till andra länder. Detta medför även att nödvändig kompetens för service och underhåll av strategiska system och övrig materiel inte finns att tillgå i den omfattning som erfordras för att säkerställa krisbehoven.

Denna utveckling medför att Överstyrelsen även i fortsättningen kommer att intensifiera arbetet med att bygga upp nätverk med viktiga företag och organisationer, såväl nationellt som internationellt, i syfte att tidigt få signaler om förändringar på marknaden så att olika beredskapsåtgärder hinner vidtas för att anpassningsplanering skall kunna genomföras.

En fortsatt analys av EU-medlemskapets betydelse för försörjningsberedskapen kommer att göras.

Överstyrelsen har genomfört ett antal risk managementanalyser med för totalförsvaret viktiga företag. Dessa analyser visar var företagen har de svaga punkterna i sina produktflöden där elförsörjningen i många fall är en gränssättande faktor. Verksamheten under 1998 har inriktats mot omvärlds- och sårbarhetsanalyser. Särskilda modeller har utvecklats och vidare har analyser gjorts av vissa branscher, som är särskilt utsatta för den ökande internationaliseringen. Vidare har omfattande arbete nedlagts på att utarbeta ett

särskilt analys- och beslutssystem. Avseende elförsörjningen innebär detta att företagen görs uppmärksamma på sårbarheten. För att minska sårbarheten krävs installation av reservkraft. Det bedöms till följd av den höga strömförbrukningen i de flesta fall dock inte vara ekonomiskt försvarbart att installera reservkraft för att upprätthålla produktion. Störningar i elförsörjningen får därför generellt sett allvarliga konsekvenser för funktionens förmåga.

Verksamheten under 1998 har inriktats mot omvärlds- och sårbarhetsanalyser. Särskilda modeller har utvecklats och analyser har gjorts av vissa branscher, som är särskilt utsatta för den ökande internationaliseringen. Vidare har ett omfattande arbete nedlagts på att utarbeta ett särskilt analys- och beslutssystem. Satsningen på det internationella samarbetet fortsätter.

Den övning med Försörjningskommissionen och representanter för näringslivet som genomfördes under år 1997 medförde att ett antal uppslag presenterades av hur anpassningsåtgärder skall kunna genomföras. Överstyrelsen har arbetat vidare utifrån dessa uppslag.

Arbetet med att förnya och anpassa Försörjningskommissionen till de nya förutsättningarna fortsätter.

Ett utvecklingsarbete har påbörjats i syfte att studera vad funktionen kan bidra med vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Under året har ett omfattande arbete genomförts för att omförhandla äldre beredskapsavtal till mindre kostnadskrävande beredskaps-/samarbetsavtal vilka har som främsta syfte att säkerställa att funktionen får angelägen information om utvecklingen på marknaderna. Ett stort antal av de äldre beredskapsavtalen har ej förlängts i och med att berörda branscher ej kan anses som prioriterade.

Utförsäljningen av beredskapslagrade rå- och insatsvaror fortsätter i syfte att uppnå försvarsbe-

slutets målsättning, som innebär att beredskapslagret skall ha minskats med 300 000 tkr bokfört värde vid utgången av innevarande försvarsbeslutsperiod.

Slutsatser

Verksamhetsmålen för år 1998 har i stort nåtts. Kunskapen om 1996 års försvarsbeslut och dess konsekvenser påverkar i allt större utsträckning den verksamhet som bedrivs inom funktionen. Arbetet med att genomföra intentionerna i försvarsbeslutet går planenligt. Förmågan i nuvarande omvärldsläge är godtagbar. Måluppfyllelsen i förhållande till funktionens mål är dock inte godtagbar vid angrepp med iståndsatta styrkor. Detta beror framförallt de nyss nämnda faktorerna, som omvärldsutvecklingen, där ÖCB endast med mycket kostsamma beredskapsåtgärder kan påverka funktionens förmåga, men det beror också på bl.a. utförsäljningen av beredskapslager. Målsättningen vad gäller funktionens förmåga beräknas dock i huvudsak kunna uppnås vid utgången av försvarsbeslutsperioden år 2001. En viss osäkerhet kvarstår dock vad gäller elektronik-, kemi- och verkstadsområdena.

Överstyrelsen har redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen så långt möjligt skall ha en god förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden. Planen omfattar bl.a. fortsatt uppbyggnad av nätverk med viktiga organisationer och företag. I denna plan ingår även in analys av EU:s utveckling och hur den påverkar försörjningsberedskapen.

Regeringen bedömer mot bakgrund av 1996 års försvarsbeslut att de åtgärder ÖCB avser att vidta utgör en rimlig avvägning med hänsyn till den förändrade hotbilden och omvärldsförändringarna.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B2 Funktionen Försörjning med industrivaror, godkänna avtal om nya beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställningar tillsammans uppgår till högst 360 000 000 kronor

Tabell 4.6 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	6 200	7 100	25 900	–	–
Nya förpliktelser	4 400	22 400	22 400	–	–
Infriade förpliktelser ¹	-3 500	-3 600	-12 900	-23 600	-11 800
Utestående förpliktelser vid årets slut	7 100	25 900	35 400	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	130 000	69 000	36 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	108 795
Pris- och löneomräkning	425
Premiekompensation	151
Överföring inom UO6	-50 220
Övriga justeringar	-2 000
Förslag 2000	57 151

Anslagsnivåerna för kommande budgetår, 2001 och 2002, beräknas på anslagsramen för år 2000.

Den tekniska justeringen av anslaget B2 med totalt 151 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst

Tabell 4.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	1 246 863	Anslags- sparande	9 900
1999	Anslag	967 141 ¹	Utgifts- prognos	864 500
2000	Förslag	691 677		
2001	Beräknat	758 869 ²		
2002	Beräknat	946 784 ³		

¹ Anslaget minskat med 86 390 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

² Motsvarar 744 401 i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 910 401 i 2000 års prisnivå.

Statens räddningsverk är funktionsansvarig myndighet. Funktionen omfattar åtgärder för tillhandahållande och iordningställande av skyddsrum och skyddade utrymmen, åtgärder för varning, utrymning och inkvartering, information om självskydd m.m. Funktionen omfattar även åtgärder inom räddningstjänsten, främst avseende den kommunala räddningstjänstens förmåga under höjd beredskap. Viktiga åtgärder inom detta område är byggande av räddningscentraler, utbildning av totalförsvarsppliktiga räddningsmän samt anskaffning av särskild materiel för höjd beredskap. Anslagssparandet om

9 900 000 kronor från budgetåret 1998 beror på att färre ledningsplatser färdigställts än beräknat.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen är att verksamheten skall bedrivas så att skador till följd av krigshandlingar skall förhindras eller begränsas i första hand på människor och i andra hand på egendom och miljön. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Förmågan inom funktionen Befolkningskydd och räddningstjänst är beroende av att befolkningen inom riskutsatta områden har tillgång till skyddsrum och andra former av fysiskt skydd samt att den kommunala räddningstjänsten för höjd beredskap har erforderlig materiel samt utbildad och övad personal. För att minska konsekvenser av störningar i elförsörjningen är kommunernas räddningscentraler och cirka hälften av landets större brandstationer utrustade med reservverk. Varningssystemen och större skyddsrum är försedda med olika typer av reservkraft.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen i förhållande till försvarsbeslutets mål för år 2001 sammantaget en godtagbar förmåga vid påfrestningar i nuvarande omvärldsläge. Brister fanns dock vad gäller förmågan mot icke konventio-

nella vapen. Förmågan vid ett förändrat omvärldsläge med iståndsatta styrkor var icke godtagbar.

Under år 1998 har 286 nya skyddsrum färdigställts med 23 000 platser. Underhållsbesiktning har utförts i 5 500 skyddsrum och av de totala antalet skyddsrum hade vid årets slut cirka 75 procent genomgått besiktningsprogrammet. Totalt finns nu i landet cirka 7 390 000 skyddsrumspatser. Arbetet med införandet av det nya systemet för skyddade utrymmen har fortsatt.

Utbildning av räddningsmän för kommunernas räddningstjänst vid höjd beredskap har fortsatt. Under år 1998 har cirka 1 000 totalförsvarspliktiga utbildats. Totalt finns cirka 3 200 färdigutbildade totalförsvarspliktiga för krigsplacering i räddningstjänsten, vilket motsvarar 21 procent av det kommunala behovet. Anskaffningen av materiel för räddningstjänsten under höjd beredskap har fortsatt och motsvarar i genomsnitt 60 procent av räddningstjänstens behov, dock med stora variationer mellan olika materielslag och mellan enskilda kommuner.

Sex nya räddningscentraler för kommunernas räddningstjänst under höjd beredskap har färdigställts under året. Det totala antalet räddningscentraler uppgick vid utgången av år 1998 till 97. Dessa täcker ledningsbehovet för räddningstjänsten under höjd beredskap i 139 kommuner.

Arbetet med att införa ett nytt manöversystem för utomhusvarning har fortsatt och upphandling har genomförts för sex län.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2000 låta Statens räddningsverk ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar intill ett sammanlagt belopp om 1 240 000 000 kronor.

Tabell 4.8 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 1998	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Räddningsmateriel	1 189	842	101	87	79	80
Varningsutrustning	157	11	50	47	47	2
Summa investeringar	1 346	853	151	134	126	82
Lån	493	–	151	134	126	82
Anslag	853	853	–	–	–	–
Summa finansiering	1 346	853	151	134	126	82

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget B3 Funktionen Befolkningskydd och räddningstjänst, medge beställningar av skyddsrum och ledningsplatser m.m. så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare beställningar uppgår till högst 490 000 000 kronor.

Tabell 4.9 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	568 600	446 700	351 700	–	–
Nya förpliktelser	300 700	225 000	136 000	–	–
Infriade förpliktelser ¹	-422 600	-320 000	-280 000	-145 000	-110 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	446 700	351 700	270 700	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	1 285 000	540 000	490 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser, samt återlämnade, ej ianspråkta bemyndiganden.

Slutsatser

De brister som fanns inom funktionen vid ingången av år 1998 har under året minskat genom ovan beskrivna åtgärder. Nuvarande inriktning innebär att uppbyggnaden av räddningstjänsten för höjd beredskap skall vara klar år 2007.

Vid utgången av år 1998 uppvisade funktionen i förhållande till försvarsbeslutets mål för år

2001 sammantaget en godtagbar förmåga vid påfrestningar i nuvarande omvärldsläge. Det finns dock fortfarande brister vad gäller förmågan mot icke konventionella vapen. Förmågan vid ett förändrat omvärldsläge med iståndsatta styrkor är ej godtagbar. Bristerna hänför sig främst till räddningstjänstens tillgång till ledningsplatser, materiel och utbildad personal. Vissa kvarstående brister finns även vad gäller antalet skydds-

rumspplatser, även om dessa brister reducerats väsentligt med anledning av införandet av nya skyddsrumsområden.

Regeringen har i propositionen Förändrad omvärld – omdanat försvar (prop.1998/99:74, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224) anfört att den förändrade hotbilden medför att bl.a. skyddsrumbyggnaden kan minska väsentligt. Regeringen avser att inrikta skyddsrumbyggnaden till att endast omfatta produktion i samband med ny- och ombyggnad av byggnader och hänskjuta produktion av bristtäckningsskyddsrum till en anpassningsperiod. Nuvarande brist på skyddsrumspplatser inom skyddsrumsområden kommer därmed i allt väsentligt att kvarstå för åtgärdande under en anpassningsperiod. Härutöver begränsas de statliga insatserna vid åtgärder efter underhållsbesiktning av skyddsrum till att endast avse skyddsrum belägna i skyddsrumsområden. Åtgärder för att modernisera m.m. skyddsrum belägna utanför skyddsrumsområden hänförs därmed till en anpassningsperiod.

I funktionen beräknas även belopp för de frivilliga försvarsorganisationernas utbildningsverksamhet. För utbildningsverksamheten år 2000 har regeringen beräknat ett belopp om drygt 64 miljoner kronor varav för Arbetsmarknadsstyrelsen knappt 24 miljoner kronor. Från och med år 2000 ingår i Arbetsmarknadsstyrelsens belopp endast medel till frivilliga försvarsorganisationer för deras utbildning av personal inom näringslivets krigsorganisation. För motsvarande utbildning inom kommuner och lands-ting beräknas medel inom anslaget B1 Funktionen Civil ledning respektive anslaget B6 Funktionen Hälso- och sjukvård i krig m.m.

Den totala beräkningen av medel för de frivilliga försvarsorganisationernas utbildningsverksamhet inkluderar i enlighet med givna uppdrag i 1998 års regleringsbrev, en omfördelning mellan anslaget B3 Befolkningsskydd och räddningstjänst och D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret. För övrigt stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna inom totalförsvaret, se avsnitt 6.

Frivilligutbildningen inriktas mot att vidmakthålla utbildningen för de frivilliga försvarsorganisationerna på en sådan nivå att kvaliteten i utbildningen leder till godtagbar kunskap och förmåga i krigsbefattningar samt till en god rekrytering i förhållande till krigsorganisationens behov. Myndigheterna stödjer och bistår de frivilliga försvarsorganisationerna så att deras verksamhet bidrar till att vidmakthålla en stark för-

svarsvilja, ger försvarsverksamheten en bred förankring samt så att de resurser som avdelas för frivilligverksamhet kan nyttjas effektivt.

Sammantaget innebär regeringens bedömning att nuvarande inriktning med tillägg för vad som ovan anförs om skyddsrumverksamhet bör gälla för år 2000.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	967 141 ¹
Pris- och löneomräkning	1 278
Premiekompensation	3 287
Ålderspensionsavgift	-38
Överföring inom UO6	-255 983
Övriga justeringar	-24 008
Förslag 2000	691 677

¹ Inklusive ändring på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen år 1999.

Den tekniska justeringen av anslaget B3 med totalt 3 287 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Av beloppet avser 1 393 000 kronor kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk och Försvarets forskningsanstalt.

B4 Funktionen Psykologiskt försvar

Tabell 4.10 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	13 244	Anslags-sparande	8 556 ¹
1999	Anslag	19 317	Utgifts-prognos	23 248
2000	Förslag	18 523		
2001	Beräknat	18 693 ²		
2002	Beräknat	21 108 ³		

¹ 500 000 kronor har förts till regeringens disposition.

² Motsvarar 18 372 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 20 372 tkr i 2000 års prisnivå.

Styrelsen för psykologiskt försvar är funktionsansvarig myndighet.

Anslaget avser verksamhet som Styrelsen för psykologiskt försvar genomför, såsom att bedriva verksamhet inom forskning, beredskapsplanläggning och utbildning samt information om säkerhetspolitik och totalförsvaret. Anslaget omfattar även utgifter för information om civilbefolkningens möjligheter att inom folkrättens ra-

mar ge en ockupant motstånd och uppgifter med anknytning till beredskapsplanläggning inom radio- och TV-området. I anslaget ingår även belopp för Styrelsens uppgifter när det gäller beredskap inför svåra påfrestningar på samhället i fred. Anslagssparandet från år 1998 uppgår till ca 8,6 miljoner kronor. I detta belopp ingår bl.a. medel för försenade projekt, vilka avses genomföras kommande år samt medel planerade att utnyttjas till myndighetens IT-satsning fram till år 2001. Av anslagssparandet har 500 000 kronor ställts till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen Psykologiskt försvar avser konkret och fullständig myndighetsinformation och en snabb och korrekt nyhetsförmedling under höjd beredskap. Funktionens resurser skall även kunna användas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen en godtagbar förmåga i förhållande till önskvärd förmåga år 2001.

Förmågan inom funktion Psykologiskt försvar är beroende av att beredskapen är god inom centrala myndigheter, civilbefälhavarna, länsstyrelser, landsting och kommuner bl.a.när det gäller förekomst av befattning som informationsansvarig, upprättande av planer för informationsberedskap och övningsverksamhet. Likaså är det betydelsefullt att beredskapsläget vad beträffar personella och tekniska resurser, är tillfredsställande. Även beredskapsläget inom mediaområdet, politiska partier, Svenska kyrkan och de frivilliga försvarsorganisationerna är av vikt för att Styrelsen skall kunna verka för att funktionsmålet uppnås.

Under år 1998 har Styrelsen, för att kunna säkerställa en väl fungerande beredskapsorganisation, rekryterat personal till organisationen, upprättat åtgärdsplaner samt vidtagit erforderliga åtgärder vid fredsarbetsplats och ny krigsuppehållsplats. På grund av omprioriteringar i verksamheten har dock inte informations- och utbildningsmöten hållits i planerad omfattning.

Styrelsen har fortsatt påbörjade studier i informationskrigföring samt även initierat ny forskning i ämnet. Styrelsen har även redovisat

ett ökat intresse hos övriga myndigheter, organisationer av forskning inom IT-området.

Genom forskning och studier samt skilda utbildningsinsatser har myndigheten medverkat till att förbättra kunskapen om de krav och behov som ställs inom informationsberedskapens område. Sårbarhetsstudier inom medieområdet har försenats men avses påbörjas under innevarande år.

Styrelsen har, tillsammans med andra totalförsvarsmyndigheter, medverkat till en förbättring av allmänhetens kunskaper om totalförsvaret, varvid Styrelsen särskilt inriktat sig på information till ungdomar.

Funktionens speciella tyngdpunkt på informations- och kommunikationsverksamhet medför att funktionens kapacitet och ledningsförmåga är ytterst känslig för sårbarheter inom områdena el-, tele- och datorförsörjning. I syfte att minska konsekvenserna av störningar i elförsörjningen har Styrelsen rekommenderat berörda myndigheter, media och organisationer att vidta åtgärder (reservkraft, alternativförfaranden osv.) med tanke på allmänhetens behov av information vid olika former av störningar i samhället. Tidningar och tidskrifter har dock f.n. små möjligheter för produktion och distribution vid händelse av elavbrott.

Regeringens bedömning är att läget för funktionen är godtagbart. Planeringen bör inriktas mot att så långt möjligt minska effekter av störningar i elförsörjningen.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser.

Riksrevisionsverket bedömer att Styrelsens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande. Styrelsen bör dock vidareutveckla sin förmåga att analysera resultat av utförd verksamhet.

Slutsatser

Vid utgången av år 1998 bedömdes funktionens förmåga vara godtagbar, såväl med nuvarande omvärldsläge som i en förändrad omvärld.

Sammantaget innebär regeringens bedömning att nuvarande inriktning av verksamheten bör gälla även för år 2000.

Styrelsen har redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen skall ha en god för-

måga vid utgång av totalförsvarsbeslutsperioden. Planen innehåller en konkretisering av funktionsmålet. Detta innebär att uppgifter inom funktionen på ett bättre sätt skall möjliggöra en uppföljning av frågor om tillgänglighet och utbildad personal, genomförande av planer och förekomsten av teknisk utrustning för kommunikation och samband.

Regeringen bedömer att de åtgärder som vidtagits för att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt och att den av Styrelsen redovisade inriktningen av åtgärder fram till år 2001, kan anses tillfredsställande.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	19 317
Pris- och löneomräkning	1 123
Premiekompensation	523
Överföring inom UO6	-2 286
Övriga justeringar	-154
Förslag 2000	18 523

Den tekniska justeringen av anslaget B4 med totalt 523 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

B5 Funktionen Ordning och säkerhet

Tabell 4.11 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
1998	Utfall	14 776	Anslags-sparande	42 168
1999	Anslag	31 517	Utgifts-prognos	40 200
2000	Förslag	22 276		
2001	Beräknat	22 411 ¹		
2002	Beräknat	33 243 ²		

¹ Motsvarar 22 000 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 32 000 tkr i 2000 års prisnivå.

Rikspolisstyrelsen är funktionsansvarig myndighet. Anslaget bekostar utbildning och utrustning av beredskapspolisen. Övrig civil försvarsverksamhet inom funktionen finansieras under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslag A1 Polisorganisationen.

Anslagssparandet från år 1998 har uppkommit p.g.a. att utbildningen av beredskapspolisen inte varit av sådan omfattning som angavs i 1996 års

försvarsbeslut. Av tilldelat belopp för budgetåret 1999 har därför 10 000 000 kr ställts till regeringens disposition och av resterande belopp på anslaget har 20 000 000 kr förts bort som en indragning.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen är att under höjd beredskap snabbt kunna ge skydd åt totalförsvarsviktiga anläggningar, kunna upprätthålla allmän ordning och säkerhet i samhället och kunna lämna allmänheten skydd och hjälp.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen en godtagbar förmåga.

Förmågan inom funktionen är beroende av att såväl den ordinarie polisen som beredskapspolisen är välutbildad och försedd med en ändamålsenlig utrustning samt att verksamheten kan ledas från platser med ett fullgott skydd.

Gränssättande för funktionens förmåga är bl.a. en väl fungerande elförsörjning. Forsvarets forskningsanstalt (FOA) har i samverkan med Rikspolisstyrelsen genomfört en studie om polismyndigheternas ledningsförmåga i nukleärt, biologiskt eller kemiskt (NBC) påverkad miljö. När det gäller elförsörjningen visar studien att centralorten vid alla polismyndigheter utom en har tillgång till avbrottsfri kraft för vitala system och att samtliga polismyndigheters ledningscentraler har batteribackup till polisradiosystemet. Bedömningen är att ett avbrott på ca ett dygn inte påverkar förmågan att bedriva verksamhet. Vid ett avbrott upp mot en vecka bör övervägas om verksamheten skall flyttas till ett alternativt polishus med ledningsresurser.

I 1996 års totalförsvarsbeslut var inriktningen att under perioden utöka beredskapspolisorganisationen till att omfatta 15 000 beredskapspoliser, varav en allmän del på 10 000 och en särskild på 5 000.

Under år 1998 har utbildning av personal till den särskilda beredskapspolisen ägt rum vid fyra militära förband. Totalt utbildades 216 polismän till chefer och 378 civilpliktiga. Ett 70-tal civilpliktiga beviljades uppskov men i övrigt följer utbildningen den uppgjorda planen. Tidigare under försvarsbeslutsperioden har inte utbildats några särskilda beredskapspoliser. Under år 1999 planeras att utbilda ytterligare 102 polismän till chefer och 823 civilpliktiga. Rikspolisstyrelsen

beslutade om slutligt utrustningsalternativ för den särskilda beredskapspolisen och anskaffades uniformspersedlar för 1 000 sådana poliser. Under våren år 1999 levererades ytterligare 2 000 uniformsuppsättningar.

I samarbete med ÖCB har ett arbete inletts för att förbättra telekommunikationssäkerheten från ledningscentralerna.

Slutsatser

Rikspolisstyrelsen har vid utgången av år 1998 bedömt funktionens sammantagna beredskapsförmåga i nuvarande omvärldsläge som godtagbar. Regeringen delar den bedömningen. Bedömningen är densamma som vid utgången av år 1997. Genom att reducera utbyggnaden av beredskapspolisorganisationen har emellertid förmågan att fullgöra uppgifter i ett läge av höjd beredskap begränsats, särskilt när det gäller att skydda totalförsvarsviktiga anläggningar.

I maj år 1999 beslutade riksdagen i enlighet med regeringens proposition 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanad försvar. Det innebar en ominriktning av den särskilda beredskapspolisorganisationen. Antalet civilpliktiga som under försvarsbeslutsperioden skall utbildas till särskilda beredskapspoliser sänktes från 5 000 till 1 500 personer. Någon utbyggnad av den allmänna beredskapspolisorganisationen skall inte ske under försvarsbeslutsperioden.

När det gäller utrustning av beredskapspolisorganisationen framgår av propositionen att inköp bör begränsas till att omfatta främst personlig utrustning och i fråga om skjutvapen till den särskilda beredskapspolisen bör endast anskaffas vad som behövs för utbildnings- och övningsändamål. En fullständig beväpning bör kunna anstå till ett anpassningsskede.

Med hänsyn till det mål som numera gäller för utbildningen till den särskilda beredskapspolisorganisationen bedömer regeringen att de åtgärder som hittills vidtagits och som planeras för de närmaste åren är tillräckliga. Utrustningsläget bedöms som gott.

I polisväsendets årsredovisning för år 1998 har Rikspolisstyrelsen bedömt funktionens ledningsförmåga från skyddat utrymme och förmågan vid längre el- och telebortfall som icke godtagbar. Även FOA har i den studie som refererats tidigare inventerat och sammanställt nuvarande skydd och tekniskt stöd vid polis-

myndigheternas ledningscentraler och funnit vissa brister.

Rikspolisstyrelsen har redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen skall ha en god förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden. Av den framgår bl.a.

- att Rikspolisstyrelsen har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att lämna förslag på information, utbildning och utrustning i syfte att säkra polisens förmåga att bedriva verksamhet i NBC-påverkad miljö.
- att Rikspolisstyrelsen vidtar åtgärder för att öka säkerheten vid ledningscentralerna, bl.a. när det gäller telekommunikationssäkerheten genom en uppkoppling mot Försvarets telenät. Åtgärderna beräknas vara slutförda senast vid utgången av år 2001.

Sammantaget bedömer regeringen att inriktningen av verksamheten är god. Anslaget för år 2000 föreslås uppgå till 22 276 000 kronor. För åren 2001 och 2002 beräknas anslaget till 22 000 000 kronor respektive 32 000 000 kronor.

Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	31 517
Pris- och löneomräkning	-460
Premiekompensation	1 449
Ålderspensionsavgift	827
Överföring inom UO6	-11 057
Förslag 2000	22 276

Den tekniska justeringen av anslaget B5 med totalt 1 449 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Hela beloppet avser kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk.

B6 Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.

Tabell 4.12 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	78 630	Anslags-sparande	219 348 ¹
1999	Anslag	129 665 ²	Utgifts-prognos	211 921
2000	Förslag	80 725		
2001	Beräknat	82 454 ³		
2002	Beräknat	146 915 ⁴		

¹ 2 000 tkr har ställts till regeringens disposition.

² Anslaget minskat med 2 500 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska värpropositionen 1999.

³ Motsvarar 80 725 tkr i 2000 års prisnivå

⁴ Motsvarar 140 725 tkr i 2000 års prisnivå

Socialstyrelsen är funktionsansvarig myndighet.

Från anslaget bekostas utgifter för bl.a. investeringar och drift av beredskapslager för den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation samt för utbildning (inkl. frivilligorganisationer) av sådan personal som skall tjänstgöra inom den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1998 visar på ett anslagssparande på 221,3 miljoner kronor, vilket till stor del förklaras av ändrade planeringsförutsättningar med utförsäljning av beredskapslager. Som en följd härav har 47 miljoner kronor av tilldelade medel för budgetåret 1999 ställts till regeringens disposition och 25,5 miljoner kronor förts bort som en indragning. Av anslagssparandet om 221,3 miljoner kronor har 2 miljoner ställts till regeringens disposition. Anslagssparandet i övrigt är in-tecknat av redan gjorda åtaganden.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen är att hälso- och sjukvård, socialtjänst, miljö- och hälsoskydd samt smittskydd skall bedrivas så att under höjd beredskap varje skadad eller sjuk ges medicinskt acceptabel behandling och vård, de grundläggande livs-betingelserna tryggas samt att smittspridning och uppkomst av epidemier så långt möjligt förebyggs och att verkningarna av radioaktivt nedfall begränsas. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestning-

ar på samhället i fred och för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Vid utgången av år 1997 uppvisade funktionen en godtagbar förmåga.

Förmågan inom funktionen bygger i huvudsak på landstingens och kommunernas resurser samt att det finns ett väl utvecklat ledningssystem och kompetent personal.

Gränssättande faktorer för funktionens förmåga är den omstrukturering som hälso- och sjukvården genomgår med bl.a. minskade vårdplatser. Andra gränssättande områden är N-, B- och C-beredskapen, ledning, kompetens samt funktionssäkerhet.

Under år 1998 har Socialstyrelsen:

- genomfört studier över dimensionerande krigsfall och patientbelastning och i samband därmed moderniserat det s.k. Bermed-systemet
- fortsatt att utveckla informations- och ledningssystem (Swede) för akuta sjukvårdsinsatser inom och mellan landstingen
- minskat lagren av läkemedel genom utförsäljning, medan lagren av sjukvårdsmateriel för krigsbehovet hållits intakt
- beviljat 15 av landets ca 90 akut- och när-sjukhus bidrag för att bygga ut den tekniska funktionssäkerheten så att 61 av dessa nu har en reservkraft på minst 65-70 % av maximal effekt
- integrerat personalförsörjningssystemet Integer med Pliktverkets system PLIS
- fortsatt att förbättra beredskapen vid N-, B- och C-incidenter bl.a. genom bidrag till landstingen för att bygga upp fasta eller rörliga saneringsenheter
- för smittskyddet lämnat bidrag till att bygga upp resurser för diagnos, vård och transport av patienter med höggradigt smittsamma sjukdomar och inom C-området knutit till sig en medicinsk expertgrupp.

Vad gäller år 2000-omställningen har Socialstyrelsen regeringens uppdrag att följa och analysera anpassningsarbetet inom hälso- och sjukvårdsområdet samt att påpeka på brister där sådana upptäcks. Socialstyrelsen har upphandlat 60 reservkraftsaggregat, som landstingen skall få möjlighet att låna för millenieskitet. Socialstyrelsens regionala enheter genomför vidare en granskning av sjukvårdshuvudmännens arbete av anpassningsarbetet inför år 2000.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramslaget B6 Funktionen Hälso- och sjukvård m.m., godkänna avtal och beställningar, såvitt avser beredskapsåtgärder, så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 25 000 000 kronor.

Tabell 4.13 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	0	15 000	23 200	–	–
Nya förpliktelser	15 000	23 000	20 000	–	–
Infriade förpliktelser ¹	0	-14 800	-20 000	-22 200	-1 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	15 000	23 200	23 200	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	15 000	25 000	25 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2000 låta Socialstyrelsen ta upp lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar intill ett sammanlagt belopp om 445 000 000 kronor.

Slutsatser

Funktionen bedömdes vid utgången av år 1998 sammantaget ha en godtagbar förmåga i förhållande till försvarsbeslutets mål för år 2001. Detta gällde både förmågan att lösa de viktigaste uppgifterna vid påfrestningar i nuvarande omvärldsläge och förmågan att lösa de viktigaste uppgifterna efter ett års anpassningsperiod vid ett förändrat omvärldsläge med istandsatta styrkor. Funktionens förmåga har inte förändrats i förhållande till året innan.

Omfattande strukturförändringar under senare tid inom den civila hälso- och sjukvården har lett till minskade marginaler för extraordinära situationer. Inom t.ex. de icke opererande verksamheterna vid sjukhusen har marginalerna att klara en ökad belastning i huvudsak försvunnit. Marginalerna inom den opererande verksamheten har även reducerats i betydande omfattning.

Detta är faktorer som påverkar förmågan att nå uppsatta mål.

Socialstyrelsen har redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen skall ha en god förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden. Planen omfattar bl.a.:

- att fullfölja arbetet med nya krigsorganisation för hälso- och sjukvården
- att påbörja införande av ledningssystemet Swede hos landstingen
- fortsatta bidrag för uppbyggnad av hälso- och sjukvårdens sambandssystem.
- fortsatt reducering och omstrukturering av funktionens beredskapslager
- bidrag till sjukvårdshuvudmännen för uppbyggnad av den tekniska funktions-säkerheten
- fortsatt drift av personalförsörjningssystemet PLIS/Integer
- genomföra centrala utbildningskurser avsedda för svåra påfrestningar på samhället i fred och vid krig
- bidrag till landsting och kommuner för utbildning och övning
- utbildningsuppdrag till frivilliga försvarsorganisationer
- ökad förmåga att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser
- utveckling och stöd av beredskapsresurser vid Smittskyddsinstitutet och vid

Linköpings universitetssjukhus för extremt smittsamma sjukdomar.

Därutöver har Socialstyrelsen, mot bakgrund av de ändrade planeringsförutsättningarna för totalförsvaret, föreslagit en ändrad inriktning av funktionen mot en ökad satsning på kunskaps- och forskningscentra inom allmän katastrofmedicin, strålmedicin för katastrofer, försvarsmikrobiologi och -virologi, internationell katastrofhälsövård samt katastroftoxikologi.

Sammantaget bedömer regeringen att inriktningen är lämplig.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	132 165
Pris- och löneomräkning	-1 930
Premiekompensation	580
Överföring inom UO6	-50 090
Förslag 2000	80 725

I anslagsbeloppet ingår fr.o.m. år 2000 medel till frivilliga försvarsorganisationer för deras utbildning av personal inom landstingens (motsvarande) krigsorganisationer. Se vidare anslaget B3 funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Den tekniska justeringen av anslaget B6 med totalt 580 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Hela beloppet avser kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk.

B7 Funktionen Telekommunikationer m.m.

Tabell 4.14 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	151 805	Anslags-sparande	96 484 ¹
1999	Anslag	197 606	Utgifts-prognos	264 100
2000	Förslag	195 000		
2001	Beräknat	198 705 ²		
2002	Beräknat	202 679 ³		

¹ 30 000 tkr har ställts till regeringens disposition

² Motsvarar 195 000 tkr i 2000 års prisnivå

³ Motsvarar 195 000 tkr i 2000 års prisnivå.

Post- och telestyrelsen (PTS) är funktionsansvarig myndighet för funktionen Telekommunikationer m.m. Post- och telestyrelsen upphandlar åtgärder för att tillgodose samhällets behov av uthålliga telekommunikationer i krig och mot fredstida hot. En offentligrättslig avgift tas ut av teleoperatörerna i enlighet med Teleförordningen (1997:339) för finansiering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar på telekommunikationsområdet. En jämförelse mellan budget och utfall visar ett anslagssparande om 96 484 tkr. Då operatörerna själva vidtar åtgärder i sina nät, tar Post- och telestyrelsen tillfället i akt att vidta kompletterande beredskapsåtgärder. Detta minskar statens kostnader totalt sett, men i gengäld belastas inte alltid anslaget det år utgiften budgeteras varvid ett anslagssparande uppstår.

Regeringen har i enlighet med teleförordningen (1997:339) fattat beslut (K97/4869/SM samt K97/4513/1) om att det samlade uttaget skall uppgå till 100 miljoner kronor för år 1998/99.

Av anslagssparandet har 30 miljoner kronor ställts till regeringens disposition.

Regeringen överväganden

Resultatbedömning

Målet är att verksamheten inom funktionen Telekommunikationer m.m. skall bedrivas så att totalförsvarets behov av teletjänster under höjd beredskap tillgodoses. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas skall kunna utnyttjas under svåra påfrestningar på samhället i fred. Funktionen Telekommunikationer m.m. är prioriterad.

För att uppnå funktionsmålet har följande åtgärder vidtagits under år 1998:

- En ny berggrumsanläggning och ombyggnad av två äldre anläggningar har slutförts under budgetåret.
- Åtgärder på det fasta telenätet har under året utförts för att förbättra säkerheten i Göteborg och Malmö. Dessa åtgärder kommer att pågå ytterligare i ett par år.
- I två städer har förstärkta anslutningar av stadsnät till teleanläggningar i berg upphandlats, vilket bl.a. förbättrar säkerheten för Internet infrastruktur.
- Kringbyggnad av stora sårbara teleanläggningar har genomförts på tre ställen.

- Tretton hopkopplingspunkter mellan transmissionsnät är klara. Med hjälp av dessa skall operatörer kunna utnyttja varandras transmission vid skador i nät.

Gränssättande för funktionens förmåga är tillgängligheten till samhällets elförsörjning. Telekommunikationer är vidare mycket sårbara för sabotage och angrepp från luften. Vid en stor insats av sabotage, informationskrigföring och precisionsstyrda bomber och robotar är risken stor att telekommunikationerna lamslås. Möjligheterna att prioritera totalförsvarsviktiga abonnenters teletrafik är f.n. små. Större teleanläggningar (t.ex. lokalstationer) har reservkraft i form av fasta dieselanläggningar med bränsle för några dygn. Av kommersiella skäl förser teleoperatörerna mindre teleanläggningar - utflyttade abonnentsteg för fast telefoni och basstationer i mobilnäten - med batterireserv för några timmars drift vid elavbrott. Under år 1998 upphandlade PTS sammanlagt drygt 1600 mindre reservverk för att kunna upprätthålla teletrafik vid långvariga elavbrott. Efter utvärdering av denna första anskaffning övervägs ytterligare anskaffning.

Regeringen bedömer att de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Regeringens förslag: Att riksdagen fastställer ett avgiftsuttag för teleberedskapsavgiften, såvitt avser funktionen Telekommunikationer m.m., till sammanlagt 100 000 000 kronor under år 2000.

Tabell 4.15 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 1998	100 022		100 000	22
Prognos 1999	100 000		100 000	0
Budget 2000	100 000		100 000	0

Investeringsplan

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Post- och telestyrelsen, såvitt avser funktionen Telekommunikationer m.m., för perioden 2000–2002 (tabell 4.16).

Tabell 4.16 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 1998	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Fullträffskyddade teanläggningar	241 210	90 210	90 000	15 000	36 000	10 000
Nätåtgärder	528 620	99 620	132 000	145 000	72 000	80 000
Prioriteringssystem	130 000	-	-	30 000	70 000	30 000
Reservkraft	68 357	16 357	22 000	0	10 000	20 000
Summa investeringar	968 187	206 187	244 000	190 000	188 000	140 000
Anslag	968 187	206 187	244 000	190 000	188 000	140 000
Summa finansiering	968 187	206 187	244 000	190 000	188 000	140 000

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000 i fråga om ramanslaget B7 Funktionen Telekommunikationer m.m., godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 150 000 000 kronor.

Tabell 4.17 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	14 823	297 911	125 348	–	–
Nya förpliktelser	399 591	49 918	126 500	–	–
Infriade förpliktelser ¹	-116 503	-222 481	-106 500	-140 000	-10 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	297 911	125 348	145 348	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	357 000	130 000	150 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende myndigheten inom verksamhetsområdet.

Slutsatser

Funktionens förmåga att motstå ett väpnat angrepp bedöms ännu icke godtagbar. Funktionens förmåga att klara svåra påfrestningar på samhället i fred bedöms ännu icke godtagbar.

Funktionens förmåga i ett förändrat omvärldsläge anses inte vara godtagbar.

Myndigheten har redovisat en plan över vilka åtgärder som bedöms vara nödvändiga att genomföra för att funktionen skall ha en god förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden. Planen omfattar:

- förstärkning av nätstrukturen kring fullträffskyddade anläggningar i storstäderna
- fullträffskyddade teleanläggningar i berg, en ny och en ombyggnad
- prioritet för samhällsviktiga funktioner i fasta och mobila telenät
- intrångsanalys och skyddsåtgärder mot dataintrång inkl. incidenthantering för telefunktionen
- skyddsåtgärder för internet och IP-trafik

- initiera och medverka i fortsatt utbyggnad av optokabel mot perifera delar av landet

- funktionsövningar och samverkan.

Regeringen bedömer att inriktningen är lämplig.

Regeringens bedömning är att med nuvarande ekonomiska förutsättningar kommer telekommunikationernas sårbarhet i inför både allvarliga störningar i fred och vid höjd beredskap att vara i huvudsak godtagbar inom några år. Bedömningen är dock osäker eftersom utvecklingen inom området går mycket fort och skyddet kan behövas anpassa därefter. Regeringen har därför beslutat att ge Överstyrelsen för civil beredskap i uppdrag att genomföra en uppföljning av 1996 års funktionsgenomgång av funktionen Telekommunikationer.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	197 606
Pris- och löneomräkning	-2 885
Överföring inom UO6	279
Förslag 2000	195 000

B8 Funktionen Postbefordran

Tabell 4.18 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	12 990	Anslags- sparande	9 116 ¹
1999	Anslag	18 239	Utgifts- prognos	15 100
2000	Förslag	11 000		
2001	Beräknat	11 209 ²		
2002	Beräknat	16 630 ³		

¹ 2 000 tkr ställts till regeringens disposition.

² Motsvarar 11 000 tkr i 2000 års prinsnivå.

³ Motsvarar 16 000 tkr i 2000 års prinsnivå.

Post- och telestyrelsen (PTS) är funktionsansvarig myndighet. Post- och telestyrelsen upphandlar bl.a. tjänster, utrustningar och anläggningar för att trygga samhällets behov av uthållig postbefordran under höjd beredskap.

Av tilldelade medel för budgetåret 1999 har 10 000 000 kr förts bort som en indragning. Av anslagssparandet har 2 000 000 kr ställts till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen Postbefordran är att verksamheten skall bedrivas så att totalförsvarets behov av postal kommunikation samt postgiroverksamhet skall kunna tillgodoses under höjd beredskap. Verksamheten skall bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

Gränssättande för funktionen är att den centralisering och automatisering som Posten AB genomfört har ökat sårbarheten både för postbefordran av brev och paket och för postkontorens betalningstjänst. En övergång till manuell hantering är inte längre möjlig i dessa verksamheter.

Följande åtgärder har vidtagits under år 1998:

- Reservkraft har anskaffats för postterminalerna i Stockholm (Tomtebodan och Årsta), Arlanda, Göteborg och Malmö. PTS och Posten AB har delat på anskaffningskostnaden. Posten AB ansvarar för drift och underhåll.
- En funktionsövning har genomförts i Post- och telestyrelsens regi.

- Övningar med driftvärnet har genomförts i planerad omfattning
- Postgirots datacentral har flyttats till skyddat utrymme i berganläggning.
- Alla Postens terminaler för sortering av brev och elektronisk postdistribution har under åren 1997 och 1998 försetts med reservkraft. Investeringskostnaderna har delats mellan Post- och telestyrelsen och Posten Brev. Eventuellt kommer en komplettering av reservkraften att ske under år 1999 för terminalen i Årsta. Den är f.n. under utbyggnad.

Sammantaget innebär dessa åtgärder att funktionens säkerhet vid höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred har ökat.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende myndigheten inom verksamhetsområdet.

Slutsatser

Regeringens bedömning är att verksamheten och de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt.

Myndigheten har redovisat att övningsverksamhet bedöms vara nödvändig att genomföra för att funktionen skall ha en god förmåga vid utgången av försvarsbeslutsperioden.

Regeringen bedömer att inriktningen är lämplig och att funktionens förmåga i nuvarande omvärldsläge är godtagbar. Reservkraft och dubbling av teleanslutningar kan införas för prioriterade postkontor för att funktionens förmåga skall vara godtagbar i ett förändrat omvärldsläge.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	18 239
Pris- och löneomräkning	-266
Överföring inom UO6	-6 973
Förslag 2000	11 000

B9 Funktionen Transporter

Tabell 4.19 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	195 975	Anslags- sparande	23 746 ¹
1999	Anslag	208 714	Utgifts- prognos	218 709
2000	Förslag	143 023		
2001	Beräknat	165 998 ²		
2002	Beräknat	207 687 ³		

¹ 2 000 tkr har ställts till regeringens disposition.

² Motsvarar 163 023 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 200 023 tkr i 2000 års prisnivå.

Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB) är funktionsansvarig myndighet. Funktionen omfattar delfunktionerna

- Vaghållning (Vägverket),
- Järnvägstransporter och Banhållning (Banverket),
- Sjötransporter (Sjöfartsverket),
- Flygtransporter (Luftfartsverket),
- Landsvägstransporter och Transport-
samordning (ÖCB).

Dessutom ingår transporter av farligt gods på väg och järnväg för vilket Statens räddningsverk ansvarar.

Anslagssparandet uppgick vid utgången av år 1998 till knappt 24 miljoner kronor, vilket bl.a. beror på senareläggning av investeringar och leverans av materiel inom funktionen. Regeringen har som en indragning från anslaget B9 Transporter fört bort 4 miljoner kronor som beräknats för Banverket och 6 miljoner kronor som beräknats för Luftfartsverket på grund av att investeringar direkt avsedda för invasionshot har begränsats. Av anslagssparandet har 2 miljoner kronor ställts till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning av delfunktionerna

Målet för funktionen är att verksamheten skall bedrivas så att under höjd beredskap Forsvarsmaktens och totalförsvarets behov i övrigt kan tillgodoses. Verksamheten skall också bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas inom funktionen transporter även skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Förmågan för funktionen sammantaget bedöms som godtagbar i förhållande till önskvärd förmåga år 2001.

När det gäller delfunktionen Transportsamordning bedöms förmågan som godtagbar. Handlingsberedskapen i ett förändrat omvärldsläge har förbättrats genom anpassningsplanering. För att förmågan skall vara god krävs ytterligare utbildning och övning samt att osäkerheten kring vissa byggnadsåtgärder i anslutning till en anpassningsperiod skingras.

Vad avser Landsvägstransporter bedöms förmågan som godtagbar. Transportföretagen har en god grundberedskap att utföra transporter och vägtrafikombuden har godtagbar förmåga att lösa sina uppgifter. Förbättringar har skett beträffande NBC-skydd och handlingsberedskapen inför ett angreppshot i ett förändrat omvärldsläge förbättrats genom arbete med anpassningsplan. Bristen på tunga transportfordon vid höjd beredskap kvarstår dock.

För delfunktionen Vaghållning bedöms förmågan som godtagbar. Ledningsförmågan i nuvarande omvärldsläge har getts ökad kristalloghet genom investeringar i Vägverkets radiosystem 90. Ledningsförmågan vid ett angreppshot i ett förändrat omvärldsläge har förbättrats genom arbete med anpassningsplan. Utbildning har skett av anställda vid myndigheten. Vad avser Järnvägstransporter och Banhållning bedöms förmågan som godtagbar. Ledningsförmågan och kapaciteten har vidmakthållits och telenätet blivit mer robust. Handlingsberedskapen vid ett angreppshot i ett förändrat omvärldsläge har förbättrats genom anpassningsplanering. Utbildning har skett av civilpliktiga och anställda. Brister kvarstår vad gäller reservanläggningar vid elbortfall.

Delfunktionen Flygtransporter bedöms ha en godtagbar förmåga vid ett angreppshot i nuvarande omvärldsläge såväl som ett angreppshot i ett förändrat omvärldsläge. Ledningsförmågan har förbättrats, liksom NBC-skyddet. Uppbyggnaden av flygsystemet har genomförts som planerat.

Utbildning för civilpliktiga har genomförts i relativt stor omfattning och även anställda vid myndigheten och K-företag har utbildats. Den inhemska underhållskompetensen för flygplan och helikoptrar har förbättrats. Det kvarstår dock ytterligare utvecklingsbehov vad avser utbyggnaden av mark- och ledningssystem.

Delfunktionen Sjötransporter har en godtagbar förmåga att fullfölja sina uppgifter vid såväl

påfrestningar i nuvarande omvärldsläge som vid angreppshot med iståndsatta styrkor i ett förändrat omvärldsläge. Ledningsförmågan har vidmakthållits under året och handlingsberedskapen har ökat genom anpassningsplanering.

Tillgången till fartygstransporter vid påfrestningar är en osäkerhetsfaktor beroende på sjöfartsnäringsens ökande internationalisering och utflaggning av svenska fartyg.

Generellt sett har beroendet av el-, tele- och datorstöd ökat inom transportsektorn. Det märks vad gäller lasthantering och varudistribution inom alla trafikslagen.

Överstyrelsen för civil beredskap förutser inga för samhället verkligt allvarliga problem inom transportsektorn i samband med sekelskiftet. Många mindre störningar kan dock förväntas leda till nedsatt effektivitet i transportsektorn. Detta kan indirekt innebära vissa välfärdsförluster för det svenska samhället genom t.ex dämpad utrikeshandel och vissa inställda fritidsresor. Störningarna antas inte leda till fara för människors liv och hälsa. Risken kan enligt ÖCB rangordnas enligt följande i fallande ordning: järnväg- och banhållning, väghållning, sjötransporter och flygtransporter.

Funktionen Transporter har initierat samt deltagit i nordiskt samarbete och PFF-samarbetet. Detta har lagt grund för att delta i det förtroendeskapande arbetet inom totalförsvarets internationella uppgifter.

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, ifråga om ramanslaget B9 Funktionen Transporter, godkänna avtal och beställningar, såvitt avser tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder, så att behovet av anslagsmedel efter år 2000 för dessa och tidigare avtal och beställningar uppgår till högst 85 000 000 kronor.

Tabell 4.20 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1998 utfall	1999 prognos	2000 beräknat	2001 beräknat	2002 – beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	10 000	10 000	105 000	–	–
Nya förpliktelser	10 000	105 000	5 000	–	–
Infriade förpliktelser ¹	-10 000	-10 000	-35 000	-25 000	-60 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	10 000	105 000	85 000	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	20 000	115 000	85 000	–	–

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Funktionen bedöms ha en god grundberedskap då merparten av samhällets transportresurser kan utnyttjas för att tillgodose totalförsvarets behov i olika krissituationer. Samtliga delfunktioners förmåga bedöms som godtagbar för att hantera påfrestningar i nuvarande omvärldsläge och för att hantera ett eventuellt angreppshot i ett förändrat omvärldsläge. Verksamhetsmålen för funktionen transporter har i stort uppnåtts.

Mot bakgrund av redovisade insatser och den verksamhet som bedrivits under år 1999 föreligger behov att uppmärksamma följande frågor år 2000 i syfte att ytterligare stärka funktionens förmåga.

Identifierade brister inom funktionen finns främst hos ledningssystemet för flygtransporter, tungtransporter på landsväg under höjd beredskap, förmåga till inhemskt underhåll av flygplan och helikoptrar, reservkraft för järnvägens verkstäder samt tillgången på snabbmonterad reservbromateriel inom väghållningen. Under de kommande åren fortsätter arbetet med att åtgärda dessa brister. För att uppnå god förmåga inom funktionen krävs även omfattande utbildnings- och övningsverksamhet. Vad avser Järnvägs-transporter och Banhållning bör åtgärder vidtas för att hantera brister vad gäller reservanläggningar vid elbortfall.

Beträffande delfunktionen Flygtransporter bör åtgärder vidtas för att ytterligare utveckla ledningsförmågan. För Sjötransporter bör mot bakgrund av den ökade internationaliseringen närmare undersökas möjligheter att säkerställa tillgången till fartygstransporter vid påfrestningar. Utbildning och övningsverksamhet bör genomföras inom delfunktionen Transportsamordning.

Regeringen avser att pröva om det är lämpligt att ge Vägverket ansvar för verksamhetsgrenen landsvägstransporter i syfte att förtydliga ansvar, befogenheter och skyldigheter inom landsvägssektorn. Vägverket är också sektorsmyndighet.

Regeringen avser att följa överförandet av beredskapsansvaret för delfunktionen Järnvägs-transporter från Statens järnvägar till Banverket och eventuella konsekvenser med anledning av denna förändring.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	208 714
Pris- och löneomräkning	-3 047
Premiekompensation	23
Överföring inom UO6	-62 667
Förslag 2000	143 023

Den tekniska justeringen av anslaget B9 med totalt 23 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Hela beloppet avser kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Överstyrelsen för civil beredskap.

B10 Funktionen Energiförsörjning

Tabell 4.21 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	År	Belopp
1998	Utfall	171 088	1998	153 465 ¹
1999	Anslag	228 232	1999	267 000
2000	Förslag	211 000		
2001	Beräknat	214 931 ²		
2002	Beräknat	229 540 ³		

¹ 3 000 tkr har ställts till regeringens disposition.

² Motsvarar 211 000 tkr i 2000 års prisnivå.

³ Motsvarar 221 000 tkr i 2000 års prisnivå.

Funktionen Energiförsörjning är indelad i två delfunktioner. Statens energimyndighet är funktionsansvarig myndighet och ansvarar även för delfunktionen Bränsle- och drivmedelsförsörjning. Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) ansvarar för delfunktionen Elförsörjning. Vidare har Elsäkerhetsverket och Statens kärnkraftsinspektion uppgifter inom funktionen.

Anslaget används för beredskapsinsatser inom energiområdet som syftar till att inför höjd beredskap dels vidmakthålla och utveckla handlingsberedskapen för att möta störningar i energiförsörjningen, dels minska känsligheten för störningar inom elförsörjningsområdet. Anslaget används främst för ersättningar som beslutas enligt elberedskapslagen (1997:288) och för myndighetsutövning enligt nämnda lag. Huvudprincipen är att elföretagen är skyldiga att mot ersättning vidta beredskapsåtgärder som beslutas med stöd av elberedskapslagen. Finansiering sker i huvudsak via elberedskapsavgiften, som är en

offentligrättsligt reglerad avgift. Vidare bekostar anslaget beredskapsinsatser för dammsäkerhet.

Anslagssparandet från år 1998 uppgick till ca 153 miljoner kronor och sammanhänger bl.a. med de stora organisatoriska förändringarna som skett inom området. Verksamheten har påverkats av förändringar som följt av elmarknadsreformen och av överföringen av Närings- och teknikutvecklingsverkets uppgifter inom energiberedskapen till den nyinrättade Statens energimyndighet. För Svenska kraftnäts del beror anslagssparandet främst på att åtgärder i elnätet och vid andra anläggningar t.ex. produktionsanläggningar i elsystemet inte fördelas jämnt över åren. Av anslagssparandet har 3 miljoner kronor ställts till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för funktionen Energiförsörjning är att verksamheten inom funktionen skall bedrivas så att under höjd beredskap totalförsvarets och det övriga samhällets behov av elkraft och annan energi kan tillgodoses. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också kan utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser. Åtgärderna inom funktionen skall säkerställa åtaganden om försörjningsberedskap inom energiområdet som följer av IEP-avtalet och medlemskapet i EU.

Förmågan inom funktionen är beroende av att anläggningar för elproduktion, överföring och distribution samt anläggningar för driftövervakning kan hållas intakta och att resurser finns för bevakning vid och reparationer av elförsörjningsobjekt.

Förmågan inom funktionen är vidare beroende av fjärrvärmesystemens förmåga att producera värme vid elbortfall, reservkraft hos abonnenterna och för drivmedelsdistribution.

Inom funktionen har fortsatt verksamhet bedrivits för att under höjd beredskap totalförsvarets och det övriga samhällets behov av elkraft och annan energi skall kunna tillgodoses samt för att de resurser och den beredskap som skapas också kan utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred och i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

För funktionssamordning av beredskapsarbetet inom funktionen har verksamhetsåret 1998 präglats av utarbetandet av samarbets- och samverkansformer i enlighet med verksamhetsmålen. Under året har bl.a. arbete med att skapa förutsättningar för att tidigt kunna genomföra beredskapsåtgärder i främst kraftvärmeverk under ny- och ombyggnad konkretiserats för att bl.a. möjliggöra drift i separata system (s.k. ö-drift), dödnätsstart och produktion av el utan värmedistribution. Energimyndigheten har arbetat med hur ett regionalt krissamarbete med grannländerna bör kunna hanteras inom energiområdet. Under år 1999 kommer samarbetet att utvecklas och en projektplan att utarbetas. Svenska kraftnät har i samarbete med stamnätsföretag och beredskapsmyndigheter i de nordiska grannländerna analyserat förutsättningar för harmonisering av och samarbete inom elberedskapen i Norden. Under åren 1999 och 2000 avses studierna om sättas till praktiska åtgärder.

Energimyndigheten har verkat för att öka kompetensen hos personalen när det gäller energisystemet som helhet och att öka kännedomen om beredskapsaspekterna av den omställning av energisystemet som pågår. Inom ramen för detta arbete har myndigheten ökat sina insatser för omvärldsbevakning. För att undvika allvarliga störningar i energiförsörjningen i samband med skiftet till år 2000 har samverkan skett med Svenska kraftnät, Överstyrelsen för civil beredskap, länsstyrelser, kommunförbundet med flera angående åtgärder för att säkra bl.a. värmeförsörjningen. Vad beträffar elförsörjningen har Svenska kraftnät genomfört åtgärder för att klara övergången till år 2000 utan störningar. Härvid har samverkan skett såväl inom kraftbranschen i Sverige som med stamnätsföretagen i Norden.

Verksamhet inom delfunktionen Bränsle- och drivmedel har bedrivits för att säkerställa att under höjd beredskap totalförsvarets och det övriga samhällets behov av drivmedel och bränsle skall kunna tillgodoses. Verksamheten inom delfunktionen inriktas mot ledning och samordning av beredskapsförberedelser. Insatser har vidare genomförts för att säkra drivmedelsförsörjningen vid elavbrott. Arbetet rörande värmeförsörjning vid långvariga elavbrott har drivits vidare. Vidare har lagringsskyldigheten för krigssituationer fastställts för ett 30-tal värmeverk och kraftvärmeverk efter individuell prövning.

En modernisering och EU-anpassning av systemet för drivmedelsransonering har påbörjats. De nya målsättningarna innebär att prestations-

målen överensstämmer med IEA-kraven, dvs. en möjlig konsumtionsdämpning med upp till 15 procent. De vanligaste åtgärderna är sparkampanjer, heltrafikförbud, hastighetsbegränsningar och kvotering av drivmedel i handelsledet. Ransonering av drivmedel planeras främst för en allvarlig kris eller en krigssituation. Målet är ett robust, lätthanterligt, användarvänligt och relativt teknikberoende system.

Insatser i enlighet med verksamhetsmålen har bedrivits för beredskapslagring av oljeprodukter för att tillgodose totalförsvarets behov och för att produkter skall finnas tillgängliga för prioriterade användare i händelse av krig. Tillgängligheten av drivmedel vid längre strömavbrott har blivit avsevärt bättre under år 1998. Den s.k. poolorganisationen för drivmedelsdistribution från oljedepåer till vissa prioriterade bensinstationer har setts över och övats. Fredskrislagringen av oljeprodukter har granskats av ett oberoende revisionsföretag.

Verksamhet inom delfunktionen Elförsörjning har bedrivits för att säkerställa att under höjd beredskap totalförsvarets och övriga samhällets behov av elkraft skall kunna tillgodoses. År 1998 har varit det första hela kalenderåret under vilket de nya förutsättningarna för beredskapsplanering har kunnat genomföras i praktiken. Utveckling av organisationens kompetens har genomförts i planerad omfattning. I enlighet med verksamhetsmålen har insatser genomförts för att organisationen för att administrera beredskapsåtgärderna på central och regional nivå skall vara fullt etablerad. Krigsorganisationens struktur har fastställts men bemanningen är inte slutförd.

En översyn av grundutbildning för personal i krigsorganisationen pågår i enlighet med verksamhetsmålen. Översynen skall ge ökad insikt om och förståelse för resurs- och kompetensbehov inom olika verksamheter i organisationen. Utbildning av civilpliktiga har genomförts i planerad omfattning. Förstudier och projektering av ledningsplatser har gjorts för att säkra en god ledningsförmåga. Med elberedskapslagens tillkomst har företagens beredskapsplanläggningskyldighet reglerats. Branschens strukturförändring och andra förändringar vid elföretagen efter elmarknadsreformen sker i snabb takt vilket påverkar förutsättningarna för beredskapsplanläggningen. Insatser har genomförts för att underlätta och stimulera företagens arbete med beredskapsplanläggningen. Under år 1999 kommer ytterligare åtgärder att vidtas bl.a. för att öka

elföretagens kunskaper om anmälningsskyldigheten enligt elberedskapslagen. Förändringar inom elproduktionen kommer att utvärderas från beredskapsynpunkt.

Underlag för incidentrapportering inom elförsörjning har tagits fram. Ett anläggningsregister med bevakningsunderlag har också tagits fram för att snabbt få underlag och överblick över skydd och bevakningsåtgärder vid skyddsobjekten.

Arbete pågår med frågor som rör teknisk utrustning och skydd, samt i vissa fall ersättning av personell bevakning. Likaså pågår arbete med framtagning av hjälpmedel som skall försvåra sabotage vid elförsörjningens anläggningar. I enlighet med verksamhetsmålen har insatser genomförts för att upprätthålla och återupprätta en fungerande elförsörjning till prioriterade användare i samband med svåra störningar i elförsörjningen. En elförsörjningsstudie har påbörjats som rör de samhällsviktiga funktionerna tele, information, järnvägs- och flygtransporter samt postbefordran.

Insatser har genomförts för att skapa förutsättningar för övergång till och drift av elförsörjningssystemet i separata delsystem. Ett antal ö-driftsprojekt har startats under år 1998. Projektet är ännu ej helt avslutade eftersom bl.a. tekniska åtgärder i systemet inte har genomförts i full omfattning. Vad beträffar ersättning för reservaggregat, skyddsåtgärder vid anläggningar m.m. har Svenska kraftnät konstaterat att det finns behov av branschgemensamma bedömningar inom ett antal områden t.ex. beträffande driftcentralers fredstida uthållighet, kommunikationsmöjligheter och skydds nivå. För att om möjligt etablera en sådan syn har en studie påbörjats. För att säkra tillgång till gasturbiner för bl.a. start av separata delsystem (ö-drift) har särskilda avtal slutits med anläggningsägarna för åren 1998 och 1999. Svenska kraftnät arbetar med att finna lösningar för att långsiktigt säkra tillgången till gasturbiner. Lagringskyldiga företag har upprätthållit lager av bränslen för elproduktion i krig i den omfattning som har beslutats. Kapitalkostnader samt kostnader för tillsyn, varmhållning m.m. har finansierats via elberedskapsavgiften. Insatser har genomförts i enlighet med verksamhetsmålen rörande åtgärder för att minska risken för svåra påfrestningar genom dammbrott.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Regeringens förslag: Att riksdagen fastställer ett avgiftsuttag för elberedskapsavgiften, såvitt avser funktionen Energiförsörjning, till ett belopp om sammanlagt 200 000 000 kronor under år 2000.

Tabell 4.22 Offentligrättslig verksamhet

<i>Tusental kronor</i>	
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)
Utfall 1998	200 000
Prognos 1999	200 000
Budget 2000	200 000

Slutsatser

Regeringens bedömning är att de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt. Verksamhetsmålen har i huvudsak uppnåtts. Den pågående och planerade uppbyggnaden av verksamheten medför förbättringar av samordningsförmågan under störda förhållanden. Den fredstida förmågan till funktionssamordning fungerar tillfredsställande och under rådande omvärldsläge görs bedömningen att förmågan till funktionssamordning är godtagbar.

Oljelagringen uppfyller de internationella kraven enligt IEA/EU. Sveriges medverkan i IEA:s övning hösten 1998 visade att förmågan att möta en oljekris i fred är god. Vidare har den befintliga distributionsorganisationen kapacitet att förflytta erforderliga mängder drivmedel till prioriterade stationer som är försedda med reservkraftsuttag för drift vid elavbrott. De förbrukningsdämpande åtgärder som finns förberedda uppfyller de krav som ställs. Förmågan

inom delfunktionen bränsle- och drivmedelsförsörjning kan därmed anses vara godtagbar. Vid höjd beredskap medför dock avsaknaden av en övad beredskapsorganisation vissa begränsningar. Avseende delfunktionen Elförsörjning görs bedömningen vad beträffar påfrestningar i nuvarande omvärldsläge att den snabba avställningen av reservkraftproduktion på kort sikt kräver en dialog med elbranschen om olika tänkbara lösningar vid effekttoppar, något som också har påbörjats. På sikt kan marknadens krav på leveransstrygghet medföra lösningar vad avser fredstida effektkrisituationer. Med hänsyn till de förutsättningar som gäller för elförsörjningen vid höjd beredskap bör utvecklingen följas. Vad beträffar angreppshot i ett förändrat omvärldsläge finns i dagsläget vissa materielbrister samt vissa brister i skydd och bevakning. Efter en anpassningsperiod på ett år torde dock delfunktionens förmåga kunna vara godtagbar.

Mot bakgrund av de överväganden som redovisats av regeringen i budgetpropositionen för 1999 (prop. 1998/99:1 utg.omr. 6, Totalförsvaret, Funktionen Energiförsörjning) och i regeringens proposition 1998/99:74 samt Forsvarsutskottets betänkande 1998/99:FöU1 har regeringen beslutat att en funktionsutvärdering såvitt avser delfunktionen Elförsörjning skall genomföras under år 1999.

Vid anslagsberäkningen för funktionen Energiförsörjning har hänsyn tagits till anslagssparandet under anslaget.

Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	228 232
Pris- och löneomräkning	-3 332
Överföring inom UO6	-13 900
Förslag 2000	211 000

5 Kustbevakningen och nämnder m.m.

5.1 Omfattning

Verksamhetsområdet omfattar Kustbevakningen, vissa mindre nämnder, Överklagandenämnden för totalförsvaret, Totalförsvarets chefsnämnd, bidrag till Svenska Röda korset och bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar, förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor samt ersättning för verksamhet vid räddningstjänst.

Från och med år 1999 omfattar verksamhetsområdet även anslaget C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor, se avsnitt 4.5 B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst.

Anslaget C6 Sprängämnesinspektionen ingår från och med budgetåret 2000 i verksamhetsområdet.

Tabell 5.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
443	912	960	1 040	1 055	1 095

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

De verksamheter som bedrivs inom verksamhetsområdet har olika karaktär, vilket innebär att en sammantagen bedömning av verksamhetsområdet inte kan göras. En närmare beskrivning av utgiftsutvecklingen, resultatbedömningen m.m. ges därför under respektive anslag.

5.2 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte lämnat invändning mot någon av myndigheterna som ingår under verksamhetsområdet. Eventuella kommentarer från Riksrevisionsverket behandlas under respektive myndighet.

5.3 Bedömning av personalkonsekvenser

Regeringen återkommer med en bedömning av personalkonsekvenser i särpropositionen under hösten 1999.

5.4 Anslag

C1 Kustbevakningen

Tabell 5.2 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	385 395	Anslags- sparande	12 600
1999	Anslag	438 070	Utgifts- prognos	450 670
2000	Förslag	439 996		
2001	Beräknat	444 162 ¹		
2002	Beräknat	472 341 ²		

¹ Motsvarar 437 391 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 457 647 tkr i 2000 års prisnivå

Kustbevakningen har till uppgift att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt miljöräddningstjänst till sjöss.

Inför budgetåret 1999 beslutade regeringen att ändra budgeteringsprinciperna för anslaget. Ändringen medförde att 85 miljoner kronor ställdes till regeringens disposition. Syftet var att anpassa anslagstilldelningen till avskrivningstiden för investeringarna. Anslagssparandet motsvarar för år 1998 ca tre procent av anslaget. Dessa medel används i verksamheten.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Målsättningen med Kustbevakningens sjöövervakningsverksamhet är att, förutom service till allmänhet och fiskerinäring m.fl., utföra uppgifter inom olika verksamhetsområden som en integrerad del i andra myndigheters myndighetsutövning. Kustbevakningen har tilldelats en samverkande roll med eget ansvar för den maritima delen av respektive verksamhet samt har ett eget ansvar för miljöräddningstjänsten till sjöss. Målsättningen med miljöräddningstjänsten till sjöss är att tidigt kunna bekämpa utsläpp för att härigenom minimera såväl kostnader som skador på den marina miljön. Härutöver skall Kustbevakningen ha en hög beredskap för sjöräddning.

Kustbevakningen har lämnat tekniskt stöd och genomfört utbildning m.m. till de baltiska länderna inom ramen för det säkerhetsfrämjande stödet till Central- och Östeuropa.

Kustbevakningens ständiga närvaro till sjöss, såväl med fartyg som med flygplan, skapar förutsättningar för hög beredskap och därmed tidiga insatser både vad gäller miljöräddning och sjöräddning samt har en preventiv inverkan vad gäller brottsligheten till sjöss. Kustbevakningen har i enlighet med regleringsbrevet för år 1998 prioriterat de delar av verksamheten som anknyter till EU-medlemskapet och den komman-

de Schengenanslutningen. Detta gäller framförallt yttre gräns- och fiskerikontroll.

Målsättningarna avseende utförda prestationer, mätt som nyttjandegrad av flyg och utförda kontroller och bekämpningsgrad av utsläpp m.m., har nåtts.

Kustbevakningen har tidigare tagit fram en miljöpolicy för myndighetens verksamhet. För närvarande pågår ett arbete med att införa ett internt miljöledningssystem. Som ett led i detta presenterade myndigheten i början av året för regeringen sitt förslag till prioriteringsordning för myndighetens fortsatta miljöarbete.

Kustbevakningen har sett över och anpassat de verksamhetskritiska IT-systemen inför år 2000. Myndigheten bedömer att verksamheten kommer att kunna bedrivas utan att allvarliga störningar vid millennieskiftet kommer att inträffa. Vad avser beredskap inom verksamhetsområdet mot allvarliga störningar har Kustbevakningen normalt en hög beredskap. Denna bedöms räcka kompletterad med beredskapshöjningar i några avseenden.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	3 546	26 100	-23 600
(varav tjänsteexport)	—	—	—
Prognos 1999	2 700	16 000	-13 300
(varav tjänsteexport)	—	—	—
Budget 2000	3 000	—	—
(varav tjänsteexport)	—	—	—

1 Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Tjänster som tillhandahålls samverkande myndigheter är normalt avgiftsfria.

2 Myndigheten får disponera intäkterna.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för perioden 2000-2002 (tabell 5.4).

Tabell 5.4 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 1998	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
KBV 201-202	256,0	–	–	–	125,0	131,0
Flygplan	135,0	–	–	–	–	10,0
Övriga	190,9	26,4	41,2	40,4	33,7	21,1
Summa investeringar	581,9	26,4	41,2	40,4	158,7	162,1
Lån	581,9	26,4	41,2	40,4	158,7	162,1
Summa finansiering	581,9	26,4	41,2	40,4	158,7	162,1

Slutsatser

Regeringens förslag: Kustbevakningen skall ha följande nya effektmål. Kustbevakningen skall bedriva kontroll av fisket till sjöss samt en samordnad landnings- och kvalitetskontroll i syfte att säkerställa att artrelaterade fiskekvoter inte överskrids. Kontrollen skall vidare ha en preventiv verkan mot brott mot andra fiskeribestämmelser.

Regeringen anser att Kustbevakningens verksamhet under budgetåret 1998 bedrivits i enlighet med de krav som ställts.

Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken inom den europeiska unionen utför Kustbevakningen kontrollen till sjöss samt landningskontroll i hamn av främst konsumtionsfisk samt s.k. industrilandningar. Från och med budgetåret 2000 kommer Kustbevakningen även att utföra kvalitetskontroll vid landning (se utgiftsområde 23, Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, avsnitt C Fiske).

Betydelsen av att Sverige fullgör sina åligganden inom den gemensamma fiskeripolitiken bör även framgå av effektmålen för Kustbevakningen. Ett nytt effektmål för Kustbevakningens verksamhet bör därför införas i enlighet med förslaget ovan.

Övriga effektmål för Kustbevakningen framgår av 1996/97 års budgetproposition, (prop

1996/97:1, bet. 1996/97;FöU1, rskr. 1996/97:108).

EU-medlemskapet och den kommande Schengenanslutningen ställer krav på förändring av Kustbevakningens verksamhet. Mot denna bakgrund och i syfte att åstadkomma en så kostnadseffektiv verksamhet som möjligt har regeringen den 9 september 1999 uppdragit åt Statskontoret att genomföra en utvärdering av Kustbevakningens organisation och arbetsrutiner. Statskontoret skall redovisa uppdraget senast den 25 februari år 2000.

Regeringen gav i slutet av mars 1999 Kustbevakningen i uppdrag att tillsammans med Försvarsmakten utarbeta ett gemensamt förslag till hur Kustbevakningens möjligheter att samverka med Försvarsmakten och utnyttja dess resurser skall kunna öka. I myndigheternas gemensamma rapport som överlämnades i maj 1999 har samordningsmöjligheterna översiktligt redovisats. Mot bakgrund av denna rapport beslutade regeringen i början av juli 1999 att ge Kustbevakningen och Försvarsmakten i uppdrag att utarbeta en konkret redovisning av beräknade effektivitetsvinster, besparingar och eventuella investeringsbehov. Uppdraget skall slutredovisas senast den 15 november 1999.

För att underlätta styrningen av Kustbevakningens verksamhet avser regeringen att vidareutveckla mål- och resultatstyrningen.

Personalsituationen i Kustbevakningens linjeorganisation med stora vakanser och en åldersmässigt regressiv åldersstruktur föranleder omedelbara åtgärder. Regeringen tillförde år 1999

engångsvis 20 miljoner kronor. Regeringen gör nu bedömningen att KBV även år 2000 bör tillföras 20 miljoner kronor engångsvis. Pengarna skall användas för utgifter hänförliga till rekryterings- och utbildningsändamål.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	438 070
Pris- och löneomräkning	3 720
Premiekompensation	2 582
Överföring inom UO6	20 000
Övriga justeringar	-24 376
Förslag 2000	439 996

Den tekniska justeringen av anslaget C1 med totalt 2 582 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

C2 Nämnder m.m.

Tabell 5.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	10 055	Anslags-sparande	5 807
1999	Anslag	12 020	Utgifts-prognos	5 500
2000	Förslag	12 359		
2001	Beräknat	12 558 ¹		
2002	Beräknat	12 768 ²		

¹ Motsvarar 12 359 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 12 359 tkr i 2000 års prisnivå.

Anslaget omfattar vissa mindre nämnder, Överklagandenämnden för totalförsvaret, Totalförsvarets chefsnämnd, bidrag till Svenska Röda Korset och bidrag till Centralförbundet folk och försvar.

Anslagssparandet från år 1998 under anslaget C2 är till största delen från Överklagandenämnden för totalförsvarets verksamhetsområde. Regeringen har den 23 juni 1999 beslutat att ställa 3 037 000 kronor av nämndens anslagssparande till regeringens disposition.

Beräkning av anslaget 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	12 020
Pris- och löneomräkning	47
Premiekompensation	292
Förslag 2000	12 359

Den tekniska justeringen av anslaget C2 med totalt 292 000 kronor avser kompensation för den premie som Överklagandenämnden för totalförsvaret och Totalförsvarets chefsnämnd betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

Vissa mindre nämnder

Utgifterna för vissa mindre nämnder avser verksamheterna vid Riksvärderingsnämnden, de lokala värderingsnämnderna, fiskeskyddsnämnder inom Förvarsdepartementets verksamhetsområde, Försvarets underrättelsenämnd och Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar.

Regeringen anser som framgår av avsnitt 2.5 att Försvarets underrättelsenämnd bör förstärkas och har beräknat medel för detta.

Regeringen beräknar utgifterna för vissa mindre nämnder till 1 460 000 kronor för budgetåret 2000.

Överklagandenämnden för totalförsvaret

Överklagandenämnden för totalförsvaret styrs av förordningen (1995:625) med instruktion för Överklagandenämnden för totalförsvaret och övrig lagstiftning som ger rätt att överklaga beslut i ärenden för totalförsvarspliktiga samt beslut om anställning m.m. inom Förvarsdepartementets verksamhetsområde för annan personal.

Överklagandenämnden skall även pröva överklaganden av de allmänna försäkringskassornas anställningsbeslut.

Resultatinformation

Målet för nämndens verksamhet är att med stöd av gällande lagar och den praxis som nämnden tillämpar avgöra överklagade pliktärenden i sådan tid att den som klagat får besked innan han eller

hon skall rycka in till tjänstgöring. Överklaganden i anställningsärenden skall normalt vara avgjorda senast tre månader efter den dag då ärendet kommit in till nämnden.

Antalet ärenden hos nämnden har minskat de senaste åren. Det förklaras av att repetitionsövningarna har minskat i förhållande till tidigare och av att allt färre skrivs in för och kallas till in grundutbildning. Av sammanlagt 1 492 registrerade ärenden under år 1998 var 1 430 pliktärenden. Dessa var till största del uppskovsärenden.

Slutsatser

Regeringen bedömer att målen för Överklagandenämnden för totalförsvaret har uppfyllts.

Regeringen beräknar utgifterna för Överklagandenämnden för totalförsvaret för budgetåret 2000 till 4 362 000 kronor.

Totalförsvarets chefsnämnd

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Målet för Totalförsvarets chefsnämnd är att verka för samordning av viktiga centrala myndigheters verksamhet inom totalförsvaret i fred. Under år 1998 har chefsnämnden, utöver den gängse verksamheten, genom enskilda ledamöter och kanslichefen medverkat eller deltagit i konferenser m.m.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten har bedrivits på ett sådant sätt att målet har uppnåtts under året. Regeringen beräknar utgifterna för Totalförsvarets chefsnämnd till 975 000 kronor år 2000.

Bidrag till Svenska Röda korset

Svenska Röda Korset får bidrag av staten för att organisera en nationell upplysningsbyrå som främst i krig skall bedriva verksamhet enligt folkrättsliga konventioner som syftar till att under-

lätta kontakten med och återfinnandet av krigsfångar och civilinternerade.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Svenska Röda Korset har under år 1998 bedrivit verksamhet som motsvarar målet för statsbidraget.

Slutsatser

Regeringen beräknar bidrag till Svenska Röda korset till 525 000 kronor år 2000.

Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Av Centralförbundets Folk och Försvar årsberättelse framgår att en omfattande verksamhet bedrivits med informationskonferenser, kurser, studieresor och studiebesök om säkerhetspolitik och totalförsvarsrelaterade frågor. Verksamheten syftar till att utveckla intressegemenskapen mellan medborgarna och totalförsvaret.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten motsvarar målet för statsbidraget.

Regeringen beräknar bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar till 4 165 000 kronor för år 2000.

C3 Statens räddningsverk: Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tabell 5.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	28 405	Anslags- sparande	6 557
1999	Anslag	25 000	Utgifts- prognos	31 577
2000	Förslag	25 000		
2001	Beräknat	25 000 ¹		
2002	Beräknat	25 000 ²		

¹ Motsvarar 25 000 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 25 000 tkr i 2000 års prisnivå.

Under anslaget, som disponeras av Statens räddningsverk, utbetalas ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Medel utbetalas enligt de grunder som anges i 1986 års kompletteringsproposition (prop. 1985/86:150, bet. 1985/86:FöU11, rskr. 1985/86:345, prop. 1985/86:150, bet. 1985/86:FiU29, rskr. 1985/86:361) om förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor.

Under budgetåret 1998 har totalt 24 300 000 kronor beviljats till tolv kommuner för skredförebyggande åtgärder och 700 000 kronor beviljats till tre kommuner för förebyggande åtgärder mot översvämningar.

C4 Statens räddningsverk: Ersättning för verksamhet vid räddningstjänst m.m.

Tabell 5.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	19 246	Anslags- sparande	7 964
1999	Anslag	20 000	Utgifts- prognos	27 964
2000	Förslag	20 000		
2001	Beräknat	20 000 ¹		
2002	Beräknat	20 000 ²		

¹ Motsvarar 20 000 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 20 000 tkr i 2000 års prisnivå.

Under anslaget, som disponeras av Statens räddningsverk, utbetalas vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser, oljebekämpningsinsatser m.m. till sjöss samt för utredning av vissa allvarliga olyck-

or. Det statliga finansieringsansvaret är styrt av räddningstjänstlagen (1982:1102).

Oförutsedda händelser kan medföra att utgifterna inte rymms inom den maximala kreditmöjligheten. I de fall ett riksdagsbeslut inte hinner inväntas bör detta ramanslag utgöra ett av de anslag som får överskridas i enlighet med regeringens förslag om utgiftsbemyndiganden i den reviderade finansplanen.

Under budgetåret 1998 har ersättning lämnats till sju kommuner. Två kommuner har fått ersättning i samband med skogsbränder och två kommuner har fått ersättning i samband med olyckor vid transport av farligt gods. Ersättning i samband med översvämning, jordskred respektive industriolycka har utbetalats till tre kommuner. De största enskilda utbetalningarna har skett till Bräcke kommun, 3 miljoner kronor med anledning av en olycka vid transport av farligt gods samt till Hudiksvalls och Östersunds kommuner, 2,9 respektive 2,8 miljoner kronor, med anledning av skogsbränder.

C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor

Tabell 5.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	– ¹	Anslags- sparande	1 647
1999	Anslag	417 103 ²	Utgifts- prognos	439 400
2000	Förslag	526 489		
2001	Beräknat	536 722 ³		
2002	Beräknat	547 530 ⁴		

¹ Nytt anslag från och med budgetåret 1999. Till och med år 1998 har utgifter för freds räddningstjänsten beräknats under anslaget B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst.

² Till följd av förslag på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999 ökades anslaget med 88 890 000 kronor.

³ Motsvarar 526 489 tkr i 2000 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 526 489 tkr i 2000 års prisnivå.

Under anslaget, som disponeras av Statens räddningsverk, ingår fredstida verksamhet inom räddningstjänstområdet inklusive olycks- och skadeförebyggande åtgärder. Till och med budgetåret 1998 har denna verksamhet beräknats under anslaget B3 Befolkningsskydd och räddningstjänst. Från och med budgetåret 1999 har anslagen delats upp för att erhålla en mer enhetlig redovisning. Räddningsverkets verksamhet för höjd beredskap beräknas därmed på anslaget B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst och den fredstida verksamheten un-

der anslaget C5 Statens räddningsverk: Samhällets skydd mot olyckor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Samhällets räddningstjänst skall trygga människors liv, personliga säkerhet och hälsa samt hindra eller begränsa skador på miljö och egendom. I hela landet skall allmänheten tillförsäkras en rimlig säkerhetsnivå i förhållande till den lokala riskbilden.

Räddningsverket har i samarbete med Svenska kommunförbundet genomfört utvecklingsarbete för att förbättra mål- och resultatstyrningen inom den kommunala räddningstjänsten. I syfte att bidra till ett förbättrat underlag för den långsiktiga planeringen för samhällets skydd mot olyckor har Räddningsverket utarbetat ett samlat handlingsprogram för ett säkrare samhälle. Formerna för att förbättra länsstyrelsernas och kommunernas arbete med riskhantering har utvecklats. En expertgrupp till stöd för länsstyrelserna i bedömningar om säkerhetskrav i samhällsplaneringen har inrättats. Arbetet med att genomföra brandutredningar har fortsatt.

Vid räddningsskolorna har totalt 1 366 elever ur den kommunala räddningstjänsten genomgått räddningstjänstutbildning, vilket är en ökning med 15 procent jämfört med år 1997. Härutöver har 6 923 elever genomgått fort- och vidareutbildning, vilket är ett något större antal än år 1997. Utbildningen inom sotningsverksamheten har varit på samma nivå som år 1997, vilket innebär att 209 elever utbildats år 1998.

Utvecklingsarbete har bedrivits för att begränsa miljöeffekterna vid olyckor med farliga ämnen. Föreskriftsarbete, samordning och utbildningsverksamhet har skett inom området transport av farligt gods. Uppbyggnaden av mobila miljöskyddsförråd placerade på sju olika platser i landet har inletts. De mobila miljöskyddsförråden kommer att utgöra en väsentlig förstärkning av räddningstjänstens förmåga att bekämpa olika typer av kemikalieolyckor. Översiktliga riskzonkartor för översvämnings- och skredkänsliga områden har upprättats i 13 kommuner.

Arbetet med att förbättra varningssystem runt kärnkraftverken har fortsatt.

Utbildning och information till allmänheten för att stärka den enskilda människans förmåga

att förebygga och agera vid olyckor har genomförts.

Räddningsverket har i samarbete med länsstyrelserna följt upp den kommunala räddningstjänstens förberedelser inför IT-omställningen år 2000. Mot bakgrund av resultatet av uppföljningen bedömer Räddningsverket att såväl den kommunala som den statliga räddningstjänsten kommer att fungera i normal omfattning. Räddningsverket kommer att ha särskild beredskap inför millennieskiftet.

Inom ramen för Räddningsverkets internationella hjälpverksamhet har elva katastrof- och återuppbyggnadsinsatser genomförts. De enskilda insatserna har liksom år 1997 varit av mindre omfattning än tidigare år. Räddningsverkets insatser för att bygga upp räddningstjänsten i de baltiska staterna har fortsatt.

Beredskapen för räddningsinsatser vid stora naturolyckor har kompletterats med en styrka för indikerings-, sanerings- och skyddsåtgärder i samband med hantering av kemiska vapen. Räddningsverket har även påbörjat arbetet med att utveckla förmågan vid insatser som omfattar humanitär minröjning.

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998 avseende Räddningsverket.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.9 Uppdragsverksamhet

<i>Tusental kronor</i>			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	142 959	153 800	-10 841
(varav tjänsteexport)	–	–	–
Prognos 1999	174 200	176 557	-2 357
(varav tjänsteexport)	(8 000)	(7 850)	(150)
Budget 2000	175 200	178 850	-3 650
(varav tjänsteexport)	(7 700)	(7 550)	(150)

Slutsatser

Regeringen bedömer att målen för verksamheten i huvudsak uppnåtts under år 1998. Samhällets räddningstjänst skall medge effektiva räddningstjänstinsatser under kostnadseffektiva former. I detta arbete är det viktigt att så långt som möjligt förebygga och begränsa skador vid

olyckor samt att beakta miljökonsekvenserna vid olyckor och räddningstjänstinsatser.

Genom information till och utbildning av allmänheten kan den enskilda människans förmåga att hantera vardagens olycksrisker stärkas och på så sätt bidra till att antalet olyckor kan minska och att konsekvenserna av olyckor begränsas.

I insatserna i arbetet med att minska antalet bränder spelar brandutredningar en viktig roll. Även på andra områden är det viktigt att prioritera förebyggande åtgärder. Det förebyggande arbetet bör ske i nära samarbete med myndigheter som har angränsande uppgifter till Räddningsverkets och räddningstjänstens område, bl.a. vad gäller kemikalieolyckor inklusive transport av farligt gods.

Det hittills genomförda arbetet med att utveckla de baltiska staternas räddningstjänster och beredskap mot kemikalieolyckor har lämnat väsentliga bidrag till säkerhetsfrämjande samarbete och en miljömässigt hållbar utveckling i regionen.

Räddningsverket skall fortsätta att upprätthålla beredskap för att kunna genomföra internationella hjälpinsatser.

Beräkning av anslaget 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	417 103 ¹
Pris- och löneomräkning	967
Premiekompensation	16 316
Överföring inom UO6	92 103
Förslag 2000	526 489

¹ Inklusivt ändring på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Den tekniska justeringen av anslaget C5 med totalt 16 316 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

C6 Sprängämnesinspektionen

Tabell 5.10 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	14 322	Anslags- sparande	8 724
1999	Anslag	15 207	Utgifts- prognos	19 850
2000	Förslag	16 441		
2001	Beräknat	16 688 ¹		
2002	Beräknat	16 947 ²		

¹ Motsvarar 16 441 tkr i 2000 års prisnivå.

² Motsvarar 16 441 tkr i 2000 års prisnivå.

Sprängämnesinspektionen (SÄI) är central förvaltningsmyndighet för frågor som rör brandfarliga och explosiva varor. Till och med budgetåret 1999 beräknas utgifterna för myndigheten under utgiftsområde 24 Näringsliv. Från och med den 1 januari 1999 överfördes ansvaret för frågor avseende brandfarliga och explosiva varor från Näringsdepartementet till Försvarsdepartementet. Regeringen beräknar därför utgifterna för myndigheten från och med budgetåret 2000 under utgiftsområde 6 Totalförsvaret. Därmed sammanförs flera myndighetsuppgifter inom räddningsområdet och de skade- och olycksförebyggande områdena. Anslagssparandet från år 1998 beror på ökade intäkter som disponeras av inspektionen, t.ex. från förlagsverksamheten, samt genom att några vakanser av olika skäl inte kunnat tillsättas. En stor del av det ackumulerade anslagssparandet skall användas till punktinsatser för den fortsatta uppbyggnaden av IT-stödet, internationellt arbete och information. Den 23 juni 1999 beslutade regeringen att 2 800 000 kronor av anslagssparandet skulle ställas till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Sprängämnesinspektionens del av effektmålen som angavs i budgetpropositionen (prop. 1998/99:1) under utgiftsområde 24 är att förebygga att personer, egendom och miljö kommer till skada vid hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Dessutom skall inspektionen hålla en hög servicenivå och utnyttja den nya informationstekniken för att öka tillgängligheten samt fortsätta arbetet vad avser problemen med pyrotekniska varor.

Verksamheten är uppdelad i verksamhetsgrenarna regelarbete, tillsynsverksamhet, tillståndsgivning, godkännande, utredningar, extern utbildning och förlagsverksamhet.

Under år 1998 har SÄI

- utfärdat föreskrifter och medverkat i nationellt och internationellt standardiseringsarbete, bl.a. arbete som är EU-reglerat, för att säkerställa en säker hantering och import av brandfarliga och explosiva varor under förutsättning att det inte hindrar den tekniska utvecklingen eller handeln med andra länder,
- byggt upp en hemsida på internet för att sprida information snabbare och lättare,
- genomfört tillsyner och lämnat teknisk information samt avgjort överklagade ärenden,
- hanterat tillståndsansökningar och redovisat ansökningar, utfärdade tillstånd, handläggningstider samt medelkostnad för tillstånd,
- godkänt explosiva varor och förvaringsutrymmen för sådana varor samt säkerhetsanordningar för gasflaskor m.m.,
- fortsatt arbetet med att utarbeta statistik om olycksorsaker och dess konsekvenser i syfte att öka kunskapen om olycksorsaker och risker samt för att återföra erfarenheter till arbetet med regler och standardisering samt till andra områden av betydelse för brand- och explosionssäkerheten,
- medverkat i utbildningar som syftar till att höja kunskapsnivån hos både de lokala tillsynsmyndigheterna och hos dem som hanterar brandfarliga och explosiva varor,
- byggt upp ett datorstött register över godkända nöjesfyrverkerier.

En enkätundersökning som genomfördes under år 1997 visar att avnämarna angett att de är nöjda med Sprängämnesinspektionens arbete. Det är otillfredsställande att de redovisade kvantitativa resultatmått inte analyseras på ett tydligare sätt och kopplats till målen. Målformuleringarna återspeglar väl verksamheten men det saknas fortfarande en tydlig koppling mellan mål och redovisade resultat.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.11 Offentligrättslig verksamhet

<i>Tusental kronor</i>		
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras
Utfall 1998	14 830	2 263
Prognos 1999	15 500	1 700
Budget 2000	17 650	1 700

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 1998.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten under år 1998 har genomförts med gott resultat och med hög måluppfyllnad.

Regeringen anser det angeläget att Sprängämnesinspektionen

- fullföljer den påbörjade IT-satsningen. Sprängämnesinspektionen avser att införa datorstöd för register över andra godkända explosiva varor än fyrverkerier (register över nöjesfyrverkerier infördes år 1998), utveckla myndighetens hemsida, skapa rutiner för att sprida ytterligare information, förbättra system för ekonomihantering och fakturering,
- slutför arbetet med att bygga upp en databas med information om olyckor och tillbud med brandfarliga varor för att kunna bedöma Sprängämnesinspektionens förebyggande åtgärders inverkan på säkerheten,
- ökar utbildningsinsatsen om brandfarliga varor hos lokala myndigheter,
- bygger upp datorbaserade rutiner för överföringstillstånden,
- följer upp utredningen om en översyn av pyrotekniska varor (redovisas den 1 november 1999),
- i samverkan med berörda myndigheter skapar rutiner för att uppfylla de ökade tillsynskraven som följer vid genomförandet av Seveso II direktivet när detta införlivas i svensk rätt.

Regeringen avser att uppdra åt Sprängämnesinspektionen att göra en fördjupad prövning enligt förordningen om myndigheters årsredovisningar m.m. Denna prövning skall genomföras under år 2000 och redovisas den 15 januari 2001.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	15 207
Pris- och löneomräkning	84
Premiepensionskompensation	1 150
Förslag 2000	16 441

Den tekniska justeringen av anslaget C6 med totalt 1 150 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998.

6 Totalförsvarsgemensam verksamhet

6.1 Omfattning

Verksamheten har till huvudsaklig uppgift att stödja övriga verksamhetsområden inom utgiftsområdet. Den finansieras till största del genom avgifter men även till del av anslag över statsbudgeten.

I verksamhetsområdet ingår myndigheterna Försvarets materielverk, Totalförsvarets pliktverk, Förvarshögskolan, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten samt anslaget D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
965	959	985	955	965	980

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för år 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

6.3 Resultatbedömning

Regeringen bedömer att de i verksamhetsområdet ingående myndigheterna i huvudsak har nått de myndighetsvisa mål som riksdagen har godkänt. Ytterligare resultatbedömning redovisas under respektive myndighet.

6.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte lämnat invändning mot någon av myndigheterna som ingår under verksamhetsområdet. Eventuella kommentarer från Riksrevisionsverket behandlas under respektive myndighet.

6.5 Bedömning av personalkonsekvenser

Regeringen återkommer med en bedömning av personalkonsekvenser i särpropositionen under hösten 1999.

6.6 Icke anslagsfinansierade myndigheter

Försvarets materielverk

Försvarets materielverk är en avgiftsfinansierad central förvaltningsmyndighet med uppgift att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarmakten samt att inom detta område stödja Försvarmaktens verksamhet. Verksamheten leds av en styrelse med fullt ansvar. Myndigheten biträder Försvarmakten i fråga om långsiktig materiel-försörjningsplanering samt materiel-systemkunskap. Försvarets materielverk får inom sitt

verksamhetsområde även tillhandahålla tjänster åt andra myndigheter.

Försvarets materielverk skall genom en kostnadseffektiv, affärsmässig och säker materieförsörjning bidra till att stärka den samlade försvarsförmågan. Materielverket skall anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar under försvarsbeslutsperioden. Av särskild betydelse är härvid att bistå Försvarmakten i dess planering för förmåga till anpassning och ökad interoperabilitet samt att öka och fördjupa det internationella samarbetet inom försvarsmaterielområdet och underlätta svensk försvarsindustris deltagande i internationella samarbetsprojekt.

Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för finansiering av dels upparbetade kostnader avseende ej slutförda prestationer, dels utstående förskott till försvarsindustrin och till den interna verksamheten. Behovet bör tillgodoses genom en kredit i Riksgäldskontoret.

Regeringens förslag: Att riksdagen bemyndigar regeringen att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital, intill ett sammanlagt belopp om högst 30 000 000 000 kronor för budgetåret 2000, genom en kredit i Riksgäldskontoret.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Flera aktörer – både i och utanför Sverige – bidrar till att skapa den materiella försvarsförmågan. Försvarets materielverks insats i materieförsörjningsprocessen är att på uppdrag av Försvarmakten föreslå tekniska lösningar utifrån operativa och taktiska krav, samordna de nödvändiga resurserna, genomföra projektledning och affärsmässig upphandling, ge stöd avseende inriktning och drift, samt avveckla materiel.

I materielprocessens första del, studier av framtida tekniska systemutformningar, har Materielverket under år 1998 medverkat främst genom att

- genomföra forskning och teknikutveckling enligt inriktning från Försvarmakten, genom uppdrag till industrin samt till Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten,

- vid tre tillfällen (mot normalt ett tillfälle per år) lämna stöd till Försvarmaktens översyn av materielplanen, varvid samtliga materielsystem analyserades.

Inför anskaffningen av materiel omvandlar Materielverket Försvarmaktens operativa och taktiska krav till tekniska kravspecifikationer, samt utarbetar en anskaffningsstrategi och genomför en upphandling för varje enskilt materielobjekt. Under år 1998 har Materielverket lagt 5 535 beställningar till industrin, varav 865 på mer än en miljon kronor.

Materielverkets verifierings- och provningsverksamhet syftar till att säkerställa att den produkt industrin utvecklar och producerar svarar mot Försvarmaktens behov, och att produktens verkliga prestanda kan utnyttjas. Under år 1998 har 66 flygprovprogram, 54 markprovprogram och 98 skjutprogram genomförts.

Genom produkt- och teknikstöd för modifieringar samt föreskrifter, instruktioner och utbildning skapar Materielverket förutsättningar för att all materiel som har levererats till Försvarmakten fungerar och kan hanteras på ett korrekt sätt. Under år 1998 har Materielverket bl.a. gett ut 1 956 tekniska order som skall styra underhåll och modifiering av Försvarmaktens materiel och förnödenheter.

Materielverket har under år 1998 förbättrat sin förmåga att göra ekonomiska prognoser och hålla avtalade leveranstider. En fortsatt förbättring eftersträvas under år 1999.

Materielverket har initierat ett utvecklingsprojekt som syftar till ett ensat kund- och flödesorienterat arbetssätt, en ny och förenklad styrmodell och en anpassning av resurserna och kompetenserna till en förändrad materieförsörjningsprocess och en förväntad minskad efterfrågan från Försvarmakten.

Materielverket har utarbetat en handlingsplan för att införa ett miljöledningssystem. Huvuddelen av personalen har utbildats i frågor kring försvarssektorns miljöpåverkan.

Materielverket har, enligt sin egen bedömning liksom enligt Statskontorets, ett tillfredsställande grepp om sin 2000-säkring. Samtliga verksamhetskritiska system har säkrats före 1 juli 1999.

En kundenkät i slutet av år 1998 visar att verksamheten på en femgradig skala får betyget 3,5 jämfört med 3,3 för år 1997.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Att riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarets materielverk för perioden 2000-2002 (tabell 6.3).

Tabell 6.3 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Investeringar > 1 Mkr, varav	142	82	89	70
- Provpplatser	85	29	31	12
- IT-utveckling	51	49	56	56
- Övrigt	6	4	2	2
Investeringar < 1 Mkr	42	30	30	30
Summa investeringar	184	112	119	100
Lån i Riksgäldskontoret	184	112	119	100
Summa finansiering	184	112	119	100

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	23 010 000	22 943 000	67 000
(varav tjänsteexport)	(24 000)	(13 800)	(10 200)
Prognos 1999	20 047 000	20 026 000	21 000
(varav tjänsteexport)	(7 100)	(6 900)	(10 200)
Budget 2000	20 995 000	20 995 000	0
(varav tjänsteexport)	(14 200)	(13 000)	(1 200)

Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Slutsatser

Regeringen bedömer att resultatet av Försvarets materielverks verksamhet under år 1998 är i huvudsak gott och att den av Materielverket initierade anpassningen av organisation och arbets sätt till en förändrad materieförsörjningsprocess och en bedömd minskad efterfrågan från Försvarmakten är ändamålsenlig.

6.7 Anslagsfinansierade myndigheter m.m.

D1 Totalförsvarets pliktverk

Tabell 6.4 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
1998	244 586	8 930	
1999	Anslag	235 900	242 300
2000	Förslag	237 834	
2001	Beräknat	241 665 ¹	
2002	Beräknat	245 723 ²	

¹ Motsvarar 237 834 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 237 834 tkr i 2000 års prisnivå

Totalförsvarets pliktverk är en till största delen anslagsfinansierad myndighet vars huvudsakliga uppgifter är att mönstra, skriva in och krigs-placera totalförsvarspliktiga.

Målet för Totalförsvarets pliktverk är att ge myndigheter och andra som har bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service avseende bemanning med totalförsvarspliktiga som skrivs in för civilplikt eller värnplikt samt i fråga om redovisning av annan personal inom totalförsvaret. Totalförsvarets pliktverk skall även lämna stöd och service till utbildningsanordnarna i fråga om totalförsvarspliktigas tjänstgöring.

Anslagssparandet från år 1998 avses att bli utnyttjat under innevarande år huvudsakligen för

kostnader hänförliga till införandet av Totalförsvarets pliktverks nya informationssystem samt för åtgärder inför millennieskiftet.

Det förändringsarbete som pågår inom utgiftsområdet kommer att innebära merarbete för Totalförsvarets pliktverk då ett antal totalförsvarspliktiga kommer att få ändrade inskrivningsbeslut. En del av anslagssparandet kommer enligt Totalförsvarets pliktverk att behöva tas i anspråk för detta ändamål.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Mönstring, antagningsprövning och grundutbildning

Totalförsvarets pliktverk mönstrade och antagningsprövade 50 288 personer varav 614 kvinnor under år 1998. 24 824 män och 341 kvinnor skrevs in till värnplikt och 3 338 män och 7 kvinnor skrevs in till civilplikt. Övriga skrevs in till utbildningsreserven, var inte tjänstgörings-skyldiga eller, i samband med antagningsprövning av kvinnor, samtyckte inte till inskrivning.

Totalförsvarets pliktverk har inte skrivit in totalförsvarspliktiga till det civila försvaret enligt det anmälda behovet. Skälet är att de bemanningsansvariga myndigheterna och utbildningsanordnarna haft svårigheter att inkomma med beställningar till Totalförsvarets pliktverk med tillräcklig framförhållning för att möjliggöra inskrivning av rätt antal totalförsvarspliktiga. En dialog har påbörjats mellan Totalförsvarets pliktverk och bemanningsansvariga myndigheter och utbildningsanordnare för att åtgärda problemet.

Målet att 70 procent av de totalförsvarspliktiga som skrivs in för grundutbildning skall påbörja sin utbildning under påföljande år har ej kunnat uppnås. Endast 65 procent av de inskrivna under år 1998 kommer att påbörja sin utbildning under år 1999. En av orsakerna är att en ökande andel av gymnasisterna avslutar studierna senare än vid 19 års ålder. Diskussioner mellan Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) och Totalförsvarets pliktverk har påbörjats för att utveckla verksamhetsmålet.

Totalförsvarets pliktverk har som mål att i samverkan med Försvarsmakten och andra utbildningsanordnare medverka till ett minskat antal förändringar av inskrivningsbeslut. Målet har inte kunnat uppnås, delvis beroende på beslut om ändrade utbildningsvolymerna för Försvars-

makten våren 1998. Beslutet innebar förändrade inskrivningsbeslut för ca 5 000 totalförsvarspliktiga.

Verksamhetsmålet att avvikelserna från inryckandebehovet inte får vara mer än fem procent i förhållande till beställt behov har inte uppnåtts avseende Försvarsmakten där avvikelsen uppgick till 9,6 procent. Totalförsvarets pliktverk anför att ovan nämnda beslut att reducera utbildningsvolymerna till 17 500 totalförsvarspliktiga som genomför värnplikt kom vid en tidpunkt där möjligheterna att genomföra nödvändiga åtgärder var begränsade, vilket medförde svårigheter att uppfylla verksamhetsmålet.

Totalförsvarets pliktverk har i samverkan med utbildningsanordnarna minskat andelen avgångar under grundutbildning vid de förband där specifika åtgärder har vidtagits.

Personärenden

Totalförsvarets pliktverk uppfyller verksamhetsmålet att handläggningstiden för ett personärende inte skall överstiga 20 arbetsdagar och målet att mikrofilmningen av det centrala läkarhandlingsarkivet skall vara genomförd till 70 procent.

Övrig verksamhet

Efter att de öppna delarna av Totalförsvarets pliktverk informationssystem (PLIS) driftsattes utarbetade myndigheten under den senare delen av år 1998 en arbetsplan och budget m.m. för utvecklingen av den delen av informationssystemet som skall hantera personalredovisningen av krigsorganisationen (PLIS 2). Totalförsvarets pliktverk hemställde den 14 december 1998 till regeringen att få slutföra utvecklingsarbetet enligt denna plan.

Regeringen remitterade ärendet till Överstyrelsen för civil beredskap och Försvarsmakten som inte ansåg sig kunna precisera sina krav på systemet och föreslog att man skulle avbryta eller begränsa utvecklingen av systemet till dess att den nu påbörjade förändringen av totalförsvaret har kommit längre.

Regeringen fattade beslut den 27 maj 1999 att inte vidta någon åtgärd med anledning av Totalförsvarets pliktverk hemställan. Det är uppdragsgivarna som måste identifiera behovet samt de säkerhetsmässiga och funktionella krav som skall finnas på systemet och hur finansiering, med avgifter, kan ske.

Regeringen anser att berörda myndigheter (Överstyrelsen för civil beredskap, Försvars-

makten och Totalförsvarets pliktverk) inom ramen för den ordinarie uppdragsprocessen måste komma överens om inriktning och omfattning m.m. avseende informationssystemstödet.

Totalförsvarets pliktverk avbröt, efter dialog med uppdragsgivarna, den fortsatta utvecklingen av informationssystemet vid månadskiftet maj/juni 1999.

Under våren 1999 utarbetades en säker teknisk plattform som enligt Totalförsvarets pliktverk är generell och inte verksamhets- eller applikationsspecifik. Enligt verket är den ackrediteringsbar för öppen, hemlig och kvalificerat hemlig information. För närvarande pågår diskussioner med Forsvarsmakten om att fortsätta detta utvecklingsarbete.

Totalförsvarets pliktverk planerar att under september/oktober 1999 ha säkrat alla sina olika system inför millennieskiftet. Under hösten skall även en säker verksamhetsplan presenteras. Exempel på åtgärder som kan bli aktuella inför millennieskiftet är att tidigarelägga kallelser till mönstring och tidigarelägga inkallelser till grundutbildning för totalförsvarspliktiga.

Stöd till krigsorganisationen

Enligt Totalförsvarets pliktverk har stödet till krigsorganisationen genomförts enligt uppdragsgivarnas önskemål. Forsvarsmakten anför ingen avvikande uppfattning i sin årsredovisning. Forsvarsmakten är Totalförsvarets pliktverk största uppdragsgivare och med anledning av det redan anförda bedömer regeringen att den avgiftsbelagda verksamheten under verksamhetsgrenen bedrivs med tillfredsställande resultat. Antalet kallade till repetitionsutbildning har minskat kraftigt. Beroende på att beredskap och kompetens måste upprätthållas har inte Totalförsvarets pliktverk kostnader inom verksamhetsgrenen minskat i samma omfattning.

Konsultverksamhet

Enligt Totalförsvarets pliktverk har stödet till krigsorganisationen genomförts enligt uppdragsgivarnas önskemål. Forsvarsmakten anför ingen avvikande uppfattning i sin årsredovisning. Forsvarsmakten är Totalförsvarets pliktverk största uppdragsgivare och med anledning av det redan anförda bedömer regeringen att den avgiftsbelagda verksamheten under verksamhetsgrenen bedrivs med tillfredsställande resultat.

Internationell verksamhet

Regeringen gav den 10 april 1997 Totalförsvarets pliktverk uppdrag att bidra till att en pliktverksfunktion byggs upp i Lettland och Litauen. Sedan mars 1998 ingår även Estland i projektet. Uppdraget innebär att skapa funktioner för personregistrering, inskrivning samt för kallelse till och redovisning under grundutbildning.

Regeringen gav den 15 juli 1999 Totalförsvarets pliktverk i uppdrag att påbörja en kravanalys för krigsplacering och mobilisering som en fortsättning på projektet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	64 600	59 400	5 200
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)
Prognos 1999	79 800	77 300	2 500
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)
Budget 2000	71 000	70 000	1 000
(varav tjänsteexport)	(0)	(0)	(0)

Huvuddelen av den avgiftsfinansierade verksamheten avser tjänster Totalförsvarets pliktverk lämnar till Forsvarsmakten även om tjänsterna till civila kunder ökar.

Totalförsvarets pliktverk får disponera intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket påpekar att Totalförsvarets pliktverk inte lånefinansierar de personalkostnader inom PLIS-projektet som rör egen personal som är utlånad till projektet. Totalförsvarets pliktverk har anförat att detta kommer att beaktas.

Riksrevisionsverkets påpekande föranleder ingen ytterligare åtgärd från regeringens sida då Totalförsvarets pliktverk har fattat beslut om att avbryta den fortsatta utvecklingen av informationssystemet.

Slutsatser

Regeringen bedömer att målet som riksdagen har godkänt för Totalförsvarets pliktverk har uppfyllts och att resultatet av verksamheten är godtagbart. Totalförsvarets pliktverk har uppfyllt regeringens verksamhetsmål i stort med undantag för vissa av de verksamhetsmål som ryms under verksamhetsgrenen Mönstring, antagningsprövning och grundutbildning. Möjligheten att uppfylla dessa mål har bl.a. påverkats av beslut som fattats av statsmakterna eller Försvarmakten avseende förändrade utbildningsvolymerna m.m.

Regeringen avser dock att begära en närmare analys av Totalförsvarets pliktverk och Försvarmakten av andelen avgångar under grundutbildningen.

Regeringen bedömer att den avgiftsbelagda verksamheten bedrivs enligt uppdragsgivarnas önskemål och därmed når ett tillfredsställande resultat.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	235 900
Pris- och löneomräkning	1 934
Förslag 2000	237 834

För år 2001 och 2002 beräknar regeringen att anslagsnivån för år 2000 prolongeras.

D2 Förvarshögskolan

Tabell 6.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1998	Utfall	30 765		10 319
1999	Anslag	26 357		30 057
2000	Förslag	27 602		
2001	Beräknat	28 046 ¹		
2002	Beräknat	28 515 ²		

¹ Motsvarar 27 602 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 27 602 tkr i 2000 års prisnivå

Förvarshögskolan bildades den 1 januari 1997 genom en sammanslagning av tidigare Militärhögskolan och Förvarshögskolan. Det övergripande målet för Förvarshögskolan är att genom utbildning och forskning stödja totalförsvarets kompetensuppbyggnad och chefsutveck-

ling av såväl militär som civil personal. Förvarshögskolans verksamhet finansieras huvudsakligen genom avgifter.

Myndigheten har ett, i förhållande till anslaget, stort utgående anslagssparande från år 1998. I syfte att stärka utbildningens vetenskapliga grund tillfördes anslaget medel år 1998, bl.a. för inrättade av en professur för varje institution. Några av professorerna blev inte tillsatta under år 1998, vilket medfört att anslagsmedel inte utnyttjats. Verksamhet och resursutnyttjande inom den tidigare Förvarshögskolan har under både år 1997 och år 1998 legat på en lägre nivå än vad som budgeterats, vilket också medfört en lägre anslagsförbrukning.

Regeringen har den 23 juni 1999 samt den 2 september 1999 fattat beslut om att ställa sammanlagt 6 619 000 kronor av anslagssparandet till regeringens disposition.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Utbildning

Förvarshögskolans utbildningsverksamhet omfattar ca 81 procent av skolans totala verksamhet. Utbildningsverksamheten finansieras till 3 procent genom anslag och till 97 procent genom avgifter.

Utbildningsverksamheten är uppdelad i verksamhetsområdena Högre chefsutbildning för totalförsvaret (till 68 procent anslagsfinansierad), Militär chefs- och specialistutbildning samt Civil chefs- och specialistutbildning. Den militära chefs- och specialistutbildningen omfattar ca 95 procent av verksamheten.

Kurser har genomförts inom samtliga verksamhetsområden. Den militära chefs- och specialistutbildningen har under året förändrats både till form och till innehåll. Utbildningen har lagts upp i program, enligt den modell som gäller för civila högskolor. Utbildningen i programmen har vidare inriktats mot att i ett tidigare skede öka officerarnas kompetens. Ett civilt totalförsvarsprogram, omfattande 80 poäng, har under året skapats med målgruppen kvalificerade handledare inom hela totalförsvarsområdet. Utbildningen beräknas starta under våren 2000. Totalförsvarsutbildningen har i ökad utsträckning anpassats till den breddade hotbilden och Sveriges ökade integration med övriga Europa.

Inom den avgiftsfinansierade utbildningen är Försvarsmakten den störste beställaren. Försvarsmakten bedömer i sin årsredovisning för år 1998 att den pågående ominriktningen inom myndigheten har fått genomslag i Försvarshögskolans utbildningar. Måluppfyllelsen för kurserna inom verksamhetsområdet Militär chefs- och specialistutbildning bedöms som god.

För den anslagsfinansierade delen av Högre chefsutbildning för totalförsvaret bedöms måluppfyllelsen under år 1998 vara god. Under 1999 har nämnda utbildning övergått till att vara helt avgiftsfinansierad.

Regeringen gör med ovanstående som grund bedömningen att Försvarshögskolan har anpassat utbildningen efter beställarnas behov och förändringar i omvärlden, t.ex. den breddade hotbilden. Genom detta ökar möjligheten att uppnå avsedd effekt med utbildningen.

Forskning

Försvarshögskolans forsknings- och utvecklingsverksamhet omfattar ca 19 procent av skolans totala verksamhet. Finansieringen sker till 41 procent genom anslag och till 59 procent genom avgifter.

Under år 1998 har den anslagsfinansierade forskningen och utvecklingen till övervägande delen varit inriktad på att bygga upp och stärka skolans vetenskapliga grund. Professurer har inrättats för skolans samtliga sex institutioner. I syfte att effektivisera handledningen av doktorander har ett handledarkollegium skapats. Tillsammans med det amerikanska försvarsdepartementets program för ledningsforskning har skolan anordnat "Fourth International Command and Control Research and Technology Symposium". Utöver uppbyggnaden av skolans vetenskapliga grund har forskning inom säkerhetspolitik och militärhistoria bedrivits inom sju forskningsprogram. Försvarshögskolan svarar genom informationskrigskansliet för sekretariatstjänsten till regeringens arbetsgrupp för skydd mot informationskrigföring (AgIW).

Den avgiftsfinansierade forskningen har under år 1998 bedrivits på uppdrag av Försvarsmakten, Överstyrelsen för civil beredskap, Försvarets materielverk samt Statens räddningsverk. Ett ledningslaboratorium invigdes i september 1998 och möjliggör en ökning av forskningen inom ledningsområdet, bl.a. det internationellt uppmärksammade projektet Rörlig operativ Ledningsfunktion (ROLF). I övrigt bedrivs ett flertal projekt inom området Urval och ledarskap

vilka bidrar till förbättrad forskningsanknytning av undervisningen vid skolan.

Under det första halvåret 1999 har professorer eller adjungerade professorer tillsatts vid de institutioner som vid 1998 års slut hade vakanta tjänster. Institutionerna har fortsatt arbetet med att stärka undervisningens forskningsanknytning.

Regeringen bedömer att den vetenskapliga grunden inom skolans verksamhetsområde har förstärkts bl.a. genom inrättandet av professorer. Arbetet med att bygga upp grundforskningen är prioriterat för att Försvarshögskolans, och regeringens, inriktning att utbildningen vid skolan skall erhålla akademisk status. Regeringen bedömer att nu pågående forskningsprojekt inom den anslagsfinansierade forskningen behandlar relevanta områden inom försvars- och säkerhetspolitiken. Regeringen anser vidare att forskningsprojekten i ökad utsträckning än tidigare kan inriktas mot de specifika informationsbehov som regeringen har.

Inom den avgiftsfinansierade forskningen är Försvarsmakten den störste beställaren. Försvarsmakten bedömer i sin årsredovisning för år 1998 att uppdragen till Försvarshögskolan i huvudsak har genomförts enligt beställning. Vissa förseningar har uppstått under år 1998, men projekten beräknas vara slutförda under år 1999. Regeringen gör ingen annan bedömning än Försvarsmakten och konstaterar därmed att de beställda forskningsuppdragen har behandlat relevanta områden och uppnått avsedd kvalitet.

Internationell verksamhet

Försvarshögskolan har ett utbyte med de nordiska försvarshögskolorna såväl vad avser elever, lärare och forskare. Ett flertal PFF-kurser har genomförts under både år 1998 och första halvåret 1999 med deltagare från främst Central- och Östeuropa. Stöd till PFF-utbildning "The Swedish Total Defence Concept" vid Överstyrelsen för civil beredskap har lämnats. Försvarshögskolan är under år 1999 svenskt kontaktorgan för deltagande i Konsortiet av försvarsakademier och säkerhetspolitiska institut inom ramen för PFF. Skolan har också, tillsammans med Försvarets forskningsanstalt, deltagit i utvecklandet av ett nordiskt säkerhetspolitiskt forskningsprogram. Försvarshögskolan stöder genom bl.a. lärarkompetens uppbyggnaden av den för de baltiska länderna gemensamma försvarshögskolan, "Baltic Defence College".

Övrigt

Högskoleverket genomförde under år 1998 en granskning i syfte att bedöma om den nivåhöjande officersutbildningen samt det civila utbildningsprogrammet vid Försvarshögskolan förhåller sig till likartad utbildning inom den civila högskolan vad avser nivå och kvalitet. Resultatet av bedömningen är att utbildningen har samma nivå och kvalitet som vid en civil högskola. Högskoleverket anser dock att Försvarshögskolan bör vidareutveckla ett antal strukturella förhållanden i fråga om lärarkompetens och kompetensmiljö, utbildningarnas innehåll och pedagogik m.m. Regeringen bedömer att Högskoleverkets granskning är ett viktigt steg mot att akademisera och meritvärdera framför allt officersutbildningen.

Försvarshögskolan har under år 1998 tillämpat en ny ekonomisk styrmodell med gott resultat. Syftet med modellen är att i ökad utsträckning kunna följa det ekonomiska utfallet för en enskild aktivitet.

Försvarshögskolan har under år 1998 påbörjat ett internt miljöarbete enligt direktiv givna i regeringsbrevet. Miljöarbetet skall färdigställas under år 1999.

Försvarshögskolan har löpande sett över de interna IT-systemen inför år 2000. Skolan har inte några egenutvecklade system, utan använder gängse ekonomi- och personalsystem för den statliga förvaltningen.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har i den årliga EA-värderingen gett Försvarshögskolan EA-värdet CC, vilket innebär omdömet "Ej tillfredsställande". Enligt ESV är orsaken ett flertal ej uppfyllda kriterier i myndighetens ekonomiska administrativa rutiner. Regeringen ser allvarigt på dessa brister och avser att följa upp resultatet av Försvarshögskolans åtgärder för att komma till rätta med bristerna i dessa avseenden.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 6.7 Uppdragsverksamhet**

<i>Tusental kronor</i>			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	241 242	234 839	6 403
(varav tjänsteexport)	—	—	—
Prognos 1999	259 850	259 850	0
(varav tjänsteexport)	—	—	—
Budget 2000	274 700	261 900	12 800
(varav tjänsteexport)	—	—	—

Försvarshögskolan disponerar intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten under budgetåret 1998 har genomförts med gott resultat och med hög måluppfyllnad. Regeringen anser därför att nuvarande inriktning av verksamheten bör gälla även för år 2000.

Den ökade satsningen på grundforskning för att stärka den vetenskapliga grunden i utbildningen skall alltjämt prioriteras. Den är ett viktigt och nödvändigt medel i Försvarshögskolans strävan att akademisera utbildningen samt för att skolan skall kunna leva upp till sin roll inom totalförsvaret.

Inför Försvarsmaktens och övriga totalförsvarets nu påbörjade ominriktning är det nödvändigt att Försvarshögskolan anpassar både utbildningarnas upplägg och innehåll till förändringarna. Arbetet under år 1998 och första halvåret 1999 tyder på att en sådan process har inletts med gott resultat.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan beräknar regeringen medlen för Försvarshögskolan till 27 602 000 kronor för år 2000.

Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	26 357
Pris- och löneomräkning	150
Premiekompensation	435
Överföringar inom UO6	100
Övriga justeringar	560
Förslag 2000	27 602

För år 2001 och 2002 beräknar regeringen att anslagsnivån för år 2000 prolongeras.

Den tekniska justeringen av anslaget D2 med totalt 435 000 kronor avser kompensation för den premie som myndigheten betalar för de statliga avtalsförsäkringar sedan år 1998. Hela beloppet avser kompensation för högre kostnader för myndighetens uppdrag till Totalförsvarets pliktverk.

D3 Försvarets radioanstalt

Tabell 6.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	427 258	Anslags- sparande	2 864
1999	Anslag	434 640	Utgifts- prognos	431 778
2000	Förslag	428 494		
2001	Beräknat	431 243 ¹		
2002	Beräknat	438 818 ²		

¹Motsvarar 423 974 tkr i 2000 års prisnivå

²Motsvarar 423 974 tkr i 2000 års prisnivå

Försvarets radioanstalt (FRA) är en central förvaltningsmyndighet med uppgift att bedriva signalspaning. Verksamheten bedrivs enligt den inriktning som regeringen, Försvarmakten och övriga uppdragsgivare anger. FRA skall också utveckla teknisk materiel och metoder som behövs för denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Mål för inriktningen av verksamheten har angivits i ett hemligt regeringsbeslut. Verksamheten har genomförts i enlighet med den av regeringen beslutade inriktningen.

Regeringen bedömer att inget produktionsbortfall kommer att ske vid FRA med anledning av anpassning av informationssystem till år 2000.

1996 års Underrättelsekommitté

1996 års Underrättelsekommitté har under våren 1999 lämnat sitt betänkande Underrättelsetjänsten - en översyn (SOU 1999:37) (se avsnitt 2.5 Samordning och kontroll av underrättelsetjänsten). Kommittén har inte föreslagit någon förändrad organisation eller någon förändring av den grundläggande verksamheten vid FRA.

Kommittén föreslår att en samordningsfunktion för underrättelsetjänsten skall inrättas i Regeringskansliet. Samordningsfunktionen skall bl.a. medverka till att underrättelsetjänsten får en inriktning i sitt arbete som svarar mot de säkerhetspolitiska behoven. Enligt kommittén bör kostnaderna för samordningsfunktionen finansieras genom överföring av medel från FRA och Försvarmakten.

Försvarets underrättelsenämnd

Försvarets underrättelsenämnd har i yttrande över FRA:s budgetunderlag bl.a. framhållit att den prioritering av underrättelsetjänsten, som gjorts i försvarsbeslutet och i den pågående säkerhetspolitiska kontrollstationen, kommer till uttryck i de ekonomiska resurser som föreslås för FRA.

Slutsatser

Regeringen bedömer att verksamheten skall fortsätta i huvudsak i enlighet med den föreslagna inriktningen.

Regeringen avser som framgår av avsnitt 2.5 att inrätta ett särskilt samordningsorgan i Regeringskansliet för underrättelsetjänsten och har vid beräkningen av anslaget för FRA beaktat behovet av finansiering av denna funktionen.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	434 640
Pris- och löneomräkning	2 197
Övriga justeringar	-4 843
Överföring till UO1	-3 500
Förslag 2000	428 494

D4 Försvarets forskningsanstalt

Tabell 6.9 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1998	Utfall	131 356	Anslags- sparande	7 410
1999	Anslag	129 934 ¹	Utgifts- prognos	129 934
2000	Förslag	130 038		
2001	Beräknat	132 059 ²		
2002	Beräknat	134 206 ³		

¹ Anslaget minskas med -6 828 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999.

² Motsvarar 130 038 tkr i 2000 års prisnivå

³ Motsvarar 130 038 tkr i 2000 års prisnivå

Försvarets forskningsanstalt är en i huvudsak avgiftsfinansierad myndighet med uppgift att bedriva forskning och utredningsarbete för totalförsvaret samt till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.

I anslagssparandet ingår ett överskott om 6 828 000 kronor från de under år 1998 engångsvis tilldelade medlen för sanering i Ursvik om 10 000 000 kronor. Till följd av förslag på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1999 minskades anslaget för år 1999 med 6 828 000 kronor.

Den säkerhetspolitiska utvecklingen och det ökade internationella samarbetet innebär förändringar även för inriktningen av försvarsforskningen. Behovet av såväl nationell som internationell samverkan inom forskningen samt mellan forskning, industri och användare har ökat. Regeringen beslutade i april 1999 att en särskild utredare skulle tillkallas (dir. 1999:33) för att lämna förslag till organisation och verksamhetsformer för en ny myndighet inom Försvarsdepartementets verksamhetsområde, d.v.s. hur en sammanslagning mellan Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten skulle kunna genomföras. Regeringen beslutade i juni 1999 om ett uppdrag till Försvarets materielverk som syftar till att ange vilka strategiska kompetenser som Sverige måste ha tillgång till och hur dessa skall säkras.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Försvarets forskningsanstalt skall enligt försvarsbeslutet år 1996, med beaktande av krav på relevans och vetenskaplig kvalitet, bedriva forsk-

ning och utredningsarbete för totalförsvaret samt till stöd för nedrustning och internationell säkerhet.

Måluppfyllelse avseende relevans och kvalitet inom avgiftsfinansierad verksamhet

När det gäller den avgiftsfinansierade delen av verksamheten (ca 580 miljoner kronor år 1998) så innebär en väl fungerande dialog med uppdragsgivarna att relevansen beaktas. Försvarsmakten anger att kvaliteten på levererade tjänster är god. De av Forskningsanstalten redovisade kvalitetsindikatorerna visar också på en positiv trend. Dessutom genomförs varje år en utvärdering med hjälp av internationella expertgrupper för att granska kvaliteten på verksamheten inom något område vid Forskningsanstalten. Avdelningen för NBC-skydd granskades år 1996, avdelningen för försvarsanalys granskades år 1997. Under år 1998 har kvaliteten inom avdelningen för ledningssystemteknik granskats. Regeringens bedömning är att relevansen är godtagbar inom hela den avgiftsfinansierade verksamheten och att kvaliteten är god inom de av internationell expertis granskade områden. Kvaliteten skall även fortsättningsvis granskas med återkommande expertbedömningar.

Måluppfyllelse avseende relevans och kvalitet inom anslagsfinansierad verksamhet

När det gäller den anslagsfinansierade delen av verksamheten finns inte den inbyggda mekanismen för att säkra relevansen som avgiftsfinansiering innebär. Dialogen med avnämarna, huvudsakligen Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), har dock successivt förbättrats. Anslaget fördelas på två verksamhetsområden, nämligen Försvars och säkerhetspolitik (ca 46 miljoner kronor år 1998) samt Skydd mot NBC-stridsmedel (ca 84 miljoner kronor år 1998).

Inom verksamhetsgrenen Försvars- och säkerhetspolitik, där forskningen utförs för regeringens behov, bedrevs under år 1998 ett 30-tal forskningsprojekt. Studier genomfördes avseende försvarets möjlighet till anpassning, öststaterna, europeiska säkerhetsstrukturer, internationella insatser och hot och risker mot samhället samt krishantering. Studierna inom dessa område utgör en grund för anpassningsförmågan genom att omvärldsbevakning, analyser och värdering kopplas till tekniska möjligheter. Inom området har sedan några år tillbaka en dialog och inriktning av verksamheten etablerats mellan Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) och

Forskningsanstalten. En granskning av verksamheten genomfördes under år 1997 av en expertgrupp som ansåg att avdelningen bedriver värdefull forskning med hög kompetens där man förenar mycket god kundkontakt med ett vetenskapligt och oberoende arbetssätt. Regeringen bedömer mot bakgrund av ovanstående att Forsvarets forskningsanstalt lever upp till målsättningen om relevans och kvalitet inom detta område.

Inom den i huvudsak anslagsfinansierade verksamhetsgrenen Skydd mot NBC-stridsmedel där forskningen utförs för regeringens och totalförsvarets behov, bedrevs under år 1998 verksamhet inom såväl hotbildsanalys som skyddsforskning. Forskningen har syftat till att lämna underlag till regeringen, att förbättra totalförsvarets kunskap om och beredskap mot NBC-stridsmedel och NBC-terrorism, att kunna bidra till internationella fredsfrämjande aktiviteter samt att reducera potentiella risker och effekter vid kärnolyckor och kemikalieolyckor. Under budgetåret 1995/96 gjordes en internationell expertgranskning av verksamheten skydd mot B- och C-stridsmedel som visade att den vetenskapliga kompetensen och kvaliteten ligger på en mycket hög nivå men att kopplingen till kundernas behov behövde förbättras. Under år 1998 lät Forskningsanstalten genomföra en utredning av N-området. Utredningen pekade särskilt på vikten av att se över inriktning och ledning av forskningen, att säkerställa kontinuitet i kompetensen inom ett antal för försvar och internationell säkerhet viktiga områden samt att i ökande grad nyttiggöra och finansiera forskningen som en nationell resurs. Inom huvuddelen av NBC-forskningen har Forskningsanstalten att på eget ansvar inrikta forskningen inom de ramar som regleringsbrevet anger. Regeringen har dock under år 1998 förtydligat verksamhetens inriktning i regleringsbrevet. Inriktningen understöds av en beredningsprocess med berörda myndigheter. Den 1 mars 1999 redovisades utredningen "Sveriges förmåga till skydd mot massförstörelsevapen mot bakgrund av den internationella utvecklingen". Regeringen återkommer till riksdagen i dessa frågor i den tidigare nämnda särpropositionen under hösten år 1999. Regeringen bedömer att kvaliteten inom området är god men att fortsatta insatser är nödvändiga för att öka relevansen. Beredningsprocessen inom NBC-området måste dock utvecklas och en forskningsstrategi bör utarbetas.

Forskningsanstalten skall enligt regleringsbrevet verka för att synergieffekter mellan civil och militär forskning samt nationell och internationell forskning tillvaratas. I samverkan med uppdragsgivarna inom totalförsvaret skall Forskningsanstalten dessutom verka för att forskningen nyttiggörs även för samhällssektorer utanför totalförsvaret. Regeringen bedömer att stora ansträngningar görs när det gäller dessa mål, men att insatserna för att nyttiggöra forskningen utanför totalförsvaret bör öka.

Övrigt

Forskningsanstalten har återredovisat ett uppdrag om införande av miljöledningssystem. Regeringen bedömer att detta arbete är väl genomfört och förutsätter att miljöarbetet även fortsättningsvis kommer att bedrivas med hög ambition.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.10 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	595 847	595 847	0
(varav tjänsteexport)	(3 467)	(3 467)	(0)
Prognos 1999	545 000	545 000	0
(varav tjänsteexport)	(3 000)	(3 000)	(0)
Budget 2000	598 660	598 660	0
(varav tjänsteexport)	(3 000)	(3 000)	(0)

Resultaträkningen visar att intäkterna av myndighetens avgiftsfinansierade verksamhet har ökat något i förhållande till år 1997.

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Forsvarets forskningsanstalt har sedan början av 1990-talet vidtagit omfattande rationaliseringsåtgärder bland annat genom nedskärning av administrativt, tekniskt stöd och hyreskostnader. Dessa effektiviseringsåtgärder skulle med början från och med den 1 januari 1997 innebära besparingar motsvarande 25 miljoner kronor från och med den 1 januari 1998. Forskningsanstalten visade i årsredovisningen år 1997 att besparingsmålet hade uppnåtts per den 31 december 1997.

Under år 1998 skulle det mål som uppnåddes den 31 december 1997 upprätthållas.

Riksrevisionsverket ansåg dock inte att Försvarets forskningsanstalt i årsredovisningen för år 1998 gav en rättvisande återrapportering av hur besparingsmålet på 25 miljoner kronor hade uppnåtts, främst eftersom timpriset för debiterbar tid visade en stigande trend och antalet debiterbara timmar hade minskat trots att antalet årsarbetskrafter hade ökat.

I en uppföljningsdialog med Forskningsanstalten, sammanställd i en promemoria som finns i akten i detta ärende och som RRV tagit del av, har det framkommit att minskningen av antal debiterbara timmar i huvudsak beror på en omdefinition av begreppet "debiterbar tid". I ökningen av icke-debiterbar tid ingår också en rad åtgärder som kan innebära ökad effektivitet på sikt såsom satsning på kvalitetsarbete, kompetensutveckling samt kostnader för ett antal avgångar. Dessutom har Forskningsanstalten under år 1998 höjt lönerna för särskilt konkurrensutsatta grupper samtidigt som Forskningsanstalten under året har upprätthållit i stort sett oförändrade genomsnittliga timpriser.

Riksrevisionsverket påpekar vidare att de kostnaderna och intäkterna som anges i resultatredovisningen inte stämmer med de finansiella delarna i årsredovisningen.

Regeringen bedömer att Forskningsanstaltens arbete med effektivisering sedan början av 1990-talet har gett goda resultat samt att besparingsmålet som uppnåddes år 1997, i huvudsak har upprätthållits under år 1998. Regeringen kommer dock fortsättningsvis att begära in tydligare redovisning avseende effektiviseringsarbetet och utvecklingen av Forskningsanstaltens omkostnader, åtgärder med anledning av EA-värderingen samt överensstämmelse i redovisningen mellan resultatdelarna och de finansiella delarna.

Slutsatser

De av riksdagen fastställda målen avseende relevans och kvalitet har uppfyllts för såväl den avgiftsfinansierade delen av verksamheten som för den anslagsfinansierade verksamheten, försvars- och säkerhetspolitisk forskning.

När det gäller den anslagsfinansierade verksamheten inom NBC-området bedömer regeringen att fortsatta insatser är nödvändiga för att öka relevansen, samt att beredningsprocessen in-

om NBC-området bör utvecklas och att en forskningsstrategi bör utarbetas.

Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	129 352
Pris- och löneomräkning	786
Överföring inom UO6	-100
Förslag 2000	130 038

För år 2001 och 2002 beräknar regeringen att anslagsnivån för år 2000 prolongeras.

D5 Flygtekniska försöksanstalten

Tabell 6.11 Anslagsutvecklingen

<i>Tusental kronor</i>				
1998	Utfall	29 336	Anslags-sparande	9 732
1999	Anslag	37 367	Utgifts-prognos	46 000
2000	Förslag	37 988		
2001	Beräknat	38 564 ¹		
2002	Beräknat	339 168 ²		

¹ Motsvarar 37 988 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 37 988 tkr i 2000 års prisnivå

Flygtekniska försöksanstalten är en i huvudsak avgiftsfinansierad myndighet med uppgift att främja utvecklingen av flygtekniken i landet. Verksamheten leds av en styrelse med fullt ansvar.

Anslaget för år 1999 ökades med 5 miljoner kronor beroende på kompensation för hyreshöjningar. Hyreshöjningen beror på ett försenat genomförande av omläggningen till det nya hyresvärderingssystem som skulle vara kostnadsneutralt för myndigheterna.

Den internationella utvecklingen inom flygteknikområdet kan på sikt innebära väsentliga förändringar för svensk flygteknisk utveckling och forskning. Forsknings- och teknologiprogrammen genomförs i ett utvecklat samspel mellan myndigheter, forskningsutförare och industri. Flygtekniska försöksanstalten är aktiv vad gäller internationell forskningssamverkan inom bland annat "Association of European Research Establishment in Aeronautics" (Erea) som är en samarbetsorganisation mellan flygforskningsinstituterna i Europa (se avsnitt 2.6). Regeringen beslutade i april 1999 att en särskild utredare skulle

tillkallas (dir. 1999:33) för att lämna förslag till organisation och verksamhetsformer för en ny myndighet inom Forsvarsdepartementets verksamhetsområde, d.v.s. hur en sammanslagning mellan Forsvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten kan genomföras. Regeringen beslutade i juni 1999 om ett uppdrag till Forsvarets materielverk som syftar till att ange vilka strategiska kompetenser som Sverige måste ha tillgång till.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Enligt försvarsbeslutet år 1996 har Flygtekniska försöksanstalten till uppgift att främja utvecklingen av flygtekniken inom landet. Utöver detta ställs i regleringsbrevet bland annat krav på att Flygtekniska försöksanstalten skall bedriva forskning med beaktande av krav på relevans och kvalitet samt att bygga upp egen kompetens för att tillgodose framtida behov.

Måluppfyllelse avseende främjande av flygtekniken inom landet.

Verksamheten vid Flygtekniska försöksanstalten är koncentrerad på forskning och utveckling inom flygteknikområdet och verksamheten utformas genom uppdrag från främst svenska men även utländska uppdragsgivare. Regeringen konstaterar att Flygtekniska försöksanstaltens verksamhet under år 1998 har främjat utvecklingen av flygtekniken inom landet.

Måluppfyllelse avseende relevans och kvalitet

Avgiftsfinansiering skapar förutsättning för en väl fungerande dialog med uppdragsgivarna som i sin tur innebär att relevansen beaktas. Detta indikeras också i den under år 1998 genomförda kundundersökningen. En kvalitetsgranskning av verksamhetsgrenen Hållfasthet genomfördes av en internationell expertgrupp år 1997. Granskningen som visade att Försöksanstalten levererar resultat av hög kvalitet redovisades i Budgetpropositionen för 1999. Regeringen bedömer att kvaliteten är fortsatt god inom verksamhetsgrenen Hållfasthet men har inte möjlighet att bedöma kvaliteten för hela Försöksanstaltens verksamhet. Kvaliteten skall granskas teknikområde för teknikområde med återkommande expertbedömningar. Under år 1999 har en granskning av

verksamhetsgrenen Experimentell aerodynamik inletts.

Försöksanstalten skall enligt regleringsbrevet för år 1998 verka för att synergieffekterna mellan militär och civil forskning samt nationell och internationell forskning tillvaratas, till att konkurrenskraftiga priser tillgodose kundernas behov samt att bygga upp kompetens för framtida behov. Regeringens bedömning är att priserna är konkurrenskraftiga, att kundernas behov av forskning tillgodoses samt att Försöksanstalten genom det anslag den erhåller tillsammans med egna ansträngningar för att få forskningsfinansiering har godtagbara möjligheter till långsiktig kompetensutveckling.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.12 Uppdragsverksamhet

<i>Tusental kronor</i>			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1998	131 803	131 803	0
(varav tjänsteexport)	(22 967)	(20 602)	(2 365)
Prognos 1999	148 710	148 710	0
(varav tjänsteexport)	(15 000)	(13 000)	(2 000)
Budget 2000	152 000	152 000	0
(varav tjänsteexport)	(20 000)	(18 000)	(2 000)

Resultaträkningen visar att intäkterna av myndighetens avgiftsfinansierade verksamhet har ökat med elva procent i förhållande till år 1997. Resultatökningen av den avgiftsfinansierade verksamheten gäller dels verksamhetsgrenen Vindkraft och miljö, dels verksamhetsgrenen Aerodynamik och dels den nya verksamhetsgrenen Simuleringscenter.

Försöksanstaltens investeringsvolym fortsatte att öka under år 1998. Två tredjedelar av investeringsvolymen (82,6 miljoner kronor) rörde vindtunnelsatsningar och en tredjedel rörde ett s.k. simuleringscenter, vilket finansieras enligt särskilda avtal med Forsvarsmakten. Investeringar enligt plan uppgick till 75,8 miljoner kronor. Skillnaden beror främst på att de avgiftsfinansierade investeringarna avseende simuleringscenter genomförts snabbare än planerat.

Timtaxorna har under år 1998 höjts med tre procent medan vindtunneltaxorna hållits oförändrade. Nettokostnaden för central administration har sjunkit från 17 procent till 16 procent.

Sedan början av 1990-talet har Försöksanstalten genomfört omfattande rationaliseringar i verksamheterna i kombination med personalreduceringar inom främst administration. En rad

åtgärder under år 1998 har beräknats medföra en årlig nettokostnadsbesparing om fyra till fem procent.

Investeringsplan

Flygtekniska försöksanstaltens investeringsplan för perioden 1999-2001.

Tabell 6.13 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Total kostnad	Anskaffat t.o.m. 1998	Prognos 1999	Budget 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Ställbar dysa	24	16	8	0	0	0
Kompressor	75	70	5	0	0	0
Simulering	56	33	3,5	6,5	6,5	6,5
Övriga objekt	65	0	35	10	10	10
Summa investeringar	220	119	51,5	16,5	16,5	16,5
Lån	220	119	51,5	16,5	16,5	16,5
Summa finansiering	220	119	51,5	16,5	16,5	16,5

Slutsatser

Regeringen bedömer att det av riksdagen fastställda målet har uppfyllts och att resultatet av verksamheten är mycket gott. Regeringen bedömer att målen i regleringsbrevet avseende relevans och kvalitet uppfylls godtagbart samt att uppfyllande av målet att bygga upp egen kompetens för att tillgodose framtida behov möjliggörs genom det anslag myndigheten erhåller. Regeringen avser låta Försöksanstalten granska kvaliteten inom övriga verksamhetsgrenar med expertbedömningar.

Beräkning av anslaget för år 2000

Tusental kronor

Anslag 1999	37 367
Pris- och löneomräkning	621
Förslag 2000	37 988

För år 2001 och 2002 beräknar regeringen att anslagsnivån för år 2000 prolongeras.

D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret

Tabell 6.14 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	1999	2000	2001	2002	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
1998	Utfall	101 969				0	
1999	Anslag	102 396					102 545
2000	Förslag	93 196					
2001	Beräknat	93 196 ¹					
2002	Beräknat	93 196 ²					

¹ Motsvarar 93 196 tkr i 2000 års prisnivå

² Motsvarar 93 196 tkr i 2000 års prisnivå

Anslaget omfattar utgifter för stöd till den verksamhet som anges i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet.

Härutöver tilldelas de frivilliga försvarsorganisationerna för sin utbildningsverksamhet belopp från anslagen A1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m., B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst samt B6 Funktionen Hälso- och sjukvård m. m. Arbetsmarknadsstyrelsen tilldelas belopp under anslaget B3 Funktionen Befolkningsskydd och räddningstjänst. Inför tilldelning år 2000 har medel omfördelats mellan ovanstående anslag och anslaget D6 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret.

Verksamhet

De frivilliga försvarsorganisationer som anges i bilaga till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet får bidrag för den del av deras verksamhet som främjar totalförsvaret och som omfattar ledning och administration, försvarsupplysning och rekrytering.

Myndigheterna Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap disponerar och fördelar beloppen för stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna. Försvarsmakten och Överstyrelsen för civil beredskap skall i respektive årsredovisning för år 1999 redovisa de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation och slutsatser

De frivilliga försvarsorganisationerna utgör genom sitt starka engagemang och sin breda kompetens inom skilda områden i samhället en viktig resurs för landets försvar. Stödet skall även fortsättningsvis lämnas till de frivilliga försvarsorganisationerna så att deras verksamhet främjar försvarsviljan och ger försvarsverksamheten en bred förankring.

Beräkning av anslaget för år 2000

<i>Tusental kronor</i>	
Anslag 1999	102 396
Överföring inom UO6	-9 200
Förslag 2000	93 196

För år 2001 och 2002 beräknar regeringen att anslagsnivån för år 2000 prolongeras.

Bilaga 1

Association Agreement

Brussels, October 11th, 1994

Association Agreement

between

the "Centro Italiano Ricerche Aero-spaziali S.C.p.A.", CIRA,

the "Deutsche Forschungsanstalt für Luft- und Raumfahrt e.V.", DLR,

the "Defence Research Agency", DRA,

the "Flygtekniska Försöksanstalten", FFA,

the "Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", INTA,

the "Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", NLR,

and

the "Office National d'Etudes et de Recherches Aérospatiales", ONERA

CONTENTS

Article 1 General

Article 2 Joint Policy

Article 3 Programmes

Article 4 Facilities

Article 5 Personnel Exchange

Article 6 Voting/Disputes

Article 7 Liability

Article 8 Intellectual property, the use of technical information and security

Article 9 Membership and Duration

Annexes

Associationsavtal

mellan

"Centro Italiano Ricerche Aero-spaziali S.C.p.A.", CIRA,

"Deutsche Forschungsanstalt für Luft- und Raumfahrt e.V.", DLR,

"Defence Research Agency", DRA,

"Flygtekniska Försöksanstalten", FFA,

"Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", INTA,

"Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", NLR,

och

"Office National d'Études et de Recherches Aérospatiales", ONERA

INNEHÅLL

Artikel 1 Allmänt

Artikel 2 Gemensam policy

Artikel 3 Program

Artikel 4 Anläggningar

Artikel 5 Utbyte av personal

Artikel 6 Omröstning/Tvister

Artikel 7 Ansvar

Artikel 8 Immaterialrättslig egen- dom, användning av tekniska data och säkerhet

Artikel 9 Medlemskap och giltig- hetstid

Bilagor

The "Centro Italiano Ricerche Aerospaziali S.C.p.A.", located at Capua, Italy and
 the "Deutsche Forschungsanstalt für Luft- und Raumfahrt e.V.", located at Cologne-Porz, Germany and
 the "Defence Research Agency", located at Farnborough, England and
 the "Flygtekniska Försöksanstalten", located at Stockholm, Sweden and
 the "Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", located at Madrid, Spain and
 the "Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", located at Amsterdam, the Netherlands and
 the "Office National d'Etudes et de Recherches Aérospatiales", located at Châtillon, France
 hereinafter referred to as "the Associates"

considering their long-standing cooperative relationship;
recognizing the mutual advantages of a closer cooperation with respect to their activities and resources, in order to further strengthen the European aeronautical technology base;
desiring to place their future development in a common European scientific, technological and industrial perspective as outlined in their paper: "Joint Position on the future role of the Aeronautical Research Establishments in Europe" dated Jan. 94;
aiming at establishing a formal process between the Research Establishments to satisfy the above objectives;
starting from civil and dual use aeronautics and limited to the fields of the following articles; future considerations of military research

har
 "Centro Italiano Recerche Aero-spaziali S.C.p.A.", med säte i Capua, Italien och
 "Deutsche Forschungsanstalt für Luft- und Raumfahrt e.V.", med säte i Köln-Porz, Tyskland och
 "Defence Evaluation and Research Agency", med säte i Farnborough, England och
 "Flygtekniska Försöksanstalten", med säte i Stockholm, Sverige och
 "Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", med säte i Madrid, Spanien och
 "Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", med säte i Amsterdam, Nederländerna och
 "Office National d'Études et de Recherches Aérospatiales", med säte i Châtillon, Frankrike,

här nedan kollektivt kallade "de Associerade", träffat följande avtal:

Med beaktande av sitt långvariga samarbetsförhållande,
i medvetande om de ömsesidiga fördelarna av en nära samverkan med avseende på sina aktiviteter och resurser för att ytterligare stärka den europeiska flygtekniska kunskapsbasen,
med önskan att sätta sin framtida utveckling i ett gemensamt europeiskt vetenskapligt, teknologiskt och industriellt perspektiv, så som denna skisserats i skriften "Gemensam ståndpunkt avseende de europeiska flygtekniska forskningsinstitutionernas framtida roll", daterad januari 1994,
i syfte att etablera ett formellt förfarande mellan forskningsinstitutionerna för att tillgodose ovan redovisade målsättning,
börjande med civil och kombinerad flygteknologi och begränsande samarbetet till det som täcks av

and space related activities can be defined as updates in annexes to this agreement

hereby agree as follows:

Article 1 GENERAL

1.1 The Associates hereby establish "the Association of European Aeronautical Research Establishments" hereinafter referred to as "the Association" to realize the common goals and necessary efforts.

1.2 The main activities of the Association shall be:

- to develop a joint policy to further increase the Associates' cooperation and their interaction with external parties;
- to develop and execute joint research programmes;
- to develop and execute a joint approach towards the planning, use, and management of large facilities for aeronautical research and testing;
- to actively promote and stimulate the exchange of personnel of the Associates.

1.3 The objectives of the Association will be reached by setting up of the following bodies:

- the Heads of Establishment Board (for its Terms of Reference, see Annex 1);
- the Strategy and Coordination Group (for its Terms of Reference, see Annex 2) and
- appropriate committees and working groups dealing with issues described in the following articles.

1.4 Any cooperative activities carried out by the Associates will, when needed, be covered by separate contractual arrangements.

nedanstående artiklar, medan framdeles aktuella angelägenheter inom militär forskning och rymdfartsrelaterade verksamheter kan regleras genom framtida kompletteringar i bilagor till föreliggande avtal,

Artikel 1 ALLMÄNT

1.1 Associationen bildar härmed "Sammanslutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan", härnäst kallad "associationen", för att förverkliga gemensamma mål och genomföra nödvändiga insatser.

1.2 Associationens huvudsakliga verksamheter skall vara att:

- framtaga en gemensam policy för att fördjupa de Associerades samverkan och utbyte med externa parter,
- framtaga och genomföra gemensamma forskningsprogram,
- framtaga och genomföra en gemensam metodik för planering, användning och administration av större anläggningar för flygteknisk forskning och provningsverksamhet,
- aktivt främja och stimulera utbyte av personal mellan de Associerade.

1.3 Associationens mål skall uppnås genom att man inrättar följande organ:

- Institutionschefernas nämnd (definition: se bilaga 1),
- Strategi- och samordningsgruppen (definition: se bilaga 2),
- Lämpliga kommittéer, utskott och arbetsgrupper med ansvar för de angelägenheter som redovisas i följande artiklar.

1.4 Eventuella samarbetsverksamheter som bedrivs av de Associerade skall vid behov täckas av separata avtalsbundna arrangemang.

Article 2 JOINT POLICY

2.1 The Associates will develop through the Heads of Establishment Board a joint policy on future cooperation keeping abreast with political and industrial developments in Europe.

2.2 The Associates will prepare administrative and legal measures to enable future steps towards more integrated activities. To this end, the Heads of Establishment Board will establish appropriate working groups.

2.3 The Associates will promote and represent their joint interests as well as facilitate the exchange of information and ideas between the Associates or others.

2.4 The Associates will promote and serve their joint interests in the European market, and especially with the Commission of the European Communities (CEC) by appropriate measures.

2.5 The Associates will sponsor joint ventures, e.g. presentations, publications and seminars.

2.6 The Associates will engage in the necessary strategic dialogue with industry and governments to serve their joint interest.

Article 3 PROGRAMMES

3.1 The Associates commit themselves to prepare and execute jointly research programmes and technology projects which lead to the increase and the extension of their current cooperative efforts. These programmes and projects will not necessarily involve all Associates. The Associates foresee close mutual consultation in this regard with the European aeronautical industry and other European institutions.

3.2 The programmes and projects will relate both to the Associates' own activities and to research initia-

Artikel 2 GEMENSAM POLICY

2.1 De Associerade skall genom institutionschefernas nämnd [Heads of Establishment Board] framtaga en gemensam policy om framtida samverkan, som håller jämna steg med politiska och industriella utvecklingstendenser i Europa.

2.2 De Associerade skall förbereda administrativa och juridiska åtgärder för att möjliggöra framtida steg mot mer integrerade verksamheter. I det syftet skall institutionschefernas nämnd tillsätta lämpliga arbetsgrupper.

2.3 De Associerade skall främja och företräda sina gemensamma intressen och underlätta informations- och tankeutbyte mellan de Associerade och andra.

2.4 De Associerade skall främja och företräda sina gemensamma intressen på den europeiska marknaden, särskilt med avseende på EU-kommissionen, genom lämpliga åtgärder.

2.5 De Associerade skall medverka vid finansieringen av samarbetsprojekt, t.ex. presentationer, publikationer och seminarier.

2.6 De Associerade skall delta i den nödvändiga strategiska dialogen med industrin och regeringarna för att tillvarata sina gemensamma intressen.

Artikel 3 PROGRAM

3.1 De Associerade förbinder sig att förbereda och gemensamt genomföra forskningsprogram och teknologiprojekt som leder till att deras nuvarande samarbetsinsatser ökas och utvidgas. Dessa program och projekt behöver inte nödvändigtvis engagera samtliga Associerade. De Associerade förutser nära ömsesidiga konsultationer i detta hänseende med den europeiska flygindustrin och andra europeiska institutioner.

3.2 Programmen och projekten skall ha anknytning till såväl de As-

ted by third parties such as the CEC. The activities may be nationally and/or third party funded.

3.3 The Associates will set up appropriate mechanisms to propose suitable joint programmes and actions aimed at gradual convergence and mutual technical dependence. For the execution of joint programmes and/or funding several ways can be foreseen such as the Group for Aeronautical Research and Technology in Europe (GARTEUR), the CEC or Joint research programmes by the Associates.

3.4 The Associates will strengthen their activities aimed at obtaining contracts for research programmes and technology projects from the CEC and other parties through appropriate means.

Article 4 FACILITIES

4.1 The Associates commit themselves to develop a systematic approach towards the planning, acquisition, use and management of large facilities for research and testing.

4.2 To this end, the Associates agree:

- to exchange information with respect to existing large facilities;
- to establish a common view on the need for large facilities in Europe and for rationalization if necessary;
- to harmonize and optimize the conditions for use of these large facilities;
- to endeavour to make these facilities available for joint or mutual use;
- to inform each other on plans for the construction and major modification or upgrading of large facilities;
- to promote the establishment

socierades egna verksamheter som till forskning som initierats av tredje man, t.ex. EU-kommissionen. Verksamheterna kan vara nationellt och/eller externt finansierade.

3.3 De Associerade skall inrätta lämpliga förfaranden för presentation av förslag till lämpliga gemensamma program och åtgärder som syftar till successiv tillnärmning och ömsesidigt tekniskt beroende. För genomförandet av gemensamma program och/eller finansieringen kan flera tillvägagångssätt förutses, t.ex. Arbetsgruppen för flygteknisk forskning och teknologi i Europa (GARTEUR), EU-kommissionen eller av de Associerade lanserade gemensamma forskningsprogram.

3.4 De Associerade skall förstärka sina verksamheter som är inriktade på utverkandet av kontrakt på forskningsprogram och teknologiprojekt från EU-kommissionen och andra parter genom lämpliga medel.

Artikel 4 ANLÄGGNINGAR

4.1 De Associerade förbinder sig att framtaga en systematisk metodik för planering, förvärv, användning och förvaltning av större anläggningar för forskning och utprovning.

4.2 I detta syfte överenskommer de Associerade om att:

- utväxla information med avseende på existerande större anläggningar,
- att förankra en gemensam syn på behovet av större anläggningar i Europa och av rationaliseringar, om så är nödvändigt,
- att harmonisera och optimera villkoren för användningen av dessa större anläggningar,
- att sträva efter att göra dessa anläggningar tillgängliga för gemensam eller ömsesidig användning,
- att hålla varandra informerade om planer på uppförandet och större ändringar eller moder-

- of partnerships for the operation of existing and new large facilities but not necessarily requiring the involvement of all Associates;
- to embark on joint planning, construction and operation of new joint facilities whenever deemed appropriate;
 - to jointly promote utilization by third parties not necessarily requiring the involvement of all Associates.

Article 5 PERSONNEL EXCHANGE

5.1 The Associates will actively promote and stimulate the exchange of their personnel as far as practicable and appropriate in view of the national responsibilities of each Associate.

5.2 The Associates will consider the implementation of an exchange programme.

Elements of this programme could be:

- the establishment of a data base of potential candidates for the exchange programme;
- the mutual information on relevant existing vacancies;
- the harmonization of the terms of exchange;
- the acquisition of outside funds for the realisation of personnel exchange.

Article 6 VOTING / DISPUTES

6.1 Decisions by the Heads of Establishment Board will be unanimous. A Board decision to approve a joint activity by less than all Associates will require unanimity of those Board members whose establishment is participating in the activity. Subsequent Board decisions of such activities require approval of each mem-

- nisering av större anläggningar,
- att främja etableringen av partnerskap för driften av existerande och nya större anläggningar, men som inte nödvändigtvis behöver samtliga Associerades medverkan,
 - att igångsätta gemensam planering, uppförande och drift av nya gemensamma anläggningar, varhelst det bedöms som påkallat,
 - att gemensamt främja externa parters användning, som inte nödvändigtvis behöver samtliga Associerades medverkan.

Artikel 5 PERSONALUTBYTE

5.1 De Associerade skall aktivt främja och stimulera utväxling av sin personal så långt detta är genomförbart och påkallat mot bakgrund av varje enskild Associerads nationella ansvar.

5.2 De Associerade skall diskutera genomförandet av ett utbytesprogram. Detta program skulle exempelvis kunna innehålla följande beståndsdelar:

- upprättandet av en databas med tänkbara kandidater för utbytesprogrammet,
- ömsesidig information om aktuella existerande lediga befattningar,
- harmonisering av utbytesbestämmelserna,
- anskaffande av externa medel för personalutbytesprogrammets genomförande.

Artikel 6 RÖSTNING. TVISTER.

6.1 Besluten i institutionschefernas nämnd skall vara enhälliga. Ett beslut som nämnden fattar med avseende på en gemensam aktivitet i vilken icke alla de Associerade medverkar kräver enhällighet bland de nämndledamöter vilkas institution deltar i aktiviteten. Senare nämndbe-

ber whose establishment is participating in that activity.

6.2 Any dispute which arises between the Associates as a result of the interpretation or application of this agreement will be settled by the normal process of negotiation by the Heads of the Establishments.

Article 7 LIABILITY

The Associates will not claim from each other indemnification of damages resulting from joint activities and in which the respective Associates are involved, except in cases of gross negligence or willful act.

If a third party is involved in the damage the liability rules will be those of the contract (if it exists) or of the common law.

Article 8 INTELLECTUAL PROPERTY, THE USE OF TECHNICAL INFORMATION AND SECURITY

8.1 For the protection of intellectual property and for the use of technical information in the cooperation, the " Rules for the protection and use of intellectual property in the Association" (Annex 3) will apply, unless an alternative is agreed upon otherwise.

8.2 Information which is originated and exchanged in connection with this association agreement will be transmitted, stored, handled, and safeguarded as set forth in the 'Association Security Regulations', attached to this agreement (Annex 4), unless agreed upon otherwise.

Article 9 MEMBERSHIP AND DURATION

9.1 The admission to membership of a new Associate must be approved by all Associates and embodied in an addendum to this agreement.

9.2 If an Associate wishes to with-

slut om sådana verksamheter kräver godkännande från varje medlem vars institution deltar i den aktuella aktiviteten.

6.2 Tvist som uppkommer mellan de Associerade till följd av tolkningen eller tillämpningen av detta avtal skall biläggas av institutionschefernas nämnd genom normalt förhandlingsförfarande.

Artikel 7 ANSVAR

De Associerade skall inte kräva varandra på gottgörelse av skador till följd av gemensamma aktiviteter, i vilka de berörda Associerade är inblandade, förutom i fall av grov försumlighet eller uppsåtligt handlande.

Om tredje man är inblandad i skadan, skall kontraktets ansvarsregler (om sådana finns) eller allmänna rättsregler äga tillämpning.

Artikel 8 IMMATERIALRÄTTSLIG EGENDOM, ANVÄNDNING AV TEKNISKA DATA OCH SÄKERHET

8.1 För skyddet av immaterialrättslig egendom och användningen av tekniska data och säkerhet i samarbetet gäller "Föreskrifter för skyddet av immaterialrättslig egendom i associationen" (bilaga 3), för så vitt en alternativ lösning ej har överenskommit.

8.2 Data som genereras och utväxlas i samband med föreliggande associationsavtal skall överföras, lagras, hanteras och bevaras enligt vad som föreskrivits i "Associationens säkerhetsföreskrifter", vilka bifogats detta avtal (bilaga 4), om annat ej har överenskommit.

Artikel 9 MEDLEMSKAP OCH GILTIGHETSTID

9.1 Antagande av nya Associerade som fullvärdiga medlemmar måste godkännas av samtliga Associerade och stadfästas i ett tillägg till detta avtal.

draw from the Association, he will notify the other Associates in writing one year in advance. The provisions under article 8 above will continue to apply to an Associate after withdrawal from this Association.

9.3 This Association Agreement comes into effect on the day of the last signature. Its continuance will be reviewed every four years from that date.

9.2 Om en Associerad önskar lämna associationen, skall vederbörande skriftligen underrätta de övriga Associerade därom ett år i förväg. Bestämmelserna enligt artikel 8 här ovan skall fortsätta att äga tillämpning på en Associerad efter vederbörandes utträde ur denna association.

9.3 Detta associationsavtal träder i kraft när den sista namnunderskriften åsatts. Dess fortsatta giltighet skall omprövas vart fjärde år räknat från den dagen.

for CIRA Carmine Golia
 for DLR Walter Kröll
 for DRA Martin Earwicker
 for FFA Lars B. Persson
 for INTA Enrique Trillas
 for NLR Jan van Houwelingen
 for ONERA Marcel Benichou

För CIRA: Carmine Golia
 För DLR: Walter Kröll
 För DRA: Martin Earwicker
 För FFA: Lars B. Persson
 För INTA: Enrique Trillas
 För NLR: Jan van Houwelingen
 För ONERA: Marcel Benichou

ANNEXES attached to the Association Agreement

1. Terms of reference Head of Establishment Board
2. Terms of reference Strategy and Coordination Group
3. Rules for the protection and use of intellectual property in the Association
4. Research Establishments Associates Security Regulations

Annex 1. TERMS OF REFERENCE OF THE HEADS OF ESTABLISHMENT BOARD

1. GENERAL

The Heads of Establishment Board (the Board) is the highest authority within the Association of Research Establishments.

2. TASKS OF THE HEADS OF ESTABLISHMENT BOARD

The Board will take all the initiatives that will serve the common interests and goals of the Association.

3. MEMBERSHIP/VOTES

The Board will be composed of the Heads of Establishment of CIRA, DLR, DRA, FFA, INTA, NLR and ONERA. It is the intention to reach consensus. However, in case of voting each member has one vote and the procedure of article 6 of the Association Agreement applies.

4. CHAIRPERSON

The chairperson and the vice-

BILAGOR till associationsavtalet

1. Regler för institutionschefernas nämnd.
2. Regler för strategi- och samordningsgruppen.
3. Föreskrifter för skyddet av immaterialrättslig egendom i associationen.
4. De Associerades säkerhetsföreskrifter för forskningsinstitutioner.

Bilaga 1. REGLER FÖR INSTITUTIONSCHEFERNAS NÄMND

1. ALLMÄNT

Institutionschefernas nämnd är högsta myndighet inom Sammanlutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan.

2. INSTITUTIONSCHEFERNAS NÄMND'S ARBETSUPPGIFTER

Nämnden skall taga alla de initiativ som tjänar associationens gemensamma intressen och målsättning.

3. MEDLEMSKAP. RÖSTRÄTT.

Nämnden skall bestå av cheferna för CIRA, DLR, DRA, FFA, INTA, NLR och ONERA. Avsikten är att nå samförstånd. Vid fall av röstning har varje medlem en röst var, och procedurreglerna i associationsavtalets artikel 5 äger tillämpning.

4. ORDFÖRANDE

Styrelsens ordförande och vice

chairperson of the Board will be elected by all members. The chairpersonship and the vice-chairpersonship will be held for two years.

5. TASK OF THE CHAIRPERSON/VICE-CHAIRPERSON

The tasks of the chairperson will be

- to chair the meetings of the Board;
- to represent the Association toward third parties when specific representation by other board members is not appropriate;
- to encourage the initiation and preparation of new developments related to the tasks of the Board;

The vice-chairperson will assist the chairperson in his tasks and represent the chairperson in case of his/her absence.

6. MEETINGS OF THE HEADS OF ESTABLISHMENT BOARD

The chairperson will organize the meetings of the Board in cooperation with the host Associate for the particular meeting.

In case a member is unable to attend a meeting, he/she is authorized to designate somebody to represent him/her. The member will notify in written form the chairperson before the relevant meeting.

Each member can be accompanied during a Board meeting by one other person of his establishment.

The Board may - at the request of one of its members and by invitation of the chairperson - invite other persons to attend the Board-meetings or part of it.

The chairperson and the Secretary of the Strategy and Coordination Group and the Secretary of the HEB will attend the Board-meetings.

The Board will convene as often as necessary.

The meetings will be held at a location that will be agreed upon for

ordförande skall väljas av alla ledamöterna. Ordförandeskapet och viceordförandeskapet skall innehas under en mandatperiod av två år.

5. ORDFÖRÄNDENS OCH VICE ORDFÖRÄNDENS ARBETSUPPGIFTER

Ordförändens arbetsuppgifter skall vara

- att presidera vid styrelsesammanträdena,
- att företräda associationen gentemot tredje man, när det ej är lämpligt att andra styrelseledamöter sköter representationen utåt,
- att uppmuntra introduktion och förberedelse av nya utvecklingstendenser med anknytning till styrelsens ansvarsområde.

Vice ordföränden skall biträda ordföränden i hans arbetsuppgifter och företräda denne i hans frånvaro.

6. INSTITUTIONSCHEFSNÄMNDENS SAMMANTRÄDEN

Ordföränden skall organisera nämndens sammanträden i samverkan med den Associerade som är värd för aktuellt sammanträde.

Om en ledamot är förhindrad att delta i ett sammanträde, har vederbörande rätt att låta sig företrädas av en person som ledamoten själv har utsett. Den ordinarie ledamoten skall skriftligen underrätta ordföränden därom innan sammanträdet äger rum.

Varje ledamot kan under ett sammanträde med nämnden låta sig beledsagas av en annan person från vederbörandes institution.

På begäran av en av dess ledamöter och på ordförändens inbjudan får nämnden inbjuda andra personer att delta i nämndens sammanträden eller delar av dem.

Strategi- och samordningsgruppens ordförande samt institutionschefsnämndens sekreterare skall delta i nämndens sammanträden.

each particular meeting by the Board and hosted by one of the Associates on a rotational basis.

7. SECRETARIAT

The Board will appoint a Secretary for a term of two years. The Secretary will be tasked to:

- prepare the meeting of the Board by providing adequate information and documents. These documents may be written in cooperation with committees and working groups within the Association;
- participate in Board-meetings;
- write the minutes of the Board-meetings;
- provide other secretarial services;
- communicate the decisions taken by the Board to the different committees and working groups. -

Annex 2. TERMS OF REFERENCE OF THE STRATEGY AND COORDINATION GROUP

1. GENERAL

The Strategy and Coordination Group (the SCG) will assist the Heads of Establishment Board (the Board) in preparing and implementing joint actions within the scope of the Association Agreement. The SCG will report to the Board.

2. TASKS OF THE SCG

The SCG under the direction of the Board

- will assist the Board in the preparation and execution of the action plan of the Associ-

Nämnden skall sammanträda så ofta som det är möjligt.

Sammanträdena skall hållas på en plats som nämnden skall enas om inför varje enskilt sammanträde, varvid värdskapet skall cirkulera mellan de Associerade.

7. SEKRETARIAT

Nämnden skall utse en sekreterare för en tid av två år. Sekreterarens arbetsuppgifter skall vara att:

- förbereda nämndens sammanträden genom att iordningställa relevanta underlag och tillhörande handlingar; dessa dokument får vara upprättade i samverkan med kommittéer, utskott och arbetsgrupper inom associationen
- delta i nämndens sammanträden
- skriva protokoll vid nämndens sammanträden
- tillhandahålla andra sekreterarskrivelser
- meddela de av nämnden fattade besluten till de olika kommittéerna, utskotten och arbetsgrupperna.

Bilaga 2. REGLER FÖR STRATEGI- OCH SAMORDNINGSGRUPPEN

1. ALLMÄNT

Strategi- och samordningsgruppen skall bistå institutionschefsnämnden vid förberedelse och genomförande av gemensamma handlingsprogram inom associationsavtalets giltighetsområde. Strategi- och samordningsgruppen skall rapportera till institutionschefsnämnden.

2. STRATEGI- OCH SAMORDNINGSGRUPPENS ARBETSUPPGIFTER

Under institutionschefsnämndens ledning

- skall strategi- och samord-

- ation and the setting up of a Joint Aeronautical Office;
- may serve as a link between the Board and committees, working groups etc. of the Association and coordinate the activities of the latter.

Further the SCG will

- prepare joint activities in the domain of public affairs and acquisition;
- keep close contact with the Commission of European Communities, GARTEUR and other parties by using existing committees and working groups or by participation in representing bodies;
- collect and distribute information on the establishments, government policies, the market, competition, etc.

- ningsgruppen bistå nämnden vid förberedelsen och genomförandet av associationens handlingsplan och vid inrättandet av ett gemensamt flygtekniskt kontor,
- får strategi- och samordningsgruppen fungera som förbindelseorgan mellan nämnden och associationens kommittéer, utskott och arbetsgrupper och samordna den sistnämnda verksamheter.

Vidare skall strategi- och samordningsgruppen

- förbereda gemensamma aktiviteter på den offentliga tjänstens och upphandlingens område,
- hålla nära kontakt med EU-kommissionen, Arbetsgruppen för flygteknisk forskning och teknologi i Europa (GARTEUR) och andra organ genom utnyttjande av existerande kommittéer, utskott och arbetsgrupper eller genom medverkan i representerande organ,
- insamla och sprida information om etableringar, regeringarnas politik, marknad, konkurrens osv.

3. MEMBERSHIP/VOTES

The SCG will be composed of one representative from each Associate.

The members will be appointed by their respective Heads of Establishment.

All members have the same status within the SCG and will act collectively.

A deputy member will be nominated by the respective Head of Establishment, who can attend the meetings of the SCG and represent the member in case he/she is unable to participate in a meeting.

3. MEDLEMSKAP. RÖSTRÄTT.

Strategi- och samordningsgruppen skall bestå av en företrädare för varje Associerad.

Ledamöterna skall utses av sina respektive institutionschefer.

Alla ledamöter har samma status strategi- och samordningsgruppen och skall handla kollektivt.

En suppleant skall utses av varje institutionschef, med rätt att delta i inom strategi- och samordningsgruppens sammanträden och representera ledamoten i det fall vederbörande är förhindrad att delta i ett sammanträde.

4. CHAIRPERSON AND SECRETARY

The chairperson and the secretary of the SCG will be elected by all members for a term of two years.

The chairperson will organise the meetings of the SCG in cooperation with the secretary and the host member of SCG for the particular meeting.

5. MEETINGS

The SCG will meet at the decision of the chairperson or at the request of members of the SCG.

Annex 3. RULES FOR THE PROTECTION AND USE OF INTELLECTUAL PROPERTY IN THE ASSOCIATION

1. DEFINITIONS

1.1 "The Association" means the Association of research establishments, as agreed upon in the Association Agreement dated October 11th, 1994 between CIRA, DLR, DRA, FFA, INTA, NLR and ONERA.

1.2 "Joint research programme" means a programme as referred to in article 3.3 of the Association Agreement.

1.3 "Participating Associate" means the Associate actively participating, financially and/or technically, in a specified joint research programme.

1.4 "Contract" means any contract entered by an Associate for the purpose of contributing to a specified joint research programme.

1.5 "Contractor" means any participating Associate which is party to a contract.

1.6 "Intellectual property" (IP) includes inventions (whether protected or not), trademarks, industrial designs, copyrights and technical information (including software,

4. ORDFÖRANDE OCH SEKRETERARE

Strategi- och samordningsgruppens ordförande och sekreterare skall väljas av alla ledamöterna för en mandatperiod av två år.

Ordföranden skall organisera strategi- och samordningsgruppens sammanträden i samverkan med sekreteraren och ledamöten som representerar det aktuella värdlandet vid ifrågasvarande sammanträde.

5. SAMMANTRÄDEN

Strategi- och samordningsgruppen skall sammanträda enligt ordförandens beslut eller på begäran av strategi- och samordningsgruppen.

Bilaga 3. REGLER FÖR SKYDD OCH ANVÄNDNING AV IMMATERIALRÄTTSLIG EGENDOM I ASSOCIATIONEN

1. DEFINITIONER

1.1 Med "associationen" avses Sammanslutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan i enlighet med associationsavtalet mellan CIRA, DLR, DRA, FFA, INTA, NLR och ONERA, daterat den 11 oktober 1994.

1.2 Med "gemensamt forskningsprogram" avses ett sådant program som det hänvisas till i associationsavtalets artikel 3.3.

1.3 Med "deltagande Associerad" avses den Associerad som, finansiellt och/eller tekniskt, aktivt deltar i ett visst gemensamt forskningsprogram.

1.4 Med "kontrakt" avses vilket kontrakt som helst som tecknats av en Associerad i syfte att bidra till ett visst gemensamt forskningsprogram.

1.5 Med "kontrahent" avses vilken deltagande associerad som helst som har undertecknat ett kontrakt.

1.6 Med "immaterialrättslig egenom" avses uppfinningar (oberoende av om de är patentskyddade eller ej),

data, designs, technical know-how, techniques, technical data packages, manufacturing data packages and trade secrets).

1.7 "Background information" means IP which is necessary to, or useful in, exploring the possibility of setting up, or in achieving the objectives of, a specified joint research programme, but which was generated prior to, or outside the scope of, the said joint research programme.

1.8 "Foreground information" means IP which is generated in the course of the work of a specified joint research programme.

1.9 "Intellectual Property Rights" (IPR) means rights derived from intellectual property.

2. PREAMBLE

2.1 The following Rules (hereinafter referred to as the Rules) are based upon the assumption that joint research programmes will be accomplished by work undertaken by the participating Associates.

2.2 All Associates and all organisations which propose to participate in a specific joint research programme will each confirm in writing their adherence to the Rules and, in doing so, have regard to any third party agreements which may obstruct their full compliance with the Rules.

2.3 All participants in joint research programmes are expected to have regard to the aims of the Association when determining the terms and conditions to be attached to release of rights in foreground information generated by their activities.

varumärken, industriella mönster, upphovsrätter och teknisk information (däribland programvara, data, konstruktioner, teknisk know-how, metoder, tekniska datapaket, tillverkningsdatapaket och affärshemligheter).

1.7 Med "bakgrundsinformation" avses immaterialrättslig egendom som är nödvändiga för eller användbar vid undersökning av möjligheter att formulera eller nå målen för ett visst forskningsprogram, men som har genererats före eller utanför det aktuella gemensamma forskningsprogrammets giltighetsområde.

1.8 Med "förgrundsinformation" avses immaterialrättslig egendom som genereras under loppet av arbetet med ett visst gemensamt forskningsprogram.

1.9 Med "immaterialrättsliga förögenhetsrätter" avses rättigheter som härrör ur immaterialrättslig egendom.

2. PREAMBEL

2.1 Följande föreskrifter (hädanefter kallade "föreskrifterna") bygger på antagandet att gemensamma forskningsprogram skall genomföras genom arbete som utförs av de deltagande Associerade.

2.2 Alla Associerade och alla organisationer, som önskar delta i ett visst gemensamt forskningsprogram, skall var och en skriftligen bekräfta att de accepterar föreskrifterna och därvid beaktar eventuella avtal med tredje man som kan hindra deras fullständiga efterkommande av föreskrifterna.

2.3 Samtliga deltagare i gemensamma forskningsprogram förväntas beakta associationens målsättning när de fastställer villkor och bestämmelser som skall beledsaga frisläppandet av rättigheter till förgrundsinformation som genererats av deras verksamheter.

3. INTELLECTUAL PROPERTY RULES

3.1 Background information

3.1.1 Background information made available for the purpose of setting up a specified joint research programme will, subject to Section 4 below, be treated by the recipients as information disclosed in confidence, and will be used only for the purposes for which it was disclosed. It will not be disclosed to third parties or reproduced, except with the prior written consent of the Associate which made the background information available.

3.1.2 The owner of background information made available for use within a specified joint research programme to further the activities thereof may be requested, but is not obliged, to make it available to another Associate in that joint research programme by way of a licence, on fair and reasonable terms.

3.1.3 When background information is required to support the use of foreground joint research programme, the owner of the background information will be requested to support the work on fair and reasonable terms. If the said owner is unwilling or unable to provide such support then, without prejudice to the rights of third parties and the provisions of paragraphs 3.1.4 and 3.1.5 below, he will enter into good faith negotiations with a view to granting a licence in respect of the background information on fair and reasonable terms. In no event shall this commitment to negotiate be construed as compelling the owner of the background information to grant a licence.

3.1.4 In no event will any Associate be obliged under the Rules to provide background information which it considers critical to its competitive position or its commercial interests. Consequently, any Associate remains entitled to reserve background information as it deems fit.

3. FÖRESKRIFTER OM IMMATERIALRÄTTSLIG EGENDOM

3.1 Bakgrundsinformation

3.1.1 Bakgrundsinformation, som gjorts tillgänglig i syfte att upprätta ett visst gemensamt forskningsprogram, skall, om annat ej följer av avsnitt 4 här nedan, behandlas av motparterna som konfidentiell information och skall endast användas i de syften för vilka de röjts. Den får icke röjas för externa parter eller reproduceras, om samtycke dessförinnan ej har inhämtats från den Associerad som har gjort bakgrundsinformationen tillgänglig.

3.1.2 Ägaren till bakgrundsinformation, som gjorts tillgänglig för användning inom ett visst gemensamt forskningsprogram för att främja verksamheterna inom ramen för programmet, får ombedjas, men är inte tvungen, att göra den tillgänglig för en annan Associerad i detta gemensamma forskningsprogram genom licens beviljad på skäliga och sakligt motiverade villkor.

3.1.3 När det behövs bakgrundsinformation för att stödja användningen av förgrundsinformation i ett gemensamt forskningsprogram, skall ägaren till bakgrundsinformationen ombedjas att stödja arbetet på skäliga och sakligt motiverade villkor. Om aktuell ägare är ovillig eller ur stånd att tillhandahålla sådant stöd, skall han, utan inskränkning av tredje mans rättigheter och av bestämmelserna i punkterna 3.1.4 och 3.1.5 här nedan, inleda förhandlingar i god tro i syfte att bevilja en licens med avseende på bakgrundsinformationen på skäliga och sakligt motiverade villkor. Under inga förhållanden skall detta tolkas som ett tvång för bakgrundsinformationens ägare att bevilja en licens.

3.1.4 Under inga förhållanden skall någon Associerad under åberopande av föreskrifterna nödgas tillhandahålla bakgrundsinformation som vederbörande anser ha avgörande betydelse för hans konkurrensi-

3.1.5 As soon as it is anticipated that background information will be required to support foreground information, a request will be made to the owner of such background information to make a declaration as to whether or not such background information will be made available on fair and reasonable terms to be agreed by the Associates concerned.

3.1.6 To the extent an Associate in a specified joint research programme is not the owner of relevant background information, but holds a right and licence in respect thereof, the said Associate will use all reasonable efforts to obtain the right to use such background information from the owner for the purpose of setting up the joint research programme, achieving the objectives thereof, or supporting the use of foreground information on fair and reasonable terms and conditions.

3.2 Foreground information

3.2.1 Foreground information generated in the course of the work of a specified joint research programme will be made available on a confidential basis, in accordance with Section 4, to Associates participating in that joint research programme and may be used, free of charge, only for the purpose of achieving the tasks of that particular joint research programme.

3.2.2 Foreground information required outside the scope of a joint research programme in which it was generated will be made available for the use by, or on behalf of, Associates participating in that joint research programme, at their request, in their aeronautical research, development and, where appropriate, production programmes (including collaborative research, development or production programmes in the countries of the Association). Such use will be on fair and reasonable terms and conditions determined by the owner of the foreground information, having due regard to the contribution, both financial and technical, made by the requesting party to the activities of

tuation och för hans kommersiella intressen. Följaktligen behåller alla Associerade rätten att förfoga över bakgrundsinformation efter eget skön.

3.1.5 Så snart det finns anledning att förutse att det kommer att behövas bakgrundsinformation för att stödja förgrundsinformation, skall ägaren av sådan bakgrundsinformation anmodas att meddela om sådan bakgrundsinformation kommer att göras tillgänglig på skäliga och sakligt motiverade villkor, som skall framförhandlas av berörda Associerade.

3.1.6 Om en Associerad i ett visst gemensamt forskningsprogram inte är ägare till relevant bakgrundsinformation, utan innehar en rättighet och licens med avseende på denna, skall ifrågavarande Associerad göra vad som rimligen kan begäras för att utverka rätten att använda sådan bakgrundsinformation från ägaren i syfte att upprätta det gemensamma forskningsprogrammet, förverkliga programmets målsättning eller stödja användningen av förgrundsinformation på skäliga och sakligt motiverade villkor.

3.2 Förgrundsinformation

3.2.1 Förgrundsinformation som genererats under loppet av arbetet på ett visst gemensamt forskningsprogram skall göras tillgänglig på konfidentiell basis, i enlighet med avsnitt 4, för Associerade som deltar i detta gemensamma forskningsprogram och får användas gratis enbart i syfte att genomföra arbetsuppgifterna inom just detta gemensamma forskningsprogram.

3.2.2 Förgrundsinformation, som behövs utanför giltighetsområdet för ett gemensamt forskningsprogram i vilket det har genererats, skall göras tillgänglig för användning av eller för de Associerade som deltar i detta gemensamma forskningsprogram, på deras begäran, inom deras flygtekniska forskning, utveckling och – i tillämpliga fall – produktionsprogram (inklusive forskning under samverkan, utvecklings- eller pro-

that joint research programme and, in particular, to the generation of such foreground information.

3.2.3 The exercise of the rights in foreground information, other than by the owner(s), by, or on behalf of, a participating Associate in a collaborative programme with third parties will require the unanimous consent of the participating Associates in the joint research programme in which the foreground information was generated; if this consent is granted, the terms and conditions under which the rights are exercised will be established by them.

3.3 Ownership of Intellectual Property

The ownership of foreground information will be vested in the originator(s), unless otherwise agreed between the parties to a contract.

4. CONFIDENTIALITY

4.1 As a general principle all intellectual property made available for the purposes of the Association will be treated in confidence. When such intellectual property is in documentary form it may be marked, if so desired by the originator, with the legend "RE-Confidential".

4.2 Recipients of intellectual property marked in accordance with paragraph 4.1 must regard such marking as restricting both disclosure and use. All communications of such intellectual property are made for information purposes only, unless

duktionsprogram i associationens länder). Sådan användning skall ske på skäliga och sakligt motiverade villkor, som fastställts av förgrundsinformationens ägare, varvid vederbörlig hänsyn skall tagas till både de finansiella och tekniska bidrag som den ansökande parten har lämnat till verksamheterna inom ramen för detta gemensamma forskningsprogram, särskilt till genereringen av dylik förgrundsinformation.

3.2.3 Om en annan Associerad än ägaren (ägarna) till en viss förgrundsinformation önskar utöva sin rätt till denna information, eller om man önskar göra detta på denna Associerads vägnar, inom ramen för ett samarbetsprogram med externa parter, får detta önskemål beviljas endast med enhälligt samtycke från de deltagande Associerade i det gemensamma forskningsprogram i vilket förgrundsinformationen genererats; om detta samtycke lämnats, skall dessa fastställa bestämmelserna och villkoren för utövandet av dessa rättigheter.

3.3 Äganderätt till immaterialrättslig egendom

Äganderätten till förgrundsinformation tillkommer upphovsmannen (upphovsmännen), för så vitt annat ej har avtalats mellan de parter som har undertecknat aktuellt kontrakt

4. SEKRETESS

4.1 Som en generell princip gäller att all immaterialrättslig egendom som gjorts tillgänglig för associationens räkning, skall behandlas konfidentiellt. Om sådan information föreligger i dokumentform, får den, om upphovsmannen så önskar, märkas med texten "RE-Confidential".

4.2 Mottagare av immaterialrättslig egendom, som märkts i enlighet med punkt 4.1, måste betrakta sådan märkning som ett förbud både mot röjande och användning. Alla överföringar av sådan immaterialrättslig

express written consent is given to the contrary. The term "for information purposes" in the Rules means for purposes of assisting in the evaluation of the information for purposes of the Association only and without prejudice to any rights of the owner. This term does not include the use, duplication or disclosure, in whole or in part, for purposes of manufacture.

4.3 If a recipient has cause to disclose intellectual property to a third party, such disclosure shall only be with the prior written consent of the owner(s), which consent shall not be unreasonably withheld. The recipient will indicate the confidential nature of the intellectual property to the third party.

4.4 The obligation of confidentiality imposed upon any recipient of intellectual property under this Section will not apply to any intellectual property which can be shown by the recipient to be

- received by the recipient from a third party entitled to supply the intellectual property without any relevant restriction on use or disclosure, or
- published by the disclosing party, or
- in the public domain otherwise than in consequence of a breach of confidence by the receiving party, or
- at any time developed independently by the receiving party.

5. DISPUTES

In any dispute concerning the interpretation or implementation of the Rules, the matter will be brought to the attention of the

egendom får endast ske i informationssyften, för så vitt uttryckligt skriftligt samtycke ej lämnats med annan innebörd. I föreskrifterna avses med uttrycket "i informationssyften" att det aktuella materialet enbart tjänar som hjälpmedel vid utvärderingen av informationen för associationens räkning och utan inskränkning av ägarens eventuella rättigheter. I begreppet ingår icke användning, duplicering eller röjande, helt eller delvis, i tillverknings-syften.

4.3 Om en mottagare har anledning att röja immaterialrättslig egendom för tredje man, får detta ske endast om ägaren (ägarna) dessförinnan lämnat sitt skriftliga samtycke därtill, vilket samtycke ej skall vägras utan sakskäl. Mottagaren skall upplysa aktuell tredje man om den immaterialrättsliga egendomens konfidentiella karaktär.

4.4 Den tystnadsplikt som åvilar alla mottagare av sådan immaterialrättslig egendom som avses i detta avsnitt skall ej äga tillämpning på sådan immaterialrättslig egendom som mottagaren kan påvisa ha:

- mottagits av mottagaren från en sådan extern part eller tredje man som har rätt att tillhandahålla den immaterialrättsliga egendomen utan någon gällande restriktion på användning eller röjande, eller
- offentliggjorts av den röjande parten, eller
- blivit allmänt känd på annat sätt än till följd av brott mot tystnadsplikten från den mottagande partens sida, eller
- framtagits vid någon tidpunkt av den mottagande parten.

5. TVISTER

Vid eventuell tvist som gäller föreskrifternas tolkning eller genomförande, skall institutionschefsnämndens uppmärksamhet fästas vid ärendet. Utom i fall, där den förför-

Heads of Establishment Board of the Association. Except in cases where immediate legal action is deemed necessary by the aggrieved Associate, the said Associate will not have recourse to a court of competent jurisdiction until the lapse of a period of three months, during which the Heads of Establishment Board will use its best endeavours to secure an amicable settlement.

6. WITHDRAWAL

6.1 In the event that a participating Associate wishes to withdraw from a joint research programme before the programme has been finalized, the withdrawing Associate must give six months (or such other period as may be agreed) written notice of its intention to withdraw and, during that time, must use its best endeavours to mitigate the effects of such withdrawal.

6.2 The withdrawing Associate must ensure that the rights, as set out in Section 3 above, of the remaining parties in respect of foreground information generated by the withdrawing associate prior to the date of withdrawal are preserved, and that all background information necessary to support the use of such foreground information in pursuance of the joint research programme will be made available on fair and reasonable terms and conditions to another associate selected by mutual agreement. The withdrawing Associate will enter into good faith negotiations with a view to granting, on fair and reasonable terms, a licence in respect of background information necessary to support the use of such foreground information. In no event will this be construed as imposing upon the withdrawing Associate a compulsory requirement to licence.

6.3 The withdrawing Associate may continue to use, in accordance with Section 3, foreground information made available to it up to the

delade parten anser omedelbara rättsliga åtgärder vara nödvändiga, skall ifrågavarande Associerad vänta med att väcka talan inför behörig rättsinstans tills en period av tre månader förflutit, under vilken institutionschefsämnden skall göra sitt bästa för att säkerställa en uppgörelse i godo.

6. UTTRÄDE

6.1 I den händelse en deltagande Associerad önskar draga sig ur ett gemensamt forskningsprogram innan programmet har slutförts, måste den utträdande Associerade med sex månaders (eller med annan överenskommen tidsfrist) skriftligt varsel meddela sin utträdesavsikt och under denna period göra sitt bästa för att mildra effekterna av detta utträde.

6.2 Den utträdande Associerade måste tillse att de rättigheter som avses i avsnitt 3 här ovan och som tillkommer de kvarstående parterna med avseende på den förgrundsinformation som genererats av den utträdande Associerade före utträdesdagen bevaras och att all den bakgrundsinformation som är nödvändig för att stödja användningen av sådan förgrundsinformation i arbetet på att fullfölja det gemensamma forskningsprogrammet kommer att göras tillgänglig på skäliga och sakligt motiverade villkor för en annan Associerad, som utvalts genom ömsesidig överenskommelse. Den utträdande parten skall inleda förhandlingar i god tro i syfte att på skäliga och sakligt motiverade villkor bevilja en licens med avseende på bakgrundsinformationen, som är nödvändig för att stödja användningen av sådan förgrundsinformation. Under inga förhållanden skall detta tolkas som ett tvång för bakgrundsinformationens ägare att bevilja en licens.

date of withdrawal. The withdrawing Associate will, after withdrawal, continue to be bound by the obligations set out in the Rules regarding confidentiality and use.

6.3 Den utträdande Associerade får fortsätta att i enlighet med avsnitt 3 använda den förgrundsinformation som gjorts tillgänglig för honom fram till utträdesdagen. Efter utträdet skall den utträdande Associerade fortsätta att vara bunden av de åligganden som stipulerats i föreskrifterna rörande sekretess och användning.

Annex 4. SECURITY REGULATIONS OF THE ASSOCIATION

Bilaga 4. ASSOCIATIONENS SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

CLASSIFIED INFORMATION

SEKRETESSBELAGT MATERIAL

1. GENERAL

Classified information originated and exchanged in connection with the Association's activities will be transmitted, stored, handled and safeguarded in a manner no less stringent than set forth in the NATO Security Regulations Document C-M (55)15 (Final), including all supplements and amendments thereto. These NATO Security Regulations serve as a reference for the security regulations applicable in the countries of the respective Associates. All decisions required within the Association with regard to classified information shall be taken by the Heads of Establishment Board.

1. ALLMÄNT

Sekretessbelagt material som framtagits och utväxlats i samband med associationens aktiviteter skall överföras, lagras och utväxlas och bevaras på ett sätt som inte är mindre strikt än vad som föreskrivs i NATOs säkerhetsföreskrifter, Dokument C-M (55)15 (slutlig version), inklusive alla tillägg och ändringar. Dessa NATO-säkerhetsföreskrifter tjänar som referens för de säkerhetsföreskrifter som är tillämpliga i respektive Associates länder. Alla beslut som behövs inom Associationen med avseende på sekretessbelagt material skall fattas av institutionschefsnämnden.

2. CLASSIFICATION, DISTRIBUTION AND HANDLING

When classified information is contained in an Association document, the appropriate classification (Secret, Confidential or Restricted) shall be applied in accordance with the national security regulations, applicable in country in which the subject document is published. Distribution, handling and downgrading of classified documents shall also be in accordance with the pertinent national security regulations, with the se-

2. HEMLIGSTÄMPLING, DISTRIBUTION OCH HANTERING

Om ett associationsdokument innehåller sekretessbelagt material, skall vederbörlig sekretessgrad ("Hemligt", "Konfidentiellt" eller "Begränsad distribution") användas i enlighet med de nationella säkerhetsföreskrifter som är tillämpliga i ett land där ifrågavarande dokument publiceras. Distribution, hantering och nedgradering av sekretessbelagt material skall också ske i överens-

cretariat of the Association being kept informed.

stämmelse med tillämpliga nationella säkerhetsföreskrifter, varvid associationens sekretariat skall hållas informerat.

NON-CLASSIFIED INFORMATION

ICKE-SEKRETESSBELAGT MATERIAL

3. MARKING

3.1 Reports generated in the context of a joint research programme will be marked either "RE-open" or "RE-limited".

3.2 "RE-open" means that the report may be published or disclosed without restrictions.

3.3 "RE-Limited" shall be used whenever unlimited distribution of the information is deemed undesirable. The title page shall carry, clearly visible, the following legend: "The present information is distributed on a limited basis, for the information of the listed organizations only; consequently filing in any central library open to others, and citation in accession lists, or as literature reference, are prohibited."

3.4 Releasing an "RE-Limited" report for open distribution will require the unanimous approval of the Heads of Establishment Board. In cases where this approval is given, the secretariat will inform the holders of the subject report accordingly.

4. DISTRIBUTION

4.1 "RE-open" reports may be distributed without restrictions by the publishing organization; however, the secretariat is to be informed of any distribution outside the Associates.

4.2 "RE-Limited" reports shall be distributed in accordance with a distribution list to be recommended unanimously by the Associates concerned and approved unanimously

3. MÄRKNING

3.1 Rapporter som utarbetats inom ramen för ett gemensamt forskningsprogram skall märkas antingen med ordet "RE-open" eller "RE-limited".

3.2 "RE-open" innebär att rapporten får publiceras eller röjas utan inskränkningar.

3.3 "RE-limited" skall användas närhelst som obegränsad distribution av materialet anses icke önskvärt. Titelbladet skall på väl synlig plats bära följande text, som i översättning lyder:

"Föreliggande material distribueras inom en begränsad krets enbart för de på listan förtecknade organisationernas information. Det är följaktligen förbjudet att arkivera det i ett centralt bibliotek som är öppet för andra och att nämna det i accessionskataloger eller i litteraturlistor."

3.4 För att en rapport märkt "RE-limited" skall kunna distribueras öppet, krävs ett enhälligt godkännande inom institutionschefsnämnden. I de fall där sådant godkännande ges, skall sekretariatet meddela detta till innehavarna av ifrågavarande rapport.

DISTRIBUTION

4.1 Rapporter märkta "RE-open" får distribueras av den publicerande organisationen utan inskränkningar; sekretariatet skall dock hållas underrettat om eventuell distribution utanför de Associerades krets.

4.2 Rapporter märkta "RE-limited" skall distribueras i enlighet med en distributionslista, som skall rekommenderas enhälligt av berörda Associerade och godkännas enhälligt av institutionschefsnämnden.

by the Heads of Establishment Board.

5. HANDLING

5.1 "RE-Limited" reports shall be handled in such a way that the contents of these reports do not become available to organizations or persons other than those mentioned in the distribution list.

5.2 Any loss or (suspected) compromise of a "RE-Limited" report shall be notified to the secretariat immediately.

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

6. IPR RULES

Particular attention shall be directed towards all intellectual property in documentary form, which is made available in confidence and for information purposes of the Association only and must not be further disclosed or used except as specified in the Rules for the Protection and Use of Intellectual Property in the Association.

5. HANTERING

5.1 Rapporter märkta "RE-open" skall hanteras på sådant sätt att innehållet i dessa rapporter inte blir tillgängligt för andra organisationer eller personer än de som finns nämnda i distributionslistan.

5.2 Eventuell förlust eller (misstänkt) blottställande av en rapport märkta "RE-limited" skall omedelbart anmälas till sekretariatet.

IMMATERIELLA FÖRMÖGENHETS RÄTTER

6. FÖRESKRIFTER OM IMMATERIELLA FÖRMÖGENHETS RÄTTER

Särskild uppmärksamhet skall ägnas all immaterialrättslig egendom i dokumentarisk form, som görs tillgänglig mot tysthetslöfte och enbart för Associationens information och som inte får spridas vidare eller användas på annat sätt än det som preciserats i Föreskrifterna för skydd och användning av immaterialrättslig egendom i Associationen.

Bilaga 2

Aerea Association

Agreement

Addendum No. 1

Avtalstext

AEREA ASSOCIATION AGREEMENT ADDENDUM No1

concerning the establishment of an association according to Netherlands law.

The "CENTRO ITALIANO RICERCHE AEROSPAZIALI S.C.p.A.", Capua, Italy,

The "DEFENCE EVALUATION AND RESEARCH AGENCY", Farnborough, England;

The "DEUTSCHES ZENTRUM FÜR LUFT- UND RAUMFAHRT e.V.", Cologne, Germany,

The "FLYGTEKNISKA FÖRSÖKSANSTALTEN", Stockholm, Sweden,

The "INSTITUTO NACIONAL DE TECNICA AEROESPACIAL", Madrid, Spain,

The "STICHTING NATIONAAL LUCHT- EN RUIMTEVAARTLABORATORIUM", Amsterdam, The Netherlands

and

The "OFFICE NATIONAL D'ETUDES ET DE RECHERCHES AEROSPATIALES", Châtillon, France,

hereinafter referred to as "the Associates"

CONSIDERING

that on 11 October 1994 the Associates signed an Association Agreement and thereby established the (informal) "Association of European Aeronautical Research Establishments";

that since October 1994 the Associates have developed various initiatives and activities, resulting into an intensified cooperation;

that establishing a legal entity will improve the visibility of the present cooperation and will enable this cooperation to enter into formal arrangements with other organisations

Svensk översättning

ASSOCIATIONSAVTAL

TILLÄGG Nr 1

om upprättandet av en association enligt nederländsk rätt

Nedan angivna organ:

CENTRO ITALIANO RICERCHE AEROSPAZIALI S.C.p.A., Capua, Italien,

DEFENCE EVALUATION AND RESEARCH AGENCY, Farnborough, England,

DEUTSCHES ZENTRUM FÜR LUFT- UND RAUMFAHRT e.V., Köln, Tyskland,

FLYGTEKNISKA FÖRSÖKSANSTALTEN, Stockholm, Sverige,

INSTITUTO NACIONAL DE TÉCNICA AEROESPACIAL, Madrid, Spanien,

STICHTING NATIONAAL LUCHT- EN RUIMTEVAARTLABORATORIUM, Amsterdam, Nederländerna,

och

OFFICE NATIONAL D'ÉTUDES ET DE RECHERCHES AÉROSPATIALES, Châtillon, Frankrike,

här nedan kallade "de Associerade",

HÄNVISAR TILL

att de Associerade den 11 oktober 1994 undertecknade ett associationsavtal och därvid upprättade den (informella) "Sammanslutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan",

att de Associerade sedan oktober 1994 har tagit olika initiativ och bedrivit olika verksamheter, som har lett till ett intensifierat samarbete,

att bildandet av en juridisk person kommer att göra det nuvarande samarbetet synligare och göra det möjligt för de samverkande att ingå formella överenskommelser med andra orga-

both in Europe (e.g. European Union) and elsewhere (e.g. NASA);

that article 2.2 of the Association Agreement stipulates that the Associates "will prepare legal measures to enable future steps towards more integrated activities";

that the establishment of a legal entity is to be seen as a part of the implementation of the Association Agreement;

that it is the Associate's intention to establish a European Association as soon as the pertinent legislation will have become available;

that until then an Association according to Netherlands law shall be established;

HEREBY AGREE AS FOLLOWS

Article 1 SUBJECT OF THE ADDENDUM

1.1 The Associates hereby agree to establish the "Association of European Research Establishments in Aeronautics", an association according to Netherlands law, with statutes as attached to this Addendum.

Article 2 VALIDITY OF ASSOCIATION AGREEMENT

2.1 The Association Agreement, entered into on 11 October 1994, shall continue to be in force.

2.2 In case of conflict between the provisions of the Association Agreement on the one hand and the provisions of the statutes of the Association on the other hand, the latter shall prevail.

Signed in seven original copies on 3 May 1999 in Brussels, Belgium.

CENTRO ITALIANO RICERCHE AEROSPAZIALI S.C.p.A.
C. Golia, president.

DEFENCE EVALUATION AND RESEARCH AGENCY.

nisationer, både i Europa (t.ex. Europeiska unionen) och annorstädes (t.ex. NASA),

att artikel 2.2 i associationsavtalet föreskriver att de Associerade "skall förbereda juridiska åtgärder för att möjliggöra ytterligare steg mot mer integrerade verksamheter",

att bildandet av en juridisk person skall ses som en del av verkställelsen av associationsavtalet,

att det är de Associerades avsikt att upprätta en europeisk sammanslutning så snart som tillhörande lagtexter har blivit tillgängliga,

att i avvaktan på detta skall en association upprättas i enlighet med nederländsk rätt,

OCH AVTALAR HÄRMED FÖLJANDE:

Artikel 1 TILLÄGGETS FÖREMÅL

1.1 De Associerade avtalar härmed om att upprätta "Sammanslutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan", en association bildad med stöd av nederländsk rätt och med statuter enligt bilaga till detta tillägg.

Artikel 2 ASSOCIATIONSAVTALET'S GILTIGHET

2.1 Det den 11 oktober 1994 ingångna associationsavtalet skall fortsätta att gälla.

2.2 Vid konflikt mellan associationsavtalets bestämmelser å ena sidan och bestämmelserna i associationens statuter å den andra sidan äger de sistnämnda företräde.

Undertecknat på sju original exemplar den 3 maj 1999 i Bryssel i Belgien.

CENTRO ITALIANO RICERCHE AEROSPAZIALI S.C.p.A.
C. Golia, ordförande.

DEFENCE EVALUATION AND RESEARCH AGENCY. Dr

Dr D. Bourne, director Air Systems Sector.

DEUTSCHES ZENTRUM FÜR LUFT- UND RAUMFAHRT e.V. Prof. W. Kröll, Chairman of the Board.

FLYGTEKNISKA FÖRSÖKSANSTALTEN.

Brigadgeneral H. Dellner, Director General. "For the Kingdom of Sweden, Subject to ratification"

INSTITUTO NACIONAL DE TÉCNICA AEROESPACIAL.

E. Varela, Director General.

STICHTING NATIONAAL LUCHT- EN RUIMTEVAART-LABORATORIUM.

J. van Houwelingen, Chairman of the board.

OFFICE NATIONAL D'ÉTUDES ET DE RECHERCHES AÉROSPATIALES.

IGA M. Scheller, President.

Final draft 1 April 1999
STATUTES of the
"ASSOCIATION OF EUROPEAN RESEARCH ESTABLISHMENTS IN AERONAUTICS"
established in Amsterdam

Article 1 NAME, SEAT

1.1 The name of the Association is: "Association of European Research Establishments in Aeronautics".

1.2 The seat of the Association is in Amsterdam.

1.3 The Association may have offices in other countries.

Article 2 OBJECTIVE

2.1 The objective of the Association is:

- to promote and represent the joint interests of its Members;
- to intensify the cooperation between its Members, aimed at further integration of their activities in the field of civil,

D. Bourne, chef för Flygsystemssektorn.

DEUTSCHES ZENTRUM FÜR LUFT- UND RAUMFAHRT e.V. Professor W. Kröll, styrelseordförande.

FLYGTEKNISKA FÖRSÖKSANSTALTEN.

Brigadgeneral H. Dellner, generaldirektör. "För konungariket Sverige, med förbehåll för ratifikation"

INSTITUTO NACIONAL DE TÉCNICA AEROESPACIAL. E.

Varela, generaldirektör.

STICHTING NATIONAAL LUCHT- EN RUIMTEVAART-LABORATORIUM. J. van Houwelingen, styrelseordförande.

OFFICE NATIONAL D'ÉTUDES ET DE RECHERCHES AÉROSPATIALES. Flygingenjör M. Scheller, ordförande.

Slutligt utkast den 1 april 1999
STATUTER för
"SAMMANSLUTNINGEN AV EUROPEISKA FLYGTEKNISKA FORSKNINGSGRUPPER"
upprättad i Amsterdam

Artikel 1 NAMN, SÄTE

1.1 Associationens namn är: "Sammanslutningen av europeiska flygtekniska forskningsorgan" [Association of European Research Establishments in Aeronautics].

1.2 Associationens säte är Amsterdam.

1.3 Associationen får ha kontor i andra länder.

Artikel 2 MÅL FÖR VERKSAMHETEN

2.1 Associationens mål är:

- att främja och företräda dess medlemmars gemensamma intressen
- att intensifiera samarbetet mellan dess medlemmar i syfte att åstadkomma ytterligare integrering av deras verk-

- military and space related aeronautics;
- to improve and intensify the cooperation of the Association and its Members with third parties in the field of aeronautics;
- to facilitate the ultimate goal of the Members of integrated management of joint activities, thereby contributing to Europe's role as a global player in aeronautics.

2.2 The Association is a non-profit organisation.

2.3 Within the scope of its objective the Association may represent its Members towards (inter)national organisations, on the understanding that no financial obligations for one or more Members can be entered into without the prior written approval of such Member(s).

Article 3 MEMBERS

3.1 The membership of the Association is open to national research establishments in aeronautics and similar organisations, legally established in their respective countries, who have established the Association or who have been admitted as a member at a later date.

3.2 Members of the Association at the date of incorporation of the Association are:

- the "Centro Italiano Ricerche Aerospaziali S.C.p.A.", Capua, Italy;
- the "Defence Evaluation and Research Agency", Farnborough, England;
- the "Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V.", Cologne, Germany; -
- the "Flygtekniska Försöksanstalten", Stockholm, Sweden;

- samheter på det civila, militära och rymdfartsrelaterade flygtekniska området
- att förbättra och intensifiera associationens och dess medlemmars samarbete med externa parter på det flygtekniska området
- att underlätta förverkligandet av medlemmarnas mål att uppnå en integrerad ledning av gemensamma verksamheter och därigenom bidra till stärkandet av Europas roll som en global aktör på det flygtekniska området.

2.2 Associationen är en icke-vinstdrivande organisation.

2.3 Inom ramen för sin målsättning får Associationen företräda sina medlemmar gentemot (inter)nationella organisationer, med det förbehållet att inga ekonomiska åtaganden får ingås på en eller flera medlemmars vägnar utan att denna eller dessa medlemmar dessförinnan har lämnat sitt skriftliga godkännande därav.

Artikel 3 MEDLEMMAR

3.1 Medlemskap i Associationen kan förvärfvas av nationella flygtekniska forskningsinstitutioner och liknande organisationer som är lagligt etablerade i något av de länder som har upprättat Associationen eller som har upptagits som medlem vid en senare tidpunkt.

3.2 Medlemmar i Associationen vid tidpunkten för dess registrering som juridisk person är

- "Centro Italiano Ricerche Aerospaziali S.C.p.A.", Capua, Italien
- "Defence Evaluation and Research Agency", Farnborough, England
- "Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V.", Köln, Tyskland
- "Flygtekniska Försöksanstalten", Stockholm, Sverige

- the "Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", Madrid, Spain;
 - the "Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", Amsterdam, the Netherlands;
 - the "Office National d'Etudes et de Recherches Aérospatiales", Châtillon, France.
- "Instituto Nacional de Técnica Aeroespacial", Madrid, Spanien
 - "Stichting Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium", Amsterdam, Nederländerna
 - "Office National d'Études et de Recherches Aérospatiales", Châtillon, Frankrike.

Article 4 ADMITTANCE OF MEMBERS

4.1 A request to be admitted as a member shall be directed, in writing, to the General Assembly of the Association. The General Assembly shall resolve upon admittance within six months.

4.2 The applicant will be informed in writing about his admittance or refusal.

4.3 Research establishments or other bodies, active in the field of aeronautics which are interested in a limited and/or temporarily participation in the activities of the Association may be admitted as Associate Member. The General Assembly shall resolve upon admittance. Further details on the associate membership shall be determined by the General Assembly.

Article 5 END OF MEMBERSHIP

5.1 The membership ends:

a. in case a Member has ceased to exist;

b. in case of termination by a Member; notice of termination must be given in writing subject to at least a year's notice as per the end of a financial year;

c. in case of termination by the Association.

5.2 The Association, upon resolution by the General Assembly, terminates the membership by sending a registered letter to the Member.

5.3 If membership ends in the

Artikel 4 ANSLUTNING AV NYA MEDLEMMAR

4.1 Ansökan om medlemskap skall ske skriftligen genom hänvändelse till Associationens generalförsamling. Generalförsamlingen fattar beslut om medlemskapets beviljande senast sex månader efter ansökningsdatum.

4.2 Sökanden skall få skriftligt besked om medlemskap beviljats eller avslagits.

4.3 Forskningsinstitutioner eller andra organ, som är verksamma på det flygtekniska området och som är intresserade av en begränsad och/eller temporär medverkan i Associationens verksamheter, kan godtagas som associerade medlemmar. Generalförsamlingen fattar beslut om medlemskapets beviljande. Närmare bestämmelser om det associerade medlemskapet skall fastställas av generalförsamlingen.

Artikel 5 MEDLEMSKAPETS AVSLUTNING

5.1 Medlemskapet upphör,

a. om en medlem har upphört att existera,

b. om en medlem har sagt upp medlemskapet; uppsägningen måste ske skriftligen senast ett år i förväg, med verkan från ett räkenskapsårs slut,

c. om associationen säger upp medlemskapet.

5.2 Efter generalförsamlingens beslut häver Associationen medlemskapet genom att underrätta medlemmen per rekommenderat brev.

5.3 Om medlemskapet upphör

course of a financial year, the annual fee shall remain due until that time.

Article 6 OBLIGATIONS OF THE MEMBERS

6.1 Members are obliged:

- a. to pay an annual fee, determined by the General Assembly;
- b. to comply with the statutes, internal regulations and resolutions of the Association.

Article 7 BOARD

7.1 The Association is governed by a Board, appointed by the General Assembly.

7.2 The number of Board members shall be equal to the number of Members. Only persons who represent a Member in the General Assembly can be appointed as Board member.

7.3 From the Board members a chairman and a vice-chairman shall be appointed by the General Assembly, both for a period of two years. Whether or not from the Board members a secretary and/or a treasurer shall be appointed by the General Assembly for a period to be decided upon by the General Assembly.

7.4 Board members are appointed for a period of four years, re-appointment being possible.

7.5 A member of the Board shall cease to be member of the Board:

- a. upon his death;
- b. upon his retiring voluntarily or by rotation;
- c. because the membership of the Member he represents terminates;
- d. upon dismissal by the General Assembly.

7.6 The successor of a Board member will complete the term of his predecessor.

under loppet av ett räkenskapsår, förblir vederbörande skyldig att betala medlemsavgiften fram till den tidpunkten.

Artikel 6 MEDLEMMARNAS SKYLDIGHETER

6.1 Medlemmarna är skyldiga:

- a. att betala en av generalförsamlingen fastställd årsavgift,
- b. att efterleva Associationens statuter, interna föreskrifter och beslut.

Artikel 7 STYRELSE

7.1 Associationen leds av en av generalförsamlingen utsedd styrelse.

7.2 Antalet styrelseledamöter skall vara lika stort som antalet medlemmar. Endast personer som representerar en medlem i generalförsamlingen kan utses till styrelseledamot.

7.3 Bland styrelseledamöterna skall en ordförande och en vice ordförande utses av generalförsamlingen, båda för en period av två år.

En styrelsesekreterare och en kassaförvaltare skall utses av generalförsamlingen för en av generalförsamlingen bestämd tid, oavsett om dessa befattningshavare är styrelseledamöter eller ej.

7.4 Styrelseledamöternas mandatperiod är två år; omval får ske.

7.5 En styrelseledamot upphör att vara medlem av styrelsen:

- a. när vederbörande avlider,
- b. när vederbörande avgår frivilligt eller genom befattningsrotation,
- c. på grund av att den representerade medlemmen upphör att vara medlem.
- d. på grund av antlidigande av generalförsamlingen.

7.6 En styrelseledamots efterträdare skall inneha sin företrädares befattning till mandatperiodens slut.

Article 8 MEETINGS OF THE BOARD

8.1 The Board shall meet whenever the chairman or two Board members so require(s).

8.2 Further provisions on the convening of a Board meeting, agenda, minutes etc. shall be laid down in internal regulations, to be adopted by the General Assembly.

Article 9 VOTING RIGHTS OF BOARD MEMBERS

9.1 The Board shall adopt its resolutions by an absolute majority of votes cast, unless these statutes stipulate otherwise. The Board can only adopt valid resolutions if all Board members minus one are present or represented. A member of the Board can have himself represented by another member of the Board by means of a proxy given in writing.

9.2 Each Board member has one vote.

Article 10 REPRESENTATION

10.1 The Board as well as the chairman of the Board shall have power to represent the Association.

Article 11 GENERAL ASSEMBLY

11.1 The General Assembly shall convene whenever the chairman or two Members so require(s), at least twice a year.

11.2 The General Assembly shall be presided by the chairman of the Board. In his absence, the meeting shall be presided by the vice-chairman and in his absence the General Assembly will appoint a chairman of the meeting.

11.3 Further provisions on the convening of a meeting, agenda, minutes etc. shall be laid down in internal regulations, to be adopted by the General Assembly.

Artikel 8 STYRELSESAMMANTRÄDEN

8.1 Styrelsen skall sammanträda närhelst som ordföranden eller två styrelseledamöter så begär.

8.2 Närmare bestämmelser om kallelse till styrelsesammanträden, dagordning, protokoll osv. skall fastställas i interna föreskrifter, som skall framläggas för generalförsamlingens godkännande.

Artikel 9 STYRELSELEDAMÖTERNAS RÖSTRÄTT

9.1 Styrelsen skall fatta sina beslut med enkel majoritet av avlagda röster, för så vitt dessa statuter ej föreskriver annat. Styrelsen är beslutsför endast om samtliga styrelseledamöter minus en är närvarande eller representerade. En styrelseledamot kan låta sig företrädas av en annan styrelseledamot med stöd av skriftlig fullmakt.

9.2 Styrelseledamöterna har en röst var.

Artikel 10 REPRESENTATIONSBEHÖRIGHET

10.1 Styrelsen och styrelsens ordförande har behörighet att företräda Associationen.

Artikel 11 GENERALFÖRSAMLINGEN

11.1 Generalförsamlingen skall sammanträda närhelst som ordföranden eller två ledamöter så begär, dock minst två gånger om året.

11.2 Styrelsens ordförande skall tjänstgöra som mötesordförande vid generalförsamlingens förhandlings-sessioner. I hans frånvaro skall mötesordförandeskapet innehas av vice styrelseordföranden. Är också vice ordföranden frånvarande, skall generalförsamlingen utse en mötesordförande.

11.3 Närmare bestämmelser om kallelse till möten, dagordning, protokoll osv. skall fastställas i interna föreskrifter, som skall framläggas för generalförsamlingens godkännande.

Article 12 VOTING RIGHTS OF MEMBERS

12.1 Each Member will be represented in the General Assembly by a representative appointed by that Member. A Member may appoint more than one representative, on the understanding that per Member only one vote can be cast.

12.2 Members may be represented at a meeting by the representative of another Member, by means of a proxy given in writing.

12.3 Resolutions shall be adopted by an absolute majority of the votes of all Members, unless these statutes require otherwise.

12.4 The following resolutions to be adopted by the General Assembly require a unanimous vote of all Members and can only be adopted if all Members are represented:

- a. the admittance of new Members;
- b. the admittance of Associate Members;
- c. the appointment of Board members;
- d. the adoption or amendment of internal regulations;
- e. the determination of the annual fee to be paid by the Members;
- f. the adoption of the budget and of the documents as referred to in article 14;
- g. the amendment of the statutes;
- h. the dissolution of the Association.

12.5 A resolution of the General Assembly to terminate a membership shall require the vote of all Members except for the Member whose membership is terminated.

12.6 The following resolutions to be adopted by the General Assembly require a majority of at least two-thirds (rounded up) of the votes of all Members:

- a. the entering into association and/or cooperation agreements with third parties;
- b. the determination of the annual fee to be paid by the Associate

Artikel 12 MEDLEMMARNAS RÖSTRÄTT

12.1 Varje medlem skall företrädas i generalförsamlingen av en representant som utsetts av respektive medlem. Medlem får utse mer än en representant, med det förbehållet att endast en representant per medlem får rösta.

12.2 Medlemmarna kan låta sig företrädas av en annan medlems representant med stöd av skriftlig fullmakt.

12.3 Beslut skall fattas med enkel majoritet av samtliga medlemmars röster, för så vitt dessa statuter ej föreskriver annat.

12.4 Generalförsamlingens beslut i nedan angivna ärenden kräver enhällighet bland medlemmarna och kan fattas endast om samtliga medlemmar är representerade:

- a. antagning av nya medlemmar
- b. antagning av associerade medlemmar
- c. tillsättning av styrelseledamöter
- d. antagning eller ändring av interna föreskrifter
- e. fastställelse av årsavgiften som medlemmarna skall erlägga
- f. antagning av budgeten och de dokument som avses i artikel 14
- g. ändring av statuterna
- h. Associationens upplösning.

12.5 När generalförsamlingen har att fatta beslut om upphävandet av ett medlemskap, måste samtliga medlemmar rösta, utom den medlem vars medlemskap avses bli upphävt.

12.6 Generalförsamlingens beslut i nedan angivna ärenden kräver minst två tredjedelars majoritet (avrundad uppåt) av samtliga medlemmars röster:

- a. ingående av anslutnings- och/eller samarbetsavtal med externa parter
- b. fastställelse av årsavgiften som de associerade medlemmarna skall erlägga
- c. upphävande av associerat medlemskap.

Members;

c. the termination of an associate membership.

Article 13 COMMITTEES AND ADVISORY BODIES

13.1 The General Assembly can appoint committees and/or advisory bodies.

13.2 All committees and/or advisory bodies shall be governed by terms of reference to be adopted by the General Assembly.

Article 14 FINANCIAL MEANS, FINANCIAL YEAR, ANNUAL ACCOUNTS

14.1 The financial year shall coincide with the calendar year.

14.2 The Board shall submit yearly before the first day of November, the budget for the next financial year for adoption by the General Assembly.

14.3 Annually, within three months after the end of each financial year, the Board shall prepare annual accounts and shall submit these for adoption by the General Assembly. The annual accounts shall be accompanied by the balance sheet, the profit and loss account and the explanatory notes.

14.4 Adoption of the above mentioned documents by the General Assembly - within six months after the end of the relevant financial year - shall constitute a discharge of the Board for its management during the financial year concerned.

Article 15 AMENDMENT OF THE STATUTES

15.1 In case an amendment of the statutes is to be decided upon by the General Assembly, notice of the meeting shall be given at least four weeks prior to the date of the meeting.

15.2 A copy of the proposal must be forwarded to the Members at least four weeks prior to the meeting.

Artikel 13 UTSKOTT OCH RÅDGIVANDE ORGAN

13.1 Generalförsamlingen kan tillsätta utskott, kommittéer och/eller rådgivande organ.

13.2 Alla utskotts, kommittéers och/eller rådgivande organs verksamheter skall regleras av föreskrifter som antagits av generalförsamlingen.

Artikel 14 FINANSIELLA RESURSER, RÄKENSKAPSÅR, ÅRSREDOVISNING

14.1 Räkenskapsåret sammanfaller med kalenderåret.

14.2 Före den 1 november varje år skall styrelsen framlägga budgeten för nästföljande räkenskapsår för generalförsamlingens godkännande.

14.3 Senast tre månader efter varje räkenskapsårs slut skall styrelsen årligen upprätta årsbokslutet och framlägga det för generalförsamlingens godkännande. Årsbokslutet skall innehålla balans- och resultaträkning och bokslutskommentarer.

14.4 Generalförsamlingens antagande av ovannämnda dokument – senast sex månader efter ifrågavarande räkenskapsårs slut – innebär att styrelsen beviljats ansvarsfrihet för sin förvaltning under ifrågavarande räkenskapsår.

Artikel 15 ÄNDRING AV STATUTERNA

15.1 Om generalförsamlingen har att besluta om ändring av statuterna, skall kallelse med dagordningen tillställas medlemmarna senast fyra veckor innan församlingen sammanträder.

15.2 En kopia av ändringsförslaget måste tillställas medlemmarna senast fyra veckor innan församlingen sammanträder.

Article 16 LIQUIDATION

16.1 If the Association is dissolved pursuant to a resolution of the General Assembly, it shall be liquidated by the Board, if and to the extent that the General Assembly shall not resolve otherwise.

16.2 The General Assembly shall resolve about the allocation of the surplus of the Association upon dissolution.

16.3 After the legal entity has ceased to exist, the books and records of the Association shall remain in the custody of the person designated for that purpose by the liquidators for a period of seven years.

Artikel 16 LIKVIDATION

16.1 Om Associationen upplöses jämlikt generalförsamlingens beslut, skall den likvideras av styrelsen, förutsatt att generalförsamlingen ej beslutar annorledes.

16.2 Generalförsamlingen skall fatta beslut om fördelningen av Associationens överskott efter upplösningen.

16.3 Sedan den juridiska personen har upphört att existera, skall Associationens räkenskaper och arkiv förvaras under en period av sju år av en person som utsetts därtill av likvidatorerna.

Bilaga 3

Förkortningar

Förkortningar och benämningar

Följande förkortningar och benämningar av internationella truppinsatser, övningar och samarbetsorgan samt militära vapensystem m.m. används i Försvarsdepartementets del av Budgetproposition för år 2000.

Principer för förkortningar:

Om förkortningen uttalas bokstav för bokstav används versaler (PFF). Det samma gäller för förkortningar som uttalas som ett ord och som har en eller två stavelser (PLIS).

I de fall förkortningen uttalas som ett ord och har tre eller fler stavelser används versal begynnelsebokstav (Minurso). Under förutsättning att förkortningen är allmänt känd kan denna princip även användas för förkortningar med två stavelser och som uttalas som ett ord (Nato).

Inom försvarsdepartementets verksamhetsområde är förkortningarna på internationella övningar och insatser samt vapensystem att betrakta som allmänt kända. Därför skrivs sådana förkortningar med versal begynnelsebokstav även om de endast har två stavelser (Baltbat).

Förkortningar och benämningar

Förkortningar och benämningar	Förklaring
Aerea	"Association of European Research Establishments in Aeronautics". Forum för samverkan mellan europeiska forskningsinstitut med målsättning att stärka teknologibase för den europeiska flygindustrin.
AgIW	Regeringens arbetsgrupp för skydd mot informationskrigsföring.
AJS 37	Attack, jakt- och spaningsflygplan 37 Viggen.
Baltbat	"Baltic Battalion". En sambaltisk fredsbevarande bataljon för internationella insatser. Verksamheten stöds av Sverige.
Baltdefcol	"Baltic Defence College". En sambaltisk försvarshögskola. Första kursen påbörjades i augusti 1999. Verksamheten stöds av Sverige.
Baltic Challenge 98	Internationell militär övning med svenskt deltagande i Partnerskap för freds anda.
Baltops	"Baltic operations". Militär övning i Östersjön där partnerländerna deltog.
Baltron	"Baltic Naval Squadron". En sambaltisk marin styrka i första hand bestående av förband med minröjningsförmåga. Verksamheten stöds av Sverige.
Baltsea	"Baltic Security Assistance Group". Forum för stödationer att koordinera det säkerhetsfrämjande stödet i Baltikum.
Bermed-systemet	Beräkningssystem för medicinska förnödenheter.
CB	Civilbefälhavarna.
CFP	"Common Fisheries policy". Den gemensamma fiskeripolitiken inom Europeiska Unionen.
Cimic	"Civil Military Cooperation". Civil och militär samverkan.
Cooperative Baltic Eye	Internationell militär övning med svenskt deltagande inom ramen för Partnerskap för fred.
Cooperative Bear 98	Internationell militär övning med svenskt deltagande inom ramen för Partnerskap för fred.
Cooperative Jaguar 99	Internationell militär övning med svenskt deltagande inom ramen för Partnerskap för fred.
EAPC	"Euro Atlantic Partnership Council". EAPC utgör ett ramverk i politiska och säkerhetsrelaterade frågor för Partnerskap för fred-samarbetet mellan Nato- och partnerländerna.
EAPR	"Euro-Atlantiska Partnerskapsrådet". EARP utgör en ram för Partnerskap för fred-samarbetet och är ett forum för konsultationer mellan Nato- och partnerländerna.
EA-värdering	Mätning och värdering av myndigheters ekonomiadministrativa rutiner.
Elvira	"Effektiv ledning från vision till realitet". Tekniskt ledningssystem för det civila försvaret.
EMAS	"European Eco Management and Audit Scheme". Europeisk standard för offentlig redovisning.
Erea	Ny benämning på Aerea, se ovan

Erieye	Flygburet radarsystem.
ESV	Ekonomistyrningsverket.
FOA	Försvarets forskningsanstalt.
FRA	Försvarets radioanstalt.
FSR-890	Flygburet spaningsradarsystem.
Garteur	"Group for Aeronautical Research and Technology in Europe". Forum för samarbete på regeringsnivå mellan Frankrike, Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Spanien och Sverige med målsättning att stöka samarbetet inom flygteknisk forskning.
GSM-krypto	Krypteringssystem för digital mobiltelefoni.
GSM-nät	Nät för digital mobiltelefoni.
haubits 77	Artillerisystem 77.
IEA	"International Energy Agency". Internationellt program inom energiområdet där de flesta OECD-länderna deltar.
IEP-avtalet	Internationellt avtal inom energiområdet.
IS Orion	Försvarmaktens nya operativa ledningssystem (ännu inte i drift, se Leo).
ISO 14001	Internationell kvalitetssäkerhetsnorm för varor och tjänster.
J 35	Jaktflygplan 35 Draken.
JA 37	Jakt- och attackflygplan 37 Viggen.
JAS 39	Jakt-, attack- och spaningsflygplan 39 Gripen.
JAS 39B	Jakt-, attack- och spaningsflygplan 39 Gripen. Tvåsitsig version.
KFOR	"Kosovo Force". Natoledd multinationell fredsstyrka i Kosovo.
KUB-projektet	"Kommunens beredskap". Modell för statens stöd till kommunerna.
Leo	Försvarmaktens nuvarande operativa ledningssystem, se IS Orion.
Minurso	"United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara" Fredsbevarande FN-insats (minröjning) till stöd för genomförandet av folkomröstning i västra Sahara.
NBC-beredskap	Beredskap för försvar mot anfall med nukleära, biologiska och kemiska vapen.
NBC-vapen	Nukleära, biologiska och kemiska vapen.
Nordcaps	"Nordic coordination arrangements for peace support". Fredsfrämjande nordiskt samarbete inom ramen för Partnerskap för fred.
Nordic Peace	Internationell militär övning i Partnerskap för freds anda. Sverige var värdland 1998.
open spirit	Minröjningsövning i Östersjön i Partnerskap för freds anda.
OSSE	"Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa".
PARP	"Planning and Review Process". Partnerskap för fred-ländernas försvarsplaneringsprocess för krishantering och interoperabilitet.
PFF	"Partnerskap för fred". Forum för samarbete mellan Nato-medlemmar och vissa icke Nato-medlemmar.
PLIS	Totalförsvarets pliktverks informationssystem.
PLIS 2	Den del av Pliktverkets informationssystem som skall hantera personalredovisningen av krigsorganisationen.
PLIS/Integer	Personalförsörjningssystem för hälso och sjukvårdspersonal.
Pool-organisationen	Svenskt nätverk inom energiområdet i samverkan med oljebolagen.
PTS	Post och Telestyrelsen.
RBS 90	Luftvärnsrobotsystem med mörkerkapacitet.
Robot 99	Radarjaktrobot 99.
ROLF	"Rörlig operativ ledningsfunktion".
RRV	Riksrevisionsverket.
S-102B	Signalspaningsflygplan 102B Gulfstream.
Sam Marin	Nationell marin övning.
Seveso II	Rådsdirektiv om civilskydd, katastrofberedskap och lagerhantering av farliga ämnen.
SFOR	"Stabilization Force". Natoledd multinationell fredsstyrka i Bosnien-Hercegovina.
Shirbrig	"Multinational United Nations Stand-by Forces High Readiness Brigade". Internationell snabbinsatsstyrka.

SK 37	Skolflygplan 37.
SK 60	Skolflygplan 60.
SRV	Statens Räddningsverk.
Stril 60	Stridsledningscentral 60. (Byts ut mot Stril C)
Stril C	Stridsledningscentral.
Strix	Målsökande artillerigranat.
Swede	Informations och ledningssystem för akuta sjukvårdsinsatser inom och mellan landsting.
Swedint	"Swedish International command". Sveriges internationella kommando.
Swerap	"Swedish rapid reaction force". Den svenska snabbinsatsstyrkan för internationella truppinsatser.
SÄI	Sprängämnesinspektionen.
TP 84	Transportflygplan Hercules.
TP 85	Signalspaningsflygplan Caravelle.
TS 9000	Telesystem 9000.
UNHCR	"United Nations High Commissioner for Refugees" FN:s flyktingorgan.
Unpredep	"United Nations Preventive Deployment Force". FN:s preventiva mission i f.d jugoslaviska republiken Makedonien.
Washington Summit	Natos toppmöte i Washington, april 1999.
WEAG	"Western European Armaments Group". (Västeropeiska försvarsmaterielgruppen)
VEU	"Västeuropeiska Unionen". Sverige deltar som observatör.
ÖCB	Överstyrelsen civil beredskap
ö-drift	Fortsatt drift av elsystemet i separata delsystem i händelse av att stamnätet sätts ur funktion.
TCN	Totalförsvarets chefsnämnd.
CFF	Centralförbundet Folk och Försvar.
SRK	Svenska Röda Korset.
Östersjömiljarden	En av riksdagen år 1996 beslutad satsning för att stärka samarbete och utveckling i Östersjöområdet.